

SOMALIAN TILANNEKATSAUS MARRASKUUSSA 2018

Tässä katsauksessa käsitellään Somalian turvallisuusolosuhteita ja näihin vaikuttavia merkittävimpiä tapahtumia ja turvallisuusvälikohtauksia, joita Somaliassa on tapahtunut 1.6.2018 - 30.11.2018 välisenä aikana. Katsauksessa on lisäksi tarkasteltu Somalian humanitaarista tilannetta sekä pääkaupunki Mogadishun sosioekonomisia olosuhteita. Katsaus päivittää maatietopalvelun aiempaa vastaavaa selvitystä (Somalian tilanne toukokuussa 2018, 8.6.2018).

Katsauksessa on käytetty eri julkisten lähteiden, kuten YK-tahojen ja toimittajien raportointia, joka on ollut Maahanmuuttoviraston saatavissa katsauksen kirjoittamisajankohtana marras-joulukuussa 2018. Somalian tapahtumien osalta keskeisiä uutisseurannan lähteitä 1.6.2018 - 30.11.2018 välisenä aikana ovat olleet somalialaiset englanninkieliset uutiskanavat kuten Halbeeg News, Shabelle News, Radio Dalsan, Radio Kulmiye, Garowe Online, Goobjoog News, Mareeg.com, Radio Risaala, ja Allgalgaduud Media. Somalian epävakautteen liittyvien välikohtausten ja niissä aiheutuneiden henkilövahinkojen lukumäärän osalta keskeisenä lähteenä on käytetty ACLED¹ (Armed Conflict Location & Event Data Project) -tietokantaan 24.11.2018 mennessä päivitettyjä tietoja.

Katsaus keskittyy Somalian turvallisuustilanteeseen; muita ajankohtaisia teemoja käsitellään muissa maatietopalvelun tuotteissa.

Toimittajien työskentelyolosuhteet Somaliassa ovat vaikeat ja vaaralliset. Etenkin islamistisen terroristijärjestö al-Shabaabin alueilta raportointi on hankalaa ja vaarallista, eikä kaikista tapahtumista ole välttämättä saatavilla varmennettua tietoa. Lisäksi monista turvallisuuteen vaikuttavista välikohtauksista saatavat tiedot ovat puutteellisia tai konfliktiin osallistuvan osapuolen ilmoittamia. Aseellisten yhteenottojen vaikutuksista ja niissä menehtyneiden tai haavoittuneiden lukumääristä ei usein ole saatavilla tarkkoja tietoja.

¹ ACLED-tutkimuslaitos kerää ja analysoi poliittiseen väkivaltaan liittyvää tietoa kehittyvissä maissa.
<https://www.acleddata.com/>

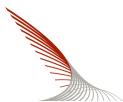


Sisällys

1. Maan yleinen tilanne	5
1.1 Poliittiset olosuhteet.....	5
1.1. Ihmisoikeustilanne	6
2. Maan turvallisuustilanne.....	8
2.1. Konfliktin luonne	12
2.2. Konfliktin osapuolet.....	20
2.2.1. Valtiolliset turvallisuusjoukot: Somalian armeija, poliisi ja tiedustelupalvelu	20
2.2.2. Valtiota vastustavat ja muut aseelliset ryhmät	23
2.3. Konfliktin vaikutukset siviiliväestöön	25
2.4. Liikkuminen ja humanitaariset avustuskuljetukset Somaliassa	28
3. Turvallisuustilanne alueittain	31
3.1. Jubamaan osavaltio: Lower Jubba, Middle Jubba ja Gedo	31
3.1.1. Lower Jubba	31
3.1.2. Middle Jubba.....	33
3.1.3. Gedo	35
3.2. Lounais-Somalian osavaltio: Bay, Bakool ja Lower Shabelle	37
3.2.1. Bay.....	38
3.2.2. Bakool.....	40
3.2.3. Lower Shabelle	42
3.3. Benadir - Mogadishu.....	46
3.4. Hirshabellen osavaltio: Hiiraan ja Middle Shabelle.....	48
3.4.1. Hiiraan.....	49
3.4.2. Middle Shabelle	51
3.5. Galmudugin osavaltio: Galgaduud ja Mudug.....	54
3.5.1. Galgaduud	54
3.5.2. Mudug	56
3.6. Puntmaan osavaltio: Nugaal ja Bari.....	58
3.6.1. Nugaal.....	59
3.6.2. Bari.....	60
3.7. Kiistanalaiset maakunnat Sool ja Sanaag	62
3.7.1. Sool.....	62
3.7.2. Sanaag.....	64
3.8. Somalimaa: Awdal, Togdheer ja Woqooyi Galbeed	65
3.8.1. Awdal	65
3.8.2. Togdheer.....	66
3.8.3. Woqooyi Galbeed	67



4. Somali humanitaarinen ja maan sisäisesti siirtymään joutuneiden tilanne	68
5. Katsaus Mogadishun sosioekonomiseen tilanteeseen	75
5.1. Humanitaariset olosuhteet ja maan sisäisesti siirtymään joutuneet	75
5.2. Talous ja työllisyys	76
5.3. Terveystoimintapalvelut	79
5.4. Asuminen ja elinolosuhteet	81
5.5. Peruskoulutus	81
6. Lähteet:	83





1. Maan yleinen tilanne

1.1 Poliittiset olosuhteet

Somalian poliittisia olosuhteita varjostavat liittovaltion ja osavaltioiden väliset huonot suhteet, jotka ovat tällä hetkellä käytännössä poikki. Vielä kesällä suhteet vaikuttivat kehittyvän suotuisaan suuntaan. Osapuolet pääsivät kesäkuussa Baidoassa pidetyssä kokouksessa periaatteelliseen yhteisymmärrykseen mm. pitkään esillä olleesta kiistasta, miten Somalian alueella hyödynnettävistä luonnonvaroista saadut tulot jaetaan liittovaltion ja osavaltioiden välillä. Osapuolet sopivat myös vuoden 2020 yleiseen ja yhtäläiseen äänioikeuteen perustuvien vaalien järjestämistavasta.²

Suhteiden myötätuuli oli lyhytaikaista. Yksi välejä kärjistänyt kiista koskee sitä, kenen vastuulla on maan ulkopoliittika. Somalian väliaikainen perustuslaki jättää tässä suhteessa tilaa tulkinnoille. Perustuslain mukaan liittovaltion suhteista ulkovaltoihin vastaa liittovaltio, mutta tärkeissä ulkopoliittikaa koskevissa kysymyksissä sen tulee konsultoida osavaltioita. Ongelma tuli ajankohtaiseksi, kun Saudi-Arabian ja Arabiemiraattien sekä Qatarin väliset suhteet ajautuivat välirikkoon. Saudi-Arabia on vaatinut itäisen Afrikan valtioita noudattamaan sen kanssa samaa Qatarin vastaista linjaa. Liittovaltion presidentti **Mohamed Abdullahi Mohamed "Farmajo"** on pitäytynyt kiistassa puolueettomana, minkä on tulkittu olevan tuen osoitus Qatarille. Somalian sisällä Farmajon linja on herättänyt kritiikkiä, koska Saudi-Arabian tukemista pidetään taloudellisessa mielessä hyödyllisempänä Somaliälle. Saudi-Arabia ja Arabiemiraatit tarjoavat mm. mittavat markkinat karjan viennille. Elokuussa Puntmaa ilmoitti Farmajon linjasta poiketen tukevasa Saudi-Arabian ja Arabiemiraattien linjaa. Asiaan lienee vaikuttanut se, että Arabiemiraateissa toimiva P & O Ports -yritys oli aiemmin solminut US \$ 136 miljoonan arvoisen sopimuksen Puntmaan hallinnon kanssa Bosasson sataman toiminnan kehittämiseksi ja hoitamisesta seuraavan 30 vuoden aikana. Syyskuussa myös Lounais-Somalian ja Galmudugin osavaltiot ilmoittivat kannattavansa liittovaltion linjasta poikkeavaa Puntmaan näkemystä.³

Ulkopoliittisen kiistan kärjistyminen heijastui nopeasti Galmudugin osavaltiossa, missä liittovaltion hallitus oli mukana järjestämässä epäluottamuslausetta Puntmaan linjaa tukenutta osavaltion presidentti **Ahmed Duale Gelle "Haafia"** vastaan. Haafin mukaan prosessi hänen erottamiseen oli laiton ja johtui hänen ulkopoliittisista näkemyksistään. Haaf sai tukea muista osavaltiosta, jotka tuomitsivat liittovaltion pyrkimykset puuttua osavaltioiden sisäisiin asioihin.⁴

Osavaltioiden ja liittovaltion välisissä suhteissa on muitakin haasteita.⁵ Keskeinen yhdistävä tekijä niissä vaikuttaa olevan se, että osavaltiot katsovat liittovaltion tekemien ratkaisujen keskustelematta osavaltioiden kanssa, tai puuttuvan liikaa osavaltioiden sisäisiin asioihin.⁶ Liittovaltion on väitetty mm. pyrkivän vaikuttamaan osavaltioiden sisäpolitiikkaan, kuten esimerkiksi marraskuussa pidettäviin Lounais-Somalian osavaltion presidentinvaaleihin.⁷ Vaalit oli määrä pitää 17.11.2018, mutta ne siirrettiin "tekniisiin syihin" vedoten pidettäväksi 28.11.2018. Myöhemmin Lounais-Somalian vaalikomitea siirsi vaaleja uudelleen. Uudeksi vaalipäiväksi päätettiin 5.12.⁸ Tuokaan päivämäärä ei pitänyt, ja viimeisimpien tietojen mukaan vaalit on määrä järjestää 19.12.2018.⁹ Viivästyksen tosiasiallisena syynä oli liittovaltion puuttuminen vaaliprosessiin.

² UNSeC 30.8.2018, s. 1.

³ ISS 11.10.2018.

⁴ ISS 11.10.2018.

⁵ UNSeC 30.8.2018, s. 2; Goobjoog News 8.9.2018.

⁶ Goobjoog News 8.9.2018.

⁷ Kaikissa osavaltioissa on määrä pitää presidentinvaalit tulevan vuoden aikana. Puntmaassa vaalit on määrä pitää tammikuussa 2019, Galmudugissa heinäkuussa ja Jubamaassa elokuussa 2019. Goobjoog News 25.10.2018.

⁸ Halbeeg News 22.11.2018 a).

⁹ Mareeg.com 1.12.2018.



Presidentinvaalikomissiosta erosi liittovaltion painostuksen seurauksena useita virkailijoita. Lounais-Somalia presidentti **Sharif Hassan Sheikh Aden** erosi 7.11. virastaan samasta syystä.¹⁰

Lounais-Somalian presidentinvaaleissa on ehdolla entinen al-Shabaabin puhemies **Sheikh Mukhtar Robow**. Hän oli vielä vuosi sitten Yhdysvaltain etsintäkuuluttama terroristi, jonka pidättämiseen johtavista tiedoista oli luvattu USD 5 miljoonaa. Osavaltion vaalikomissio hyväksyi marraskuun loppupuolella hänen asettumisensa ehdolle, mutta liittovaltion hallinto on suhtautunut Robowin ehdokkuuteen epäilevästi. Robowilla on vahva tuki Lounais-Somalian alueella ja joidenkin arvioiden mukaan liittovaltion pyrkimys estää hänen asettumisensa ehdolle voi johtaa väkivaltaisuuksiin.¹¹

Lounais-Somalian ohella presidentinvaalit on määrä järjestää muissakin osavaltioissa lähikuukausien aikana. Puntmaassa vaalit on määrä pitää tammikuussa 2019, Galmudugissa heinäkuussa ja Jubamaassa elokuussa 2019.¹²

Suhteet liittovaltion ja osavaltioiden välillä kärjistyivät syyskuun alkupuolella, kun osavaltioiden presidentit ilmoittivat Kismayossa pitämänsä kokouksen jälkeen osavaltioiden katkaisevan kaiken yhteistyön liittovaltion kanssa.¹³ Osavaltioiden presidentit ovat vaatineet ulkomaista välittäjää ongelmien ratkaisemiseksi, mutta Somalian pääministeri on torjunut ajatuksen. Hänen mukaansa erimielisyydet tulee selvittää somalialaisten omin voimin rauhanomaisesti neuvotellen.¹⁴

Osavaltioiden ja liittovaltion keskushallinnon välisen yhteistyön ja keskusteluyhteyden puuttuminen tulee pitkittyessään aiheuttamaan vakavan uhan maan kehitykselle ja vaikuttamaan alueiden turvallisuustilanteisiin. Jotkut puhuvat jo kriisistä.¹⁵ Presidentinvaalien aiheuttamien turvallisuusuhkien takia alueellisten turvallisuusjoukkojen resurssit ovat äärimmilleen käytetyt.¹⁶

Somalimaa on pysynyt edelleen Somalian liittovaltiohankkeen ulkopuolella. Sen suhteet liittovaltioon ovat etäiset, eikä alueiden välillä ole ollut toistaiseksi neuvotteluyhteyttä.¹⁷

1.1. Ihmisoikeustilanne

Maan ihmisoikeustilanteessa ei ole tapahtunut merkittäviä muutoksia edellisen tilannekatsauksen julkaisemisen jälkeen. Somalian ihmisoikeustilanne on pysynyt vaikeana ja siviiliväestö on ollut erilaisten oikeudenloukkausten kohteena.

Vaikein tilanne on Somalian etelä- ja keskiosissa, missä al-Shabaabin ja hallituksen väliset taistelut ovat jatkuneet. Konfliktin kaikki osapuolet ovat syyllistyneet oikeudenloukkauksiin ja väärinkäytöksiin siviileitä kohtaan. Siviilit ovat joutuneet kärsimään erilaisista turvallisuusvälikohtauksista oltuaan väärään aikaan väärässä paikassa. Siviilejä on saanut surmansa tai haavoittunut jäätyään konfliktin osapuolten ristituleen tai osuttuaan vihollista

¹⁰ Garowe Online 16.11.2018.

¹¹ VoA 27.11.2018.

¹² Goobjoog News 25.10.2018.

¹³ UNSeC 9.11.2018, s. 32; Goobjoog News 8.9.2018. Hirshabelle ilmoitti päässeensä 19.9. yhteisymmärrykseen liittovaltion kanssa ja jatkavansa tämän seurauksena yhteistyötä. Garowe Online 19.9.2018.

¹⁴ The East African 17.9.2018.

¹⁵ ISS 23.10.2018.

¹⁶ Somaliassa toimivan kansainvälisen turvallisuusalan yrityksen raportointi Somaliassa 1.5. - 31.10.2018 tapahtuneista turvallisuusvälikohtauksista.

¹⁷ UNSeC 30.8.2018, s. 2.



vastaan kohdennetun pommi-iskun vaikutuspiiriin. Monet ovat joutuneet jättämään kotinsa ja pakenemaan turvattuina.¹⁸

Siviiliväestö on ollut suoraan vakavien oikeudenloukkausten kohteena. Somalian turvallisuusjoukot, klanisotilaat, al-Shabaab ja tuntemattomat aseistautuneet miehet ovat syyllistyneet väkivaltaan siviiliväestöä kohtaan. Ne ovat pidättäneet, pahoinpidelleet ja kiduttaneet vastustajiaan tai sellaiseksi epäilemiään henkilöitä. Ihmisoikeusloukkauksiin syyllistyneitä turvallisuusjoukkojen jäseniä ei ole asetettu oikeudelliseen edesvastuuseen ja yleisesti ottaen laittomuuksiin syyllistyneet selviävät ilman rangaistusta.¹⁹

Vakavimmin siviilit ovat kärsineet al-Shabaabin iskuista. Järjestö on hyökännyt räjähtein siviili-kohteita vastaan. Se on iskenyt mm. hotelleihin, ravintoloihin ja teehuoneisiin, joiden asiakkaina on ollut hallituksen virkailijoita, poliitikoita ja turvallisuusjoukkojen sotilaita. Järjestö on salamurhannut vastustajiaan ja teloittanut vakoilijoiksi epäilemiään ja islamin sääntöjä rikkoneita siviileitä.²⁰

YK:n pääsihteerin toukokuussa 2018 ilmestyneen tilanneraportin mukaan Somaliassa raportoitiin 21.12.2017 - 24.4.2018 välisenä aikana 1439 vakavaa oikeudenloukkausta, joista 999 tapauksessa uhrina oli lapsi ja niiden joukossa 173 tapauksessa uhrina oli tyttö. Oikeudenloukkaukset pitivät sisällään 550 sieppausta, 448 rekrytointia aseellisiin joukkoihin, 72 seksuaalisen väkivallan tapausta, 99 tappoa ja 26 väkivallantekoa, mitkä johtivat alaikäisten vammautumiseen. Al-Shabaabin raportoitiin sieppanneen yli 100 ihmistä.²¹ YK:n mukaan 25.4. - 22.8. välisenä aikana 723 lasta rekrytoitiin aseellisiin joukkoihin, 201 lasta vammautui tai sai surmansa väkivallan seurauksena, 400 lasta kaapattiin ja 79 lasta joutui seksuaalisen väkivallan uhriksi.²²

Seksuaalisen väkivallan riski on suuri Somalian kaikissa osissa varsinkin maan sisällä siirtymään joutuneiden leireillä asuville naisille ja tytöille.²³ Naisten sukuelinten silpominen (FGM/C) on Somaliassa lähes universaalia.²⁴

Toimittajat ovat viranomaisten ja al-Shabaabin taholta erilaisten oikeudenloukkausten kohteena. Heitä on pidätetty, pahoinpidelty ja pahimmassa tapauksessa surmattu. Ihmisoikeustilanne Somalimaassa ja Puntmaassa on yleisesti ottaen parempi muuhun Somaliaan verrattuna. Näilläkin alueilla toimittajia ja muita mielipidevaikuttajia on kuitenkin pidätetty heidän otettua kantaa väärällä tavalla tai raportoituun hallinnon kannalta hankalista aiheista.²⁵

¹⁸ HRW 18.1.2018; USDOS 2018.

¹⁹ USDOS 2018; UKFCO 16.7.2018; Freedom House 1.8.2018.

²⁰ HRW 18.1.2018; USDOS 2018.

²¹ UNSeC 2.5.2018, s. 12.

²² UNSeC 30.8.2018, s. 12.

²³ USDOS 2018; UNSeC 2.5.2018, s. 13; AI 22.2.2018.

²⁴ USDOS 2018; UKFCO 16.7.2018.

²⁵ USDOS 2018; HRW 18.1.2018; UNSeC 2.5.2018, s. 12; CPJ 8.1.2018.



2. Maan turvallisuustilanne

Somalian turvallisuustilanteessa ei ole tapahtunut merkittäviä muutoksia edellisen kesäkuussa 2018 julkaistun tilannekuvan²⁶ jälkeen. YK:n mukaan turvallisuustilanne on edelleen epävakaa ja ennustamaton.²⁷

Edellisessä Somalian tilannekatsauksessa maan turvallisuustilanteen arvioinnissa yhtenä keskeisenä lähteenä käytettiin ACLED-tutkimuslaitoksen²⁸ tilastoja. Niiden mukaan Somaliassa sattui joulukuun 2017 ja toukokuun 2018 välisenä aikana kaikkiaan 1261 turvallisuusvälikohtausta. Somalian etelä- ja keskiosat olivat tilaston mukaan epävakaimpia (1018 välikohtausta). Puntmaassa²⁹ (133) ja Somalimaassa³⁰ (39) välikohtauksia oli selvästi vähemmän. Välikohtauksissa menehtyi kaikkiaan 2230 ihmistä. Surmansa saaneiden joukossa oli mukana konfliktiin osallistuneiden aseellisten ryhmien taistelijat.³¹

Tämän selvityksen tarkasteluajanjaksolla kesäkuusta marraskuun loppuun³² Somaliassa sattui ACLED-tutkimuslaitoksen tilastojen mukaan kaikkiaan 1341 turvallisuusvälikohtausta ja niissä sai surmansa aseelliset taistelijat mukaan laskettuna 2594 ihmistä.³³ Eniten turvallisuusvälikohtauksia esiintyi Somalian etelä- ja keskiosissa (1166). Puntmaassa³⁴ (63) ja Somalimaassa³⁵ (34) välikohtauksia oli edellisen tarkastelujakson tapaan selvästi vähemmän. Verrattuna edellisen jakson ACLED-tilastointiin turvallisuusvälikohtausten kokonaismäärässä on jonkin verran nousua (80 välikohtausta enemmän). Kuolonuhrien lukumäärässä nousu on selkeämpää (364 kuolonuhria enemmän). Tämän perusteella Somalian epävakaus on tarkastelujakson aikana lisääntynyt maan etelä- ja keskiosissa.

Pahin uhka Somalian vakaudelle, rauhalle ja turvallisuudelle on edelleen islamistinen al-Shabaab -järjestö.³⁶ Tilastojen mukaan al-Shabaab oli vastuussa 66 % kaikista Somaliassa sattuneista turvallisuusvälikohtauksista.³⁷ Huolimatta viimeisten parin vuoden aikana lisääntyneistä ilmaiskuksista sitä vastaan, ei järjestön toimintakapasiteetissa ole tapahtunut heikkenemistä. Järjestö kykenee edelleen tekemään merkittäviä iskuja vastustajiksi katsomiaan toimijoita vastaan.³⁸

ISIS (Islamic State) on jatkanut väkivaltaisia iskuja Somalian liittovaltion hallinnon edustajia vastaan etenkin Puntmaassa Barin maakunnassa. Järjestön vahvin tukialue on Barin maakunnassa sijaitseva Qandalan alue. Se on kuitenkin tehnyt enenevässä määrin salamurhia myös pääkaupunkiseudulla ja Afgoyessa.³⁹

²⁶ [Maahanmuuttovirasto 8.6.2018: Somalian tilannekatsaus toukokuussa 2018.](#)

²⁷ UNSC 30.8.2018, s. 3.

²⁸ [ACLED-tutkimuslaitos](#) (*Armed Conflict Location & Event Data Project*) kerää ja analysoi poliittiseen väkivaltaan liittyvää tietoa kehittyvissä maissa.

²⁹ Barin ja Nugaalin maakunnat.

³⁰ Todgheerin, Awdalin ja Woqooyi Galbeedin maakunnat.

³¹ Maahanmuuttovirasto 8.6.2018, s. 24.

³² ACLED-tietokannan tiedot sisältävät turvallisuustapahtumat 1.6. - 24.11.2018 väliseltä ajalta.

³³ ACLED 2018.

³⁴ Barin ja Nugaalin maakunnat.

³⁵ Todgheerin, Awdalin ja Woqooyi Galbeedin maakunnat.

³⁶ UNSC 9.11.2018, s. 22.

³⁷ Somaliassa toimivan kansainvälisen turvallisuusalan yrityksen raportointi Somaliassa 1.5. - 31.10.2018 tapahtuneista turvallisuusvälikohtauksista.

³⁸ UNSC 9.11.2018, s. 22.

³⁹ UNSC 30.8.2018, s. 4; UNSC 9.11.2018, s. 28-29.



Paikallista turvattomuutta Somalian eri osissa ovat aiheuttaneet klaanien väliset väkivaltaisuuDET.⁴⁰ Vakavimpia klaaniyhteenottoja on esiintynyt Hiraanin, Galgadudin ja Sanaagin maakunnissa.⁴¹

Somalimaan ja Puntmaan välinen kiista alueiden välisestä rajasta Soolin maakunnassa on aiheuttanut yhteenottoja hallintoalueiden turvallisuusjoukkojen välillä. Taistelut ovat aiheuttaneet merkittäviä tappioita kummallekin osapuolelle. Tällä hetkellä osapuolten välillä ei ole neuvotteluyhteyttä tai halua poliittiseen vuoropuheluun. Tilanne alueella on edelleen jännittynyt ja voi helposti eskaloitua uusiksi taisteluiksi.⁴²

Somalian hallitus ja turvallisuusjoukot ovat saaneet aseellisten ryhmien vastaisessa taistelussa tärkeää tukea Afrikan unionin rauhanturvajoukoilta (AMISOM), joita on tällä hetkellä maassa yli 20 000. Maassa on AMISOM-joukkojen lisäksi niiden ulkopuolella toimivia kenialaisia ja etiopialaisia sotilaita, sekä yli 500 amerikkalaista erikoisjoukkojen sotilasta.⁴³

Somalian armeijan ja sitä tukevien Afrikan unionin joukkojen sotilaallinen eteneminen on ollut hidasta. AMISOM-joukkojen kaluston heikkous ja puutteet, sekä logistiset ongelmat heikentävät toimintakapasiteettia ja mahdollisuuksia taistella tehokkaasti al-Shabaabia vastaan. Siltä puuttuu nopean toiminnan joukot ja lisäksi sen tykistö- ja ilmatuki ovat puutteellisia. AMISOM-joukkojen levittäytyminen laajalle alueelle on tehnyt joukkojen toimintakyvyn ylläpitämiseen tarvittavien huoltoreittien turvaamisesta haasteellista. AMISOMin tiedustelutoimintaa pidetään heikompana kuin al-Shabaabin, jonka *Amniyat*-tiedustelupalvelu tuntee paikallisen kielen ja kulttuurin, ja omaa hyvät yhteydet paikalliseen väestöön. Hyvän tiedustelutiedon varassa järjestö kykenee ennakoimaan Somalian hallitusta tukevien turvallisuusjoukkojen operaatiot ja suunnittelemaan tehokkaita vastaiskuja. AMISOM-joukkojen toimintaa on lisäksi vaikeuttanut komennon jakautuminen viiden joukkoja lähettäneen maan (Djibouti, Kenia, Etiopia, Uganda ja Burundi) kesken. Eri maiden joukko-osastojen yhteispeli ei ole ollut kitkatonta.⁴⁴

Al-Shabaabin vastaisen taistelun etenemistä on vaikeuttanut toimivan hallinnon puuttuminen ”vapautetuilta alueilta”. Sotilaallinen menestys ja uusien alueiden haltuunotto al-Shabaabilta ei ole johtanut siviiliväestön kannalta parempaan tilanteeseen, pikemminkin päinvastoin. Somalian hallintoa tukevien turvallisuusjoukkojen otettua haltuunsa uusia alueita, on seurauksena ollut klaaniväkivalta ja hallinnon puuttumisesta aiheutuva epävakaus. Al-Shabaab on kyennyt hallinnoimillaan alueilla luomaan klaanikytkennöistä riippumatonta vakautta ja järjestystä, ja tuottamaan joitain peruspalveluita, kuten oikeussuojaa sen hallintoalueella eläville ihmisille. Tämän ansiosta järjestöllä on edelleen kannatusta väestön keskuudessa. Ellei Somalian hallinto kykene luomaan vapautetuille alueille nopeasti jonkin asteista hallintoa ja turvaamaan väestön perusturvallisuutta ja oikeussuojaa, on al-Shabaabin kukistaminen vaikeaa. Al-Shabaabia ei voi kukistaa pelkästään sotilaallisin toimin.⁴⁵

Somalian armeija on edelleen liian heikko ja epäyhtenäinen ottaakseen yksin kokonaisvastuun al-Shabaabin vastaisessa taistelussa. Armeija koostuu pääosin klaanipohjaisista, ja usein toistensa kanssa kiistelevistä asejoukoista.⁴⁶ Lisäksi kolmasosalta sotilaista puuttuu uutislähteiden mukaan aseet.⁴⁷ Tietoisena al-Shabaabin vastaista taistelua koskevista rajoitteista, YK:n

⁴⁰ UNSeC 30.8.2018, s. 4.

⁴¹ Somaliassa toimivan kansainvälisen turvallisuusalan yrityksen raportointi Somaliassa 1.5. - 31.10.2018 tapahtuneista turvallisuusvälikohtauksista.

⁴² Somaliassa toimivan kansainvälisen turvallisuusalan yrityksen raportointi Somaliassa 1.5. - 31.10.2018 tapahtuneista turvallisuusvälikohtauksista.

⁴³ Shabelle News 10.6.2018; UN Press Release 30.7.2018.

⁴⁴ Shabelle News 3.6.2018 a); Felbab-Brown 14.11.2018.

⁴⁵ Felbab-Brown 14.11.2018.

⁴⁶ Felbab-Brown 14.11.2018.

⁴⁷ Shabelle News 3.6.2018 a).



turvallisuusneuvosto päätti heinäkuun lopulla viivyttää suunniteltua AMISOM-joukkojen vahvuuden pienentämistä. AMISOM-joukkoja oli määrä vähentää lokakuun lopussa 1000 sotilaalla. Nyt vähentämisen on määrä tapahtua helmikuussa 2019.⁴⁸

Merirosvous Somalian vesillä on vähentynyt aiempiin vuosiin verrattuna, mutta yksittäisiä hyökkäyksiä kauppa- ja rahtialuksia vastaan esiintyy edelleen jopa satojen kilometrien etäisyydellä Somalian mantereesta. Alueella meriliikenteen turvallisuutta valvovat kansainväliset sota-alukset sekä siviilialuksille palkatut yksityiset turvallisuusjoukot ovat onnistuneet estämään somalialaisten merirosvojen yritykset kaapata aluksia.⁴⁹

Alueiden hallinnan osalta huomattavia muutoksia ei ole viimeisen kuuden kuukauden aikana tapahtunut. Merkittävin muutos oli syksyllä Somalian armeijan onnistunut operaatio Markan kaupungin haltuun ottamiseksi. Marka oli kokonaisuudessaan tai osittain al-Shabaahin hallinnassa viimeiset 10 vuotta. Nähtäväksi jää, pystyykö Somalian armeija myös pitämään sen hallussaan.⁵⁰ Useiden kaupunkien ja kylien hallinta on vaihtunut toistuvasti.

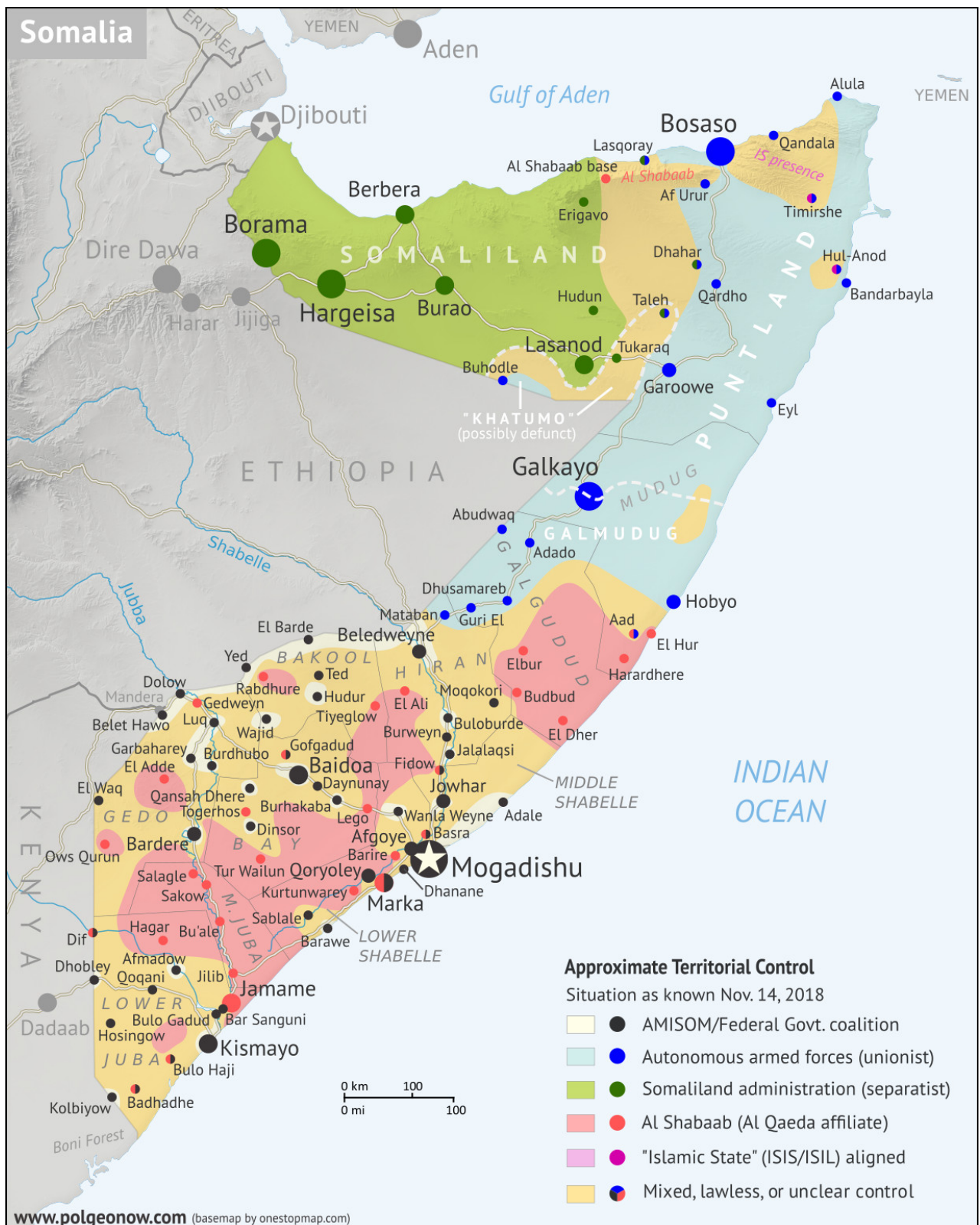
Al-Shabaab kontrolloi edelleen Juba-joen laaksoa, sekä Jilibin, Jamamen, Bu'alen ja Sakowin kaupunkeja eteläisessä Somaliassa. Järjestö kontrolloi lisäksi maaseutualueita Lower ja Middle Shabellen, Hiiraanin, Gedon, Bayn ja Bakoolin maakunnissa, sekä Keski-Somaliassa rannikkoalueita Harardheren ja el-Dheren kaupunkien ympärillä. Al-Shabaabin toiminta-alue Puntmaan alueella Golis-vuoristossa on hieman kasvanut. Järjestö on kyennyt hyödyntämään Puntmaan ja Somalimaan Tukaraqin kaupungin läheisyydessä esiintyneiden keskinäisten taisteluiden aiheuttamaa epävakautta. ISIS-järjestön läsnäolo on vahvinta Qandalan alueella Barin maakunnassa (kuva 1).⁵¹

⁴⁸ Uudesta aikataulusta on määrä pitää kiinni, eikä vähentämistä tulla siirtämään tämän pidemmälle. The East African 30.7.2018; Goobjoog News 31.7.2018.

⁴⁹ UNSeC 9.11.2018, s. 37.

⁵⁰ Somaliassa toimivan kansainvälisen turvallisuusalan yrityksen raportointi Somaliassa 1.5. - 31.10.2018 tapahtuneista turvallisuusvälikohtauksista.

⁵¹ UNSeC 9.11.2018, s. 22; Felbab-Brown 14.11.2018.



Kuva 1. Al-Shabaab kontrolloi edelleen merkittävää osaa Somalian etelä- ja keskiosissa. Karttalähde: [PolGeoNow November 2018](http://www.polgeonow.com)



2.1. Konfliktin luonne

Al-Shabaabin operaatioissa Somalian hallintoa ja sitä tukevia turvallisuusjoukkoja vastaan olivat tarkastelujakson aikana keskeisellä sijalla epäsymmetriset iskut, kuten kauko-ohjatut tienvarsipommit turvallisuusjoukkojen ajoneuvoja ja sotilassaattueita vastaan, salamurhat hallinnon virkamiehiä, turvallisuusjoukkojen sotilaita ja vastustajiksi koettuja henkilöitä vastaan sekä hyökkäykset ja pommi-iskut hallintorakennuksia, virkamiesten ja turvallisuusjoukkojen käyttämiä ravintoloita ja hotelleita vastaan.⁵² Hyökkäykset ja erilaisten pommien käyttäminen kaupungin keskusta-alueella, ja iskujen kohdistaminen hotelleita ja ravintoloita vastaan ovat aiheuttaneet lukuisan määrän siviiliuhreja.

Al-Shabaabin suorittamien iskujen tekotapa vaihtelee alueittain. Turvallisuusjoukkojen lisäämisen seurauksena al-Shabaabilla on ollut suuremmissa kaupungeissa vaikeuksia tuoda niiden sisään merkittäviä määriä räjähteitä. Tämän johdosta sen tekemien iskujen tekotapa on muuttunut enemmän salamurhiin ampumalla, tai auton alle nopeasti magneetilla asennettaviin pienempiin räjähteisiin.⁵³

Mittavista turvajärjestelyistä huolimatta järjestö kykenee operoimaan aivan pääkaupungin keskusta-alueella. Esimerkiksi heinäkuun alussa maan juhliessa itsenäisyyspäiväänsä al-Shabaab tulitti Mogadishun kansainvälistä lentokenttää kranaatinheittimillä. Viisi kranaattia iskeytyi lentokentän läheisyyteen surmaten 5 siviiliä.⁵⁴ Myöhemmin kesällä ja syksyn aikana järjestö teki useita terroristi-iskuja hallintorakennuksia sekä Somalian hallintoa tukevia virkailijoita ja turvallisuusjoukkoja majoittavia hotelleita ja ravintoloita vastaan.

Tyypillisesti iskuissa on käytetty kauko-ohjattuja autopommeja tai itsemurhakuljettajan räjäyttämiä autopommeja. Usein niihin liittyy aseistautuneiden al-Shabaabin taistelijoiden tunkeutuminen kohteeseen räjähdysen jälkeisessä sekasorrossa. Tällaisia ”monimuotoiskuja” järjestö teki esimerkiksi heinäkuussa, kun se hyökkäsi pääkaupungissa sisä- ja sisäisen turvallisuuden ministeriöön. Kahden itsemurhaiskijän ministeriön portilla räjäyttämän autopommin jälkeen ryhmä aseistautuneita al-Shabaabin taistelijoita hyökkäsi rakennuksen sisään. Ainakin 20 ihmisen raportoitiin saaneen surmansa.⁵⁵ Vain viikon päästä edellisestä järjestö hyökkäsi samaa taktiikkaa käyttäen presidentin virka-asunnon *Villa Somalian* portilla tavoitteenaan tunkeutuminen Somalian hallinnon ytimeen. Ainakin kymmenen ihmisen raportoitiin saaneen surmansa.⁵⁶

Elokuun alussa al-Shabaabin asettama voimakas autopommi räjähti Mogadishussa Bar Italia -nimisen ravintolan edessä. Ravintolan asiakaskunnassa oli paljon hallinnon virkailijoita. Ainakin neljä ihmistä sai surmansa.⁵⁷

Lokakuun puolivälissä kaksi al-Shabaabiin kuuluvaa itsemurhaiskijää räjäytti pommiliivinsä Baidoan keskustassa sijaitsevassa ravintolassa ja hotellissa, joissa oli asiakkaina paikallisia viranomaisia. Useita siviileitä sai surmansa.⁵⁸

⁵² UNSeC 9.11.2018, s. 22; Somaliassa toimivan kansainvälisen turvallisuusalan yrityksen raportointi Somaliassa 1.5. - 31.10.2018 tapahtuneista turvallisuusvälikohtauksista.

⁵³ Somaliassa toimivan kansainvälisen turvallisuusalan yrityksen raportointi Somaliassa 1.5. - 31.10.2018 tapahtuneista turvallisuusvälikohtauksista.

⁵⁴ Shabelle News 2.7.2018; Garowe Online 1.7.2018; Mareeg.com 1.7.2018; VoA 1.7.2018; UNSeC 30.8.2018, s. 3.

⁵⁵ Shabelle News 7.7.2018; Shabelle News 8.7.2018 a); Radio Dalsan 7.7.2018; Radio Kulmiye/Reuters 7.7.2018; Garowe Online 7.7.2018; Garowe Online 9.7.2018 a); UNSeC 30.8.2018, s. 3.

⁵⁶ Shabelle News 14.7.2018 b); Radio Dalsan 14.7.2018; Radio Kulmiye 14.7.2018; Garowe Online 14.7.2018; Mareeg.com 17.7.2018; UNSeC 30.8.2018, s. 3.

⁵⁷ Shabelle News 5.8.2018 c); Goobjoog News 6.8.2018 a); Goobjoog News 6.8.2018 b); Garowe Online 5.8.2018; Allgaldaduud Media 6.8.2018 a); VoA 5.8.2018 b); Mareeg.com 5.8.2018 c); Mareeg.com 6.8.2018 b).

⁵⁸ Halbeeg News 13.10.2018; Halbeeg News 14.10.2018; Shabelle News 14.10.2018 a); Shabelle News 14.10.2018 b); Allgaldaduud Media 14.10.2018.



Tämän vuoden toistaiseksi pahin al-Shabaabin isku sattui marraskuun alkupuolella Mogadishussa, kun järjestön kolme itsemurhaiskijää räjäytti muutamien minuuttien sisällä kolme autopommia Somalian hallinnon virkailijoiden käyttämän *Sahafi*-hotellin läheisyydessä. Räjähdyksen jälkeen hotelliin hyökkäsi neljä aseistautunutta al-Shabaabin taistelijaa. Iskussa sai surmansa yli 60 ihmistä, joista useimmat olivat siviileitä.⁵⁹

Epäsymmetristen iskujen ohella al-Shabaab on tehnyt tavanomaisia sotilaallisia iskuja Somalian armeijaa ja AMISOM-joukkoja vastaan. Se on iskenyt toistuvasti Somalian hallintoa tukevien turvallisuusjoukkojen tukikohtiin.⁶⁰

ISIS-järjestö on jatkanut iskuja Barin maakunnassa Puntmaan alueella, vaikkakin sen toiminnan on raportoitu YK:n mukaan olevan alueella laskusuunnassa.⁶¹ YK:n mukaan ISIS oli lokakuun 2017 ja elokuun 2018 välisenä aikana vastuussa Mogadishussa ja Afgoyen alueella mahdollisesti 50 salamurhasta. Järjestön tekemien murhien uhreina olivat pääasiassa somalialaiset poliisit, tiedustelupalvelun sotilaat ja hallituksen virkailijat.⁶² Järjestö otti vastuulleen mm. yhden kesäkuussa pääkaupungissa tehdyn autopommi-iskun, joka surmasi kolme sotilasta.⁶³ ISIS oli toukokuun ja lokakuun välisenä aikana osallisena 3 % kaikista Somaliassa sattuneista turvallisuusvälikohtauksista.⁶⁴

Al-Shabaabin tiukan kielteinen suhtautuminen ISIS-järjestöön on estänyt ISISiä levittäytymästä Somaliassa. Al-Shabaab on teloitannut syksyn aikana useita ISIS-yhteyksistä epäiltyjä henkilöitä syyttäen teloitettuja vakoilusta. Al-Shabaabin toiminnan seurauksena ISIS uhkasi marraskuun puolivälissä al-Shabaabia kostolla, mikäli se edelleen puuttuu ISISin toimintaan.⁶⁵ YK:n raportin mukaan on perusteltua olettaa, että Syyrian ja Irakin ISIS näkee Somalian yhtenä mahdollisena levittäytymisalueena.⁶⁶ ISIS-järjestön merkityksen kasvua Somaliassa ei voida sulkea pois, vaikka al-Shabaab pyrkii sen estämään.

Somaliassa toimiva turvallisuusalan tutkimuslaitos *Hiraal Institute*⁶⁷ julkaisi marraskuussa selvityksen Somaliassa heinäkuun ja syyskuun 2018 välisenä aikana tehdyistä turvallisuusvälikohtauksista. Sen mukaan turvallisuusvälikohtausten painopistealueita olivat tarkasteluaikana pääkaupunkiseutu ja Lower Shabellen maakunnan alue (kuva 2).

Al-Shabaabin toiminta on keskittynyt pääkaupunkiin, mutta se ja ISIS ovat tehneet iskuja myös Bosassossa. Puntmaa on ollut ISISin päätoimialuetta, mutta se on pyrkinyt hakemaan vahvempaa roolia myös Mogadishussa. Järjestö on aloittanut verojen (*zakat*) keruun Bosasson ohella myös Mogadishussa. Sen on raportoitu surmanneen Bakaran torilla sen vaatimista maksuista kieltäytyneitä liikemiehiä.⁶⁸

⁵⁹ Halbeeg News 11.11.2018; Halbeeg News 9.11.2018; Allgaldaduud Media 11.11.2018 a); VoA 11.11.2018; Shabelle News 10.11.2018.

⁶⁰ UNSeC 9.11.2018, s. 22; UNSeC 30.8.2018, s. 3.

⁶¹ UNSeC 9.11.2018, s. 28.

⁶² UNSeC 9.11.2018, s. 28-29; UNSeC 30.8.2018, s. 4.

⁶³ UNSeC 30.8.2018, s. 4.

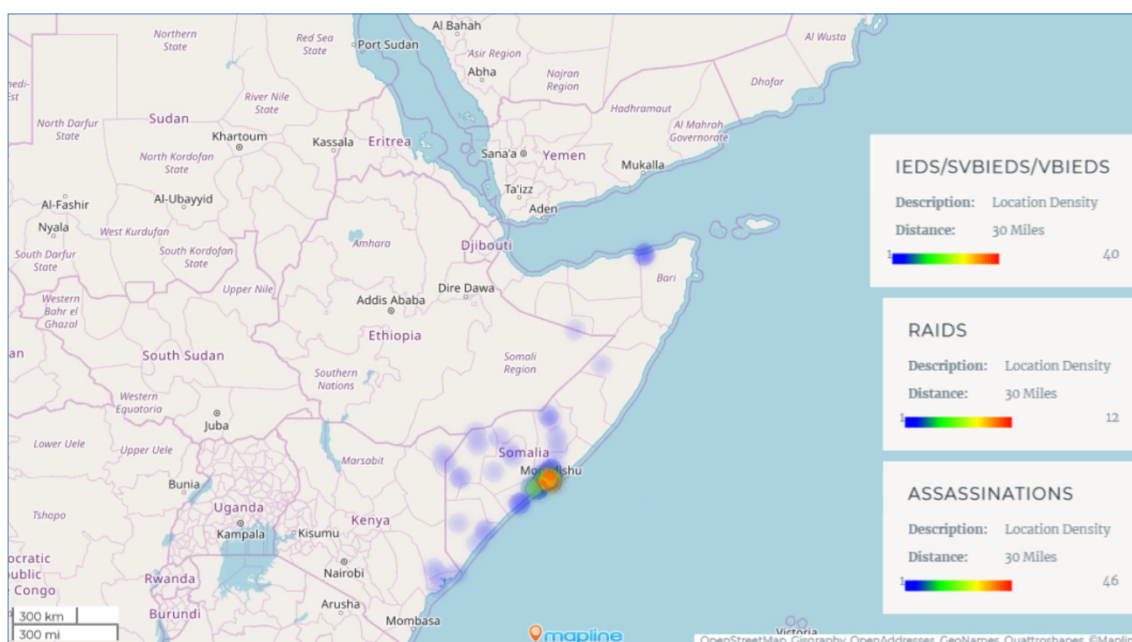
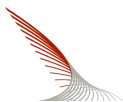
⁶⁴ Somaliassa toimivan kansainvälisen turvallisuusalan yrityksen raportointi Somaliassa 1.5. - 31.10.2018 tapahtuneista turvallisuusvälikohtauksista.

⁶⁵ LWJ 16.11.2018.

⁶⁶ UNSeC 9.11.2018, s. 28; LWJ 16.11.2018.

⁶⁷ [Hiraal Institute](#).

⁶⁸ Hiraal Institute November 2018.



Kuva 2. Somalian hallintoa vastaan tehdyt iskut heinä-syyskuun 2018 välisenä aikana.

Lähde: Hiraal Institute November 2018.

Yhdysvallat on jatkanut intensiivistä ilmaiskupolitiikkaa al-Shabaabia vastaan Somaliassa. Presidentti **Donald Trumpin** annettua Yhdysvaltain turvallisuushallinnolle vapaammat kädet suunnitella ja iskeä viholliskohteisiin Somaliassa, nousi ilmaiskujen lukumäärä 14:stä vuonna 2016 35:een vuonna 2017.⁶⁹ Vuoden 2018 tammikuun ja marraskuun välisenä aikana⁷⁰ Yhdysvallat on tehnyt kaikkiaan 35 ilmaiskua, joista kaikki on suunnattu al-Shabaabia vastaan (kuva 3) Vuoden 2017 ilmaiskuista 4 iskuja oli kohdennettu ISIS-järjestöä vastaan, eli Yhdysvallat on jo tässä vaiheessa vuotta tehnyt enemmän iskuja al-Shabaabia vastaan kuin viime vuonna. Tänä vuonna Yhdysvallat ei toistaiseksi ole iskenyt ISIS-kohteisiin.⁷¹

Vuonna 2017 ilmaiskut keskittyivät täysin eteläiseen Somaliaan, etenkin Jilibiin ja sen ympäristöön, joka on tunnettu vahvana al-Shabaabin tukialueena.⁷² Tänä vuonna iskut ovat jakautuneet tasaisemmin maan eri osiin. Useimmat iskuista ovat kohdistuneet Somalian etelä- ja keskiosissa Lower Shabellen, Lower Jubban, Middle Jubban ja Mudugin maakuntiin.⁷³ Kesäkuussa Yhdysvallat teki kaksi ilmaiskua al-Shabaabia vastaan Bosasson lähellä. Elokuussa iskuja on jatkettu etelämpänä erityisesti pääkaupungin läheisyydessä.⁷⁴ Lokakuussa Mudugissa Harardheeren lähelle tehdyssä ilmaiskussa sai surmansa ainakin 60 al-Shabaabin taistelijaa.⁷⁵ Marraskuun loppupuolella Yhdysvallat jatkoi iskuja Harardheren kaupungin ympäristössä. Iskuissa on saanut surmansa useita al-Shabaabin johtajia ja taistelijoita.⁷⁶ Käytettävissä olevien lähteiden ja amerikkalaisten omien raporttien mukaan ilmaiskussa on aiheutunut vain vähän siviiliuhreja.⁷⁷

⁶⁹ AC 9.11.2018.

⁷⁰ 23.11.2018 mennessä.

⁷¹ LWJ 22.11.2018.

⁷² LWJ 29.8.2018.

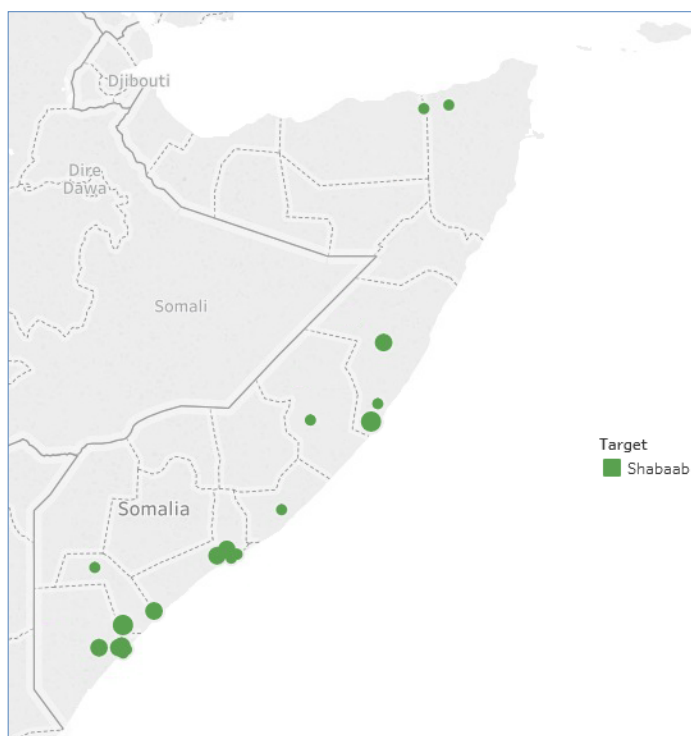
⁷³ LWJ 22.11.2018.

⁷⁴ LWJ 29.8.2018.

⁷⁵ Halbeeg News 16.10.2018 b); Shabelle News 16.10.2018 b); Allgalgaduud Media 16.10.2018 b); AC 9.11.2018.

⁷⁶ LWJ 29.8.2018.

⁷⁷ ACLED 2018.



Kuva 3. Yhdysvallat on ilmoittanut tehneensä 35 ilmaiskua al-Shabaabia vastaan vuoden 2018 aikana (23.11.2018 mennessä). Lähde LWJ 22.11.2018.

Kiihtyneistä ilmaiskuksista huolimatta Al-Shabaabin iskukyky ja uhka eivät ole vähentyneet. Joidenkin tutkijoiden mukaan järjestön asema on pikemminkin vahvistunut. Amerikkalaisen *Foundation for Defense of Democracies* -ajatushautomon tutkijan **Daveed Gartenstein-Rossin** mukaan al-Shabaab on tehnyt aiemmasta poiketen toistuvasti iskuja sotilastukikohtia vastaan ja toisinaan se on onnistunut jopa valtaamaan niitä, mitä se ei kyennyt tekemään vielä viisi vuotta sitten. Rossin mukaan vaarana on, että järjestö kykenee ottamaan uudelleen suurempia kaupunkeja haltuunsa varsinkin, mikäli AMISOM-joukot vetäytyvät Somaliasta.⁷⁸ Myös joidenkin amerikkalaisten sotilaslähteiden mukaan järjestö on vahvistunut niin Mogadishussa, kuin muuallakin Etelä- ja Keski-Somaliassa.⁷⁹ Näkemystä perustellaan sillä, että järjestöllä on kyky iskeä ja toteuttaa sotilasoperaatioita kaupungeissa, missä sillä on aiemmin ollut vain vähän toimintaa. Mogadishussa ja Lower sekä Middle Shabellen kylissä al-Shabaab on kyennyt pitämään järjestön johtohenkilöiden vetämiä kokouksia, jakamaan avustuksia köyhille ja levittämään ideologiaansa:

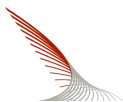
“Al Shabaab's ability to carry out military operations is increasing, including in towns where they had little presence before. In Mogadishu itself, as well as in most of the surrounding villages in Lower or Middle Shabelle, senior Al Shabaab figures are chairing meetings, distributing zakat (Islamic 'tax' for donations to the poor) and making dawa (proselytizing).”⁸⁰

Uutislähteiden mukaan al-Shabaab järjesti lokakuun alkupuolella hyväntekeväisyystilaisuuden Mogadishussa. Tilaisuudessa jaettiin rahaa pääkaupunkiseudulla asuville sadoille köyhille ja sen

⁷⁸ VoA 20.6.2018.

⁷⁹ AC 9.11.2018.

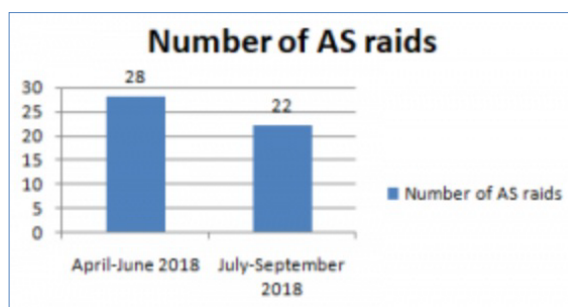
⁸⁰ AC 9.11.2018.



yhteydessä esiintyi korkea-arvoisia al-Shabaab -johtajia. Heidän joukossaan oli mm. järjestön puhemies **Sheikh Ali Dheere**.⁸¹ Vaikka järjestön johtohenkilöiden avoin esiintyminen kestää vain 15 - 30 minuuttia kerrallaan, ovat ne osoitus järjestön toimintakapasiteetista. Ne myös osoittavat turvallisuusjoukkojen operaatioiden tehottomuuden.⁸²

Jotkut tarkkailijat kyseenalaistavat väitteet al-Shabaabin vahvistumisesta. Heidän mukaansa kesän aikana nähty al-Shabaabin tiiviimpi operaatiotahti johtui muslimien pyhästä *ramadan*-paastokaudesta, jolloin järjestö on yleensä ollut aktiivisempi. Järjestön menestystä on siivittänyt lisäksi sen tehokas tiedustelukoneisto. Toisinaan operaatioiden onnistumisen taustalla on ollut puhdas sattuma.⁸³

Vaikka arvioit järjestön vahvistumisesta poikkeavat toisistaan, pidetään järjestöä edelleen suurimpana uhkana Somalian turvallisuudelle.⁸⁴ Kiihtyneiden ilmaiskujen ja lisääntyneiden armeijan operaatioiden seurauksena se on kuitenkin joutunut muuttamaan toimintataktiikkaansa. Hiraal Institute -tutkimuslaitoksen selvityksen mukaan al-Shabaab on tehnyt vuoden kolmannen neljänneksen aikana (heinäkuu - syyskuu) vähemmän laajamittaisia sotilaallisia hyökkäyksiä Somalian hallintoa tukevien turvallisuusjoukkojen tukikohtia vastaan (kuva 4).⁸⁵ Järjestön joukkojen keskittämiset suurempien sotilasoperaation suorittamista varten tekisivät niistä helpon maalin ilmaiskuille. Hiraal-instituutin mukaan järjestön tekemien sotilaallisten hyökkäysten määrä putosi heinä-syyskuun välisenä aikana 22:een oltuaan edellisellä neljänneksellä 28.



Kuva 4. Al-Shabaabin hyökkäysten lukumäärä laski kolmannen vuosineljänneksen aikana edelliseen vastaavan jaksoon verrattuna. Lähde: Hiraal Institute November 2018.

Samana ajanjaksona järjestö on turvautunut aiempaa selvästi enemmän erilaisiin pommi-iskuihin, joissa riski miehistötappioille on pienempi. Pommi-iskujen lukumäärä nousi yli kaksinkertaiseksi (59 iskua) edelliseen vuosineljännekseen verrattuna (25 iskua) (kuva 5). Hiraal-instituutin mukaan näin merkittävän muutoksen taustalla täytyy olla järjestön tietoinen päätös.⁸⁶

⁸¹ Radio Dalsan 7.10.2018.

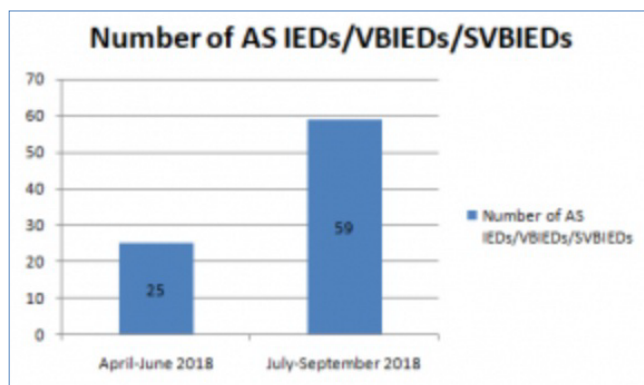
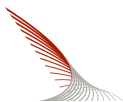
⁸² AC 9.11.2018.

⁸³ VoA 20.6.2018; Allgaduud Media 11.11.2018 b).

⁸⁴ VoA 20.6.2018.

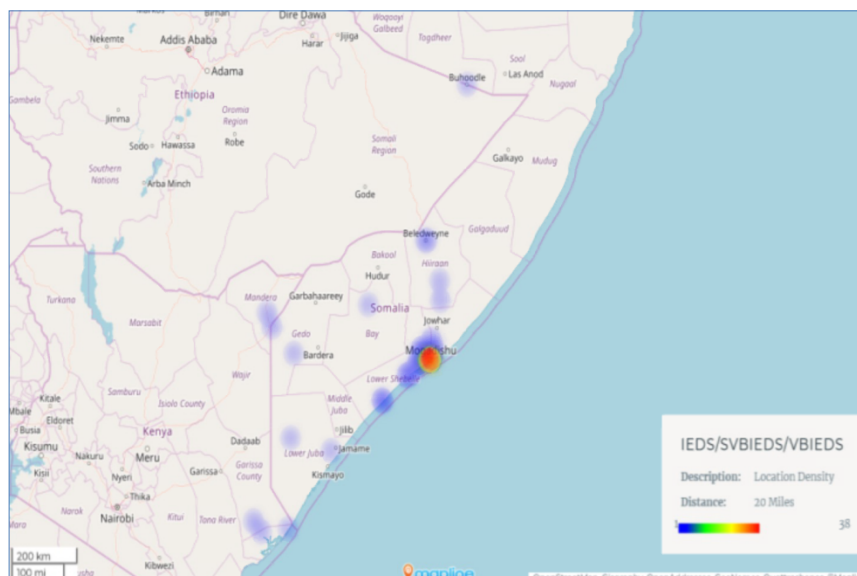
⁸⁵ Hiraal Institute November 2018.

⁸⁶ Hiraal Institute November 2018.



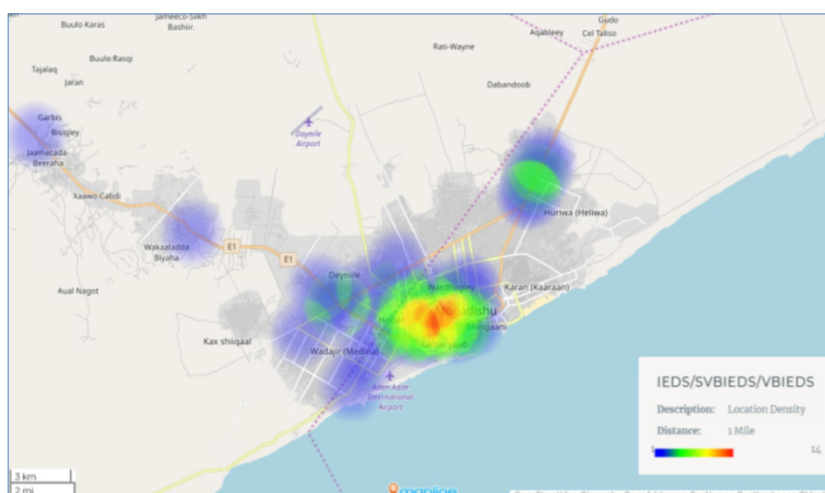
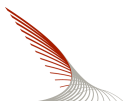
Kuva 5. Erilaisten pommi-iskujen lukumäärä tuplaantui vuoden kolmannella neljänneksellä. Lähde: Hiraal Institute November 2018.

Pommi-iskuja esiintyi heinä-syyskuun välisenä aikana eri osissa Somaliaa. Selkeä painopistealue oli pääkaupunkiseutu lähialueineen ja sieltä lähtevät ulosmenotiet. Pohjoisin isku oli Buuhodlessa Somalimaan ja Puntmaan raja-alueella ja eteläisin Kenialle kuuluvalla Lamun alueella (kuva 6). Mogadishussa pommi-iskut keskittyivät aivan ydinkeskustaan (kuva 7).⁸⁷ Järjestön taktiikan muutoksilla on kielteinen merkitys siviilien turvallisuuden kannalta, sillä pommi-iskut tiiviisti asutussa kaupunkiympäristössä aiheuttivat väistämättä siviiliuhreja.



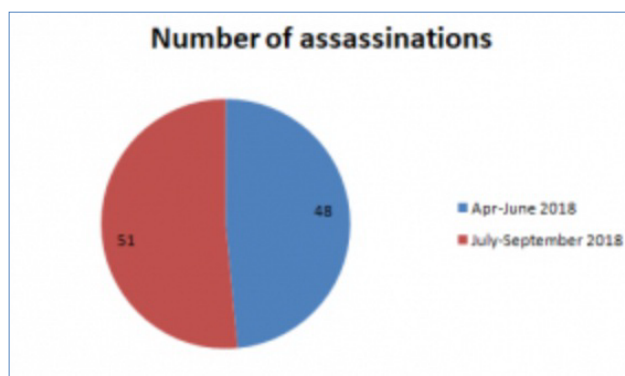
Kuva 6. Al-Shabaab iski räjähtein Somalian eri osissa, mutta suurin iskukeskittymä oli pääkaupunkiseudulla. Lähde: Hiraal Institute November 2018.

⁸⁷ Hiraal Institute November 2018.



Kuva 7. Al-Shabaabin pommi-iskut keskittyivät pääkaupungissa aivan ydinkeskustaan. Lähde: Hiraal Institute November 2018.

Hiraal-instituutin mukaan salamurhien lukumäärä on pysynyt Somaliassa lähes ennallaan edelliseen vuosineljännekseen verrattuna. Heinäkuun ja syyskuun välisenä aikana niitä tehtiin kaikkiaan 51, kun edellisen jakson aikana vastaava määrä oli 48 (kuva 8). Salamurhien kohteina ovat olleet hallituksen virkailijat, toimittajat ja liikemiehet. Salamurhien tekopaikkana oli useimmiten Mogadishu, Bosasso ja Galkacyo.⁸⁸



Kuva 8. Salamurhien lukumäärä Somaliassa heinäkuun ja syyskuun välisenä aikana. Lähde: Hiraal Institute November 2018.

Valtaosassa (73 %) salamurhista vastuussa oli al-Shabaab, vaikkakin sen tekemien murhien määrä oli pienempi aiempaan jaksoon verrattuna. Salamurhien lukumäärän nousua selittää ISIS-järjestön lisääntynyt aktiivisuus ja sen tekemät murhat. ISIS oli vastuussa yli viidesosasta (23 %) kaikista salamurhista Somaliassa. ISISin salamurhien kohteina olivat hallituksen virkailijat ja liikemiehet.⁸⁹

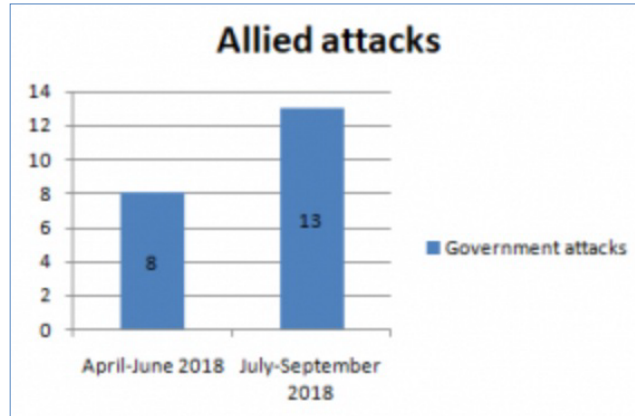
Somalian hallintoa tukevien turvallisuusjoukkojen aktiivisuus al-Shabaabin vastaisessa taistelussa on kasvanut aiempaan verrattuna. Hiraal-instituutin mukaan Somalian hallintoa tukevien turvallisuusjoukkojen operaatioiden lukumäärä al-Shabaabia vastaan kasvoi yli 60 % heinäkuun ja syyskuun välisenä aikana verrattuna sitä edeltävään vuosineljännekseen (kuva 9). Suurin osa tästä johtuu somalialaisten erikoisjoukkojen lisääntyneestä toiminnasta Lower Shabellen

⁸⁸ Hiraal Institute November 2018.

⁸⁹ Hiraal Institute November 2018.



maakunnan alueella sekä Jubamaan turvallisuusjoukkojen aktiivisuudesta Jubamaan alueella. Kasvaneesta aktiivisuudesta huolimatta al-Shabaab on edelleen turvallisuusjoukkoja aktiivisempi toimija Somaliassa.⁹⁰



Kuva 9. Somalian hallintoa tukevien turvallisuusjoukkojen sotilasoperaatioiden määrä al-Shabaabia vastaan kasvoi heinä-syyskuussa. Lähde: Hiraal Institute November 2018.

Somalian hallintoa vastustavien radikaalien islamistiryhmien iskujen ja niitä vastaan taistelevien turvallisuusjoukkojen operaatioiden ohella turvattomuutta siviiliväestölle aiheuttivat paikalliset klaanien väliset väkivaltaisuuksien syinä olivat pääsääntöisesti kiistat niukkojen resurssien kuten kaivojen ja laidunten käytöstä. Yhteenotot olivat paikoitellen intensiivisiä ja verisiä aiheuttaen pahimmillaan kymmeniä kuolonuhreja, joista useimmat olivat klaanijoukkojen taistelijoita. Klaanien välinen väkivalta on aiheuttanut toistuvasti eskaloituvan kostonkierteen, mikä on kohdistunut myös siviiliväestöön. Väkivalta ja sen pelko ajoi tarkastelujakson aikana satoja ihmisiä pois kotialueeltaan.⁹¹

⁹⁰ Hiraal Institute November 2018.

⁹¹ Shabelle News 19.7.2018 a); Halbeeg News 22.9.2018 a); Goobjoog News 20.9.2018; Goobjoog News 30.10.2018 a); Somaliassa toimivan kansainvälisen turvallisuusalan yrityksen raportointi Somaliassa 1.5. - 31.10.2018 tapahtuneista turvallisuusvälikohtauksista..



2.2. Konfliktin osapuolet

2.2.1. Valtiolliset turvallisuusjoukot: Somalian armeija, poliisi ja tiedustelupalvelu

Somalian armeija (Somali National Army, SNA)

Somalian armeija toimii vapaaehtoisuuden pohjalta ja Somalian puolustusministeriön mukaan sen palkkalistoilla on 29 000 miestä. Tarkkaa tietoa armeijan kokonaisvahvuudesta ei kuitenkaan ole.⁹² Oletettavasti tosiasiallinen vahvuus on lähempänä 12 000, kun listoista vähennetään kaatuneiden miesten puolesta palkkoja nostaneet lesket ja armeijasta eläköityneet sotilaat.⁹³ Joidenkin tietojen mukaan armeijassa on rekisteröityjä sotilaita 22 000, joista neljäsosa on sijoitettuna Mogadishuun tai sen välittömään läheisyyteen. Yhden tiedon mukaan armeijan vahvuus Etelä- ja Keski-Somaliassa olisi 16 000 - 18 000.⁹⁴ Somaliälle on tarkoitus luoda 22 000 sotilaan armeija, joista jalkaväkeen kuuluisi 18 000 sotilasta ja erikoisjoukkoihin (*Danaab*) 4000 sotilasta.⁹⁵

Armeija koostuu alueellisista klaanipohjaisista asejoukoista,⁹⁶ mikä on vaarantanut joukkojen puolueettomuuden.⁹⁷ Joukot ovat hajanaiset vailla yhtenäistä keskitettyä komentoketjua.⁹⁸ Noin 60 % sotilaista on klaanitaustaltaan Hawiye/Abgal tai Hawiye/Habr Gedir. Armeija on yrittänyt rekrytoida sotilaita tasaisemmin eri klaaneista, mutta varsinkin vähemmistö- tai pienempien klaanien jäsenet ovat haluttomia liittymään armeijaan, koska he voivat joutua klaanisuojelun puuttuessa ongelmiin, mikäli he surmaavat työssään jonkun valtaklaaniin kuuluvan henkilön.⁹⁹

Armeija ei ole hyvässä maineessa väestön keskuudessa ja sitä on syytetty ihmisoikeusloukkauksista. Sotilaiden on väitetty syyllistyneen raiskauksiin, ryöstelyyn, korruptioon ja laittomaan kiskontaan teiden tarkastuspisteillä.¹⁰⁰

Somalian poliisi (Somali Police Force, SPF)

Poliisin toimintakykyä rajoittavat mm. klaanisidonnaisuus, resurssien, infrastruktuurin ja ohjeistuksen puute sekä korruptoituneisuus. Poliisin on raportoitu syyllistyneen ihmisoikeusloukkauksiin ja ottaneen toistuvasti yhteen Somalian armeijan kanssa.¹⁰¹ Poliisin väärinkäytösten vuoksi sitä on pidetty pikemminkin uhkaavana kuin siviilejä suojelevana voimana. Tämä asenne on muuttumassa useilla paikkakunnilla, koska uusia poliiseja on palkattu paikallisen väestön keskuudesta.¹⁰²

Käytettävissä olevien tietojen mukaan poliisin vahvuus eri alueilla on seuraava:

- Benadirin alueella oli elokuussa 2015 6146 poliisia, joista 734 oli naista.

⁹² EASO December 2017, s. 24.

⁹³ Felbab-Brown 14.11.2018.

⁹⁴ EASO December 2017, s. 24-25.

⁹⁵ EASO December 2017, s. 24.

⁹⁶ Felbab-Brown 14.11.2018; EASO December 2017, s. 25.

⁹⁷ EASO December 2017, s. 23.

⁹⁸ EASO December 2017, s. 25.

⁹⁹ EASO December 2017, s. 25.

¹⁰⁰ EASO December 2017, s. 25.

¹⁰¹ EASO December 2017, s. 24; Somaliassa toimivan kansainvälisen turvallisuusalan yrityksen raportointi Somaliassa 1.5. - 31.10.2018 tapahtuneista turvallisuusvälikohtauksista.

¹⁰² EASO December 2017, s. 24.



- Lounais-Somalian osavaltion alueella oli samana ajankohtana 322 poliisia, joista 11 naista. Heinäkuussa 2017 vahvuudeksi arvioitiin 600 - 700 poliisia.
- Jubamaan alueella elokuussa 2015 oli 53 poliisia, joista 7 naista. Arvioitu vahvuus heinäkuussa 2017 oli 500 - 600, joista valtaosa oli keskitetty Kismayoon.
- Galmudugin alueella vahvuus elokuussa 2015 oli 429 poliisia, joista 23 naista. Heinäkuun 2017 arvion mukaan poliisin vahvuus oli noussut 500:een.
- Hirshabellen alueella elokuussa 2015 poliisin vahvuus oli 114. Heinäkuussa 2017 poliisien määrä oli noussut vähintään 550:een.¹⁰³

Somalian kansallinen tiedustelupalvelu (National Intelligence and Security Agency, NISA)

NISAn vahvuuden on arvioitu elokuussa 2016 olleen n. 1500 miestä. NISAn osana toimii 200 miehen vahvuinen erikoiskoulutettu joukko-osasto *gashaan*, joka jakautuu *Alpha*- ja *Bravo*-ryhmiin. Tiedustelupalvelun arvioidaan toimivan kohtuullisen tehokkaasti, mutta sen arvioidaan jäävän al-Shabaabin *Amniyat*-tiedustelupalveluun vertailtaessa toiseksi. Väestön keskuudessa se ei herätä suurta luottamusta.¹⁰⁴

Tiedustelupalvelun riveihin on rekrytoitu entisiä al-Shabaabin taistelijoita, mutta heidän lojaalisuudesta ei ole täyttä varmuutta. Al-Shabaabilla arvellaan olevan tiedonantajia NISAn sisällä, jotka antavat järjestölle tietoja rahaa vastaan.¹⁰⁵ Epäilyt NISAA kohtaan ovat lisääntyneet sen jälkeen, kun al-Shabaab on onnistunut toistuvasti tekemään autopommi-iskuja aivan kaupungin keskustassa. Organisaation johtoa on erotettu tehtävistään epäkohtien seurauksena.¹⁰⁶

Osavaltioiden ja Somalimaan turvallisuusjoukot

Somalian kansallisen armeijan ohella Somalian eri osavaltioilla on omat paikalliset turvallisuudesta vastaavat joukot. Ne ovat pääosin klanipohjaisia ja osa niistä on ollut alusta asti osa paikallista hallintoa (Puntmaan, Jubamaan ja Lounais-Somalian turvallisuusjoukot) tai liittynyt hiljattain osaksi hallintoa (Ahlu Sunna Wahl Jaman joukot Galmudugissa).¹⁰⁷

Somalian hallintoa tukevien turvallisuusjoukkojen toiminnan tehokkuutta ovat heikentäneet¹⁰⁸:

- viivästynyt palkanmaksu, minkä seurauksena osa sotilaista on jättänyt palveluspaikkansa ja osa on liittynyt al-Shabaabin joukkoihin
- al-Shabaabin soluttautuminen sen riveihin
- korruptio ja muut väärinkäytökset
- epäselvyydet liittovaltion ja osavaltioiden turvallisuusjoukkojen toimivaltuuksissa, tehtävissä ja komentoketjussa

Somalimaan turvallisuusjoukot koostuvasta pääosin armeijasta (Somaliland Army, SLA), jonka vahvuus on 4 - 5 divisioonaa, sekä poliisivoimista (Somaliland Police Force, SPF), jonka vahvuus on n. 6000 poliisia. Edellisten lisäksi hallintoalueella toimii poliisin erikoisjoukot (Special Police Unit), nopean toiminnan joukot (Rapid Reaction Unit), rannikkovartiosto (National Coast Guard)

¹⁰³ EASO December 2017, s. 24.

¹⁰⁴ EASO December 2017, s. 26.

¹⁰⁵ EASO December 2017, s. 26.

¹⁰⁶ Somaliassa toimivan kansainvälisen turvallisuusalan yrityksen raportointi Somaliassa 1.5. - 31.10.2018 tapahtuneista turvallisuusvälikohtauksista.

¹⁰⁷ Keating & Abshir April 2018.

¹⁰⁸ EASO December 2017, s. 23.



sekä kansallinen turvallisuuspalvelu (National Security Service). Somalimaan turvallisuusjoukot kontrolloivat hallintoaluetta lukuun ottamatta kiisteltäjä Soolin ja Sanaagin maakuntia.¹⁰⁹

Kansainväliset AMISOM-joukot

Joukkojen vahvuus on tällä hetkellä n. 22 000. Somalian hallituksen ei uskota pysyvän toimintakykyisenä ilman niiden läsnäoloa.¹¹⁰ AMISOM-joukkoja on tällä hetkellä viidestä maasta.¹¹¹

- Ugandasta 6040 sotilasta
- Burundista 5163 sotilasta
- Etiopiasta 4324 sotilasta
- Keniasta 3944 sotilasta
- Djiboutista 1885 sotilasta

AMISOM-joukkojen tämän hetkinen mandaatti ulottuu toukokuuhun 2019.¹¹² AMISOM-sotilaiden lisäksi Somaliassa toimii useasta Afrikan maasta koostetut AMISOM-poliisijoukot.¹¹³

Somaliassa olevat ulkomaalaiset AMISOM-mandaatin ulkopuolella toimivat joukot

Osa ulkomaalaisista sotilaista (esim. turkkilaiset sotilaat) kouluttavat somalialaisia sotilaita, osa (kenialaiset, amerikkalaiset ja etiopialaiset) osallistuvat taistelutoimintaan Somalian eri osissa. Etiopialaisia sotilaita toimii sotilasoperaatioissa Etiopian vastaisen rajan läheisyydessä Hiiraanin, Galgaduudin, Bakolin ja Gedon alueella. Sotilaiden määräksi on arvioitu n. 3000.¹¹⁴ Etiopialaiset joukot ovat osallistuneet Soolin ja Sanaagin alueen konfliktin rauhoittamiseen.¹¹⁵ Kenialaisia AMISOM-joukkojen ulkopuolella olevia sotilaita on ollut sijoitettuna Somalian eteläosiin, pääosin Gedon alueelle.¹¹⁶

Amerikkalaisilla on miehittämättömien lennokkien tukikohta Kismayossa Lower Jubban maakunnassa ja Bali Dooglessa Lower Shabellen maakunnassa. Jälkimmäisessä sijaitsee lisäksi somalialaisten erikoisjoukkojen koulutustukikohta.¹¹⁷ Tällä hetkellä amerikkalaisia arvellaan olevan maassa n. 500.¹¹⁸ Yhdysvaltain ilmavoimat ovat tehneet Somaliassa vuoden 2018 aikana 35 ilmaiskua Somalian eri osissa.¹¹⁹

Etiopialainen Liyu-poliisi

Etiopian Somali-osavaltiossa toimiva Liyu-poliisi operoi epävirallisesti myös Somalian puolella rajaa liikkuen rajan ylitse niin halutessaan. Usein sen jäsenet pysyvät Somalian puolella rajaa muutamia tunteja ja vetäytyvät sitten takaisin Etiopian puolelle. Sillä ei ole oletettavasti omia tukikohtia Somalian puolella. Liyu-poliisin toiminta-alue ulottuu n. 50 - 80 kilometrin levyisenä vyöhykkeenä Gedon maakunnasta Puntmaan alueelle asti. Poliisin jäsenet ovat etnisiä somaleja, mikä auttaa olemaan perillä paikallisten yhteisöjen tilanteista ja ehkäisemään al-Shabaabin

¹⁰⁹ EASO December 2017, s. 114.

¹¹⁰ EASO December 2017, s. 27.

¹¹¹ EASO December 2017, s. 27.

¹¹² The East African 30.7.2018; Goobjoog News 31.7.2018.

¹¹³ EASO December 2017, s. 27.

¹¹⁴ EASO December 2017, s. 28.

¹¹⁵ Somaliassa toimivan kansainvälisen turvallisuusalan yrityksen raportointi Somaliassa 1.5. - 31.10.2018 tapahtuneista turvallisuusvälikohtauksista.

¹¹⁶ EASO December 2017, s. 27.

¹¹⁷ BFA & SEM August 2017, s. 17-18.

¹¹⁸ Shabelle News 10.6.2018.

¹¹⁹ LWJ 22.11.2018.



operaatioita. Käytännössä Liyu-poliisi on tehnyt Etiopian ja Somalian rajalle puskurivyöhykkeen al-Shabaabia vastaan.¹²⁰ Aiemmasta tarkastelujaksosta poiketen Liyu-poliisin ei ole raportoitu syyllistyneen merkittävässä määrin siviileihin kohdistuneeseen väkivaltaan tällä tarkastelujaksolla.¹²¹

2.2.2. Valtiota vastustavat ja muut aseelliset ryhmät

Al-Shabaab (Harakat al-Shabaab al-Mujahdeen)

Merkittävin valtiota vastustava aseellinen ryhmä Somaliassa on ääri-islamilainen terroristijärjestö al-Shabaab joka kykenee edelleen asettamaan vakavan uhan maan vakaudelle ja turvallisuudelle.¹²² Järjestön tavoitteena on kaataa Somalian hallinto, ajaa sitä tukevat kansainväliset joukot pois maasta ja perustaa Somaliaan islamilainen valtio. Sen riveissä arvellaan olevan tällä hetkellä 2000 - 3000 aktiivista taistelijaa.¹²³ Se kykenee edelleen kontrolloimaan merkittävää osaa Somaliasta ja on läsnä kaikkialla Somaliassa.¹²⁴ Sen toiminnalle ovat olleet tyypillisiä epäsymmetriset iskut, kuten tienvarsipommit ja niiden yhteydessä tehdyt väijytykset, autopommit ja itsemurhaiskut, salamurhat ja monimuotohyökkäykset, jotka koostuvat yhden tai useamman pommin räjäyttämisestä kohteessa tai sen lähellä, jonka jälkeen kohteeseen hyökkää ryhmä aseistautuneita taistelijoita. Järjestö on tehnyt myös tavanomaisia sotilaallisia iskuja Somalian hallintoa tukevien turvallisuusjoukkojen tukikohtiin.¹²⁵

Al-Shabaabin organisaatio on kehittynyt ja hyvin toimiva. Sen taistelijoita pidetään suhteellisen ammattimaisina, hyvin varusteltuina ja paremmin koulutettuina, kuin Somalian armeijan keskivertosotilaita. Al-Shabaabilla on oma tiedustelupalvelu *Amniyat*, jota pidetään tehokkaana.¹²⁶ Järjestön johdossa toimii **Ahmed Dirie** alias **Abu Ubeidah**.¹²⁷ Hänen kuolemistaan vakavan munuaissairauden seurauksena on liikkunut huhuja, mutta järjestö on kiistänyt väitteet.¹²⁸ Al-Shabaabin toiminnassa Ubeidahan mahdollinen kuolema ei ole näkynyt merkittävällä tavalla.¹²⁹

Järjestön valvomilla alueilla on suhteellisen toimiva hallinto poliisivoimineen, ja se kykenee valvomaan alueidensa yleistä järjestystä ja turvallisuutta.¹³⁰ Vaikka al-Shabaab on joutunut vuodesta 2011 lähtien vetäytymään monilta alueilta, se kykenee ylläpitämään varjohallintoa myös alueilla, joita se ei enää fyysisesti kontrolloi. Se tarjoaa mm. tuomioistuinpalveluita, joita pidetään väestön keskuudessa vähemmän korruptoituneina, tehokkaina ja halvempina verrattuna virallisen oikeuslaitoksen palveluihin - myös mm. Mogadishussa.¹³¹

YK:n mukaan al-Shabaabin taloudellinen tilanne on hyvä. Sen budjetti on ylijäämäinen, eikä sen operointikyky ole taloudellisten resurssien rajoittama. Järjestön toimintatapa muistuttaa mafian tyyliä. Järjestön aseistautuneet taistelijat keräävät maksuja tarkastuspisteet ohittavilta

¹²⁰ EASO December 2017, s. 27.

¹²¹ Somaliassa toimivan kansainvälisen turvallisuusalan yrityksen raportointi Somaliassa 1.5. - 31.10.2018 tapahtuneista turvallisuusvälikohtauksista.

¹²² UNSeC 9.11.2018, s. 22.

¹²³ Felbab-Brown 14.11.2018.

¹²⁴ UNSeC 9.11.2018, s. 22; Felbab-Brown 14.11.2018.

¹²⁵ Somaliassa toimivan kansainvälisen turvallisuusalan yrityksen raportointi Somaliassa 1.5. - 31.10.2018 tapahtuneista turvallisuusvälikohtauksista.

¹²⁶ EASO December 2017, s. 32.

¹²⁷ EASO December 2017, s. 30.

¹²⁸ Garowe Online 27.6.2018.

¹²⁹ Somaliassa toimivan kansainvälisen turvallisuusalan yrityksen raportointi Somaliassa 1.5. - 31.10.2018 tapahtuneista turvallisuusvälikohtauksista.

¹³⁰ EASO December 2017, s. 31.

¹³¹ EASO December 2017, s. 31.



ajoneuvoilta, niissä kuljetettavilta tavaroilta ja elintarvikkeilta, sekä pakottavat väestöä maksamaan almuja (*zakat*). Pelkästään Jameecossa Mogadishun ja Baidoan välisellä tieosuudella sijaitsevilla tarkastuspisteillä järjestö kerää ohikulkevalta liikenteeltä USD 30 000 päivässä, mikä tekee vuositasolla USD 19 miljoonaa.¹³² Maan eteläosien tarkastuspisteillä järjestö verottaa puuhiilisäkiä USD 2.50, mikä tarkoittaa järjestölle USD 7.5 miljoonan vuosittaisia verotuloja.¹³³ Järjestö pitää tarkkaa kirjaa maksuista, ja sen tarkastuspisteillä maksuista annetaan kuitti. Kertaalleen maksaneelta ei peritä maksua muilla tarkastuspisteillä, toisin kuin liittovaltion tai osavaltioiden turvallisuusjoukkojen kontrolloimilla pisteillä. Tämän vuoksi monet maanteitä käyttävät suosivat al-Shabaabin kontrolloimia reittejä.¹³⁴

Al-Shabaabin iskukohteita ovat AMISOMin ja hallituksen turvallisuusjoukot, liikemiehet, klaanien vanhimmat, kansalaisjärjestöjen ja kansainvälisten organisaatioiden työntekijät ja kaikki hallituksen/vihollisen kanssa yhteistyötä tekevät tahot.¹³⁵ Viimeiseen kategoriaan järjestö voi tulkita kuuluvan henkilöt¹³⁶:

- jotka palaavat al-Shabaabin alueelle. Etenkin länsimaista palaavaa voidaan syyttää vakoilusta.
- AMISOM-joukoille tarvikkeita myyvät liikemiehet ja kauppiat, sekä palveluita AMISOM-joukoille tai hallitukset tarjoavat henkilöt.
- hotellit, joissa kokoontuu hallituksen ja kansalaisjärjestöjen työntekijöitä.
- vakoilijoiksi tulkitsemansa henkilöt.

ISIS (Islamic State) -Somalia

ISIS-järjestön merkittävin haara Somaliassa toimii Puntmaassa. Se irtaantui al-Shabaabista vuonna 2015 al-Shabaabin entisen komentajan **Sheikh Muminin** johdolla ja sen riveissä arvioidaan olevan n. 200 taistelijaa. ISISin toiminta on keskittynyt Barin maakunnassa Qandalan kylään. Järjestön merkitys ei ole tällä hetkellä suuri Etelä- ja Keski-Somaliassa.¹³⁷

ISIS-järjestö on tehnyt iskuja Barin maakunnassa Puntmaan alueella, vaikkakin sen toiminnan on raportoitu olevan alueella laskusuunnassa. ISIS on tehnyt tilastojen mukaan 96 erilaista operaatiota Somalian sisällä huhtikuusta 2016 lähtien. YK:n mukaan ISIS oli lokakuun 2017 ja elokuun 2018 välisenä aikana vastuussa Mogadishussa ja Afgoyen alueella mahdollisesti 50 salamurhasta. Järjestön tekemien murhien uhreina ovat olleet pääasiassa somalialaiset poliisit, tiedustelupalvelun sotilaat ja hallituksen virkailijat.¹³⁸

ISIS-järjestön on raportoitu asettaneen kesän aikana korkeita veromaksuja Bosassossa toimiville yrityksille. Järjestö on uhkaillut ja surmannut niitä liikemiehiä, jotka eivät ole välittäneet järjestön maksukehotuksista. Järjestön arvellaan keräävän kuukausittain kaupungin yrityksiltä ja varakkailta ihmisiltä n. USD 72 000. Paikalliset ihmiset ovat alkaneet maksaa järjestölle sen jälkeen kun luottamus puntmaalaisten viranomaisien kykyyn puolustaa heitä ISISin uhkauksilta on kadonnut.¹³⁹

Al-Shabaab katsoo ISISin toiminnassa mukana olevat ja sitä kannattavat pettureiksi ja on pyrkinyt eliminoidaan heidät Somaliassa. Al-Shabaab on teloittanut syksyn 2018 aikana useita ISIS-yhteyksistä epäiltyjä henkilöitä syyttäen teloitettuja mm. vakoilusta. Tiukan kielteinen

¹³² UNSeC 9.11.2018, s. 24-27.

¹³³ UNSeC 9.11.2018, s. 44.

¹³⁴ UNSeC 9.11.2018, s. 24-27.

¹³⁵ EASO December 2017, s. 38.

¹³⁶ EASO December 2017, s. 40.

¹³⁷ Maahanmuuttovirasto 5.10.2018, s. 5; EASO December 2017, s. 44-45.

¹³⁸ UNSeC 9.11.2018, s. 28-29; UNSeC 30.8.2018, s. 4.

¹³⁹ Garowe Online 15.8.2018.



suhtautuminen on oletettavasti estänyt ISISiä levittäytymästä Somaliassa. Al-Shabaabin toiminnan seurauksena ISIS uhkasi marraskuun puolivälissä al-Shabaabia kostolla, mikäli se edelleen puuttuu ISISin toimintaan.¹⁴⁰

Ahlu Sunna Wal Jamaa (ASWJ)

Ahlu Sunna Wal Jamaa on pääasiassa Galgaduudin maakunnan alueella toimiva aseellinen ryhmä, joka perustettiin vuonna 1991 suojelemaan islamilaisen *sufi*-suuntauksen asemaa voimistuvia radikaalimpia islamistisia järjestöjä vastaan. Järjestö kasvoi vahvaksi sotilaalliseksi voimaksi, joka kykeni vastustamaan vuosina 2007- 2008 merkittäväksi voimaksi nousseen al-Shabaabin levittäytymisen sen toiminta-alueelle. ASWJ teki al-Shabaabin vastaisessa taistelussa yhteistyötä Somalian hallinnon kanssa, mutta suhteet sekä liittovaltion hallitukseen, että Galmudugin paikallishallintoon ajautuivat konfliktiin, koska järjestö ei saanut liittovaltioprosessissa haluamaansa osavaltioasemaa hallitsemalleen alueelle. Joulukuussa 2017 solmittu rauhansopimus Galmudugin hallinnon kanssa vakautti tilanteen. Sen seurauksena ASWJ:n turvallisuusjoukot integroitiin osaksi Galmudugin osavaltion turvallisuusjoukkoja. Lisäksi ASWJ:n johtohenkilöitä otettiin mukaan Galmudugin hallintoon.¹⁴¹ ASWJ:n ei ole raportoitu olleen viimeisten kuukausien aikana osallisena merkittävässä turvallisuusvälikohtauksissa Somalian alueella.¹⁴²

2.3. Konfliktin vaikutukset siviiliväestöön

Somalian konfliktin aiheuttamista siviilitappioista on vaikeaa saada luotettavaa tietoa. Maassa ei ole siviilikuolemista ja loukkaantuneista raportoivaa järjestelmällistä seuranta. Uutisaineistossa välikohtauksista kertovat raportit ovat usein tiedoiltaan puutteellisia, ristiriitaisia ja alueellisesti epätasapainottuneita, koska al-Shabaabin hallinnassa olevilta alueilta on saatavilla rajallisesti tietoa. Tämän seurauksena uhrilukuja koskeva aineisto on mitä todennäköisimmin puutteellista, mikä vääristää tilastoja ja vaikeuttaa uhrilukujen alueellista vertailua.

Eri lähteistä saatavilla olevien tietojen perusteella kaikkien aseellisten ryhmien toiminta on aiheuttanut ja aiheuttaa siviiliuhreja Somaliassa. Somalian epävakaimmat alueet sijaitsevat maan etelä- ja keskiosissa. Somalimaan ja Puntmaan alueella turvallisuusvälikohtausten lukumäärä on ollut selvästi pienempi.

ACLEd-tutkimuslaitoksen tilastojen mukaan Somaliassa sattui 1.6.2018 - 24.11.2018 välisenä aikana kaikkiaan 404 siviileihin kohdistunutta turvallisuusvälikohtausta ja niissä sai surmansa 404 siviiliä. Valtaosa siviileihin kohdistuneista iskuista tehtiin Etelä- ja Keski-Somalissa, missä niitä oli kaikkiaan 341. Iskuissa sai surmansa 365 siviiliä. Puntmaassa¹⁴³ siviileihin kohdistui 31 iskua ja niissä sai surmansa 20 siviiliä. Somalimaassa¹⁴⁴ siviileihin kohdistui 13 iskua ja niissä sai surmansa 3 siviiliä. Useimmiten siviileihin kohdistuvista turvallisuusvälikohtauksista oli vastuussa al-Shabaab (taulukko 1).

¹⁴⁰ LWJ 16.11.2018.

¹⁴¹ EASO December 2017, s. 45: UNSeC 2.5.2018, s. 2.

¹⁴² Somaliassa toimivan kansainvälisen turvallisuusalan yrityksen raportointi Somaliassa 1.5. - 31.10.2018 tapahtuneista turvallisuusvälikohtauksista.

¹⁴³ Barin ja Nugaalin maakunnat.

¹⁴⁴ Woqooyi Galbeedin, Togdheerin ja Awdalin maakunnat.



Maakunta	Välikohtauksia	Välikohtauksissa menehtyneiden määrä	Välikohtaukset jossa siviilit mukana	Siviiliuhrien ¹⁴⁵ määrä	Iskuissa siviilejä vastaan tekijänä useimmiten
Awdal	3	0	0	0	-
Bakool	29	119	7	11	Al-Shabaab
Benadir - Mogadishu	389	497	164	161	Tuntemattomat aseistautuneet ryhmät
Bari	49	132	25	20	Tuntemattomat aseistautuneet ryhmät
Bay	94	149	25	43	Al-Shabaab
Galgaduud	19	27	6	5	Aseistautuneet klanijoukot
Gedo	74	177	22	16	Al-Shabaab
Hiiraan	84	170	21	19	Al-Shabaab / Tuntemattomat aseistautuneet ryhmät / Aseistautuneet klanijoukot
Lower Jubba	92	389	16	19	Tuntemattomat aseistautuneet ryhmät
Lower Shabelle	238	482	32	47	Al-Shabaab
Middle Jubba	19	88	5	12	Al-Shabaab
Middle Shabelle	75	100	18	16	Al-Shabaab
Mudug	53	179	25	16	Aseistautuneet klanijoukot
Nugaal	14	4	6	3	Aseistautuneet klanijoukot
Sanaag	31	24	13	9	Aseistautuneet klanijoukot
Sool	47	38	6	4	Tuntemattomat aseistautuneet ryhmät
Togdheer	9	19	2	3	Aseistautuneet klanijoukot / Al-Shabaab
Woqooyi Galbeed	22	0	11	0	Tuntemattomat aseistautuneet ryhmät
Yhteensä	1341	2594	404	404	Al-Shabaab

Taulukko 1. Taulukosta ilmenee maakunnittain jaoteltuna erilaisten turvallisuusvälikohtausten kokonaismäärä, niissä menehtyneiden lukumäärä, siviileihin kohdistuneiden iskujen ja niissä menehtyneiden siviilien lukumäärä, sekä siviileihin kohdistuneen väkivallan yleisin tekijä 1.6.2018 -24.11.2018 välisenä aikana. Lähde: ACLED 2018.

ACLED-tilastojen valossa siviileihin on kohdistunut yli 100 turvallisuusvälikohtausta enemmän aiempaan tarkastelujaksoon verrattuna. Myös iskuissa menehtyneiden siviilien määrä on noussut aiempaan verrattuna. 1.12.2017 - 15.5.2018 välisenä aikana Somaliassa menehtyi erilaisissa turvallisuusvälikohtauksissa 319 siviiliä.¹⁴⁶ Tämän raportin tarkastelujakson aikana surmansa sai 404 siviiliä.¹⁴⁷ Sekä siviileihin kohdistettujen turvallisuusvälikohtausten, että siviiliuhrien lukumäärän kasvu on jakautunut useamman maakunnan alueelle. Yksi mahdollinen selittävä

¹⁴⁵ Lukumäärä sisältää kuolonuhrit, joihin liittyvä tapahtuma on tilastoitu tapahtumatyyppillä "Violence against civilians" tai jotka on tilastoitu tapahtumatyyppillä "Remote violence" ja interaktiokoodilla 17 (Military versus civilians), 27 (Rebels versus civilians), 37 (Political militia versus civilians), 47 (Communal militia versus civilians), 57 (Rioters versus civilians), 67 (Protesters versus civilians) tai 78 (Other actor versus civilians). "Remote violence" -tapahtumissa konfliktiin on osallistuttu käyttämällä sellaista välinettä, joka ei vaadi tekijän fyysistä läsnäoloa, kuten esimerkiksi kauko-ohjatut pommitukset. ACLED Codebook Version 8 (2017).

¹⁴⁶ ACLED 2017 - 2018.

¹⁴⁷ ACLED 2018.



tekijä iskujen ja siviiliuhrien määrän kasvulle on kesän *ramadan*-kausi, jolloin al-Shabaab on yleensä normaalia aktiivisempi.

Kuten edellisellä tarkastelujaksolla¹⁴⁸, oli Banadirin alue turvallisuusvälikohtausten valossa tälläkin jaksolla Somalian epävakain. Pääkaupungissa esiintyi lukumääräisesti eniten siviileihin kohdistuvia iskuja ja siellä aiheutui myös eniten siviiliuhreja. Pääkaupungissa sai surmansa 161 siviiliä, mikä on vajaa kolmekymmentä enemmän kuin edellisellä tarkastelujaksolla. Eniten siviileihin kohdistuneita iskuja pääkaupungissa tekivät tuntemattomat aseistautuneet joukot.¹⁴⁹

Tarkempia tietoja tuntemattomien asejoukkojen taustoista ei ollut saatavilla. Käytettävissä olevasta uutisaineistosta ilmenee, että usein esimerkiksi käsikranaatti-iskun tai ampumalla toteutetun salamurhan tekijää ei saatu kiinni, eikä mikään ryhmä ottanut vastuuta väkivallanteosta. Tällöin tekijäksi on rekisteröity ”tuntematon”. Useimmiten uutisaineistossa iskun tekijäksi on arveltu al-Shabaabia, koska iskun kohde ja/tai tekotapa sopivat parhaiten al-Shabaabin profiiliin. Poissuljettua ei kuitenkaan ole, ettei esimerkiksi salamurhien motiivi ja tekijä voisi olla yhteydessä rikolliseen, poliittiseen tai yritystoimintaan.

Toiseksi eniten iskuja siviiliväestöä vastaan pääkaupunkialueella teki ACLED-tilastojen mukaan al-Shabaab.¹⁵⁰

Lower Shabellen maakunnassa sattui Benadirin jälkeen toiseksi eniten turvallisuusvälikohtauksia. Välikohtausten kokonaismäärä (238) on lähes sama kuin edellisellä tarkastelujaksolla (233). Valtaosa välikohtauksista aiheutui aseellisten joukkojen keskinäisistä yhteenotoista. Kaikista maakunnan alueella menehtyneistä lähes 90 % oli aseellisten joukkojen jäseniä. Siviileihin kohdistui kaikkiaan 32 iskuja, joiden seurauksena menehtyi 47 siviiliä. Edellisellä tarkastelujaksolla siviileihin kohdistui 40 iskuja ja niissä sai surmansa 65 siviiliä. Siviileihin kohdistuneiden iskujen tekijänä oli useimmiten al-Shabaab.¹⁵¹

YK:n pääsihteerin elokuussa julkaistun Somalian tilannetta käsittelevän raportin mukaan Somaliassa sai 25.4. - 22.8. välisenä aikana surmansa 373 siviiliä. Valtaosassa tapauksista siviilikuolemista oli vastuussa al-Shabaab (196 tapauksessa). Somalian hallinnon turvallisuusjoukot olivat vastuussa 90 siviilikuolemasta, aseistautuneet klanijoukot 54:stä ja kansainväliset AMISOM-joukkoihin kuulumattomat joukot 3:sta siviilikuolemasta.¹⁵²

YK:n Somalia-avustusoperaation UNSOMin¹⁵³ kuukausittain ilmestyvien ihmisoikeusraporttien mukaan Somaliassa haavoittuu ja saa surmansa kuukausittain kymmeniä siviileitä. Päävastuu aiheutuneista siviiliuhreista on al-Shabaabilla:

- Kesäkuussa surmansa sai 30 siviiliä ja 18 haavoittui. 44 % tapauksista aiheuttajana oli al-Shabaab ja 33 % tapauksista Somalian hallinnon turvallisuusjoukot. Muita aiheuttajia olivat AMISOM (2 %), muut aseelliset joukot (2 %) ja tuntemattomat toimijat (19 %).¹⁵⁴
- Heinäkuussa surmansa sai 51 siviiliä ja 82 haavoittui. 65 % tapauksista aiheuttajana oli al-Shabaab ja 27 % tapauksista Somalian hallinnon turvallisuusjoukot. Muita aiheuttajia olivat tuntemattomat toimijat (7 %) ja muut (2 %).¹⁵⁵

¹⁴⁸ 1.12.2017 - 15.5.2018. Maahanmuuttovirasto 8.6.2018, s. 21-24.

¹⁴⁹ ACLED 2018.

¹⁵⁰ ACLED 2018.

¹⁵¹ ACLED 2018.

¹⁵² UNSec 30.8.2018, s. 11.

¹⁵³ UN Assistance Mission in Somalia.

¹⁵⁴ UNSOM June 2018.

¹⁵⁵ UNSOM July 2018.



- Elokuussa Somaliassa sai surmansa 52 siviiliä ja 78 haavoittui. 37 % tapauksista aiheuttajana oli al-Shabaab ja 26 % tapauksista Somalian hallinnon turvallisuusjoukot. Muita olivat aseelliset klaanijoukot (23 %) ja tuntemattomat toimijat (14 %).¹⁵⁶
- Syyskuussa surmansa sai 54 siviiliä ja 85 haavoittui. 57 % tapauksista aiheuttajana oli al-Shabaab ja 26 % tapauksista Somalian hallinnon turvallisuusjoukot. Muita aiheuttajia olivat tuntemattomat toimijat (13 %) ja aseelliset joukot (4 %).¹⁵⁷

2.4. Liikkuminen ja humanitaariset avustuskuljetukset Somaliassa

Liikkuminen Somalian sisällä on yleisestä epävakaudesta ja konfliktista johtuen vaikeaa ja yleisesti ottaen turvatonta. Vaikein tilanne tässä suhteessa on maan etelä- ja keskiosissa, missä al-Shabaab on hyökännyt toistuvasti pääteiden varsilla Somalian hallintoa tukevien turvallisuusjoukkojen ajoneuvoja ja saattueita vastaan. Iskuja on tehty etenkin Mogadishusta lähtevien pääteiden varsilla.¹⁵⁸ Iskut kohdistuvat pääsääntöisesti turvallisuusjoukkoja vastaan, mutta ne ovat merkittävä riski myös maanteillä kulkevalle siviiliväestölle. Toisinaan siviilejä saa surmansa räjähdysten seurauksena tai räjähdystä seuranneessa tulitaistelussa.¹⁵⁹ Myös mahdolliset ilmaiskut muodostavat riskin kaikille tielläliikkujille.

Maan eri osissa on useita turvallisuusjoukkojen, al-Shabaabin ja aseellisten joukkojen ylläpitämiä tarkastuspisteitä, joissa konfliktin osapuolet kontrolloivat liikennettä ja keräävät maksuja läpikulkevalta liikenteeltä. Tarkastuspisteillä on sattunut erilaisia väkivallantekoja, kuten raiskauksia ja pahoinpitelyitä.¹⁶⁰ Tarkastusmaksuista kieltäytyneet ihmiset voidaan ääritapauksessa surmata ja ajoneuvot ja rahti voidaan tuhota.¹⁶¹

Al-Shabaabin tarkastuspisteitä (kuva 11) pidetään yleisesti ottaen paremmin järjestäytyneinä ja luotettavampina kuin turvallisuusjoukkojen tai muiden aseellisten ryhmien ylläpitämiä tarkastuspisteitä.¹⁶² Tarkastuspisteellä järjestö antaa kuitenkin suoritetusta maksusta, eikä uutta maksua tarvitse suorittaa sen toisella tarkastuspisteellä, toisin kuin muiden joukkojen ylläpitämällä pisteillä. Useimmat al-Shabaabin tarkastuspisteistä eivät sijaitse tärkeimpien huoltoreittien varsilla, vaan maaseudulla pienempien teiden varsilla.¹⁶³ Osa Mogadishun ja Beletweynen väliä ajavista ammattikuljettajista kulkee al-Shabaabin kontrollipisteiden kautta, koska al-Shabaab saattaa rangaista sen tarkastuspisteitä kiertäviä kuljettajia. Kuljettajat välttelevät pääteitä myös turvattomuuden, ja niiden varrella sijaitsevilla tilapäisillä tarkastuspisteillä esiintyvän mielivaltaisemman toiminnan vuoksi.¹⁶⁴

¹⁵⁶ UNSOM August 2018.

¹⁵⁷ UNSOM September 2018.

¹⁵⁸ Goobjoog News 21.6.2018; Shabelle News 6.6.2018; Goobjoog News 10.7.2018; Shabelle News 26.7.2018; Radio Dalsan 25.7.2018 b); Radio Kulmiye 26.7.2018; Shabelle News 3.11.2018; Allgaldaduud Media 3.11.2018; Goobjoog News 3.11.2018 b).

¹⁵⁹ Shabelle News 3.11.2018; Allgaldaduud Media 3.11.2018; Goobjoog News 3.11.2018 b); Allgaldaduud Media 18.11.2018 a); Goobjoog News 18.11.2018.

¹⁶⁰ Felbab-Brown 14.11.2018; Goobjoog News 23.10.2018 a); Goobjoog News 26.8.2018.

¹⁶¹ UNSeC 9.11.2018, s. 97.

¹⁶² Felbab-Brown 14.11.2018.

¹⁶³ UNSeC 9.11.2018, s. 97.

¹⁶⁴ UNSeC 9.11.2018, s. 115-116.



Kuva 10. Al-Shabaabin kiinteät tarkastuspisteet Somalian etelä- ja keskiosissa. Lähde: UNSeC 9.11.2018, s. 98.

Yleinen epävakaus on vaikeuttanut paikallisia maanviljelijöitä toimittamasta elintarvikkeita toreille¹⁶⁵, mikä rajoittaa maanviljelijöiden elinkeinotoimintaa ja heikentää yleistä elintarviketilannetta.¹⁶⁶

Humanitaaristen avustusrjestöjen mahdollisuudet toimittaa apua sitä tarvitsevalle siviiliväestölle ja siviiliväestön pääsy avun piiriin ovat hyvin rajoittuneet useimmilla alueilla maan etelä- ja keskiosissa sekä osissa Barin, Sanaagin ja Soolin maakuntia. Epävakaus ja avustustyöntekijöiden turvattomuus vaikeuttavat avustustoimituksia maan eri osissa:

¹⁶⁵ Goobjoog News 23.10.2018 a).

¹⁶⁶ Goobjoog News 23.10.2018 a).



“Access by humanitarian organisations to people in need, and the ability of people in need to access assistance and basic services, are severely constrained in most parts of southern and central Somalia and parts of Bari, Sanaag and Sool in the north. Security of aid workers remains a major concern and insecurity across the country limits access of relief actors to affected populations.”¹⁶⁷

Turvattomuus ja infrastruktuurin heikko kunto vaikeuttavat humanitaarisen avun toimituksia maanteitse. Joillekin alueille apua on toimitettava lentokoneella tai helikopterilla.¹⁶⁸

YK:n alaisen Somalian aseidenvientikieltoa valvovan työryhmän raportin mukaan tammikuun ja syyskuun välisenä aikana Somaliassa hyökättiin 34 kertaa humanitaarista avustustyötä tekeviä vastaan.¹⁶⁹ Tammikuun ja syyskuun 2018 välisenä aikana Somaliassa sai surmansa 8 humanitaarisen avun työntekijää ja 12 työntekijää haavoittui. Samana ajanjaksona 18 työntekijää kaapattiin ja 13 pidätettiin lyhytaikaisesti. Epävakauden seurauksena humanitaariset järjestöt ovat joutuneet keskeyttämään tai vähentämään avustustoimintaa ongelmallisimmilla alueilla viimeisten kuukausien aikana. Al-Shabaabin on raportoitu kohdentaneen iskujaan humanitaarisen avun työntekijöihin. Toisinaan järjestö on kaapannut työntekijöitä vaatien heistä lunnaita.¹⁷⁰

Somalian aseidenvientikieltoa valvovan YK:n alaisen työryhmän marraskuussa julkaiseman raportin mukaan al-Shabaab on estänyt humanitaarisen avun toimituksia kaikkialla Somalian etelä- ja keskiosissa. Al-Shabaabin valvomilla alueilla humanitaaristen avustusjärjestöjen järjestöjen toiminta oli sen omaa al-lhsaan järjestöä lukuun ottamatta rajoitettua tai täysin kiellettyä:

Over the course of the mandate Al-Shabaab continued to obstruct the provision of humanitarian assistance throughout southern and central Somalia. In areas under the group’s control, the activities of humanitarian organizations, other than Al-Shabaab’s own Al-lhsaan, were either restricted or banned entirely.¹⁷¹

Järjestön on myös raportoitu estäneen sen hallinnoimilla alueilla asuvia ihmisiä hakeutumasta humanitaarisen avun piiriin. Se katsoo että mikä tahansa kanssakäyminen avustusjärjestöjen kanssa tulkitaan vakoiluksi, josta rangaistaan kuolemalla:

“Al Shabaab prevents people in areas under its control from accessing food, healthcare and other forms of humanitarian assistance. Interaction with humanitarian aid organisations is deemed as espionage by Al Shabaab and is punishable by death.”¹⁷²

Al-Shabaab on ryöstänyt paikallisten terveystilavien ja -pisteiden lääkevarastoja. Kylissä liikkuneita terveystilavien tarjonneita organisaatioita on kielletty toimimasta vakoiluepäilyiden perusteella. Se on estänyt rokotuskampanjoiden toteuttamista Middle Jubban maakunnassa väittäen rokotteen olevan epäislamilaisia ja aiheuttavan impotenssia.¹⁷³

¹⁶⁷ ACAPS 22.10.2018.

¹⁶⁸ ACAPS 22.10.2018.

¹⁶⁹ UNSeC 9.11.2018, s. 43.

¹⁷⁰ Shabelle News 6.10.2018; ACAPS 22.10.2018.

¹⁷¹ UNSeC 9.11.2018, s. 42.

¹⁷² ACAPS 22.10.2018.

¹⁷³ UNSeC 9.11.2018, s. 42-43.



3. Turvallisuustilanne alueittain

3.1. Jubamaan osavaltio: Lower Jubba, Middle Jubba ja Gedo

ACLED-tietokannan mukaan Jubamaan osavaltion alueella sattui kesäkuun ja marraskuun välisenä aikana yhteensä 43 turvallisuusvälikohtausta, jossa oli osallisena siviileitä. Niiden seurauksena sai surmansa 37 siviiliä. Siviileihin kohdistuneiden turvallisuusvälikohtausten määrän perusteella osavaltion epävakain maakunta oli Gedo, missä välikohtauksia oli kesäkuun ja marraskuun välisenä aikana ACLEDin mukaan 22. Eniten siviilejä (19) menehtyi Lower Jubban maakunnassa. Vähiten siviileihin kohdistuvia turvallisuusvälikohtauksia ja niistä aiheutuvia siviiliuhreja oli al-Shabaabin kontrolloimassa Middle Jubban maakunnassa.¹⁷⁴

3.1.1. Lower Jubba

Maakunnan väkiluku:

YK:n väestörahasito UNFPA:n lokakuussa 2014 julkaiseman arvion mukaan Lower Jubban maakunnan väkiluku oli 489 307 asukasta. Heistä asui kaupungeissa 172 861 ihmistä ja maaseudulla 161 512 ihmistä. Paimentolaisia väestöstä oli 124 334.¹⁷⁵

Konfliktin osapuolet:

- Al-Shabaab
- Jubamaan turvallisuusjoukot
- Yhdysvaltain ilmavoimat ja erikoisjoukot
- Kansainväliset AMISOM-joukot
- Aseistautuneet klanijoukot

Konfliktin luonne ja alueella esiintyneet merkittävimmät turvallisuusvälikohtaukset:

Tarkastelujakson aikana Lower Jubban turvallisuusolosuhteille on ollut ominaista al-Shabaabin hyökkäykset Somalian hallintoa tukevia turvallisuusjoukkoja ja niiden sotilassaattueita vastaan. Sotilassaattueita vastaan hyökättiin mm. Bulogaduudin ja Bar Sangunin välisellä maantiellä kesäkuussa¹⁷⁶ ja Abdale-Birolen kylässä syyskuun puolivälissä.¹⁷⁷ Al-Shabaab iski toistuvasti turvallisuusjoukkojen tukikohtia vastaan. Se hyökkäsi turvallisuusjoukkojen tukikohtiin esimerkiksi Bar Sangunissa kesäkuussa¹⁷⁸ ja heinäkuussa¹⁷⁹, Baarkassa Kismayon lähellä heinäkuussa¹⁸⁰, Muse Hajissa heinäkuussa¹⁸¹ ja Bilis Qoqanissa lokakuun lopulla¹⁸². Bar Sangunissa sijaitsevaan tukikohtaan kesäkuussa tehdyssä hyökkäyksessä sai surmansa yksi amerikkalainen

¹⁷⁴ ACLED 2018.

¹⁷⁵ UNFPA October 2014 s. 31.

¹⁷⁶ Radio Kulmiye 8.6.2018.

¹⁷⁷ Halbeeg News 19.9.2018 b).

¹⁷⁸ Mareeg.com 19.6.2018 a).

¹⁷⁹ Shabelle News 23.7.2018 a); Radio Kulmiye 23.7.2018; Radio Kulmiye/Xinhua 24.7.2018; Garowe Online 23.7.2018; Mareeg.com 23.7.2018; VoA 24.7.2018.

¹⁸⁰ Shabelle News 4.7.2018 c).

¹⁸¹ Goobjoog News 4.7.2018 b); Mareeg.com 4.7.2018.

¹⁸² Halbeeg News 27.10.2018 a); Shabelle News 27.10.2018 a).



erikoisjoukkojen sotilas, mikä herätti kansainvälistä huomiota.¹⁸³ Toistuvilla hyökkäyksillään al-Shabaab pystyi vaikeuttamaan turvallisuusjoukkojen sotilaallista etenemistä. Järjestö on edelleen merkittävässä asemassa maakunnan alueella halliten valtaosaa maaseudusta.¹⁸⁴

Somalian hallintoa tukevat turvallisuusjoukot toteuttivat maakunnan alueella useita al-Shabaabin vastaisia sotilasoperaatioita; esimerkiksi Kismayon ulkopuolella kesäkuun alkupuolella¹⁸⁵, Bar Sangunin alueella kesäkuussa¹⁸⁶, Jamamen kaupungin lähellä heinäkuussa¹⁸⁷ ja marraskuun alkupuolella¹⁸⁸ sekä Bula Hajin kylässä elokuun alussa¹⁸⁹

Yhdysvallat teki kesä-lokakuun välisenä aikana maakunnassa ainakin 6 ilmaiskua al-Shabaabia vastaan. Niiden yhteydessä sai amerikkalaislähteiden mukaan surmansa kymmeniä al-Shabaabin taistelijoita, mutta ei yhtään siviiliä.¹⁹⁰ Lokakuun puolivälissä tuntemattomat hävittäjät iskivät asuinalueelle Bula-Hajin (Bulo Haji) kaupungissa n. 90 kilometriä Kismayosta pohjoiseen. Kyseisessä iskussa sai uutislähteiden mukaan surmansa ainakin kolme siviiliä ja useita muita haavoittui.¹⁹¹

Alueella esiintyvissä turvallisuusvälikohtauksissa uhreina ovat pääsääntöisesti olleet aseellisten joukkojen taistelijat. Tienvarsipommien räjähdyksissä ja osapuolten keskinäisissä taisteluissa on kaatunut kymmeniä al-Shabaabin taistelijoita ja turvallisuusjoukkojen sotilaita.¹⁹²

Siviiliuhreja aiheutti elokuun puolivälissä Kismayon ulkopuolella puhjennut klaanikonflikti. Majerteen- ja Ormale -klaanien keskinäisissä väkivaltaisuuksissa sai surmansa parikymmentä ihmistä, joista noin kymmenen oli siviilejä. Yhteenottojen syynä oli kiistely laidunten ja kaivojen käytöstä, sekä väkivaltainen koston kierre.¹⁹³

Syyskuussa al-Shabaabin raportoitiin surmanneen kolme puuhiilen kuljettamiseen osallistunutta kuorma-autonkuljettajaa ja haavoittaneen neljää muuta paikalla ollutta siviiliä. Al-Shabaabin oletetaan olevan vastuussa myös syyskuussa Bulo-Gadudissa tehdystä viiden puuhiilikauppiaan murhasta. Järjestö on kieltänyt puuhiilikaupan valvomillaan alueilla ja se on polttanut useita puuhiiltä kuljettaneita ajoneuvoja.¹⁹⁴

ACLED-tilastojen mukaan maakunnan alueella sattui kesäkuun ja marraskuun välisenä aikana kaikkiaan 92 turvallisuusvälikohtausta, joissa sai surmansa 389 ihmistä. Turvallisuusvälikohtauksista siviileihin kohdistui 16 ja useimmiten tekijänä oli tuntematon aseistautunut ryhmä. Välikohtausten seurauksena maakunnan alueella sai surmansa 19 siviiliä.¹⁹⁵ Sekä siviileihin kohdistettujen iskujen, että niissä menehtyneiden siviilien lukumäärä nousi merkittävästi aiempaan tarkastelujaksoon verrattuna (taulukko 2).

¹⁸³ Radio Dalsan 8.6.2018 a); Radio Kulmiye 9.6.2018; Radio Kulmiye/Reuters 9.6.2018; Garowe Online 9.6.2018 a); Goobjoog News 9.6.2018 a).

¹⁸⁴ Radio Kulmiye 8.6.2018.

¹⁸⁵ Shabelle News 7.6.2018 b); Mareeg.com 7.6.2018 c).

¹⁸⁶ Garowe Online 19.6.2018.

¹⁸⁷ Goobjoog News 25.7.2018.

¹⁸⁸ Halbeeg News 2.11.2018.

¹⁸⁹ Shabelle News 1.8.2018 a).

¹⁹⁰ Radio Kulmiye/CNN 26.7.2018; Shabelle News 23.8.2018; Mareeg.com 22.8.2018; Halbeeg News 22.9.2018 b); Mareeg.com 22.9.2018; Halbeeg News 2.10.2018 b); Allgaduud Media 2.10.2018 b); Allgaduud Media 16.10.2018 a); Halbeeg News 4.11.2018; Shabelle News 4.11.2018 b).

¹⁹¹ Shabelle News 19.10.2018; Allgaduud Media 19.10.2018 b).

¹⁹² ACLED 2018.

¹⁹³ Shabelle News 19.8.2018 a); Goobjoog News 19.8.2018; Halbeeg News 18.8.2018.

¹⁹⁴ Goobjoog News 11.9.2018 a).

¹⁹⁵ ACLED 2018.



ACLED-data	Joulukuu 2017- Toukokuu 2018 ¹⁹⁶		Kesäkuu 2018 - Marraskuu 2018 ¹⁹⁷	
Maakunta	Välikohtaukset jossa siviilit mukana	Siviilikuolemia	Välikohtaukset jossa siviilit mukana	Siviilikuolemia
Lower Jubba	6	3	16	19

Taulukko 2. Siviileihin kohdistuneet turvallisuusvälikohtaukset ja niissä menehtyneiden siviilien lukumäärä Lower Jubban alueella 12/2017 - 5/2018 ja 6/2018 - 11/2018. Lähde: ACLED 2017 - 2018 ja ACLED 2018.

Siviiliuhrit jakaantuivat ACLED-tietokannan mukaan piirikunnittain seuraavasti¹⁹⁸:

- Kismayo: 14 siviiliuhria
- Afmadow: 1 siviiliuhri
- Badhaade 4 siviiliuhria

Liikkuminen maakunnan alueella

Al-Shabaabin vahva hallinta ja läsnäolo maaseudulla vaikuttavat siviilien liikkumiseen sekä elämään. Lisääntynyt turvallisuusjoukkojen ja amerikkalaisten joukkojen liikehdintä alueella lisäävät siviiliväestön riskiä tulla kohdelluksi vakoojana al-Shabaabin toimesta, mikä voi aiheuttaa hengenvaaran. Lisäksi aktiiviset ilmaiskut sekä sotilassaattueita vastaan tehdyt iskut rajoittavat siviilien liikkumismahdollisuuksia alueella. Ilmaiskussa voi tuhoutua elintärkeää infrastruktuuria, kuten sähköverkkoja tai kaivoja, mikä vaikeuttaa siviilien elämää.¹⁹⁹

3.1.2. Middle Jubba

Maakunnan väkiluku:

YK:n väestörahasito UNFPA:n lokakuussa 2014 julkaiseman arvion mukaan Middle Jubban maakunnan väkiluku oli 362 921 asukasta. Heistä asui kaupungeissa 56 242 ihmistä ja maaseudulla 148 439 ihmistä. Paimentolaisia väestöstä oli 131 240.²⁰⁰

Konfliktin osapuolet:

- Al-Shabaab
- Yhdysvaltain armeija ja sen ilmavoimat
- Somalian hallintoa tukevat turvallisuusjoukot

Konfliktin luonne:

Maakunnan turvallisuusolosuhteista on saatavilla rajoitetusti tietoa, sillä Al-Shabaab kontrolloi valtaosaa sen alueesta ja raportointi olosuhteista on vähäistä. Alueen vahvan kontrollin turvin järjestö kykenee toteuttamaan alueella ideologiansa mukaista yhteiskuntajärjestystä.

¹⁹⁶ Tilastointijakso 15.5.2018 asti. ACLED 2017 - 2018.

¹⁹⁷ Tilastointijakso 24.11.2018 asti. ACLED 2018.

¹⁹⁸ ACLED 2018.

¹⁹⁹ Somaliassa toimivan kansainvälisen turvallisuusalan yrityksen raportointi Somaliassa 1.5. - 31.10.2018 tapahtuneista turvallisuusvälikohtauksista.

²⁰⁰ UNFPA October 2014 s. 31.



Käytettävissä olevien tietojen perusteella alueella esiintyi vähän turvallisuuteen vaikuttavia välikohtauksia. Alue ei toistaiseksi ole ollut sotilasoperaatioiden painopistealuetta.²⁰¹

Useimmat turvallisuusvälikohtaukset ovat aiheutuneet Somalian hallintoa tukevien joukkojen ilmaiskusta, joita tarkastelujakson aikana tehtiin ainakin yhdeksän. Yhdysvallat on ottanut vastuun kahdesta iskusta, mutta muiden osalta tekijästä ei ole varmuutta. Iskujen yhteydessä on saanut uutislähteiden mukaan surmansa muutamia kymmeniä al-Shabaabin taistelijoita. Osa iskuista on osunut siviilikohteisiin aiheuttaen muutamia siviiliuhreja. Kaikkien ilmaiskujen vaikutuksista ei ole tarkkaa tietoa.²⁰² Ilmaiskujen jälkeen al-Shabaab on usein pidättänyt siviileitä, kuten liikemiehiä ja kansalaisjärjestöjen työntekijöitä vakoilusta ja/tai hallituksen tukemisesta epäiltyinä.²⁰³

Somalian hallintoa tukevien turvallisuusjoukkojen raportointiin hyökänneen kesäkuun lopulla al-Shabaabin tukikohtaa vastaan lähellä Jilibin kaupunkia, minkä yhteydessä surmattiin kymmeniä al-Shabaabin taistelijoita.²⁰⁴

Al-Shabaabin on raportoitu teloittaneen alueella murhista²⁰⁵, vakoilusta²⁰⁶ sekä ISIS-yhteyksistä epäiltyjä henkilöitä.²⁰⁷ Teloitettuja on yhteensä kymmenkunta. Lisäksi järjestön raportointiin heinäkuun lopulla tuominneen varkaan menettämään toisen kätensä. Tuomio pantiin täytäntöön yleisön edessä.²⁰⁸

ACLED-tilastojen mukaan maakunnan alueella sattui kesäkuun ja marraskuun välisenä aikana kaikkiaan 19 turvallisuusvälikohtauksia, joissa sai surmansa 88 ihmistä.

Turvallisuusvälikohtauksista kohdistui siviileihin 5 ja useimmiten tekijänä oli al-Shabaab. Välikohtausten seurauksena maakunnan alueella sai surmansa 12 siviiliä.²⁰⁹ Sekä siviileihin kohdistettujen iskujen, että niissä menehtyneiden siviilien lukumäärä nousi aiempaan tarkastelujaksoon verrattuna (taulukko 3).

ACLED-data	Joulukuu 2017- Toukokuu 2018 ²¹⁰		Kesäkuu 2018 - Marraskuu 2018 ²¹¹	
Maakunta	Välikohtaukset jossa siviilit mukana	Siviilikuolemia	Välikohtaukset jossa siviilit mukana	Siviilikuolemia
Middle Jubba	4	4	5	12

Taulukko 3. Siviileihin kohdistuneet turvallisuusvälikohtaukset ja niissä menehtyneiden siviilien lukumäärä Middle Jubban alueella 12/2017 - 5/2018 ja 6/2018 - 11/2018. Lähde: ACLED 2017 - 2018 ja ACLED 2018.

²⁰¹ ACLED 2018.

²⁰² Shabelle News 12.7.2018 b); Mareeg.com 11.7.2018; Shabelle News 5.9.2018; Radio Kulmiye 5.9.2018; Halbeeg News 8.9.2018; Shabelle News 8.9.2018; Halbeeg News 19.9.2018 c); Shabelle News 19.9.2018 b); Shabelle News 20.9.2018; Shabelle News 7.10.2018; Allgaduud Media 8.10.2018 a); Halbeeg News 9.10.2018; Shabelle News 9.10.2018; Allgaduud Media 9.10.2018 b); Halbeeg News 26.10.2018 a); Halbeeg News 27.10.2018 b); Garowe Online 18.11.2018; MEM 19.11.2018; Shabelle News 25.11.2018.

²⁰³ Somaliassa toimivan kansainvälisen turvallisuusalan yrityksen raportointi Somaliassa 1.5. - 31.10.2018 tapahtuneista turvallisuusvälikohtauksista.

²⁰⁴ Mareeg.com 27.6.2018 b).

²⁰⁵ Shabelle News 15.7.2018; Shabelle News 5.8.2018 a).

²⁰⁶ Halbeeg News 11.10.2018 a); Shabelle News 10.10.2018 a); Garowe Online 12.10.2018 b); Shabelle News 5.8.2018 a).

²⁰⁷ Shabelle News 13.11.2018; Allgaduud Media 13.11.2018 a).

²⁰⁸ Radio Dalsan 22.7.2018; Garowe Online 22.7.2018.

²⁰⁹ ACLED 2018.

²¹⁰ Tilastointijakso 15.5.2018 asti. ACLED 2017 - 2018

²¹¹ Tilastointijakso 24.11.2018 asti. ACLED 2018



Siviiliuhrit jakaantuivat ACLED-tietokannan mukaan piirikunnittain seuraavasti²¹²:

- Saakow: 6 siviiliuhria
- Jilib: 6 siviiliuhria

Liikkuminen maakunnan alueella

Al-Shabaabin vahva hallinta ja läsnäolo maakunnan alueella vaikuttavat siviilien liikkumiseen sekä elämään. Lisääntynyt turvallisuusjoukkojen ja amerikkalaisten liikehdintä alueella lisää siviiliväestön riskiä tulla kohdelluksi vakoojana al-Shabaabin toimesta, joka voi johtaa kuolemanrangaistukseen. Toistuvat ilmaiskut ja sotilassaattueita vastaan tehdyt iskut rajoittavat siviilien liikkumismahdollisuuksia alueella. Ilmaiskussa voi tuhoutua elintärkeää infrastruktuuria, kuten sähköverkkoja tai kaivoja, mikä vaikeuttaa siviilien elämää.²¹³

3.1.3. Gedo

Maakunnan väkiluku:

YK:n väestörahasito UNFPA:n lokakuussa 2014 julkaiseman arvion mukaan Gedon maakunnan väkiluku oli 508 405 asukasta. Heistä asui kaupungeissa 109 142 ihmistä ja maaseudulla 177 742. Paimentolaisia väestöstä oli 144 793.²¹⁴

Konfliktin osapuolet:

- Al-Shabaab
- Kansainväliset AMISOM-joukot
- Jubamaan turvallisuusjoukot / Somalian turvallisuusjoukot
- Yhdysvaltain ilmavoimat
- Kenian ilmavoimat

Konfliktin luonne:

Turvallisuusvälikohtausten yleisin syy Gedon alueella oli al-Shabaabin ja Somalian hallintoa tukevien turvallisuusjoukkojen välinen konflikti. Niissä aiheutuneet uhrin ovat pääsääntöisesti olleet taistelevien osapuolten aseellisia joukkoja. Al-Shabaab on toiminut alueella aktiivisesti. Sen toiminnalle oli luonteenomaista kauko-ohjattujen tienvarsipommi-iskujen ja väijytysten käyttö Somalian hallintoa tukevien joukkojen sotilassaattueita vastaan, sekä iskut Somalian hallitusta tukevia joukkoja ja niiden tukikohtia vastaan. Järjestö iski tienvarsipommilla esimerkiksi kenialaista sotilassaattuetta vastaan Dhobleyn kaupungissa syyskuun puolivälissä²¹⁵ ja muutama päivä myöhemmin Garileyn alueella.²¹⁶ Uusi vastaava isku sattui Garileyn kaupungin ulkopuolella lokakuun puolivälin jälkeen. Iskussa kärsimiensä miestappioiden seurauksena kenialaiset sotilaat hyökkäsivät uutislähteiden mukaan läheiseen taloon surmaten siellä asuneesta perheestä kolme poikaa ja haavoittaen neljää muuta ihmistä.²¹⁷

²¹² ACLED 2018.

²¹³ Somaliassa toimivan kansainvälisen turvallisuusalan yrityksen raportointi Somaliassa 1.5. - 31.10.2018 tapahtuneista turvallisuusvälikohtauksista.

²¹⁴ UNFPA October 2014 s. 31.

²¹⁵ Mareeg.com 16.9.2018.

²¹⁶ Allgalgaduud Media 21.9.2018.

²¹⁷ Allgalgaduud Media 19.10.2018 a); Garowe Online 19.10.2018.



Kesäkuun alussa al-Shabaab hyökkäsi turvallisuusjoukkojen tukikohtaan Barderassa²¹⁸, heinäkuun lopussa Seetaaloowin alueella lähellä Garbahareyn kaupunkia²¹⁹ ja marraskuun puolivälin jälkeen kenialaisten tukikohtaan Fahfahdunin alueella lähellä Barderan kaupunkia.²²⁰ Marraskuun loppupuolella järjestö iski poliisiasemaa vastaan Belet Hawon kaupungissa.²²¹

Somalian hallitusta tukevat joukot tekivät tarkastelujakson aikana useita al-Shabaabin vastaisia operaatioita. Jubamaan turvallisuusjoukot hyökkäsivät elokuun loppupuolella Buurdhubon kaupungin ulkopuolella²²² ja syyskuun puolivälin jälkeen Belet Hawon ulkopuolella²²³ järjestöä vastaan.

Uutislähteissä ei usein ole yksityiskohtaista tietoa al-Shabaabin ja Somalian hallintoa tukevien turvallisuusjoukkojen välisissä yhteenotoissa aiheutuneiden henkilövahinkojen määrästä. Käytettävissä olevien tietojen perusteella yhteenotoissa on kaatunut kymmeniä ihmisiä, joista valtaosa osapuolten aseistautuneita taistelijoita.²²⁴

Somalian hallintoa tukevat turvallisuusjoukot tekivät uutislähteiden perusteella Gedon alueella ainakin seitsemän ilmaiskua al-Shabaabia vastaan. Päävastuu ilmaiskusta oli Kenian ilmavoimilla. Vaikka iskut oli kohdistettu al-Shabaabia vastaan, on niiden yhteydessä saanut surmansa siviileitä.²²⁵ Siviilejä on menehtynyt myös al-Shabaabin tekemissä iskuissa. Esimerkiksi el-Wakin kaupungissa syyskuun lopulla sai kaksi siviiliä surmansa ja kuusi muuta haavoittui kahta teehuonetta vastaan tehdyssä pommi-iskussa. Pommit olivat todennäköisesti kohdennettu teehuoneissa asiakkaina käyviä turvallisuusjoukkojen sotilaita vastaan.²²⁶

Siviileihin on kohdistettu suoria iskuja alueella toimivien joukkojen toimesta. Al-Shabaab surmasi marraskuun loppupuolella Belet-Hawossa järjestöä kritisoineen klaanin vanhemman ja kidnappasi kaksi hänen poikaansa.²²⁷ Kenialaisten sotilaiden raportoitiin hirttäneen heinäkuussa kaksi teleyhtiö Hormuud Telecomin työntekijää Dhuuntowin kylässä. Joidenkin lähteiden mukaan kenialaiset joukot olisivat surmanneet kaikkiaan 10 ihmistä ja kaapanneet alueelta viisi somalialaista naista rajan ylitse ja joukkoraiskanneet heidät.²²⁸ Gedon alueen viranomaisien mukaan AMISOM-joukot ovat vuoden 2011 jälkeen surmanneet alueella kaikkiaan 55 siviiliä.²²⁹

ACLED-tilastojen mukaan maakunnan alueella sattui kesäkuun ja marraskuun välisenä aikana kaikkiaan 74 turvallisuusvälikohtausta, joissa sai surmansa 177 ihmistä. Turvallisuusvälikohtauksista siviileihin kohdistui 22 ja useimmiten tekijänä oli al-Shabaab. Välikohtausten seurauksena maakunnan alueella sai surmansa 16 siviiliä.²³⁰ Sekä siviileihin kohdistettujen iskujen, että niissä menehtyneiden siviilien lukumäärä nousi aiempaan tarkastelujaksoon verrattuna merkittävästi (taulukko 4).

²¹⁸ Shabelle News 5.6.2018 c); Radio Dalsan 5.6.2018 b); Goobjoog News 5.6.2018.

²¹⁹ Shabelle News 30.7.2018.

²²⁰ Allgaduud Media 20.11.2018 c).

²²¹ Allgaduud Media 22.11.2018 a); Mareeg.com 22.11.2018 c).

²²² Goobjoog News 25.8.2018 a); Allgaduud Media 25.8.2018; Halbeeg News 25.8.2018 a).

²²³ Halbeeg News 18.9.2018 a); Shabelle News 18.9.2018.

²²⁴ ACLED 2018.

²²⁵ Shabelle News 17.6.2018; Mareeg.com 17.6.2018 b); Allgaduud Media 18.6.2018; Allgaduud Media 1.8.2018 a); Mareeg.com 1.8.2018; Goobjoog News 8.8.2018 b); Halbeeg News 8.8.2018; Halbeeg News 4.10.2018.

²²⁶ Garowe Online 27.9.2018; Mareeg.com 27.9.2018.

²²⁷ Garowe Online 22.11.2018.

²²⁸ Shabelle News 25.7.2018 d); Radio Dalsan 25.7.2018 b); Mareeg.com 27.7.2018 a)

²²⁹ Goobjoog News 13.8.2018.

²³⁰ ACLED 2018.



ACLED-data	Joulukuu 2017- Toukokuu 2018 ²³¹		Kesäkuu 2018 - Marraskuu 2018 ²³²	
Maakunta	Välikohtaukset jossa siviilit mukana	Siviilikuolemia	Välikohtaukset jossa siviilit mukana	Siviilikuolemia
Gedo	6	1	22	16

Taulukko 4. Siviileihin kohdistuneet turvallisuusvälikohtaukset ja niissä menehtyneiden siviilien lukumäärä Gedon alueella 12/2017 - 5/2018 ja 6/2018 - 11/2018. Lähde: ACLED 2017 - 2018 ja ACLED 2018.

Siviiliuhrit jakaantuivat ACLED-tietokannan mukaan piirikunnittain seuraavasti²³³:

- Ceel Waaq: 7 siviiliuhria
- Bardera: 5 siviiliuhria
- Belet Hawo: 3 siviiliuhria
- Garbahaarey: 1 siviiliuhri

Liikkuminen maakunnan alueella

Al-Shabaabin hallinta maaseudulla ja sen mukanaan tuomat uhat vaikuttavat ihmisten liikkumisvapauteen alueella. Väijytykset tienvarsilla ja ajoittaiset ilmaiskut alueella aiheuttavat siviiliväestölle epäsuoran uhan hediän liikkueessaan alueella.²³⁴

Jubamaan hallinnon turvallisuusministeri **Mohamed Abdi Kalil** kielsi syyskuun puolivälissä paikallista väestöä matkustamasta al-Shabaabin alueelle. Turvallisuusministerin mukaan myöskään klaanin vanhimmat eivät enää saa matkustaa järjestön kontrolloimille alueille ja neuvotella al-Shabaabin kanssa. Ministerin mukaan yhteistyöstä al-Shabaabin kanssa joutuu syytteeseen. Lisäksi se, joka jatkossa matkustaa al-Shabaabin alueelle, ei saa enää palata Jubamaan hallinnon alueelle.²³⁵ Al-Shabaabin läsnäolo, kontrolli ja kuri pakottavat siviiliväestön noudattamaan varovaisuutta käyttäytymisessään ja mielipiteen ilmaisussaan.²³⁶

3.2. Lounais-Somalian osavaltio: Bay, Bakool ja Lower Shabelle

ACLED-tietokannan perusteella Lounais-Somalian osavaltion alueella sattui kesäkuun ja joulukuun välisenä aikana yhteensä 64 turvallisuusvälikohtausta, jossa oli osallisena siviileitä. Niiden seurauksena sai surmansa 101 siviiliä. Siviileihin kohdistuneiden turvallisuusvälikohtausten määrän perusteella osavaltion epävakin maakunta oli Lower Shabelle, missä välikohtauksia oli tarkastelujakson aikana ACLEDin mukaan 32. Välikohtauksissa menehtyi 47 siviiliä. Väkivallan aste on laskenut, jos lukuja vertaa aiempaan (joulukuu 2017 - toukokuu 2018) tarkastelujaksoon. Silloin siviileihin kohdistuneita välikohtauksia oli maakunnan alueella 40 ja niissä menehtyi 65 siviiliä.²³⁷

²³¹ Tilastointijakso 15.5.2018 asti. ACLED 2017 - 2018.

²³² Tilastointijakso 24.11.2018 asti. ACLED 2018.

²³³ ACLED 2018.

²³⁴ Somaliassa toimivan kansainvälisen turvallisuusalan yrityksen raportointi Somaliassa 1.5. - 31.10.2018 tapahtuneista turvallisuusvälikohtauksista.

²³⁵ Halbeeg News 14.9.2018.

²³⁶ Somaliassa toimivan kansainvälisen turvallisuusalan yrityksen raportointi Somaliassa 1.5. - 31.10.2018 tapahtuneista turvallisuusvälikohtauksista.

²³⁷ ACLED 2017 - 2018; ACLED 2018.



Siviilien näkökulmasta epävakaus on lisääntynyt selvästi aiempaan tarkastelujaksoon verrattuna Bayn maakunnassa: turvallisuusvälikohtauksia oli edellisellä jaksolla 16, nyt 25, ja niissä menehtyi siviileitä edellisellä jaksolla 30, nyt 43. Vähiten siviileihin kohdistuvia turvallisuusvälikohtauksia ja niistä aiheutuvia siviiliuhreja oli Bakoolin maakunnassa.²³⁸

3.2.1. Bay

Maakunnan väkiluku:

YK:n väestöraho UNFPA:n lokakuussa 2014 julkaiseman arvion mukaan Bayn maakunnan väkiluku oli 792 182 asukasta. Heistä asui kaupungeissa 93 046 ja maaseudulla 463 330. Paimentolaisia väestöstä oli 195 986.²³⁹

Konfliktin osapuolet:

- al-Shabaab
- Lounais-Somalian turvallisuusjoukot / Somalian turvallisuusjoukot
- kansainväliset AMISOM-joukot

Konfliktin luonne:

Lounais-Somalian turvallisuusjoukkojen hallinta rajoittuu Bayn alueella Baidoan ympäristöön. Pidemmällä aikavälillä hallintoa tukevat turvallisuusjoukot ovat pystyneet rauhoittamaan kaupungin, eikä sen sisällä ole tapahtunut merkittäviä iskuja. Syksyn aikana järjestettävät presidentinvaalit ja muuttunut poliittinen ilmapiiri ovat vaikeuttaneet turvallisuusjoukkojen toimintaa, ja kaupungissa on esiintynyt aiempaa enemmän turvallisuusvälikohtauksia.²⁴⁰

Konfliktille Bayn alueella oli käytettävissä olevien lähteiden perusteella tyypillistä osapuolten iskut ja operaatiot vihollistahon taistelijoita ja tukikohtia vastaan. Turvallisuusvälikohtausten uhreina olivat pääasiassa osapuolten taistelijat.²⁴¹ Al-Shabaab iski toistuvasti hallintoa tukevien turvallisuusjoukkojen tukikohtia ja autosaattueita vastaan. Järjestö hyökkäsi Somalian armeijan tukikohtaan mm. kesäkuun alkupuolella²⁴² ja uudelleen elokuussa²⁴³ Daynunayssa, sekä syyskuun alkupuolella Makuudan alueella.²⁴⁴ Al-Shabaab käytti toistuvasti tienvarsipommeja Somalian hallitusta tukevien turvallisuusjoukkojen sotilassaattueita vastaan. Sen asettamia tienvarsipommeja räjähti sotilassaattueiden kohdalla Baidoan lähellä mm. heinäkuussa²⁴⁵, elokuussa²⁴⁶ ja marraskuussa²⁴⁷.

Somalian hallintoa tukevat turvallisuusjoukot hyökkäsivät al-Shabaabia vastaan mm. heinäkuussa Qansah Dheerin kaupungin lähellä²⁴⁸, heinäkuun lopulla Dinsoorin lähellä²⁴⁹, heinäkuun lopulla Ufurowin alueella²⁵⁰ ja syyskuussa Burhakaban²⁵¹ lähistöllä.

²³⁸ ACLED 2017 - 2018; ACLED 2018.

²³⁹ UNFPA October 2014 s. 31.

²⁴⁰ Somaliassa toimivan kansainvälisen turvallisuusalan yrityksen raportointi Somaliassa 1.5. - 31.10.2018 tapahtuneista turvallisuusvälikohtauksista.

²⁴¹ ACLED 2018.

²⁴² Shabelle News 7.6.2018 c); Garowe Online 7.6.2018; Goobjoog News 7.6.2018; Mareeg.com 7.6.2018 a).

²⁴³ Shabelle News 26.8.2018; Allgaduud Media 26.8.2018; Mareeg.com 26.8.2018; Halbeeg News 25.8.2018 b).

²⁴⁴ Allgaduud Media 8.9.2018.

²⁴⁵ Mareeg.com 15.7.2018 a).

²⁴⁶ Allgaduud media 6.8.2018 b); Mareeg.com 6.8.2018 a); Halbeeg News 6.8.2018.

²⁴⁷ Allgaduud Media 19.11.2018 a).

²⁴⁸ Shabelle News 12.7.2018 a).

²⁴⁹ Mareeg.com 25.7.2018.



Uutislähteiden mukaan al-Shabaabin ja Somalian hallintoa tukevien turvallisuusjoukkojen välisissä välikohtauksissa ja taisteluissa on menehtynyt useita osapuolten taistelijoita. Siviiliuhreista ei ole mainintoja.

Tarkastelujakson merkittävin ja eniten siviiliuhreja aiheuttanut isku sattui lokakuussa, kun al-Shabaabin itsemurhaiskijat hyökkäsivät baidoalaiseen hotelliin ja ravintolaan, missä hyökkääjät räjäyttivät pommiliivinsä. Iskuissa sai surmansa ainakin 22 ihmistä, joista useimmat olivat siviileitä. Kyseisissä kohteissa oli asiakkaina paikallisia viranomaisia.²⁵²

Al-Shabaab on iskenyt edellä mainitun kohteen lisäksi muihinkin siviilikohteisiin. Marraskuussa sotilaiden suosimaan baidoalaiseen teehuoneeseen tehtiin pommi-isku, jonka tekijäksi epäiltiin al-Shabaabia. Ainakin kolme ihmistä sai surmansa ja kolme muuta haavoittui. Uhrien joukossa oli kaksi paikalle osunutta lasta.²⁵³ Al-Shabaabin epäillään surmanneen Awdilen kaupungissa kauppaa pitäneen avioparin, koska he myivät tuotteita armeijan sotilaille.²⁵⁴ Järjestöä epäiltiin myös lokakuun puolivälissä baidoalaisen naisjärjestön johtajan kotiin tehdystä käsikranaattihyökkäyksestä. Johtaja selvisi räjähdyksestä vahingoittumatta, mutta kaksi muuta ihmistä haavoittui.²⁵⁵

ACLED-tilastojen mukaan maakunnan alueella sattui kesäkuun ja marraskuun välisenä aikana kaikkiaan 94 turvallisuusvälikohtausta, joissa sai surmansa 149 ihmistä.

Turvallisuusvälikohtauksista siviileihin kohdistui 25 ja useimmiten tekijänä oli al-Shabaab. Välikohtausten seurauksena maakunnan alueella sai surmansa 43 siviiliä.²⁵⁶ Sekä siviileihin kohdistettujen iskujen, että niissä menehtyneiden siviilien lukumäärä nousi aiempaan tarkastelujaksoon verrattuna merkittävästi (taulukko 5). Valtaosa siviileihin kohdistuneista turvallisuusvälikohtauksista sattui Baidoan piirikunnassa.²⁵⁷

²⁵⁰ Mareeg.com 27.7.2018 b).

²⁵¹ Halbeeg News 23.9.2018 b); Mareeg.com 23.9.2018.

²⁵² Halbeeg News 13.10.2018; Halbeeg News 14.10.2018; Shabelle News 14.10.2018 a); Shabelle News 14.10.2018 b); Allgaduud Media 14.10.2018.

²⁵³ Allgaduud Media 25.11.2018.

²⁵⁴ Mareeg.com 9.6.2018.

²⁵⁵ Shabelle News 11.10.2018.

²⁵⁶ ACLED 2018.

²⁵⁷ ACLED 2018.



ACLED-data	Joulukuu 2017- Toukokuu 2018 ²⁵⁸		Kesäkuu 2018 - Marraskuu 2018 ²⁵⁹	
Maakunta	Välikohtaukset jossa siviilit mukana	Siviilikuolemia	Välikohtaukset jossa siviilit mukana	Siviilikuolemia
Bay	16	30	25	43

Taulukko 5. Siviileihin kohdistuneet turvallisuusvälikohtaukset ja niissä menehtyneiden siviilien lukumäärä Bayn alueella 12/2017 - 5/2018 ja 6/2018 - 11/2018. Lähde: ACLED 2017 - 2018 ja ACLED 2018.

Siviiliuhrit jakaantuivat ACLED-tietokannan mukaan piirikunnittain seuraavasti²⁶⁰:

- Baidoa: 37 siviiliuhria
- Buurhakabo: 4 siviiliuhria
- Qanasax Dheere: 1 siviiliuhri
- Diinsoor: 1 siviiliuhri

Liikkuminen maakunnan alueella

Al-Shabaabin vahva hallinta maaseudulla rajoittaa siviiliväestön liikkumista ja elinkeinojen harjoittamista Bayn alueella. Al-Shabaab on asettanut kaupunkeja saartoon maakunnan alueella, mikä vaikuttaa alueen taloudelliseen tilanteeseen ja ihmisten elämään. Saartojen päätarkoituksena on verojen keruun tehostaminen sekä kielletyiksi luokiteltujen liiketoimien, kuten *khat*-huumeen välittämisen estäminen.²⁶¹

Somalian hallintoa tukevat turvallisuusjoukot ovat pyrkineet syksyn aikana avaamaan Mogadishusta Baidoan vievän päätien, joka on ollut useamman vuoden al-Shabaabin katkaisema.²⁶² Tien avaaminen on tärkeää paitsi väestön vapaan liikkumisen helpottamiseksi, myös humanitaarisen avun perillemenon varmistamiseksi. Tällä hetkellä tieyhteys on edelleen poikki al-Shabaabin kontrolloidessa osaa alueesta, jonka läpi maantie kulkee.

3.2.2. Bakool

Maakunnan väkiluku:

YK:n väestörahaso UNFPA:n lokakuussa 2014 julkaiseman arvion mukaan Bakoolin maakunnan väkiluku oli 367 226 asukasta. Heistä asui kaupungeissa 61 928 ihmistä ja maaseudulla 134 050 ihmistä. Paimentolaisia väestöstä oli 147 248.²⁶³

Konfliktin osapuolet:

- Al-Shabaab
- Lounais-Somalian turvallisuusjoukot / Somalian turvallisuusjoukot
- Etiopialaiset joukot

²⁵⁸ Tilastointijakso 15.5.2018 asti. ACLED 2017 - 2018.

²⁵⁹ Tilastointijakso 24.11.2018 asti. ACLED 2018.

²⁶⁰ ACLED 2018.

²⁶¹ Somaliassa toimivan kansainvälisen turvallisuusalan yrityksen raportointi Somaliassa 1.5. - 31.10.2018 tapahtuneista turvallisuusvälikohtauksista.

²⁶² Goobjoog News 12.8.2018.

²⁶³ UNFPA October 2014 s. 31.



Konfliktin luonne:

Käytettävissä olevien lähteiden perusteella Bakoolin turvallisuusvälikohtausten lukumäärä oli keskimääräistä alhaisempi verrattuna muihin Somalian etelä- ja keskiosien maakuntiin. Alueelta on uutisoitu vain muutamista välikohtauksista al-Shabaabin ja Somalian turvallisuusjoukkojen välillä. Uutislähteiden perusteella Somalian hallintoa tukevat turvallisuusjoukot ovat olleet al-Shabaabiin verrattuna aktiivisempi osapuoli maakunnan alueella. Turvallisuusjoukot olivat aloittamassa kesäkuussa al-Shabaabin vastaisen operaation Xuddurin kaupunkia ympäröivällä maaseudulla.²⁶⁴

Al-Shabaab hyökkäsi kesäkuussa armeijan tukikohtaa vastaan Teedin kaupungissa n. 30 kilometriä Xuddurista luoteeseen, ja otti sen lyhytaikaisesti haltuunsa.²⁶⁵ Turvallisuusjoukot puolestaan hyökkäsivät kesäkuussa al-Shabaabin tukikohtaan Xuddurin kaupungin lähistöllä²⁶⁶ ja lokakuun loppupuolella Lafoolen kylässä²⁶⁷. Lokakuun lopulla turvallisuusjoukot ilmoittivat operaatiosta Wajidin kaupungin ympäristössä.²⁶⁸ Tarkempia tietoja suunniteltujen operaatioiden toteutuksesta ja vaikutuksesta ei ollut saatavilla.

Etiopian ilmavoimat iskivät syyskuussa Lowi-Gaylossa al-Shabaabin tukikohtaan. Etiopian mukaan iskussa sai surmansa 70 al-Shabaabin taistelijaa.²⁶⁹

Maakunnan alueella käydyt sotilasoperaatiot eivät ole tietävästi aiheuttaneet siviiliuhreja. Al-Shabaabin on raportoitu rekrytoineen aktiivisesti lapsia riveihinsä maakunnan alueella, sekä ylläpitävän väestön keskuudessa korkeaa verotusta.²⁷⁰

ACLED-tilastojen mukaan maakunnan alueella sattui kesäkuun ja marraskuun välisenä aikana kaikkiaan 29 turvallisuusvälikohtausta, joissa sai surmansa 119 ihmistä. Turvallisuusvälikohtauksista siviileihin kohdistui 7 ja useimmiten tekijänä oli al-Shabaab. Välikohtausten seurauksena maakunnan alueella sai surmansa 11 siviiliä.²⁷¹ Sekä siviileihin kohdistettujen iskujen, että niissä menehtyneiden siviilien lukumäärä nousi aiempaan tarkastelujaksoon verrattuna merkittävästi (taulukko 6).

ACLED-data	Joulukuu 2017- Toukokuu 2018 ²⁷²		Kesäkuu 2018 - Marraskuu 2018 ²⁷³	
Maakunta	Välikohtaukset jossa siviilit mukana	Siviilikuolemia	Välikohtaukset jossa siviilit mukana	Siviilikuolemia
Bakool	2	3	7	11

Taulukko 6. Siviileihin kohdistuneet turvallisuusvälikohtaukset ja niissä menehtyneiden siviilien lukumäärä Bakoolin alueella 12/2017 - 5/2018 ja 6/2018 - 11/2018. Lähde: ACLED 2017 - 2018 ja ACLED 2018.

Siviiliuhrit jakaantuivat ACLED-tietokannan mukaan piirikunnittain seuraavasti²⁷⁴:

²⁶⁴ Shabelle News 9.6.2018 b); ACLED 2018.

²⁶⁵ Shabelle News 12.6.2018 b); Garowe Online 11.6.2018; Mareeg.com 11.6.2018.

²⁶⁶ Mareeg.com 29.7.2018.

²⁶⁷ Halbeeg News 24.10.2018 a); Shabelle News 24.10.2018 b).

²⁶⁸ Shabelle News 27.10.2018 b).

²⁶⁹ Halbeeg News 15.9.2018 d); Shabelle News 15.9.2018 b).

²⁷⁰ Somaliassa toimivan kansainvälisen turvallisuusalan yrityksen raportointi Somaliassa 1.5. - 31.10.2018 tapahtuneista turvallisuusvälikohtauksista.

²⁷¹ ACLED 2018.

²⁷² Tilastointijakso 15.5.2018 asti. ACLED 2017 - 2018.

²⁷³ Tilastointijakso 24.11.2018 asti. ACLED 2018.

²⁷⁴ ACLED 2018.



- Xuddur: 7 siviiliuhria
- Waajid: 4 siviiliuhria

Liikkuminen maakunnan alueella

Al-Shabaab on saartanut hallituksen valvonnassa olevia alueita, mikä on vaikuttanut kielteisesti paikallisen väestön elinolosuhteisiin. Eri kaupunkien saarto vaikeutti avustujajärjestöjen toimintaa ja avun toimituksia. Saartojen arvioidaan heikentävän alueen yleistä kehitystä. Al-Shabaab on estänyt siviilien lähtemisen taloussaarrossa olevilta alueilta. Pakoyritykset ovat aiheuttaneet siviileihin kohdistuneita hyökkäyksiä.²⁷⁵

3.2.3. Lower Shabelle

Maakunnan väkiluku:

YK:n väestöraho UNFPA:n lokakuussa 2014 julkaiseman arvion mukaan Lower Shabelle maakunnan väkiluku oli 1 202 219 asukasta. Heistä asui kaupungeissa 215 752 ihmistä ja maaseudulla 723 682 ihmistä. Paimentolaisia väestöstä oli 159 815.²⁷⁶

Konfliktin osapuolet:

- Al-Shabaab
- Kansainväliset AMISOM-joukot
- Somalian turvallisuusjoukot
- Yhdysvaltain armeija ja ilmavoimat
- ISIS-järjestön yksittäiset solut

Konfliktin luonne:

Lower Shabellen maakunta on turvallisuusvälikohtausten sekä surmansa saaneiden lukumäärän perusteella Somalian toiseksi epävakain alue heti Mogadishun jälkeen. Maakunta on samalla sijalla myös siviileihin kohdistuneiden turvallisuusvälikohtausten ja niissä menehtyneiden siviilien lukumäärän perusteella. Seurantajakson aikana valtaosassa välikohtauksista osallisina olivat al-Shabaab ja Somalian hallitusta tukevat joukot. Lower Shabellen alueella al-Shabaab oli aktiivisin epävakautta lisäävä toimija ja sillä on vahva rooli maakunnan maaseudulla. Järjestö oli vastuussa useimmista siviileihin kohdistuneista iskuista.²⁷⁷

Al-Shabaabin päätoimintatapoina tarkastelujakson aikana olivat kauko-ohjatut tienvarsipommit, hyökkäykset sotilassaattueita vastaan sekä hyökkäykset turvallisuusjoukkojen tarkastuspisteitä ja sotilastukikohtia vastaan. Useat hyökkäyksistä toteutettiin ns. hit-and-run²⁷⁸ -taktiikalla. Tarkastelujakson aikana järjestö teki kymmeniä iskuja turvallisuusjoukkoja vastaan. Järjestö hyökkäsi mm. kesäkuussa armeijan tarkastuspistettä vastaan Siinka Dheerissa²⁷⁹, kesäkuussa armeijan sotilassaattuetta vastaan Afgoyen lähellä²⁸⁰, heinäkuussa armeijan tukikohtaan Qoryoleyssa²⁸¹, syyskuun puolivälissä armeijan tukikohtaan Afgoyessa²⁸² ja marraskuun lopulla

²⁷⁵ Somaliassa toimivan kansainvälisen turvallisuusalan yrityksen raportointi Somaliassa 1.5. - 31.10.2018 tapahtuneista turvallisuusvälikohtauksista.

²⁷⁶ UNFPA October 2014 s. 31.

²⁷⁷ ACLED 2018.

²⁷⁸ Nopea isku, jonka jälkeen taistelijat poistuvat alueelta.

²⁷⁹ Shabelle News 11.6.2018 b); Shabelle News 12.6.2018 a); Goobjoog News 10.6.2018.

²⁸⁰ Radio Kulmiye 23.6.2018; Shabelle News 23.6.2018 b)

²⁸¹ Shabelle News 19.7.2018 b); Garowe Online 19.7.2018; Mareeg.com 19.7.2018 a)



sotilassaattuetta vastaan Wanlaweyn kaupungissa.²⁸³ Iskuissa surmansa saaneet olivat uutislähteiden perusteella valtaosin konfliktin osapuolten taistelijoita. Suuresta turvallisuusvälikohtausten lukumäärästä (238) huolimatta siviiliuhrien määrä on pysynyt suhteellisen pienenä. Tätä selittää se, että al-Shabaabin tekemät iskut ovat tapahtuneet pääasiassa kauempana asutuskeskuksista kulkevien pääteiden varrella.²⁸⁴

Somalian hallintoa tukevat joukot tekivät useita turvallisuus- ja sotilasoperaatioita al-Shabaabia vastaan maakunnan eri osissa tarkastelujakson aikana. AMISOM-joukkojen tukema armeija hyökkäsi järjestöä vastaan mm. kesäkuussa Awdheglen kaupungissa²⁸⁵, elokuussa Afgoyen ja Qoryooleyn alueella²⁸⁶ ja syyskuussa Mubarakin kaupungissa²⁸⁷. Osaan taisteluista osallistuivat amerikkalaiset erikoisjoukot.²⁸⁸

Somalian Armeija otti elokuun puolivälissä haltuunsa Lower Shabellen pääkaupungin Markan.²⁸⁹ Al-Shabaab teki alueella muutamien päivien sisällä vastahyökkäyksiä²⁹⁰ ja lisäsi väijytysten ja tienvarsipommi-iskujen määrää pyrkien vaikuttamaan paikalla olevien sotilaiden moraaliin ja saamaan armeijan vetäytymään kaupungista. Sen jälkeen al-Shabaab on toistuvasti hyökännyt Markaan matkalla olleita täydennyskuljetuksia vastaan.²⁹¹

Maakunnan alueella tehtiin uutislähteiden perusteella neljä ilmaiskua, joista amerikkalaiset ilmoittivat tehneensä kolme. Iskuissa ei käytettävissä olevien tietojen perusteella aiheutunut siviiliuhreja.²⁹²

Yrityksistä huolimatta Somalian hallintoa tukevat turvallisuusviranomaiset eivät ole kyenneet vastaamaan al-Shabaabin operaatioihin ja vähentämään sen tekemien iskujen määrää. Uutislähteiden mukaan al-Shabaab on tehnyt hyökkäyksiä Hawahabidin, Lafoolen, Afgoyen, Albaon ja Lantaburin alueella lähes päivittäin.²⁹³ Maakunnan alueella sijaitseva Afgoyen käytävä yhdistää Lower Shabellen Mogadishuun. Al-Shabaab on käyttänyt kyseistä tietä räjähteiden kuljettamiseen Mogadishuun, minkä vuoksi sen varrella olevat tarkastuspisteet ovat olleet usein iskujen kohteena.²⁹⁴

Al-Shabaab on kohdistanut Lower Shabellen alueella siviiliväestöön aggressiivista verojen (*zakat*) keruuta. Maanviljelijöiltä edellytettiin maksuja, jotta he saivat pitää maansa. Markan alueella verotuksen alle kuuluivat mm. aasivaunut, joilla on kuljetettu kauppatavaroita. Kauppiaat ja muut liiketoiminnan harjoittajat ovat monissa paikoissa pakotettuja maksamaan veroja sekä

²⁸² Shabelle News 15.9.2018 a).

²⁸³ Shabelle News 22.11.2018 b).

²⁸⁴ Somaliassa toimivan kansainvälisen turvallisuusalan yrityksen raportointi Somaliassa 1.5. - 31.10.2018 tapahtuneista turvallisuusvälikohtauksista.

²⁸⁵ Mareeg.com 18.6.2018.

²⁸⁶ Goobjoog News 9.8.2018; Garowe Online 11.8.2018; Allgaduud Media 8.8.2018 b); Mareeg.com 8.8.2018 b); Mareeg.com 11.8.2018; Halbeeg News 11.8.2018 b).

²⁸⁷ Allgaduud Media 12.9.2018; Halbeeg News 12.9.2018 a).

²⁸⁸ Mareeg.com 18.6.2018; Mareeg.com 12.7.2018 b).

²⁸⁹ Shabelle News 19.8.2018 b); Halbeeg News 19.8.2018.

²⁹⁰ Halbeeg News 22.8.2018.

²⁹¹ Somaliassa toimivan kansainvälisen turvallisuusalan yrityksen raportointi Somaliassa 1.5. - 31.10.2018 tapahtuneista turvallisuusvälikohtauksista.

²⁹² Shabelle News 1.6.2018; Radio Kulmiye/AFP 2.6.2018; Garowe Online 1.6.2018; Goobjoog News 2.6.2018 b); VoA 1.6.2018; LWJ 29.8.2018; Shabelle News 29.8.2018; Mareeg.com 29.8.2018; Halbeeg News 13.9.2018; Shabelle News 13.9.2018 c); Shabelle News 4.11.2018 b); Shabelle News 31.10.2018 a).

²⁹³ Shabelle News 11.6.2018 b); Shabelle News 12.6.2018 a); Goobjoog News 10.6.2018.

²⁹⁴ Somaliassa toimivan kansainvälisen turvallisuusalan yrityksen raportointi Somaliassa 1.5. - 31.10.2018 tapahtuneista turvallisuusvälikohtauksista.



hallitukselle että al-Shabaabille. Se nostaa yleistä hintatasoa, tekee liiketoiminasta heikosti kannattavaa ja heikentää väestön elinolosuhteita.²⁹⁵

Alueella on sattunut tarkastelujakson aikana useita välikohtauksia, joissa siviilejä vastaan on hyökätty suoraan: Kesäkuun lopulla aseistautuneet miehet ampuivat siviilin Elasha Biyahan alueella Mogadishun ulkopuolella. Ammuttu nuori mies oli yliopiston opiskelija, eikä murhan tekijöistä tai motiiveista ole mitään tietoa.²⁹⁶ Kesäkuussa al-Shabaab tulitti *khatia* kuljettanutta henkilöautoa Golweyn kaupungin lähellä. Tulituksessa sai surmansa autossa olleet neljä siviiliä.²⁹⁷ Somalian turvallisuusjoukkojen sotilaat ampuivat heinäkuun puolivälissä Siinkan alueella sijaitsevassa al-Birin kylässä kuoliaaksi kolme siviiliä. Uhrien joukossa oli yksi lapsi.²⁹⁸ Somalialaiset ja amerikkalaiset erikoisjoukot surmasivat uutislähteiden mukaan elokuussa neljä siviiliä Mogadishusta Baidoan vievän maantien varrella. Surmansa saaneiden joukossa oli äiti ja lapsi. Välikohtaus sattui al-Shabaabin vastaisen operaation aikana.²⁹⁹ Lokakuun lopulla tuntemattomat aseistautuneet miehet ampuivat Elasha Biyahan alueella kuoliaaksi Darul Sunna -radioaseman toimittajan **Abdullahi Mire Hashin**.³⁰⁰

ISIS-järjestö väitti tehneensä yksittäisiä salamurhia Lower Shabellen alueella. Iskujen kohteina olivat turvallisuusjoukkojen sotilaat. Elokuun alussa järjestö ilmoitti ampuneensa ainakin kolme armeijan sotilasta Elashan alueella.³⁰¹ Al-Shabaabin oletetaan olevan vastuussa muutamasta salamurhasta ja salamurhayrityksestä. Niiden kohteina olivat hallinnon virkailija³⁰², sotilas³⁰³ ja entinen kenraali³⁰⁴.

Alueella esiintyi tarkastelujakson aikana klaanien välisiä yhteenottoja. Wanlaweyn piirikunnan alueella sai surmansa kymmeniä ihmisiä laidunten käyttöön liittyvän klaaniväkivallan seurauksena. Väkivallan uhreista useimmat olivat osapuolten aseistautuneita taistelijoita.³⁰⁵ Lokakuun lopussa kuusi klaanin vanhempaa sai surmansa Lafoolen alueella, kun aseistautuneet naamioituneet miehet ampuivat heidät. Klaanien vanhemmat olivat sovittelemassa Wanlaweyn klaanikonfliktia. Ampujat pakenivat paikalta ennen turvallisuusjoukkojen saapumista.³⁰⁶

ACLED-tilastojen mukaan maakunnan alueella sattui kesäkuun ja marraskuun välisenä aikana kaikkiaan 238 turvallisuusvälikohtauksia, joissa sai surmansa 482 ihmistä. Turvallisuusvälikohtauksista siviileihin kohdistui 32 ja useimmiten tekijänä oli al-Shabaab. Välikohtausten seurauksena sai surmansa 47 siviiliä.³⁰⁷ Sekä siviileihin kohdistettujen iskujen, että niissä menehtyneiden siviilien lukumäärä väheni aiempaan tarkastelujaksoon verrattuna (taulukko 7).

Valtaosa kaikista maakunnan turvallisuusvälikohtauksista (100) ja siviileihin kohdistuneista turvallisuusvälikohtauksista (20) tapahtui Afgoyen piirikunnassa. Markan piirikunta oli yleisten turvallisuusvälikohtausten perusteella toiseksi epävakain alue. Siellä sattui 71 välikohtauksia. Sitä

²⁹⁵ Somaliassa toimivan kansainvälisen turvallisuusalan yrityksen raportointi Somaliassa 1.5. - 31.10.2018 tapahtuneista turvallisuusvälikohtauksista.

²⁹⁶ Shabelle News 30.6.2018 a).

²⁹⁷ Mareeg.com 13.6.2018.

²⁹⁸ Shabelle News 16.7.2018.

²⁹⁹ Allgaduud Media 11.8.2018.

³⁰⁰ Allgaduud Media 28.10.2018.

³⁰¹ Allgaduud Media 3.8.2018; Mareeg.com 3.8.2018.

³⁰² Halbeeg News 1.9.2018.

³⁰³ Shabelle News 9.6.2018 a).

³⁰⁴ Mareeg.com 15.7.2018 b).

³⁰⁵ Goobjoog News 30.10.2018 a).

³⁰⁶ Garowe Online 30.10.2018; Goobjoog News 30.10.2018 b)

³⁰⁷ ACLED 2018.



seurasivat Qoryooleyn (32 välikohtausta) Wanlaweynen (19 välikohtausta) ja Baraawen (16 välikohtausta) piirikunnat.³⁰⁸

ACLED-data	Joulukuu 2017- Toukokuu 2018 ³⁰⁹		Kesäkuu 2018 - Marraskuu 2018 ³¹⁰	
Maakunta	Välikohtaukset jossa siviilit mukana	Siviilikuolemia	Välikohtaukset jossa siviilit mukana	Siviilikuolemia
Lower Shabelle	40	65	32	47

Taulukko 7. Siviileihin kohdistuneet turvallisuusvälikohtaukset ja niissä menehtyneiden siviilien lukumäärä Lower Shabellen alueella 12/2017 - 5/2018 ja 6/2018 - 11/2018. Lähde: ACLED 2017 - 2018 ja ACLED 2018.

Siviiliuhrit jakaantuivat ACLED-tietokannan mukaan piirikunnittain seuraavasti³¹¹:

- Afgoye: 33 siviiliuhria
- Marka: 7 siviiliuhria
- Wanlaweyn: 4 siviiliuhria
- Barawe: 2 siviiliuhria
- Qoryooley 1 siviiliuhri

Liikkuminen maakunnan alueella

Al-Shabaabin toistuvat väijytykset maakunnan teiden varsilla aiheuttivat siviiliväestölle epäsuoran vaaran ja rajoittivat heidän liikkumistaan. Al-Shabaab esti huoltokuljetusten pääsyn useille alueille maakunnassa, mikä vaikutti väestön elämään merkittävästi.³¹²

Uutislähteiden mukaan Wanlaweyn piirikunnan viranomaiset sulkipäät lokakuun loppupuolella Afgoyesta Wanlaweyn kaupunkiin vievän tien turvattomuuden vuoksi. Tiellä on ollut aseistettujen joukkojen laittomia tarkastuspisteitä, joiden läpikulkeville ihmisiltä ja ajoneuvoilta on vaadittu rahaa. Maantietä kulkevia on surmattu, pahoinpidelty ja naisia raiskattu. Tien sulkeminen vaikeutti mm. maanviljelijöiden ja vihannesmyyjien toimintaa.³¹³

Somalialainen parlamentaarikko **Khasim Magow Abdallah** esitti kesäkuun loppupuolella kriittisiä huomioita Afgoyen ja Mogadishun välisen maantien turvattomuudesta. Khasimin mukaan kyseisen päätien varrella raiskattiin yhden kesäkuisen viikon aikana 11 tyttöä. Paikallisten ihmisten mukaan turvallisuusjoukot eivät ole kyenneet suojelemaan tyttöjä, vaan ovat jopa itse syyllisiä raiskauksiin.³¹⁴ Vastaavasta ongelmasta on raportoitu myös Mogadishusta Afgoyen kautta Baidoan jatkuvalle tieosuudella. Maantietä käyttävät kuljettajat ovat valittaneet tieosuudella olevista tarkastuspisteistä, joita ylläpitävät armeijan univormuihin pukeutuneet rikolliset. Tarkastuspisteitä pitävät aseistautuneet ryhmät ovat syyllistyneet ohikulkijoiden ryöstämiseen, kidutukseen ja muihin oikeudenloukkauksiin. Kesäkuun lopulla julkaistun uutisraportin mukaan maantiellä oli raiskattu kahden edeltäneen päivän aikana 14 naista. Tarkastuspisteitä valvovien aseistautuneiden miesten ammuskelu pelkän hivin vuoksi on aiheuttanut loukkaantumisia ja kuolemia.³¹⁵

³⁰⁸ ACLED 2018.

³⁰⁹ Tilastointijakso 15.5.2018 asti. ACLED 2017 - 2018.

³¹⁰ Tilastointijakso 24.11.2018 asti. ACLED 2018.

³¹¹ ACLED 2018.

³¹² Somaliassa toimivan kansainvälisen turvallisuusalan yrityksen raportointi Somaliassa 1.5. - 31.10.2018 tapahtuneista turvallisuusvälikohtauksista.

³¹³ Goobjoog News 23.10.2018 a).

³¹⁴ Goobjoog News 23.6.2018 a).

³¹⁵ Goobjoog News 23.6.2018 b).



Lower Shabellen maakunnan hallinto ilmoitti marraskuun alussa, että sen turvallisuusjoukot ovat aloittamassa laajan operaation maakunnan alueella. Sen tavoitteena on poistaa alueen maanteilla olevat laittomat tarkastuspisteet, joilla aseistautuneet miehet ovat syyllistyneet ohikulkijoiden oikeudenloukkauksiin. Viranomaiset kehottivat väestöä yhteistyöhön viranomaisten kanssa operaation onnistumiseksi ja ihmisten vapaan liikkuvuuden turvaamiseksi.³¹⁶

3.3. Benadir - Mogadishu

Maakunnan väkiluku:

YK:n väestörahasito UNFPA:n lokakuussa 2014 julkaiseman arvion mukaan Benadir - Mogadishun väkiluku oli 1 650 227 asukasta.³¹⁷ Tuoreimpien arvioiden mukaan pääkaupungin väkiluku olisi yli 2.1 miljoonaa.³¹⁸

Konfliktin osapuolet:

- Al-Shabaab
- ISIS
- Somalian turvallisuusjoukot
- Kansainväliset AMISOM-joukot

Konfliktin luonne:

Benadir / Mogadishu oli turvallisuusvälikohtausten sekä surmansa saaneiden lukumäärän perusteella Somalian epävakain alue tarkasteluajankohtana. Pääkaupunki ja sen lähialueet ovat olleet Somalian hallintoa vastustavan al-Shabaabin tärkein operointialue useiden vuosien ajan. Kaikista Somalian alueista Mogadishussa tehtiin eniten iskuja siviileitä vastaan ja niiden seurauksena siviiliuhrien lukumäärä oli maan korkein. Seurantajakson aikana valtaosassa välikohtauksista osallisina olivat al-Shabaab ja Somalian hallitusta tukevat joukot.³¹⁹

Al-Shabaab teki pääkaupungissa useita erityyppisiä iskuja viholliseksi katsomiaan tahoja vastaan. Kohteina olivat poliittiset henkilöt, sotilaat, turvallisuusviranomaiset sekä toimittajat. Yksittäisistä iskuista eniten uhreja ovat aiheuttaneet autopommi-iskut, tienvarsipommit sekä ”monimuotoiskut”, joihin on liittynyt voimakkaiden itsemurha-autopommien käyttö. Mogadishun laitamilla sekä pääkaupungin ulkopuolelle johtavilla turvallisuusjoukkojen päähuoltoreiteillä toimintatapamalli on ollut isompien tienvarsipommien käyttö, joihin on yhdistetty käsiasein tehty väijytys. Al-Shabaabin käyttämät toimintatavat aiheuttivat usein sivullisia siviiliuhreja - vaikka ensisijaisena kohteena olisikin hallintoa tukevat turvallisuusjoukot. Al-Shabaab on iskenyt kaupunkialueella turvallisuusjoukkoja vastaan useita kertoja tienvarsipommeilla, joiden räjähdyksissä on saanut samalla surmansa siviileitä. Esimerkiksi heinäkuussa tienvarsipommi räjähti Benadir-risteyksessä haavoittaen uutislähteiden mukaan seitsemää siviiliä.³²⁰ Niin ikään heinäkuussa Forilowin alueella poliisia vastaan tehdyssä tienvarsipommi-iskussa sai surmansa yksi siviili ja useita muita haavoittui.³²¹

³¹⁶ Goobjoog News 3.11.2018 a).

³¹⁷ UNFPA October 2014 s. 31.

³¹⁸ CIA World Fact Book [päivitetty 15.11.2018].

³¹⁹ ACLED 2018.

³²⁰ Radio Kulmiye/Reuters 3.7.2018; Goobjoog News 3.7.2018.

³²¹ Shabelle News 21.7.2018 c); Radio Dalsan 21.7.2018; Garowe Online 21.7.2018; Goobjoog News 21.7.2018 a); Mareeg.com 21.7.2018 b).



Siviiliuhreja aiheuttivat erityisesti järjestön kaupunkialueella siviilikohteita vastaan räjähtein tekemät iskut. Al-Shabaab on tehnyt pommi-iskuja mm. hallintorakennuksiin, hotelleihin ja ravintoloihin. Syyskuussa al-Shabaab hyökkäsi itsemurha-autopommein kahdeksan päivän välein Howlwadagin³²² ja Hodanin³²³ kaupunginosien virastorakennuksia vastaan. Molemmissa iskuissa toimistotilat tuhoutuivat, mutta myös lähellä sijainneet koulut, terveyskeskukset sekä moskeijat kärsivät vaurioita. Räjähdyksissä menehtyi rakennuksia vartioivia sotilaita, mutta merkittävä osa uhreista oli lapsia ja muita siviileitä.³²⁴

Al-Shabaab onnistui toistuvasti toteuttamaan tarkoin vartioituilla alueilla monimuotoiskuja. Heinäkuussa järjestö hyökkäsi viikon välein ensin sisäministeriötä ja sisäisen turvallisuuden ministeriötä³²⁵, ja sitten Villa Somalian (presidentin virka-asunnon) porttien lähellä sijaitsevaa SYL-hotellia vastaan. Molempien hyökkäysten toimintamalli oli samanlainen: hyökkäys alkoi itsemurha-autopommin räjähdyksellä kohteen läheisyydessä, jonka jälkeen aseistettu al-Shabaab-taistelijaryhmä pyrki pääsemään kohteen sisälle. Molemmissa tapauksissa taistelijoiden joukossa oli itsemurhapommittajia, joiden tarkoitus oli räjäyttää räjähdeliivinsä apuun tulevien turvallisuusjoukkojen saapuessa paikalle.³²⁶ Vakavin ja eniten siviiliuhreja aiheuttanut monimuotoisku sattui marraskuun alussa, kun järjestö iski kolmen tai neljän itsemurha-autopommin voimalla Sahafi-hotellia vastaan. Räjähdyksen jälkeen hotelliin pyrki sisään al-Shabaabin aseistettu ryhmä. Pelkästään tässä iskussa sai surmansa yli 60 ihmistä, joista useimmat olivat siviileitä.³²⁷

Siviiliuhreja ovat aiheuttaneet al-Shabaabin tekemät salamurhat, joiden kohteina ovat olleet turvallisuusjoukkojen sotilaiden³²⁸ ohella mm. poliitikot³²⁹ ja klaanin vanhemmat³³⁰. Salamurhissa käytetty toimintatapa vaihteli asella tehdyistä murhista magneetilla auton pohjaan kiinnitettäviin pommeihin, käsikranaattiskuihin ja kohdennettuihin tienvarsipommeihin. Erityyppiset salamurhat olivat selkeästi suurin turvallisuustapahtumalaji muodostaen noin 45 % osuuden kaikista alueen turvallisuusvälikohtauksista. Mogadishussa tehtiin toukokuun ja lokakuun välisenä aikana kaikkiaan 103 salamurhaoperaatiota, joissa syntyi uhreja kaikkiaan 113. Kaikkia salamurhaoperaatioita ei voida kuitenkaan varmuudella vahvistaa al-Shabaabin tekemiksi. Niiden joukossa voi olla muiden toimijoiden tekemiä murhia, joiden motiivit ovat poliittisia tai liiketoimintaan liittyviä. Salamurhat ovat merkittävä huolenaihe siviiliväestölle.³³¹

Kesäkuussa vietetyn ramadanin aikana turvallisuusvälikohtausten lukumäärä väheni pääkaupungissa. Tämän arvellaan johtuneen viranomaisten tiukoista turvatoimista ja voimakkaista väestön liikkumista rajoittavista toimenpiteistä. Ramadanin aikana kaupungissa ei tehty viranomaistoimien ansiosta yhtään merkittävää iskua.³³²

³²² Halbeeg News 2.9.2018; Halbeeg News 3.9.2018; Shabelle News 2.9.2018; Garowe Online 2.9.2018 b).

³²³ Halbeeg News 10.9.2018 a); Shabelle News 10.9.2018.

³²⁴ Halbeeg News 2.9.2018; Halbeeg News 3.9.2018; Shabelle News 2.9.2018; Garowe Online 2.9.2018 b); Halbeeg News 10.9.2018 a); Shabelle News 10.9.2018.

³²⁵ Shabelle News 7.7.2018; Shabelle News 8.7.2018 a); Radio Dalsan 7.7.2018; Radio Kulmiye/Reuters 7.7.2018; Garowe Online 7.7.2018; Garowe Online 9.7.2018 a).

³²⁶ Shabelle News 14.7.2018 b); Radio Dalsan 14.7.2018; Radio Kulmiye 14.7.2018; Garowe Online 14.7.2018; Mareeg.com 17.7.2018; UNSeC 30.8.2018, s. 3.

³²⁷ Halbeeg News 11.11.2018; Halbeeg News 9.11.2018; Allgaldaduud Media 11.11.2018 a); VoA 11.11.2018; Radio Kulmiye/AP 11.11.2018; Allgaldaduud Media 13.11.2018 b); VoA 22.11.2018.

³²⁸ Allgaldaduud Media 30.8.2018; Shabelle News 1.8.2018 b).

³²⁹ Radio Dalsan 6.6.2018; Mareeg.com 7.6.2018 b); Shabelle News 9.7.2018; Garowe Online 9.7.2018 b); Goobjoog News 9.7.2018; Halbeeg News 16.9.2018; Shabelle News 16.9.2018 a).

³³⁰ Shabelle News 17.10.2018.

³³¹ Somaliassa toimivan kansainvälisen turvallisuusalan yrityksen raportointi Somaliassa 1.5. - 31.10.2018 tapahtuneista turvallisuusvälikohtauksista.

³³² Somaliassa toimivan kansainvälisen turvallisuusalan yrityksen raportointi Somaliassa 1.5. - 31.10.2018 tapahtuneista turvallisuusvälikohtauksista.



ISIS-järjestö on ollut osallisena muutamissa turvallisuusvälikohtauksissa Mogadishun alueella. Se ilmoitti kesäkuun lopussa olevansa vastuussa kahden poliisin ampumisesta³³³ ja kesäkuun puolivälissä Deynilen kaupunginosassa sattuneesta tienvarsipommi-iskusta, jossa sai surmansa ainakin neljä sotilasta.³³⁴

ACLED-tilastojen mukaan Benadirin / Mogadishun alueella sattui kesäkuun ja marraskuun välisenä aikana kaikkiaan 389 turvallisuusvälikohtausta, joissa sai surmansa 497 ihmistä. Turvallisuusvälikohtauksista siviileihin kohdistui 164 ja useimmiten tekijänä olivat tuntemattomat aseistautuneet joukot. On mahdollista, että osa on al-Shabaabin tekemiä, vaikka tekijäksi on rekisteröity ”tuntematon”. Uutislähteissä mainitaan usein, ettei iskun tekijä ole tiedossa, mutta sekä iskun kohde että iskun tekotapa antavat olettaa tekijän olleen al-Shabaab. Al-Shabaabin on tilastoitu olleen vastuussa 42 ja ISIS-järjestön 10 siviiliin kohdistuvasta iskusta.³³⁵ Turvallisuusvälikohtausten seurauksena pääkaupunkialueella sai surmansa 161 siviiliä.³³⁶

Sekä siviileihin kohdistettujen iskujen, että niissä menehtyneiden siviilien lukumäärä nousi aiempaan tarkastelujaksoon verrattuna (taulukko 8).

ACLED-data	Joulukuu 2017- Toukokuu 2018 ³³⁷		Kesäkuu 2018 - Marraskuu 2018 ³³⁸	
Maakunta	Välikohtaukset jossa siviilit mukana	Siviilikuolemia	Välikohtaukset jossa siviilit mukana	Siviilikuolemia
Benadir-Mogadishu	103	134	164	161

Taulukko 8. Siviileihin kohdistuneet turvallisuusvälikohtaukset ja niissä menehtyneiden siviilien lukumäärä Mogadishussa / Benadirin alueella 12/2017 - 5/2018 ja 6/2018 - 11/2018. Lähde: ACLED 2017 - 2018 ja ACLED 2018.

Yksittäisistä Mogadishun kaupunginosista turvallisuusvälikohtauksia on esiintynyt eniten kaupungin keskustassa sijaitsevassa Hodanin kaupunginosassa. Myös kaupungin laita-alueilla Yaaqshiidissa, Heliwassa (Huriwa) ja Dayniilessa on sattunut muihin kaupunginosiin verrattuna keskimääräistä useammin turvallisuusvälikohtauksia.³³⁹

3.4. Hirshabellen osavaltio: Hiiraan ja Middle Shabelle

ACLED-tietokannan perusteella Hirshabellen osavaltion alueella sattui kesäkuun ja joulukuun välisenä aikana yhteensä 39 turvallisuusvälikohtausta, jossa oli osallisena siviileitä. Niiden seurauksena 25 siviiliä sai surmansa. Siviileihin kohdistuneiden turvallisuusvälikohtausten ja niissä aiheutuneiden siviiliuhrien lukumäärän perusteella Hiiraan oli osavaltioista epävakampi, joskaan ero Middle Shabellen maakuntaan ei ole suuri. Siviileihin kohdistuneiden iskujen osalta al-Shabaabin rooli oli suurempi Middle Shabellen maakunnassa. Hiiraanin maakunnassa siviileihin kohdistuvista hyökkäyksistä olivat al-Shabaabin ohella vastuussa aseistautuneet klanijoukot, sekä tuntemattomat aseistautuneet joukot.³⁴⁰

³³³ Mareeg.com 30.6.2018 a).

³³⁴ Shabelle News 18.6.2018; Mareeg.com 17.6.2018 a).

³³⁵ ACLED 2018.

³³⁶ ACLED 2018.

³³⁷ Tilastointijakso 15.5.2018 asti. ACLED 2017 - 2018.

³³⁸ Tilastointijakso 24.11.2018 asti. ACLED 2018.

³³⁹ ACLED 2018.

³⁴⁰ ACLED 2018.



3.4.1. Hiiraan

Maakunnan väkiluku:

YK:n väestöraho UNFPA:n lokakuussa 2014 julkaiseman arvion mukaan Hiiraanin maakunnan väkiluku oli 520 685 asukasta. Heistä asui kaupungeissa 81 379 ihmistä ja maaseudulla 135 537 ihmistä. Paimentolaisia väestöstä oli 252 609.³⁴¹

Konfliktin osapuolet:

- Klaanien aseistautuneet joukot
- Al-Shabaab
- Ahlu Sunna Wahl Jama
- Somalian turvallisuusjoukot
- Kansainväliset AMISOM-joukot

Konfliktin luonne:

Tarkastelujakson aikana merkittävin epävakautta aiheuttanut yksittäinen ja siviilein turvallisuuteen vaikuttava tekijä Hiiraanin maakunnan alueella oli klaanien väliset yhteenotot. Klaaniväkivaltaisuuksia olivat al-Shabaabin ohella eniten siviileihin kohdistuneita turvallisuusvälikohtauksia aiheuttanut tekijä.³⁴²

Vakavin klaanikonflikti Hiraanissa oli Hawiye/Hab Gedir Ayr - ja Hawiye/Xawadle -klaanien välillä. Konfliktialue sijaitsee Bukuren (noin 100km koilliseen Beletweynestä) ja Baanyaaaleyn sekä Ilguulen (noin 54 km Beletweynestä koilliseen) seuduilla. Konfliktin perussyynä ovat olleet kiistat karjan laidunten ja juottopaikkojen käytöstä. Kiistat ovat puhjenneet väkivaltaisiksi, mikä on johtanut klaanien väliseen kostonkierteeseen.³⁴³

Klaaniväkivaltaisuuksien ohella al-Shabaabin ja turvallisuusjoukkojen konflikti on heijastunut alueen turvallisuusolosuhteisiin. AMISOM-joukkojen tukema Somalian armeija teki kesä-marraskuun aikana al-Shabaabin vastaisia operaatioita maakunnan eri osissa. Somalian hallintoa tukevat turvallisuusjoukot ottivat al-Shabaabilta haltuunsa kesäkuussa Moqokorin kaupungin, jonka se oli menettänyt Al-Shabaabille vain muutama tunti aiemmin ja jonka hallinta on vaihdellut lähimenneisyydessä toistuvasti.³⁴⁴ Syyskuussa turvallisuusjoukot ottivat haltuunsa Beletweynen ja Bulaburden välisen maantien varrella olevat Tarshantan, Ber-Hanon ja Nur-Fanahin kylät sekä Bardheeren kaupungin.³⁴⁵ Lokakuussa joukot ottivat haltuunsa Buurweynen, Dibileeyn ja Faxaalen kylät Jalalaqsin alueella, sekä lisäksi samassa kuussa vielä Fidowin, Dhin-Garasin, Maqudalen ja Kiliga-Shinahanin kylät. Useimmissa tapauksissa alueiden haltuunotto on tapahtunut ilman taisteluita al-Shabaabin vetäydyttyä niiltä taktisista syistä vapaaehtoisesti.³⁴⁶

Al-Shabaabilla on edelleen vahva asema Hiiraanin alueella, ja se on tehnyt uutislähteiden mukaan kymmenkunta iskua Somalian hallintoa tukevia turvallisuusjoukkoja vastaan. Iskut ovat olleet sen taktikalle tyypillisiä, kuten tienvarsipommi-iskuja ja väijytyksiä sotilassaattueita vastaan. Järjestö hyökkäsi tienvarsipommein turvallisuusjoukkojen saattueita vastaan mm. Bulaburdessa

³⁴¹ UNFPA October 2014 s. 31.

³⁴² ACLED 2018.

³⁴³ Somaliassa toimivan kansainvälisen turvallisuusalan yrityksen raportointi Somaliassa 1.5. - 31.10.2018 tapahtuneista turvallisuusvälikohtauksista.

³⁴⁴ Shabelle News 2.6.2018 a); VoA 2.6.2018.

³⁴⁵ Halbeeg News 30.9.2018 a); Goobjoog News 30.9.2018.

³⁴⁶ Goobjoog News 11.10.2018; Halbeeg News 23.10.2018 a).



kesäkuussa³⁴⁷ ja marraskuussa³⁴⁸ sekä Jalalaqsin lähellä elokuussa³⁴⁹. Järjestö hyökkäsi turvallisuusjoukkojen tukikohtaa vastaan Moqokorissa kesäkuussa. Sen oman ilmoituksen mukaan se surmasi siinä yhteydessä 70 sotilasta ja otti 47 muuta vangiksi.³⁵⁰ Bulaburden kaupungissa haavoittui yksi poliisi kahvilaan tehdyssä pommi-iskussa. Mikään ryhmä ei ottanut vastuuta iskusta, mutta siitä epäillään al-Shabaabia.³⁵¹

Al-Shabaab ilmoitti syyskuussa murhanneensa Beletweynessä turvallisuusjoukkojen upseerin³⁵² ja teloittaneensa marraskuussa Jalalaqsissa 15-vuotiaan pojan, joka oli järjestön tuomion mukaan raiskannut 6-vuotiaan pojan.³⁵³

Uutislähteiden mukaan al-Shabaabia vastaan tehtiin maakunnan alueella yksi ilmaisku. Isku tehtiin lokakuun lopussa al-Shabaabin tukikohtaa vastaan Wabhon alueella. Iskun tekijästä ei ole tietoja. Sen raportoitiin aiheuttaneen tappioita al-Shabaabille, mutta tarkempia tietoja henkilövahingoista ei ollut saatavilla.³⁵⁴

Ainakin kymmenen ihmisen raportoitiin saaneen marraskuun puolivälissä surmansa Ahlu Sunna Wal Jamaa -järjestön ja al-Shabaabin välisissä taisteluissa Goola Goolen kylässä. Kylä sijaitsee n. 100 kilometriä Guricelin kaupungista etelään.³⁵⁵

ACLED-tilastojen mukaan Hiiraaniin maakunnan alueella sattui kesäkuun ja marraskuun välisenä aikana kaikkiaan 84 turvallisuusvälikohtausta, joissa sai surmansa 170 ihmistä.

Turvallisuusvälikohtauksista siviileihin kohdistui 21 ja useimmiten tekijöinä olivat al-Shabaab, klaanijoukot sekä tuntemattomat aseistautuneet joukot. Turvallisuusvälikohtausten seurauksena surmansa sai 19 siviiliä.³⁵⁶ Siviiliuhrien lukumäärä on pudonnut aiempaan tarkastelujaksoon verrattuna, vaikka välikohtausten lukumäärä on pysynyt samalla tasolla (taulukko 9). Valtaosa siviilikuolemista syntyi Beletweynen piirikunnassa.³⁵⁷

ACLED-data	Joulukuu 2017- Toukokuu 2018 ³⁵⁸		Kesäkuu 2018 - Marraskuu 2018 ³⁵⁹	
Maakunta	Välikohtaukset jossa siviilit mukana	Siviilikuolemia	Välikohtaukset jossa siviilit mukana	Siviilikuolemia
Hiiraan	21	26	21	19

Taulukko 9. Siviileihin kohdistuneet turvallisuusvälikohtaukset ja niissä menehtyneiden siviilien lukumäärä Hiiraanin alueella 12/2017 - 5/2018 ja 6/2018 - 11/2018. Lähde: ACLED 2017 - 2018 ja ACLED 2018.

Siviiliuhrit jakaantuivat ACLED-tietokannan mukaan piirikunnittain seuraavasti³⁶⁰:

- Beletweyne 19 siviiliuhria
- Jalalaqsi 3 siviiliuhria

³⁴⁷ Shabelle News 1.8.2018 c); Allgaldaduud Media 1.8.2018 b).

³⁴⁸ Mareeg.com 28.11.2018.

³⁴⁹ Shabelle News 25.8.2018 b); Allgaldaduud Media 24.8.2018; Mareeg.com 24.8.2018.

³⁵⁰ Radio Dalsan 1.6.2018 a); Radio Kulmiye 2.6.2018; Mareeg.com 2.6.2018 a).

³⁵¹ Shabelle News 4.11.2018 a).

³⁵² Shabelle News 19.9.2018 a).

³⁵³ Radio Dalsan 11.11.2018.

³⁵⁴ Shabelle News 30.10.2018.

³⁵⁵ Radio Dalsan 17.11.2018.

³⁵⁶ ACLED 2018.

³⁵⁷ ACLED 2018.

³⁵⁸ Tilastointijakso 15.5.2018 asti.

³⁵⁹ Tilastointijakso 24.11.2018 asti.

³⁶⁰ ACLED 2018.



Liikkuminen maakunnan alueella

Somalian hallintoa tukevat turvallisuusjoukot aloittivat elokuun lopulla Beletweynessä operaation, jonka tarkoituksena oli poistaa kaupungissa toimivat laittomat teiden tarkastuspisteet.³⁶¹

Uutislähteiden mukaan al-Shabaab oli katkaissut syyskuun lopulla kaikki Hiraanin maakunnan tärkeimmät tiet.³⁶² Somalian hallintoa tukevat turvallisuusjoukot alkoivat lokakuun alussa turvallisuusoperaation tavoitteenaan ajaa al-Shabaab pois maakunnan alueelta ja varmistaa suurimpien kaupunkien välillä kulkevien huoltoreittien turvallisuus.³⁶³ Lokakuun puoliväliin mennessä turvallisuusjoukot olivat tehneet 16 tienvarsipommia vaarattomiksi.³⁶⁴ Operaation edetessä syksyn aikana Somalian hallintoa tukevat turvallisuusjoukot työntyivät tärkeimpiä maanteita pitkin eteenpäin ja saivat tärkeimmät kaupungit haltuunsa. Al-Shabaab on kuitenkin kyennyt edelleen joissain tapauksissa kontrolloimaan huoltoreittejä ja estämään humanitaariset ja kaupalliset kuljetukset.³⁶⁵

3.4.2. Middle Shabelle

Maakunnan väkiluku:

YK:n väestöraho UNFPA:n lokakuussa 2014 julkaiseman arvion mukaan Middle Shabellen maakunnan väkiluku oli 516 036 asukasta. Heistä asui kaupungeissa 114 348 ihmistä ja maaseudulla 249 326 ihmistä. Paimentolaisia väestöstä oli 100 402.³⁶⁶

Konfliktin osapuolet:

- Al-Shabaab
- Somalian turvallisuusjoukot
- Kansainväliset AMISOM-joukot
- Amerikkalaiset erikoisjoukot
- Aseistautuneet klaanijoukot
- Ma'awisley-klaanimilitia

Konfliktin luonne:

Al-Shabaab oli tarkastelujakson aikana eniten epävakautta aiheuttava yksittäinen toimija maakunnan alueella. Tyypillistä al-Shabaabin toimintataktikalle olivat hyökkäykset Somalian turvallisuusjoukkoja, niiden tukikohtia ja autosaattueita vastaan. Yksittäisissä iskuissa käytettiin tienvarsipommeja ja epäsuoraa tulta. Iskuissa menehtyi pääasiassa osapuolten taistelijoita, mutta myös siviileitä sai surmansa jouduttuaan hyökkäysten tai räjähdysten vaikutuspiiriin. Paikallisesti turvattomuutta aiheutti Al-Shabaabin ja paikallisen Ma'awisley-klaanimilitian yhteenotto lokakuussa lähellä Adan Yabalin kaupunkia.³⁶⁷

³⁶¹ Goobjoog News 26.8.2018.

³⁶² Radio Kulmiye 29.9.2018.

³⁶³ Halbeeg News 1.10.2018 a).

³⁶⁴ Shabelle News 13.10.2018.

³⁶⁵ Garowe Online 12.10.2018 a).

³⁶⁶ UNFPA October 2014 s. 31.

³⁶⁷ ACLED 2018.



Al-Shabaab on iskenyt aktiivisesti Somaliain hallintoa tukevien turvallisuusjoukkojen sotilassaattueita vastaan Mogadishun ja Balcadin välisellä tieosuudella ja Balcadin lähialueilla.³⁶⁸ Toistuvat iskut ovat vaikeuttaneet turvallisuusjoukkojen sotilassaattueiden liikkumista Mogadishun ja Balcadin välillä. Kesäkuun alussa al-Shabaab hyökkäsi El-ka Galowin (Elka-Gelow) kylässä sotilassaattuetta vastaan. Iskussa sai surmansa ainakin yhdeksän ihmistä, heidän joukossaan kaksi osavaltion alueparlamentin jäsentä sekä uutislähteiden mukaan mahdollisesti useampia hallituksen virkailijoita.³⁶⁹

Syyskuun lopulla al-Shabaab otti haltuunsa Mukey Dheeren, Yaaqlen (Yaqla), Kooreeben ja Dhaqaxin (Dhagahow) kylät Balcadin piirikunnan alueella. Haltuunotto tapahtui ilman välikohtauksia, kun aluetta hallussaan pitäneet Somaliain armeijan ja AMISOMin joukot sekä paikalliset klaanijoukot vetäytyivät ilman taisteluita.³⁷⁰

Al-Shabaabin raportointiin pidättäneen raportointijakson aikana useita siviileitä epäiltyinä vakoilusta tai yhteistyöstä hallituksen kanssa. Al-Shabaabin tiedetään tuominneen vakoilusta epäiltyjä kuolemaan.³⁷¹ Heinäkuussa järjestö teloitti Gamboolen alueella 93-vuotiaan klaanin vanhimman, joka oli valitsemassa Somaliain parlamentin jäseniä ja joka toimi Hirshabellen osavaltion hallinnossa.³⁷²

Al-Shabaabin hallinto on maakunnan alueella vahva ja se pakottaa siviiliväestöä elämään järjestön asettamien sääntöjen mukaan. Rangaistusten pelko pakottaa ihmiset tottelemaan, mikä heikentää paikallishallituksen valtaa ja toimintakykyä alueella.³⁷³

Lokakuun alussa al-Shabaab alkoi periä korkeita veroja (*zakaʿt*) Balcadin kaupungin ulkopuolella sijaitsevista pienissä kylissä, mikä johti paikallisen väestön protestointiin.³⁷⁴ Korkeat verot ja al-Shabaabin toteuttamat pakkorekrytoinnit johtivat lokakuussa kiivaisiin yhteenottoihin al-Shabaabin ja paikallisen aseistautuneen *Maʿawisley*-klaanijoukon välillä. Adan Yabalin kaupungin lähellä sijaitsevilla Masaajidka Ali Guudin, Darusalamin ja Bur'da'arin alueilla käydyissä taisteluissa sai surmansa useita taistelijoita.³⁷⁵ Väkivaltaisuuksien vuoksi siviiliväestö joutui pakenemaan kodeistaan.³⁷⁶ Lähteissä ei ollut tietoja taisteluiden mahdollisesti aiheuttamista siviiliuhreista.

Somaliain armeija ja sitä tukevat kansainväliset joukot toteuttivat maakunnan alueella yksittäisiä al-Shabaabin vastaisia operaatioita. Näille olivat tyypillisiä hyökkäykset al-Shabaabin hallussa pitämille alueille ja järjestön tukikohtiin. Taisteluissa surmansa saaneet olivat pääasiassa osapuolten taistelijoita. Elokuussa amerikkalaisten erikoisjoukkojen tukemat somalialaiset sotilaat tekivät yllätyshyökkäyksen al-Shabaabia vastaan Balcadin lähellä. Lyhyen, mutta kiivaaksi kuvatun taistelun jälkeen Somaliain hallintoa tukevat joukot ottivat al-Shabaabilta haltuunsa Balcadin kaupungin ulkopuolella sijaitsevat Danigan, Barwaqon (Dangiga Balow), Bulu-Konton,

³⁶⁸ Mareeg.com 12.6.2018 b); Radio Kulmiye/Xinhua 26.6.2018; Garowe Online 26.6.2018; Mareeg.com 26.6.2018; Shabelle News 26.6.2018; Garowe Online 25.11.2018.

³⁶⁹ Shabelle News 5.6.2018 a); Radio Dalsan 5.6.2018 a); Radio Kulmiye 5.6.2018; Garowe Online 5.6.2018; Radio Risaala 6.6.2018.

³⁷⁰ Halbeeg News 29.9.2018 b); Allgaduud Media 29.9.2018; Garowe Online 29.9.2018.

³⁷¹ Somaliassa toimivan kansainvälisen turvallisuusalan yrityksen raportointi Somaliassa 1.5. - 31.10.2018 tapahtuneista turvallisuusvälikohtauksista.

³⁷² Radio Kulmiye 2.7.2018; Garowe Online 2.7.2018.

³⁷³ Somaliassa toimivan kansainvälisen turvallisuusalan yrityksen raportointi Somaliassa 1.5. - 31.10.2018 tapahtuneista turvallisuusvälikohtauksista.

³⁷⁴ Allgaduud Media 1.10.2018 b).

³⁷⁵ Halbeeg News 3.10.2018 b); Allgaduud Media 2.10.2018 a); Radio Dalsan 4.10.2018.

³⁷⁶ Somaliassa toimivan kansainvälisen turvallisuusalan yrityksen raportointi Somaliassa 1.5. - 31.10.2018 tapahtuneista turvallisuusvälikohtauksista.



Basron, Garas-weynen ja Walamoyn kylät. Uutislähteissä ei ole mainintaa taistelun aiheuttamista henkilövahingoista.³⁷⁷

Lokakuussa Somalian hallintoa tukevat turvallisuusjoukot saivat haltuunsa Fiidowin kaupungin.³⁷⁸ Maakunnan alueella tehtiin heinäkuussa ja elokuussa kaksi al-Shabaabin vastaista ilmaiskua. Toisen iskun tekijä oli Yhdysvaltain ilmavoimat ja siinä sai surmansa kolme al-Shabaabin taistelijaa. Amerikkalaisten armeijälähteiden mukaan isku ei aiheuttanut siviilivahinkoja.³⁷⁹ Toisen iskun tekijästä ei ole varmuutta, eikä sen vaikutuksista ole uutislähteissä tarkempia tietoja.³⁸⁰

ACLED-tilastojen mukaan Middle Shabellen maakunnan alueella sattui kesäkuun ja marraskuun välisenä aikana kaikkiaan 75 turvallisuusvälikohtausta, joissa sai surmansa 100 ihmistä. Turvallisuusvälikohtauksista siviileihin kohdistui 18 ja useimmiten tekijänä oli al-Shabaab. Turvallisuusvälikohtauksissa sai surmansa 16 siviiliä.³⁸¹ Verrattuna edelliseen tarkastelujaksoon siviileihin kohdistuneiden iskujen ja niissä aiheutuneiden siviiliuhrien lukumäärä nousi merkittävästi (taulukko 10).

ACLED-data	Joulukuu 2017- Toukokuu 2018 ³⁸²		Kesäkuu 2018 - Marraskuu 2018 ³⁸³	
Maakunta	Välikohtaukset jossa siviilit mukana	Siviilikuolemia	Välikohtaukset jossa siviilit mukana	Siviilikuolemia
Middle Shabelle	8	5	18	16

Taulukko 10. Siviileihin kohdistuneet turvallisuusvälikohtaukset ja niissä menehtyneiden siviilien lukumäärä Middle Shabellen alueella 12/2017 - 5/2018 ja 6/2018 - 11/2018. Lähde: ACLED 2017 - 2018 ja ACLED 2018.

Siviiliuhrit jakaantuivat ACLED-tietokannan mukaan piirikunnittain seuraavasti³⁸⁴:

- Jowhar 8 siviiliuhria
- Balcad 6 siviiliuhria
- Cadale 2 siviiliuhria

Liikkuminen maakunnan alueella

Al-Shabaabin käyttämä taktiikka, kuten toistuvat tienvarsipommi-iskut ja väijytykset asettavat siviiliväestön epäsuoraan vaaraan heidän matkustaessaan maakunnan alueella, ja etenkin matkan suuntautuessa Mogadishun suuntaan.³⁸⁵

Hirshabellen viranomaisten mukaan Mogadishusta Jowhariin johtava maantie on turvallisuusolosuhteiltaan erittäin haasteellinen. Al-Shabaab on iskenyt maantiellä toistuvasti hallituksen virkailijoita, parlamentaarikkoja, sotilassaattueita ja turvallisuusjoukkoja vastaan. Osavaltion parlamenttiedustajan **Tarig Ibrahim Ahmedi**n mukaan al-Shabaab on onnistunut eristämään alueen keskeisimmät kaupungit ja katkaissut tieyhteyksiä. Hirshabellen osavaltiosta

³⁷⁷ Shabelle News 8.10.2018; Goobjoog News 7.8.2018; Garowe Online 7.8.2018; Mareeg.com 7.8.2018; Halbeeg News 7.8.2018 b).

³⁷⁸ Goobjoog News 23.10.2018 b).

³⁷⁹ Shabelle News 3.8.2018.

³⁸⁰ Shabelle News 25.7.2018 c).

³⁸¹ ACLED 2018.

³⁸² Tilastointijakso 15.5.2018 asti. ACLED 2017 - 2018.

³⁸³ Tilastointijakso 24.11.2018 asti. ACLED 2018.

³⁸⁴ ACLED 2018.

³⁸⁵ Somaliassa toimivan kansainvälisen turvallisuusalan yrityksen raportointi Somaliassa 1.5. - 31.10.2018 tapahtuneista turvallisuusvälikohtauksista.



pääkaupunkiin matkaavat parlamenttiedustajat eivät uskalla käyttää maantietä toistuvien iskujen seurauksena, minkä on raportoitu vaikeuttavan maan parlamentin toimintaa. Heinäkuussa Hirshabellen osavaltion parlamenttiedustaja **Farah Mohamed** esitti lentokoneiden antamista parlamentaarikkojen käyttöön heidän liikkumisensa turvaamiseksi. Osavaltion viranomaiset ja parlamentaarikot kehottivat liittovaltiota ryhtymään aktiivisempiin toimiin alueen maanteiden turvallisuuden parantamiseksi.³⁸⁶

3.5. Galmudugin osavaltio: Galgaduud ja Mudug

ACLED-tietokannan perusteella Galmudugin osavaltion alueella sattui kesäkuun ja joulukuun välisenä aikana yhteensä 31 turvallisuusvälikohtausta, jossa oli osallisena siviileitä. Niiden seurauksena sai surmansa 21 siviiliä. Osavaltion maakunnista Mudug oli selvästi Galgaduudia epävakampi. Molemmissa maakunnissa siviilien kannalta merkittävin epävakautta aiheuttava tekijä oli klaanien aseelliset joukot ja klaanien keskinäiset väkivaltaisuuksien. Klaanijoukot olivat vastuussa yli kolmasosasta siviileihin kohdistuneista iskuista ja 17 siviilikuolemasta osavaltion alueella. Al-Shabaabin toiminta on ollut suhteellisen vähäistä Galgaduudin alueella, mutta Mudugin alueella järjestö oli vastuussa 7 siviilejä vastaan tehdystä iskusta.³⁸⁷

3.5.1. Galgaduud

Maakunnan väkiluku:

YK:n väestöraho UNFPA:n lokakuussa 2014 julkaiseman arvion mukaan Galgaduudin maakunnan väkiluku oli 569 434 asukasta. Heistä asui kaupungeissa 183 553 ihmistä ja maaseudulla 52 089 ihmistä. Paimentolaisia väestöstä oli 214 024.³⁸⁸

Konfliktin osapuolet:

- Al-Shabaab
- Paikalliset aseistautuneet klaanijoukot
- Somalian hallitusta tukevat turvallisuusjoukot / Galmudugin turvallisuusjoukot

Konfliktin luonne:

Galgaduudin maakunnassa esiintyi keskimääräistä vähemmän turvallisuusvälikohtauksia verrattuna muihin Somalian etelä- ja keskiosien maakuntiin. Maakunta on ympäristöolosuhteiltaan erittäin karua. Karjanhoito on keskeinen elinkeino, ja alueella on jatkuvasti pulaa laidunmaista ja vedestä. Kilpailu niukoista resursseista on johtanut toistuviin konflikteihin paimentolaisklaanien välillä. Maakunnan alueella useimmat turvallisuuteen vaikuttavat välikohtaukset aiheutuivat resurssikamppailuun liittyvistä klaanien välisistä erimielisyyksistä. Valtaosa siviiliuhreista aiheutui klaanien keskinäisistä taisteluista ja niistä seuraavista kostoiskuista.³⁸⁹

Uutislähteiden mukaan klaanitaisteluja esiintyi mm. heinäkuun puolivälissä Mayraanin alueella sijaitsevan Heralen kylän läheisyydessä. Tarkempia tietoja taisteluiden aiheuttamista tappioista ei ollut saatavilla, mutta useiden perheiden raportoitiin paenneen väkivallan seurauksena

³⁸⁶ Shabelle News 6.6.2018; Goobjoog News 21.6.2018; Goobjoog News 27.6.2018; Goobjoog News 10.7.2018; Shabelle News 29.9.2018 a).

³⁸⁷ ACLED 2018.

³⁸⁸ UNFPA October 2014 s. 31.

³⁸⁹ ACLED 2018.



alueelta.³⁹⁰ Syyskuussa yli 10 ihmistä sai surmansa ja useita muita haavoittui Dhac dheerin alueella klaanien välisissä taisteluissa.³⁹¹ Marraskuun puolivälissä Balanbalen kaupungissa käydyissä klaanitaisteluissa sai useita ihmisiä surmansa ja kymmeniä muita haavoittui. Satojen ihmisten raportoitiin paenneen alueen väkivaltaisuuksia.³⁹² Marraskuun loppupuolella Galgalabin ja Dhacderin maantien läheisyydessä kiihtyneiden klaaniväkivaltaisuuksien seurauksena joutui 800 perhettä jättämään kotinsa.³⁹³

Al-Shabaabin toiminta maakunnan alueella on ollut vähäistä. Uutislähteissä on tietoja vain yksittäisistä turvallisuusvälikohtauksista, missä järjestö on ollut osallisena. Marraskuussa Galmudugin turvallisuusjoukkojen ja al-Shabaabin raportoitiin ottaneen yhteen Yayalen alueella n. 40 kilometriä Guricelistä itään. Yhteenotossa sai surmansa ainakin viisi ihmistä ja seitsemän muuta haavoittui. Uhreista useimmat olivat uutislähteiden mukaan siviileitä.³⁹⁴ Al-Shabaabin raportoitiin kaappanneen syyskuun alussa Elburin alueella 70 Hawiye/Habr Gedir-klaanin vanhempaa sen jälkeen kun klaani ei kyennyt maksamaan Hawiye/Murusade-klaanille kompensatiota heidän klaaninsa jäsenen taposta.³⁹⁵ Al-Shabaab on lisäksi pyrkinyt pakkorekrytoimaan lapsia alueella. Syyskuussa ainakin 20 lasta saapui Dhusamarebin kaupunkiin paettuaan yli 50 kilometriä al-Shabaabin rekrytointia.³⁹⁶

Suhteellisen vähäisestä toiminnasta huolimatta al-Shabaabilla on vahva hallinto maakunnan alueella, mikä vaikuttaa ihmisten päivittäiseen elämään. Al-Shabaab ja sen määräykset kilpailevat asemasta heikon paikallishallinnon kanssa.³⁹⁷

ACLED-tilastojen mukaan Galgaduudin maakunnan alueella sattui kesäkuun ja marraskuun välisenä aikana kaikkiaan 19 turvallisuusvälikohtausta, joissa sai surmansa 27 ihmistä. Turvallisuusvälikohtauksista siviileihin kohdistui 6, ja niiden seurauksena sai surmansa 5 siviiliä.³⁹⁸ Verrattuna edelliseen tarkastelujaksoon on siviileihin kohdistuneiden iskujen lukumäärä pysynyt lähes ennallaan, mutta niissä aiheutuneiden siviiliuhrien määrä on vähentynyt yli puolella (taulukko 11).

ACLED-data	Joulukuu 2017- Toukokuu 2018 ³⁹⁹		Kesäkuu 2018 - Marraskuu 2018 ⁴⁰⁰	
Maakunta	Välikohtaukset jossa siviilit mukana	Siviilikuolemia	Välikohtaukset jossa siviilit mukana	Siviilikuolemia
Galgaduud	7	12	6	5

Taulukko 11. Siviileihin kohdistuneet turvallisuusvälikohtaukset ja niissä menehtyneiden siviilien lukumäärä Galgaduudissa 12/2017 - 5/2018 ja 6/2018 - 11/2018. Lähde: ACLED 2017 - 2018 ja ACLED 2018.

Siviiliuhrit jakaantuivat ACLED-tietokannan mukaan piirikunnittain seuraavasti⁴⁰¹:

- Cadaado 3 siviiliuhria

³⁹⁰ Shabelle News 19.7.2018 a).

³⁹¹ Halbeeg News 22.9.2018 a); Goobjoog News 20.9.2018.

³⁹² Halbeeg News 12.11.2018.

³⁹³ Radio Ergo 26.11.2018.

³⁹⁴ Allgalgaduud Media 19.11.2018 b).

³⁹⁵ Allgalgaduud Media 4.9.2018.

³⁹⁶ Radio Kulmiye 8.9.2018.

³⁹⁷ Somaliassa toimivan kansainvälisen turvallisuusalan yrityksen raportointi Somaliassa 1.5. - 31.10.2018 tapahtuneista turvallisuusvälikohtauksista.

³⁹⁸ ACLED 2018.

³⁹⁹ Tilastointijakso 15.5.2018 asti. ACLED 2017 - 2018.

⁴⁰⁰ Tilastointijakso 24.11.2018 asti. ACLED 2018.

⁴⁰¹ ACLED 2018.



- Dhusammareb 1 siviiliuhria
- Cabudwaaq 1 siviiliuhri

Liikkuminen maakunnan alueella

Klaanien väliset kiistat vedestä ja laidunmaista aiheuttavat Galgaduudin maakunnan alueella jatkuvia yhteenottoja sekä koston kierteitä, jotka kohdistuvat suoraan siviiliväestöön. Tämä aiheuttaa alueella sisäisiä siirtymiä sekä pelkoa, mitkä vaikuttavat ihmisten elämään ja liikkumisen vapauteen.⁴⁰²

Galgadudin ja Mudugin väliä ajavat ammattikuljettajat valittivat elokuussa lisääntyneiden laittomien tarkastuspisteiden määrästä ja niillä perittävien maksujen suuruudesta. Useimmat tiesulut on perustettu Galinsoorin ja Bandiiradleyn kaupunkien väliselle tieosuudelle ja niitä ovat perustaneet aseelliset joukot. Ellei maksuihin ole suostuttu, ovat aseelliset joukot ryöstäneet kyydissä olevat matkustajat. Tarkastuspisteiden sijainti vaihtelee jatkuvasti. Toisinaan aseelliset joukot avaavat varoittamatta tulen ajoneuvoja vastaan, minkä seurauksena ihmisiä on saanut surmansa ja haavoittunut. Tarkastuspisteillä on lisäksi raiskattu naisia. Galmudugin virnaomaiset ovat toteuttaneet useita operaatioita alueella poistaakseen laittomat tiesulut, mutta niillä ei ole toistaiseksi ollut näkyvää vaikutusta.⁴⁰³

3.5.2. Mudug

Maakunnan väkiluku:

YK:n väestörahasito UNFPA:n lokakuussa 2014 julkaiseman arvion mukaan Mudugin maakunnan väkiluku oli 717 863 asukasta. Heistä asui kaupungeissa 381 493 ihmistä ja maaseudulla 79 752 ihmistä. Paimentolaisina oli 185 736.⁴⁰⁴

Konfliktin osapuolet:

- Al-Shabaab
- Paikalliset klaanijoukot
- Somalian hallintoa tukevat turvallisuusjoukot
- Yhdysvaltain ilmavoimat

Konfliktin luonne:

Mudugin maakunnan alueella aseistautuneiden klaanijoukkojen toiminta oli merkittävin siviilien turvallisuuteen vaikuttava yksittäinen tekijä. Useimmista siviiliuhreista ovat vastuussa klaanijoukot ja niiden keskinäiset väkivaltaisuuudet⁴⁰⁵, mutta siviilikuolemia ovat aiheuttaneet myös al-Shabaabin ja tuntemattomien aseistautuneiden joukkojen toiminta.⁴⁰⁶

Mudugin pääkaupungissa Galkacyossa perustettu Puntmaan ja Galmudugin yhteinen poliisiosasto on kyennyt rauhoittamaan kaupungin tilannetta. Kaupunki on ollut yleisesti erilaisten klaanien välisten yhteenottojen ja kostoiskujen näyttämönä. Al-Shabaab toimii Galkacyon

⁴⁰² Somaliassa toimivan kansainvälisen turvallisuusalan yrityksen raportointi Somaliassa 1.5. - 31.10.2018 tapahtuneista turvallisuusvälikohtauksista.

⁴⁰³ Halbeeg News 11.8.2018 c); Goobjoog News 11.8.2018.

⁴⁰⁴ UNFPA October 2014 s. 31.

⁴⁰⁵ ACLED 2018.

⁴⁰⁶ ACLED 2018.



alueella, joskin sen toiminta on verrattain matalaa. Järjestön *hit-and-run* -hyökkäykset ovat yleisiä ja niiden kohteina olivat yleensä hallituksen tai turvallisuusjoukkojen yksittäiset jäsenet. Esimerkiksi heinäkuussa Galkacyon pohjoispuolella (Puntmaan puolella) al-Shabaab ampui entisen Puntmaan poliisijoukkojen komentajan.⁴⁰⁷

Merkittävin yksittäinen isku siviilejä vastaan oli al-Shabaabin marraskuun lopussa tekemä monimuotoisku Galkacyossa sijaitsevaan uskonnolliseen sufi-keskukseen. Järjestön itsemurhapommittaja räjäytti autopommin keskuksen edessä, jonka jälkeen keskukseen hyökkäsi neljä järjestön aseistautunutta taistelijaa. Iskussa sai surmansa ainakin 20 ihmistä. Heidän joukossaan oli sufi-suuntauksen uskonnollinen johtohenkilö **Sheikh Abdiweli Sheikh Elmi Yare**, hänen vaimonsa ja kolme poikaansa. Surmansa saaneiden joukossa oli lisäksi Sheikh Abdiwelin oppilaita ja seuraajia.⁴⁰⁸

Al-Shabaab on pyrkinyt aktiivisesti rekrytoimaan uusia nuoria taistelijoita maakunnan alueella. Heinäkuun alkupuolella al-Shabaabin ja Somalian turvallisuusjoukkojen tukemien aseellisten klaanitaistelijoiden välisessä kiivaassa yhteenotossa noin 50 kilometriä Harardheresta koilliseen sijaitsevalla Caadin (Aad) alueella sai ainakin 17 ihmistä surmansa. Taistelut alkoivat kun al-Shabaab hyökkäsi kylään, jonka asukkaat kieltäytyivät maksamasta järjestölle veroja (zakat) ja luovuttamasta nuoria poikia järjestön taistelijoiksi. Surmansa saaneet olivat osapuolten taistelijoita.⁴⁰⁹

Al-Shabaabin rekrytointien vastustaminen johti elokuussa Harardheeressa viiden ihmisen pidättämiseen pidätettyjen kieltäytyttyä luovuttamasta lapsia järjestön riveihin taistelijoiksi. Järjestö oli aiemmin kehottanut Galgaduudin ja Mudugin alueen koraanikouluja, klaanien vanhimpia ja paikallisten yhteisöjen edustajia luovuttamaan satoja lapsia järjestön riveihin. Pidätettyjen joukossa oli kaksi naista, jotka olivat auttaneet lapsiaan pakenemaan alueelta.⁴¹⁰

Yhdysvallat teki loka-marraskuun aikana useita ilmaiskuja al-Shabaabia vastaan Harardheeren alueella. Järjestön tukikohtien pommituksissa sai uutislähteiden mukaan surmansa toistasataa järjestön taistelijaa. Iskut eivät aiheuttaneet amerikkalaislähteiden mukaan siviilitappioita.⁴¹¹

Mudugin ja Puntmaan välinen rajakiista Galkacyossa aiheuttaa jatkuvia yhteenottoja alueella perinteisesti asuvien klaanien välillä. Tilanne on tällä hetkellä saatu rauhoitettua uusien poliisivoimien ansiosta, mutta jännitteet kaupungin ulkopuolella jatkuvat.⁴¹²

ACLEDin tilastojen mukaan maakunnassa sattui kesäkuun ja marraskuun välisenä aikana kaikkiaan 53 turvallisuusvälikohtausta, joissa sai surmansa 179 ihmistä. Turvallisuusvälikohtauksista 25 kohdistui siviileihin ja niiden yhteydessä sai surmansa kaikkiaan 16 siviiliä.⁴¹³ Siviileihin kohdistuneiden turvallisuusvälikohtausten lukumäärä nousi aiempaan tarkastelujaksoon (joulukuu 2017-toukokuu 2018) verrattuna selvästi. Kun ottaa huomioon marraskuun lopussa sufi-keskukseen Galkacyossa tehdyn hyökkäyksen, on myös siviiliuhrien määrässä nousua aiempaan verrattuna (taulukko 12).

⁴⁰⁷ Garowe Online 28.7.2018.

⁴⁰⁸ Halbeeg News 26.11.2018 b); Shabelle News 26.11.2018 a); Radio Dalsan 26.11.2018.

⁴⁰⁹ Radio Dalsan 4.7.2018; Radio Kulmiye/Reuters 5.7.2018; Goobjoog News 4.7.2018 a); Goobjoog News 4.7.2018 c); Mareeg.com 6.7.2018; VoA 4.7.2018.

⁴¹⁰ Halbeeg News 7.8.2018 a).

⁴¹¹ Allgaldaduud Media 18.10.2018 a); Halbeeg News 20.11.2018; Allgaldaduud Media 20.11.2018 a); Allgaldaduud Media 20.11.2018 e); Shabelle News 21.11.2018; Halbeeg News 22.11.2018 b); Allgaldaduud Media 22.11.2018 b).

⁴¹² Somaliassa toimivan kansainvälisen turvallisuusalan yrityksen raportointi Somaliassa 1.5. - 31.10.2018 tapahtuneista turvallisuusvälikohtauksista.

⁴¹³ Tilastossa ei ole mukana Galkacyossa marraskuun lopussa sattunut isku sufi-keskukseen, missä sai surmansa uutislähteiden mukaan ainakin 20 ihmistä, joista useimmat olivat siviilejä.



ACLED-data	Joulukuu 2017- Toukokuu 2018 ⁴¹⁴		Kesäkuu 2018 - Marraskuu 2018 ⁴¹⁵	
Maakunta	Välikohtaukset jossa siviilit mukana	Siviilikuolemia	Välikohtaukset jossa siviilit mukana	Siviilikuolemia
Mudug	16	14	25	16 ⁴¹⁶

Taulukko 12. Siviileihin kohdistuneet turvallisuusvälikohtaukset ja niissä menehtyneiden siviilien lukumäärä Mudugissa 12/2017 - 5/2018 ja 6/2018 - 11/2018. Lähde: ACLED 2017 - 2018 ja ACLED 2018.

Siviiliuhrit jakaantuivat ACLED-tietokannan mukaan piirikunnittain seuraavasti⁴¹⁷:

- Galkacyo: 13 siviiliuhria
- Jariban: 1 siviiliuhri
- Hobyo: 2 siviiliuhria

Liikkuminen maakunnan alueella:

Klaanien väliset kiistat vedestä ja laidunmaista aiheuttavat jatkuvia yhteenottoja sekä siviiliväestöön kohdistuvia kostoiskuja. Myös al-Shabaabin operointi alueella salamurhien ja tappojen muodossa aiheuttaa vaaran siviileille. Mudugin alueella väestön on varottava joutumasta al-Shabaabin huomion kohteeksi epäilyttä vakoilusta tai yhteistyöstä hallituksen kanssa. Väkivalta ja epävarmuus aiheuttavat alueella sisäisiä siirtymisiä sekä pelkoa, mitkä vaikuttavat ihmisten elämään ja mahdollisuuksiin liikkua vapaasti.⁴¹⁸

Galgadudin ja Mudugin väliä ajavat ammattikuljettajat valittivat elokuussa lisääntyneiden laittomien tarkastuspisteiden määrästä ja niillä perittävien maksujen suuruudesta. Useimmat tiesulut on perustettu Galinsoorin ja Bandiiradleyn kaupunkien väliselle tieosuudelle ja niitä ovat perustaneet aseelliset joukot. Ellei maksuihin suostuttu, aseelliset joukot ryöstivät kyydissä olevat matkustajat. Tarkastuspisteiden sijainti vaihtelee jatkuvasti. Toisinaan aseelliset joukot avaavat varoittamatta tulen ajoneuvoja vastaan, minkä seurauksena ihmisiä on saanut surmansa ja haavoittunut. Tarkastuspisteillä on lisäksi raiskattu naisia. Galmudugin virnaomaiset ovat toteuttaneet useita operaatioita alueella poistaakseen laittomat tiesulut, mutta sillä ei ole toistaiseksi ollut näkyvää vaikutusta.⁴¹⁹

3.6. Puntmaan osavaltio: Nugaal ja Bari

Puntmaan aluerajat ovat epäselvät. Puntmaa kiistelee Somalimaan kanssa Soolin ja Sanaagin maakuntien hallinnasta ja lisäksi sen eteläraja kulkee Mudugin maakunnan keskeltä. Puntmaan alueeseen sisältyvät Barin ja Nugaalin maakunnat kokonaisuudessaan. Soolin ja Sanaagin maakuntia tarkastellaan tässä selvityksessä erillisinä alueina.

ACLED-tietokannan perusteella Puntmaan osavaltion alueella sattui kesäkuun ja joulukuun välisenä aikana yhteensä 31 turvallisuusvälikohtausta, jossa oli osallisena siviileitä.

⁴¹⁴ Tilastointijakso 15.5.2018 asti. ACLED 2017 - 2018.

⁴¹⁵ Tilastointijakso 24.11.2018 asti. ACLED 2018.

⁴¹⁶ Tilastossa ei ole mukana Galkacyossa marraskuun lopussa sattunut isku sufi-keskukseen, missä sai surmansa uutislähteiden mukaan ainakin 20 ihmistä, joista useimmat olivat siviilejä.

⁴¹⁷ ACLED 2018.

⁴¹⁸ Somaliassa toimivan kansainvälisen turvallisuusalan yrityksen raportointi Somaliassa 1.5. - 31.10.2018 tapahtuneista turvallisuusvälikohtauksista.

⁴¹⁹ Halbeeg News 11.8.2018 c); Goobjoog News 11.8.2018.



Välikohtauksissa menehtyi yhteensä 23 siviiliä. Osavaltion maakunnista Bari oli selvästi Nugaalia epävakaampi ja sen alueella välikohtauksia sattui eniten Bosasson rannikkokaupungissa ja sen ympäristössä. Barin alueella siviileihin kohdistetuista iskuista olivat useimmiten vastuussa tuntemattomat aseistautuneet joukot. ISIS oli vastuussa 3 iskusta ja myös al-Shabaab oli vastuussa 3 iskusta. Nugaalin maakunnassa turvallisuuteen liittyviä välikohtauksia on ollut vähän ja niissä aiheuttajana oli useimmiten aseistautuneet klaanijoukot tai tuntemattomat aseistautuneet joukot. Al-Shabaabilla tai ISIS-järjestöllä ei ollut ACLED-tilastojen mukaan iskuja maakunnan alueella.⁴²⁰

3.6.1. Nugaal

Nugaalin väkiluku:

YK:n väestöraho UNFPA:n lokakuussa 2014 julkaiseman arvion mukaan Nugaalin väkiluku oli 392 698. Heistä asui kaupungeissa 138 929 ihmistä ja maaseudulla 31 047 ihmistä. Paimentolaisia väestöstä oli 213 227.⁴²¹

Konfliktin osapuolia olivat:

- Paikalliset klaanijoukot
- Tuntemattomat aseistautuneet joukot

Konfliktin luonne

Nugaalin alueella turvallisuusvälikohtausten lukumäärä oli alhainen. Siviilien kannalta merkittävin epävakaudesta lisäävä tekijä oli aseistautuneiden klaanijoukkojen aiheuttama väkivalta. Klaaninyhteentöiden syinä olivat kiistat kaivojen ja laidunten käytöstä. Valtaosa siviileistä sai surmansa klaanien aseellisissa yhteenotoissa, kohdennetuissa salamurhissa tai klaaniväkivaltaan liittyvien tappojen seurauksena.⁴²²

Al-Shabaabin toiminta on ollut Nugaalin alueella vähäistä. Uutislähteissä ei ole mainintoja merkittävistä turvallisuusvälikohtauksista maakunnan alueella.

Somalimaan ja Puntmaan välinen konflikti Tukaraqissa vaikuttaa siviilien elämään erityisesti Nugaalin raja-alueilla, jonne ihmiset ovat joutuneet pakenemaan Soolin ja Sanaagin alueelta. Konflikti on lisäksi sitonut Puntmaan turvallisuusjoukkoja Nugaalin raja-alueen tuntumaan.⁴²³

ACLEDin tilastojen mukaan maakunnassa sattui kesäkuun ja marraskuun välisenä aikana kaikkiaan 14 turvallisuusvälikohtausta, joissa sai surmansa kaikkiaan 4 ihmistä. Turvallisuusvälikohtauksista 6 kohdistui siviileihin ja niiden yhteydessä sai surmansa 3 siviiliä. Siviileihin kohdistuneiden turvallisuusvälikohtausten lukumäärä pysyi aiempaan tarkastelujaksoon (joulukuu 2017-toukokuu 2018) verrattuna lähes samansuuruisena. Myös siviiliuhrien määrä pysyi samalla tasolla (taulukko 13).

ACLED-data	Joulukuu 2017- Toukokuu 2018 ⁴²⁴	Kesäkuu 2018 - Marraskuu 2018 ⁴²⁵
------------	---	--

⁴²⁰ ACLED 2018.

⁴²¹ UNFPA October 2014 s. 31.

⁴²² ACLED 2018.

⁴²³ Somaliassa toimivan kansainvälisen turvallisuusalan yrityksen raportointi Somaliassa 1.5. - 31.10.2018 tapahtuneista turvallisuusvälikohtauksista.

⁴²⁴ Tilastointijakso 15.5.2018 asti. ACLED 2017 - 2018.



Maakunta	Välikohtaukset jossa siviilit mukana	Siviilikuolemia	Välikohtaukset jossa siviilit mukana	Siviilikuolemia
Nugaal	5	3	6	3

Taulukko 13. Siviileihin kohdistuneet turvallisuusvälikohtaukset ja niissä menehtyneiden siviilien lukumäärä Nugaalissa 12/2017 - 5/2018 ja 6/2018 - 11/2018. Lähde: ACLED 2017 - 2018 ja ACLED 2018.

Kaikki siviiliuhrit tapahtuivat ACLED-tietokannan mukaan Garowen piirikunnassa.⁴²⁶

Liikkuminen maakunnan alueella:

Maakunnassa esiintyneen epävakauden ja väkivallan ei ole raportoitu vaikuttaneen ihmisten vapaaseen liikkumiseen merkittäväällä tavalla.⁴²⁷

3.6.2. Bari

Barin väkiluku:

YK:n väestörahasito UNFPA:n lokakuussa 2014 julkaiseman arvion mukaan Barin väkiluku oli 719 512 asukasta. Heistä asui kaupungeissa 471 785 ihmistä ja maaseudulla 65 483 ihmistä. Paimentolaisia väestöstä oli 133 234.⁴²⁸

Konfliktin osapuolia olivat:

- Al-Shabaab
- ISIS
- Puntmaan turvallisuusjoukot

Konfliktin luonne

Puntmaan osavaltiossa Barin maakunta oli tarkastelujakson aikana Nugaalin maakuntaa selvästi epävakaampi. Barin alueella sattui kaikkiaan 49 turvallisuusvälikohtausta, joissa sai surmansa 132 ihmistä.⁴²⁹ Valtaosa turvallisuustapahtumista keskittyi Bosasson kaupungin alueelle, jossa sekä al-Shabaab että ISIS operoivat. Molempien organisaatioiden on raportoitu uhkailevan, verottavan sekä tappavan paikallista väestöä, jos he eivät tottele niiden asettamia sääntöjä. Järjestöjen toiminta on keskittynyt erityisesti Bosasson alueelle.⁴³⁰

Useimmista siviileihin kohdistuvista turvallisuusvälikohtauksista ja siviilien kuolemista olivat vastuussa tuntemattomat aseistautuneet joukot.⁴³¹

Tyypillisiä turvallisuusvälikohtauksia Barin alueella olivat salamurhat ja niiden yritykset. Niitä tekivät etenkin ISIS sekä tuntemattomiksi jääneet aseistautuneet miehet. Murhien tai

⁴²⁵ Tilastointijakso 24.11.2018 asti. ACLED 2018.

⁴²⁶ ACLED 2018.

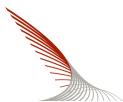
⁴²⁷ Somaliassa toimivan kansainvälisen turvallisuusalan yrityksen raportointi Somaliassa 1.5. - 31.10.2018 tapahtuneista turvallisuusvälikohtauksista.

⁴²⁸ UNFPA October 2014 s. 31.

⁴²⁹ ACLED 2018.

⁴³⁰ Somaliassa toimivan kansainvälisen turvallisuusalan yrityksen raportointi Somaliassa 1.5. - 31.10.2018 tapahtuneista turvallisuusvälikohtauksista.

⁴³¹ ACLED 2018.



murhayritysten kohteina olivat hallinnon virkailijat⁴³², turvallisuusjoukkojen jäsenet⁴³³, ISISin vaatimista maksuista (*zaka*t) kieltäytyneet siviilit⁴³⁴ sekä ISISisin vakoilijoiksi epäilevät henkilöt.⁴³⁵

Merkittävimpiä turvallisuustapahtumia olivat kesäkuussa al-Shabaabin hyökkäys Puntmaan turvallisuusjoukkojen tukikohtaan Bali Khadarin alueella, noin 35 km Bosassosta lounaaseen ja sitä seurannut turvallisuusjoukkojen vastahyökkäys Marajen alueella. Uutislähteiden mukaan al-Shabaabin hyökkäyksessä sai surmansa 5 - 7 sotilasta ja turvallisuusjoukkojen vastahyökkäyksessä 41 al-Shabaabin taistelijaa.⁴³⁶ Toinen merkittävä välikohtaus oli strategisesti tärkeän Af Ururin kylän hallinnan vaihtuminen kesän aikana kahdesti. Al-Shabaab otti 100 kilometriä Bosassosta etelään sijaitsevan kylän haltuunsa heinäkuun puolivälissä, kun turvallisuusjoukot vetäytyivät sieltä maksamattomien palkkojen vuoksi.⁴³⁷ Al-Shabaab puolestaan vetäytyi sieltä kuukautta myöhemmin ennen turvallisuusjoukkojen suunnittelemaa hyökkäystä.⁴³⁸

Uutislähteiden perusteella Barin alueella tehtiin tarkastelujakson aikana yksi ilmaisku. Yhdysvaltain armeijan edustajan mukaan sen ilmavoimat iskivät kesäkuun alussa Bosasson lounaispuolella al-Shabaabia vastaan. Iskussa sai armeijan edustajien mukaan surmansa 27 al-Shabaabin taistelijaa. Isku ei aiheuttanut siviiliuhreja.⁴³⁹

ACLEDin tilastojen mukaan maakunnan alueella sattuneesta 49 turvallisuusvälikohtauksesta 25 kohdistui siviileihin ja niiden yhteydessä sai surmansa kaikkiaan 20 siviiliä. Siviileihin kohdistuneiden turvallisuusvälikohtausten ja siviiliuhrien määrässä on tapahtunut jonkin verran muutoksia aiempaan tarkastelujaksoon verrattuna (taulukko 14).

ACLED-data	Joulukuu 2017- Toukokuu 2018 ⁴⁴⁰		Kesäkuu 2018 - Marraskuu 2018 ⁴⁴¹	
Maakunta	Välikohtaukset jossa siviilit mukana	Siviilikuolemia	Välikohtaukset jossa siviilit mukana	Siviilikuolemia
Bari	29	13	25	20

Taulukko 14. Siviileihin kohdistuneet turvallisuusvälikohtaukset ja niissä menehtyneiden siviilien lukumäärä Barin maakunnassa 12/2017 - 5/2018 ja 6/2018 - 11/2018. Lähde: ACLED 2017 - 2018 ja ACLED 2018.

Siviiliuhrit jakaantuivat ACLED-tietokannan mukaan piirikunnittain seuraavasti⁴⁴²:

- Bosasso: 18 siviiliuhria
- Qardho: 1 siviiliuhri
- Qandala: 1 siviiliuhri

Liikkuminen maakunnan alueella:

⁴³² Garowe Online 12.10.2018 b).

⁴³³ Mareeg.com 10.7.2018; Halbeeg News 24.9.2018 b); Shabelle News 24.9.2018 b); Shabelle News 25.9.2018.

⁴³⁴ Garowe Online 15.9.2018.

⁴³⁵ Allgaldaduud Media 2.10.2018 c).

⁴³⁶ Shabelle News 2.6.2018 b); Shabelle News 3.6.2018 b); Radio Kulmiye 2.6.2018; Goobjoog News 3.6.2018.

⁴³⁷ Radio Kulmiye/Reuters 21.7.2018; Mareeg.com 21.7.2018 a).

⁴³⁸ Shabelle News 18.8.2018 b); Allgaldaduud Media 17.8.2018 b).

⁴³⁹ Shabelle News 5.6.2018 b); Radio Dalsan 4.6.2018.

⁴⁴⁰ Tilastointijakso 15.5.2018 asti. ACLED 2017 - 2018.

⁴⁴¹ Tilastointijakso 24.11.2018 asti. ACLED 2018.

⁴⁴² ACLED 2018.



Maakunnassa esiintyneen epävakauden ja väkivallan ei ole raportoitu vaikuttaneen ihmisten vapaaseen liikkumiseen merkittäväällä tavalla.⁴⁴³

3.7. Kiistanalaiset maakunnat Sool ja Sanaag

3.7.1. Sool

Soolin väkiluku:

YK:n väestöraho UNFPA:n lokakuussa 2014 julkaiseman arvion mukaan Soolin maakunnan väkiluku oli 327 428 asukasta. Heistä asui kaupungeissa 120 993 ihmistä ja maaseudulla 13 983 ihmistä. Paimentolaisia väestöstä oli 187 632.⁴⁴⁴

Konfliktin osapuolet Soolin alueella:

- Puntmaan turvallisuusjoukot
- Somalimaan turvallisuusjoukot
- Aseistautuneet klanijoukot
- Tunteamattomat aseistautuneet joukot

Konfliktin luonne:

Soolin maakunnan turvallisuusolosuhteiden kannalta merkittävin tekijä tarkastelujakson aikana oli Somalimaan ja Puntmaan kiistely maakunnan hallinnasta ja siitä aiheutuva konflikti. Molempien osapuolten halukkuus neuvotteluihin ja kompromisseihin on vähäinen kansainvälisistä välitysyrytyksistä huolimatta, eikä poliittista ratkaisua ole näköpiirissä.⁴⁴⁵

Kesäkuussa Puntmaan turvallisuusjoukot hyökkäsivät Somalimaan ylläpitämiä poliisiasemia vastaan Laascaanodin kaupungissa ja vapauttivat niissä olevat vangit. Hyökkäyksestä aiheutuneista miestappioista tai siviilivahingoista ei ole tietoa.⁴⁴⁶ Heinäkuussa osapuolet ottivat yhteen Tukaraqin alueella, minkä seurauksena ainakin kaksi taistelijaa sai surmansa.⁴⁴⁷ Osapuolten välillä on esiintynyt syksyn aikana useita epäsuoran tulen hyökkäyksiä. Muun muassa marraskuussa osapuolet tulittivat toisiaan tykistöllä, ja ainakin neljä ihmistä sai uutislähteiden mukaan surmansa.⁴⁴⁸ Konfliktin on raportoitu levinneen rajan läheisyydestä etäämmälle. Kaukana raja-alueesta osapuolet ovat tehneet pidätyksiä ja surmanneet ihmisiä vakoiluepäilyjen vuoksi. Tilanne raja-alueella on yleisesti ottaen rauhoittunut, mutta se voi kärjistyä uudeksi tulitaisteluksi nopeasti. Konfliktilla on ollut suora vaikutus paikallisväestöön, erityisesti Tukaraqin alueella, missä ihmiset ovat joutuneet pakenemaan väkivallan seurauksena kodeistaan.⁴⁴⁹

⁴⁴³ Somaliassa toimivan kansainvälisen turvallisuusalan yrityksen raportointi Somaliassa 1.5. - 31.10.2018 tapahtuneista turvallisuusvälikohtauksista.

⁴⁴⁴ UNFPA October 2014 s. 31.

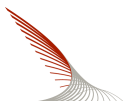
⁴⁴⁵ Somaliassa toimivan kansainvälisen turvallisuusalan yrityksen raportointi Somaliassa 1.5. - 31.10.2018 tapahtuneista turvallisuusvälikohtauksista.

⁴⁴⁶ Mareeg.com 24.6.2018 a).

⁴⁴⁷ Goobjoog News 7.7.2018.

⁴⁴⁸ Allgaldaduud Media 5.11.2018.

⁴⁴⁹ Somaliassa toimivan kansainvälisen turvallisuusalan yrityksen raportointi Somaliassa 1.5. - 31.10.2018 tapahtuneista turvallisuusvälikohtauksista.



ISIS-järjestöllä ei ole ollut toimintaa maakunnan alueella ja al-Shabaabin toiminta on ollut vähäistä. Järjestöllä arvioidaan olevan alueella ”nukkuvia soluja”, mutta ei operatiivista toimintaa.⁴⁵⁰

Soolin alueella on esiintynyt klaanien välisiä taisteluita. Dhulbahante-klanin alaklaanit taistelivat kiivaasti lokakuussa Dhumayn (Dumar) ja Farkeyngenyon kylissä. Lokakuun puolivälin jälkeen käydyissä taisteluissa sai viikon aikana surmansa yli 50 ihmistä ja 120 haavoittui. Uhrien joukossa on ollut myös siviilejä.⁴⁵¹ Joidenkin lähteiden mukaan taisteluissa olisi saanut surmansa n. 20 ihmistä, jotka kaikki olisivat olleet osapuolten taistelijoita.⁴⁵² Klaaniväkivaltaisuuksien syinä olivat kiistat kaivojen, maan ja laidunten käytöstä.⁴⁵³

ACLED-tilastojen mukaan maakunnan alueella sattui kesäkuun ja marraskuun välisenä aikana kaikkiaan 47 turvallisuusvälikohtausta, joissa sai surmansa kaikkiaan 38 ihmistä. Turvallisuusvälikohtauksista siviileihin kohdistui 6 ja useimmiten tekijänä oli tuntematon aseistautunut ryhmä. Välikohtausten seurauksena maakunnan alueella sai surmansa 4 siviiliä.⁴⁵⁴

Siviileihin kohdistuneen väkivallan määrä on pysynyt lähes samalla tasolla edelliseen tarkastelujaksoon verrattuna (taulukko 15).

ACLED-data	Joulukuu 2017- Toukokuu 2018 ⁴⁵⁵		Kesäkuu 2018 - Marraskuu 2018 ⁴⁵⁶	
Maakunta	Välikohtaukset jossa siviilit mukana	Siviilikuolemia	Välikohtaukset jossa siviilit mukana	Siviilikuolemia
Sool	8	4	6	4

Taulukko 15. Siviileihin kohdistuneet turvallisuusvälikohtaukset ja niissä menehtyneiden siviilien lukumäärä Soolin maakunnassa 12/2017 - 5/2018 ja 6/2018 - 11/2018. Lähde: ACLED 2017 - 2018 ja ACLED 2018.

Siviiliuhrit jakaantuivat ACLED-tietokannan mukaan piirikunnittain seuraavasti⁴⁵⁷:

- Laascaanood: 3 siviiliuhria
- Caynabo: 1 siviiliuhri

Liikkuminen maakunnan alueella

Käynnissä oleva Somalimaan ja Puntmaan välinen konflikti vaikuttaa paikallisväestön elämään ja se vaikeuttaa avustuseläytysten perille pääsemistä. Konfliktin venyminen lisää alueen sisäistä muuttoliikettä ja saattaa vaikeuttaa maan sisällä siirtymään joutuneiden tilannetta Somalimaan sisällä.⁴⁵⁸

⁴⁵⁰ Somaliassa toimivan kansainvälisen turvallisuusalan yrityksen raportointi Somaliassa 1.5. - 31.10.2018 tapahtuneista turvallisuusvälikohtauksista.

⁴⁵¹ Halbeeg News 23.10.2018 b); Halbeeg News 29.10.2018 a); Garowe Online 24.10.2018.

⁴⁵² ACLED 2018.

⁴⁵³ Halbeeg News 23.10.2018 b); Halbeeg News 29.10.2018 a); Garowe Online 24.10.2018.

⁴⁵⁴ ACLED 2018.

⁴⁵⁵ Tilastointijakso 15.5.2018 asti. ACLED 2017 - 2018.

⁴⁵⁶ Tilastointijakso 24.11.2018 asti. ACLED 2018.

⁴⁵⁷ ACLED 2018.

⁴⁵⁸ Somaliassa toimivan kansainvälisen turvallisuusalan yrityksen raportointi Somaliassa 1.5. - 31.10.2018 tapahtuneista turvallisuusvälikohtauksista.



3.7.2. Sanaag

Sanaagin väkiluku:

YK:n väestöraho UNFPA:n lokakuussa 2014 julkaiseman arvion mukaan Sanaagin väkiluku oli 544 123 asukasta. Heistä asui kaupungeissa 159 717 ihmistä ja maaseudulla 30 804 ihmistä. Paimentolaisia väestöstä oli 352 692.⁴⁵⁹

Konfliktin osapuolet:

- Puntmaan turvallisuusjoukot
- Aseistautuneet klanijoukot
- Al-Shabaab

Konfliktin luonne:

Sanaagin maakunnan alueella sattui kaikkiaan 31 turvallisuusvälikohtausta, joissa sai surmansa 24 ihmistä.⁴⁶⁰ Valtaosa välikohtauksista aiheutui klanien välisistä yhteenotoista. Vakavimpia klaniyhteenotot olivat Habar Yoonis- ja Habar Jeelo- klanien välillä Ceerigaabon piirikunnassa heinäkuussa. Niiden seurauksena surmansa sai useita klanitaistelijoita. Monet paikalliset asukkaat joutuivat jättämään kotinsa uusien väkivaltaisuuksien pelossa. Kiistan perimmäinen syy koskee laidunmaiden käyttöä. Erimielisyyksien kärjistymisen väkivallaksi on aiheuttanut kostonkierteen.⁴⁶¹

Sanaagin alueella on esiintynyt vain vähäistä al-Shabaabin tai ISIS-järjestön toimintaa kesäkuun ja marraskuun välisenä aikana. Al-Shabaabilla arvioidaan olevan alueella ”nukkuvia soluja”, mutta ei operatiivista toimintaa. Järjestöllä on tukikohta Galgala-vuoristossa Sanaagin alueella. Puntmaan ja Somalimaan keskinäinen konflikti ja joukkojen sitominen alueiden väliselle rajalle saattaa jättää tilaa al-Shabaabin operaatioille.⁴⁶²

ACLED-tilastojen mukaan Sanaagissa sattui 13 siviileihin kohdistunutta välikohtausta, joiden seurauksena yhdeksän siviiliä sai surmansa. Useimmista siviileihin kohdistuneista iskuista ja siviilikuolemista olivat vastuussa aseelliset klanijoukot.⁴⁶³ Sekä siviileihin kohdistuneiden välikohtausten, että niissä surmansa saaneiden siviilien lukumäärä ovat nousseet selvästi edelliseen tarkastelujaksoon verrattuna (taulukko 16).

ACLED-data	Joulukuu 2017- Toukokuu 2018 ⁴⁶⁴		Kesäkuu 2018 - Marraskuu 2018 ⁴⁶⁵	
Maakunta	Välikohtaukset jossa siviilit mukana	Siviilikuolemia	Välikohtaukset jossa siviilit mukana	Siviilikuolemia
Sanaag	2	1	13	9

Taulukko 16. Siviileihin kohdistuneet turvallisuusvälikohtaukset ja niissä menehtyneiden siviilien lukumäärä Sanaagissa 12/2017 - 5/2018 ja 6/2018 - 11/2018. Lähde: ACLED 2017 - 2018 ja ACLED 2018.

⁴⁵⁹ UNFPA October 2014 s. 31.

⁴⁶⁰ ACLED 2018.

⁴⁶¹ Shabelle News 25.7.2018 b).

⁴⁶² Somaliassa toimivan kansainvälisen turvallisuusalan yrityksen raportointi Somaliassa 1.5. - 31.10.2018 tapahtuneista turvallisuusvälikohtauksista.

⁴⁶³ ACLED 2018.

⁴⁶⁴ Tilastointijakso 15.5.2018 asti. ACLED 2017 - 2018.

⁴⁶⁵ Tilastointijakso 24.11.2018 asti. ACLED 2018.



Siviiliuhrit jakaantuivat ACLED-tietokannan mukaan piirikunnittain seuraavasti⁴⁶⁶:

- Ceerigaabo: 4 siviiliä
- Badhan: 2 siviiliä
- Ceel Afweyn 3 siviiliä

Liikkuminen maakunnan alueella:

Sanaagin alueella klanien väliset konfliktit vaikuttavat siviiliväestön elämään. Niiden ei ole kuitenkaan raportoitu rajoittavan merkittävällä tavalla liikkumista alueella.⁴⁶⁷

3.8. Somalimaa: Awdal, Togdheer ja Woqooyi Galbeed

Somalimaa ja Puntmaa kiistelevät Soolin ja Sanaagin maakuntien hallinnasta. Tässä selvityksessä Somalimaan alueeseen sisällytetään Awdalin, Togdheerin ja Woqooyi Galbeedin maakunnat.

Turvallisuusvälikohtausten ja niissä surmansa saaneiden ihmisten kokonaismäärä on ollut Somalimaassa Somalian alueista alhaisin. Somalimaan alueella on sattunut yhteensä 34 turvallisuusvälikohtausta, joiden seurauksena on saanut surmansa yhteensä 19 ihmistä. Turvallisuusvälikohtauksia on ollut eniten Woqooyi Galbeedin maakunnassa, mutta eniten ihmisiä on menehtynyt väkivallan seurauksena Togdheerin maakunnassa. Awdalin maakunta on ollut Somalian rauhallisinta. Siellä esiintyi tarkastelujakson aikana ainoastaan kolme turvallisuusvälikohtausta.⁴⁶⁸

Somalimaan alueella valtaosa turvallisuusvälikohtauksista aiheutui klanien välisistä taisteluista, ja niiden yhteydessä surmansa saaneista suurin osa oli klanijoukkojen taistelijoita. Siviileihin Somalimaan alueella kohdistui kaikkiaan 13 iskua ja niissä sai surmansa 3 ihmistä.⁴⁶⁹

Al-Shabaabilla oli Somalimaan alueella tarkasteltavan jakson aikana vain yksi isku. Se tapahtui Togdheerin maakunnassa Buuhodlen kaupungissa ja sen seurauksena kolme siviiliä sai surmansa.⁴⁷⁰

3.8.1. Awdal

Awdalin väkiluku:

YK:n väestörahaso UNFPA:n lokakuussa 2014 julkaiseman arvion mukaan Awdalin maakunnan väkiluku oli 673 263 asukasta. Heistä asui kaupungeissa 287 821 ihmistä ja maaseudulla 143 743 ihmistä. Paimentolaisia väestöstä oli 233 709.⁴⁷¹

Konfliktin luonne:

⁴⁶⁶ ACLED 2018.

⁴⁶⁷ Somaliassa toimivan kansainvälisen turvallisuusalan yrityksen raportointi Somaliassa 1.5. - 31.10.2018 tapahtuneista turvallisuusvälikohtauksista.

⁴⁶⁸ ACLED 2018.

⁴⁶⁹ ACLED 2018.

⁴⁷⁰ Shabelle News 2.8.2018; Goobjoog News 2.8.2018; Garowe Online 1.8.2018; ACLED 2018.

⁴⁷¹ UNFPA October 2014 s. 31.



Awdalin maakunnan alueelta on raportoitu kesäkuun ja marraskuun välisenä aikana yhteensä ainoastaan kolme turvallisuusvälikohtausta, joista yksikään ei kohdistunut siviiliväestöön. Välikohtauksissa ei ole menetetty lainkaan ihmishenkiä. Välikohtauksilla ei ollut merkittävää vaikutusta maakunnan turvallisuustilanteeseen tai siviilien turvallisuuteen (taulukko 17).

ACLED-data	Joulukuu 2017- Toukokuu 2018 ⁴⁷²		Kesäkuu 2018 - Marraskuu 2018 ⁴⁷³	
Maakunta	Välikohtaukset jossa siviilit mukana	Siviilikuolemia	Välikohtaukset jossa siviilit mukana	Siviilikuolemia
Awdal	0	0	0	0

Taulukko 17. Siviileihin kohdistuneet turvallisuusvälikohtaukset ja niissä menehtyneiden siviilien lukumäärä Awdalissa 12/2017 - 5/2018 ja 6/2018 - 11/2018. Lähde: ACLED 2017 - 2018 ja ACLED 2018.

3.8.2. Togdheer

Togdheerin väkiluku:

YK:n väestörahaso UNFPA:n lokakuussa 2014 julkaiseman arvion mukaan Togdheerin maakunnan väkiluku oli 721 363 asukasta. Heistä asui kaupungeissa 483 724 ihmistä ja maaseudulla 57 356 ihmistä. Paimentolaisia väestöstä oli 154 523.⁴⁷⁴

Konfliktin osapuolet:

- Somalimaan turvallisuusjoukot
- Aseistautuneet klaanijoukot
- Al-Shabaab

Konfliktin luonne:

ACLED-tietokannan mukaan Togdheerin maakunnan alueella sattui kesäkuun ja marraskuun välisenä aikana kaikkiaan 9 turvallisuusvälikohtausta ja niissä sai surmansa kaikkiaan 19 ihmistä. Useimpien välikohtausten syynä olivat klaanien aseellisten joukkojen yhteenotot.⁴⁷⁵

Siviileihin kohdistui kaksi iskua, joissa sai surmansa yhteensä kolme ihmistä. Siviileihin kohdistuneista iskuista toisen teki al-Shabaab.⁴⁷⁶ Sen teki al-Shabaabin itsemurhapommittaja, joka hyökkäsi kahta Somalian hallinnossa aiemmin mukana ollutta miestä vastaan Buhoodlen kaupungissa. Räjähdyksen seurauksena surmansa sai kolme ihmistä.⁴⁷⁷ Toisesta iskusta siviilejä vastaan oli vastuussa Baharsame-klaanin asejoukot. Isku ei aiheuttanut siviilitappioita.⁴⁷⁸

⁴⁷² Tilastointijakso 15.5.2018 asti. ACLED 2017 - 2018.

⁴⁷³ Tilastointijakso 24.11.2018 asti. ACLED 2018.

⁴⁷⁴ UNFPA October 2014 s. 31.

⁴⁷⁵ ACLED 2018.

⁴⁷⁶ ACLED 2018.

⁴⁷⁷ Shabelle News 2.8.2018; Goobjoog News 2.8.2018; Garowe Online 1.8.2018; ACLED 2018.

⁴⁷⁸ ACLED 2018.



ACLED-data	Joulukuu 2017- Toukokuu 2018 ⁴⁷⁹		Kesäkuu 2018 - Marraskuu 2018 ⁴⁸⁰	
Maakunta	Välikohtaukset jossa siviilit mukana	Siviilikuolemia	Välikohtaukset jossa siviilit mukana	Siviilikuolemia
Togdheer	0	0	2	3

Taulukko 18. Siviileihin kohdistuneet turvallisuusvälikohtaukset ja niissä menehtyneiden siviilien lukumäärä Togdheerissa 12/2017 - 5/2018 ja 6/2018 - 11/2018. Lähde: ACLED 2017 - 2018 ja ACLED 2018.

ACLED-tietokannan mukaan kaikki siviiliuhrit menehtyivät Buuhodlen piirikunnassa.⁴⁸¹

3.8.3. Woqooyi Galbeed

YK:n väestörahasito UNFPA:n lokakuussa 2014 julkaiseman arvion mukaan Woqooyi Galbeed maakunnan väkiluku oli 1 242 003 asukasta. Heistä asui kaupungeissa 802 740 ihmistä ja maaseudulla 138 912 ihmistä. Paimentolaisia väestöstä oli 255 761.⁴⁸²

Konfliktin osapuolet:

- Somalimaan turvallisuusjoukot

Konfliktin luonne:

ACLED-tietokannan mukaan Woqooyi Galbeedin maakunnan alueella sattui kaikkiaan 22 turvallisuusvälikohtausta ja niistä puolet kohdistui siviiliväestöön. Useimmissa välikohtauksissa kyseessä oli siviiliväestön mellakointi. Siviileihin kohdistuneissa välikohtauksissa tekijöinä ovat olleet Somalimaan turvallisuusjoukot ja tuntemattomat aseistautuneet joukot. Turvallisuusvälikohtauksissa ei menetetty yhtään ihmishenkeä.⁴⁸³

Siviileihin ei ole kohdistunut merkittävää väkivaltaa kesäkuun ja marraskuun välisenä aikana. Al-Shabaabilla ei ole ollut toimintaa maakunnan alueella.⁴⁸⁴

ACLED-data	Joulukuu 2017- Toukokuu 2018 ⁴⁸⁵		Kesäkuu 2018 - Marraskuu 2018 ⁴⁸⁶	
Maakunta	Välikohtaukset jossa siviilit mukana	Siviilikuolemia	Välikohtaukset jossa siviilit mukana	Siviilikuolemia
Woqooyi Galbeed	2	1	11	0

Taulukko 19. Siviileihin kohdistuneet turvallisuusvälikohtaukset ja niissä menehtyneiden siviilien lukumäärä Woqooyi Galbeedissa 12/2017 - 5/2018 ja 6/2018 - 11/2018. Lähde: ACLED 2017 - 2018 ja ACLED 2018.

⁴⁷⁹ Tilastointijakso 15.5.2018 asti. ACLED 2017 - 2018.

⁴⁸⁰ Tilastointijakso 24.11.2018 asti. ACLED 2018.

⁴⁸¹ ACLED 2018.

⁴⁸² UNFPA October 2014 s. 31.

⁴⁸³ ACLED 2018.

⁴⁸⁴ ACLED 2018.

⁴⁸⁵ Tilastointijakso 15.5.2018 asti. ACLED 2017 - 2018.

⁴⁸⁶ Tilastointijakso 24.11.2018 asti. ACLED 2018.



4. Somalian humanitaarinen ja maan sisäisesti siirtymään joutuneiden tilanne

Vuoden 2016 alussa Somaliassa alkanut kuivuus johti pitkittyessään merkittäviin karjan menetyksiin ja viljantuotannon vähenemiseen ja sitä kautta myös ruokaturvan heikkenemiseen. Kuivuustilanne helpotti viimein huhti-kesäkuun 2018 *gu*-sateiden ansiosta, mutta osiin maata sateet myös toivat mukanaan vakavia tulvia, jotka tuhosivat maatalousmaita ja johtivat uusiin maan sisäisiin siirtymisiin.⁴⁸⁷

Somalian ruokaturvatilanteen paraneminen on jatkunut huhti-kesäkuussa saatujen keskiarvon mukaisten tai sitä runsaampien *gu*-kauden sateiden ansiosta.⁴⁸⁸ Sadot ympäri maata ovat olleet parhaimmat lähes vuosikymmeneen.⁴⁸⁹ Suurin osa alueista on kuitenkin yhä toipumassa pitkittyneestä kuivuudesta, siihen liittyneistä valtavista karjanmenetyksistä ja heikosta tuotannosta.⁴⁹⁰ Tilanteen paranemisesta huolimatta humanitaarisen avun tarve on yhä vakava.⁴⁹¹ 1,5 miljoonaa ihmistä kärsii akuutista ruoka- ja toimeentulokriisistä tai humanitaarisesta hätätilasta ja 294 000 lasta on kriittisesti aliravittuja.⁴⁹² Ruokaturvattomuudesta kärsivien määrä on vähentynyt helmikuun 5,4 miljoonasta syyskuun 4,6 miljoonaan, mutta määrä on yhä kriisiä edeltävää korkeammalla tasolla.⁴⁹³

Suurin osa Somalian maaseutu- ja kaupunkialueista on kohtalaisessa/lähes ruokaturvattomassa tilanteessa (ICP 2)⁴⁹⁴ tai yleisesti ruokaturvallisessa tilanteessa (ICP 1) pääasiassa humanitaarisen avun ansiosta.⁴⁹⁵ Suurimmassa osassa Pohjois- ja Keski-Somalian elinkeinoalueita⁴⁹⁶ ruokaturvatilanne on kohtalaisessa/lähes ruokaturvattomassa tilanteessa (ICP 2), kun taas eteläiset elinkeinoalueet ovat yleisesti ruokaturvallisessa tilanteessa (ICP 1) tai kohtalaisessa/lähes ruokaturvattomassa tilanteessa (ICP 2). Guban Pastoral -elinkeinoalueella⁴⁹⁷ Somalimaan rannikolla kärsitään akuutista ruoka- ja toimeentulokriisistä, ja Puntmaassa ja Somalimaassa sijaitsevan Northern Inland Pastoral (NIP)⁴⁹⁸ -elinkeinoalueen luoteisosissa on kohtalaisen/lähes ruokaturvaton tilanne (ICP 2). Akuutista ruoka- ja toimeentulokriisistä (ICP 3) kärsitään Somalimaassa Northwest Agropastoral -elinkeinoalueella⁴⁹⁹ sekä suurimmassa osassa maan sisäisesti siirtymään joutuneiden (Internally Displaced Person, IDP) asutusalueita.⁵⁰⁰

Ruokaturvattomuudesta raportoivan verkoston FEWS NET:in elokuun ruokaturvakatsauksen mukaan akuutin aliravitsemuksen vuoksi kiireellisten ravitsemus- ja terveydenhoidollisten tukitoimien tarpeessa ovat seuraavat alueet: koillisen Northern Inland Pastoral, koillisen Hawd Pastoral, Northwest Guban Pastoral, North Gedo Riverine, Beletweyne District (Riverine & Agropastoral), South Gedo Agro-pastoral, South Gedo Riverine, Mataban, Jalalaqsi ja Buloburte

⁴⁸⁷ FSNAU 2.9.2018.

⁴⁸⁸ FSNAU 2.9.2018; FEWS NET 10/2018.

⁴⁸⁹ OCHA 5.11.2018 a), s. 1.

⁴⁹⁰ FEWS NET 10/2018.

⁴⁹¹ FSNAU 2.9.2018.

⁴⁹² FNAU 2.9.2018.

⁴⁹³ OCHA 4.10.2018, s. 2.

⁴⁹⁴ ICP-asteikko (Integrated Food Security Phase Classification) on standardoitu asteikko ruokaturvatilanteen arvioimiseen. Sen viisi eri astetta ovat yleisesti ruokaturvallinen tilanne (ICP 1), kohtalaisen / lähes ruokaturvaton tilanne (ICP 2), akuutti ruoka- ja toimeentulokriisi (ICP 3), humanitaarinen hätätila (ICP 4) ja nälänhätä / humanitaarinen katastrofi (ICP 5).

⁴⁹⁵ FSNAU 2.9.2018.

⁴⁹⁶ FSNAU:n kartta Somalian elinkeinoalueista: <http://www.fsnau.org/products/maps/livelihood-maps> (käyty 19.11.2018).

⁴⁹⁷ Guban Pastoral livelihood -alue sijaitsee Somalimaassa pääasiassa Awdalin maakunnan alueella, sekä myös Woqooyi Galbeedin rannikkoalueilla.

⁴⁹⁸ Northern Inland Pastoral livelihood -alue sijaitsee Pohjois-Somaliassa, pääasiassa Sanagin, Soolin ja Barin maakuntien alueella.

⁴⁹⁹ Northwest Agropastoral livelihood -alue sijaitsee Somalimaassa Awdalin ja Woqooyi Galbeedin maakuntien alueella.

⁵⁰⁰ FEWS NET 10/2018.



piirikunnat Hiiranin alueella, Juba Riverine, sekä IDP-väestöt Bossaassossa, Garowessa, Galkacyossa, Qardhossa, Mogadishussa, Baidoassa, Kismayossa, ja Dolowssa.⁵⁰¹ Suurin osa Somaliain 13 suurimman IDP-asutuskeskuksen asukkaasta on akuutissa ruoka- ja toimeentulokriisissä (ICP 3). Puntmaan Bossasson kaupungin IDP-asutuskeskus on kärsinyt äärimmäisestä ruokaturvattomuudesta ja heikosta ravitsemustilanteesta, ja sen katsotaan olevan humanitaarisessa hätätilassa (ICP 4).⁵⁰²

Vuoden 2018 *deyr*-sadekausi alkoi syyskuun viimeisellä viikolla joissain osissa Somaliassa. Loka-joulukuun sadekaudesta odotetaan keskiarvoa heikompaa ja suurimmalla osalla alueista ruokaturvatilanteen odotetaan pysyvän nykyisellään toukokuuhun 2019 asti. Galgaduudin ja Mudugin maakuntien alueella sijaitsevalla Addun Pastoral -elinkeinoalueella, Keski-Somaliasta pohjoiseen ulottuvalla rannikkoalueella sijaitsevalla Coastal Deeh Pastoral & Fishing -elinkeinoalueella, sekä koillisosan NIP -elinkeinoalueilla ruokaturvatilanteiden odotetaan heikkenevän akuuttiin ruoka- ja toimeentulokriisiin (ICP 3) vuoden 2019 kuivalla kaudella.⁵⁰³ Ilman ruoka-avustusta tilanteen heikkeneminen humanitaariseksi hätätilaksi (ICP 4) Guban pastoral -elinkeinoalueella ja akuuttiin ruoka- ja toimeentulokriisiin (ICP 3) NIP -elinkeinoalueen luoteisosassa on todennäköistä.⁵⁰⁴

Yleinen ravitsemustilanne Somaliassa on jatkanut paranemistaan. Tilanne on kehittynyt kriittisestä tilanteesta (median GAM of 17,4 %)⁵⁰⁵ vuoden 2017 *gu*-sadekaudella vakavaan (5-9,9 % GAM) nykyisellä *gu*-sadekaudella. Tämä on ollut parantuneen ruokaturvatilanteen, vähentyneiden tautiepidemioiden sekä ylläpidetyn humanitaarisen avun ansiota. Useissa väestöryhmissä, kuten maan sisäisesti siirtymään joutuneiden ihmisten keskuudessa kärsitään kuitenkin edelleen akuutista aliravitsemuksesta rakenteellisten syiden vuoksi.⁵⁰⁶

Akuutin vesiripulin ja koleran tapaukset ovat laskeneet heinäkuun 2018 loppupuolelta lähtien ja tapaukset ovat paikallistuneet Lower Jubbaan ja Banadirin alueille.⁵⁰⁷ Vuoden 2018 aikana merkittävimpien tarttuvien tautien kuten akuutin vesiripulin, koleran, tuhkarokon ja malarian esiintyvyys on laskenut merkittävästi koko maassa.⁵⁰⁸

Toukokuun 2018 puolivälissä Somalimaan ja Puntmaan rannikkoalueille iskenyt trooppinen sykloni Sagar aiheutti laajaa tuhoa ollen yksi pahimmista Somaliassa osuneista myrskyistä koskaan. Sagar vaikutti arviolta 168 000 ihmisen elämään, tappoi 53 ja useita kymmeniä loukkaantui. Myrsky tuhosi elinkeinoja ja infrastruktuuria ja johti maan sisäisiin siirtymisiin. Epäsuorasti se vaikutti yhteensä 700 000 ihmisen elämään.⁵⁰⁹

Humanitaarisiin järjestöihin ja niiden toimintaan vaikuttavien väkivaltaisten välikohtausten määrä on pysynyt korkeana⁵¹⁰ ja eri aseelliset toimijat haittaavat myös humanitaaristen ajoneuvojen liikennettä.⁵¹¹ Lower Shabellen alueella toimivien humanitaaristen toimijoiden on ollut pakko vähentää tai lakkauttaa toimintojaan pienten kaupunkien ja kylien hallintaolosuhteiden muuttuessa jatkuvasti aktiivisten sotatoimien johdosta.⁵¹² Tieyhteys Mogadishun ja Afgoyen välillä

⁵⁰¹ FEWS NET 8/2018.

⁵⁰² FSNAU 2.9.2018.

⁵⁰³ FEWS NET 10/2018.

⁵⁰⁴ FEWS NET 10/2018.

⁵⁰⁵ Humanitaarisissa kriiseissä väestön ravitsemustilannetta mitataan yleensä Global Acute Malnutrition -mittarilla (GAM), joka tarkastelee 6-59 kuukauden ikäisten lasten pituutta ja painoa ja vertaa sitä väestöön, jolla ei ole puutetta ravinnosta. Kts. lisää esim: <http://fsnau.org/nutrition/index/description/t4BU52pF>.

⁵⁰⁶ FSNAU 2.9.2018; OCHA 2.9.2018, s. 1.

⁵⁰⁷ WHO 23.9.2018.

⁵⁰⁸ OCHA 5.11.2018 a), s. 4.

⁵⁰⁹ OCHA 4.10.2018, s. 4.

⁵¹⁰ OCHA 4.10.2018, s. 3.

⁵¹¹ USAID 30.9.2018, s. 2.

⁵¹² OCHA 4.10.2018, s. 3;



on erittäin rajoitettu al-Shabaabin sekä muiden aseellisten ryhmien läsnäolon takia.⁵¹³ Myös viranomaisten lisääntyvät, useilla tasoilla toimeenpanemat byrokraattiset esteet vaikuttavat yhä humanitaaristen järjestöjen toimintamahdollisuuksiin.⁵¹⁴ Tammikuusta 2018 lähtien lähes 100 erillistä hallinnollista rajoitusta on johtanut avustustoiminnan häiriöihin ja viivästyksiin, tunkeutumiseen avustujajärjestöjen tiloihin, pidätyksiin, järjestöjen työntekijöiden vangitsemisiin ja karkotuksiin, matkustusasiakirjojen takavarikointiin sekä ajoittaisiin humanitaaristen ohjelmien keskeytyksiin.⁵¹⁵

Lower Shabellessa al-Shabaabin taistelijat ovat eristäneet useita alueita lähellä Qoryoleyin piirikuntaa ja kieltäneet asukkaita hakemasta humanitaarista apua. Alueella kärsitään tulvista, mutta al-Shabaab on varoittanut asukkaita ottamasta mitään kontaktia humanitaarisiin toimijoihin tai hallituksen viranomaisiin uhkaillen kieltoa rikkovia teloituksella.⁵¹⁶

Jatkuva konflikti ja turvattomuus sekä ilmastolliset ääri-ilmiöt ovat maan sisäisten siirtymisten pääasiallisia syitä Somaliassa.⁵¹⁷ Maan sisäisesti siirtymään joutuneita on koko Somalian alueella yhteensä arviolta 2,6 miljoonaa.⁵¹⁸ Uusia sisäisiä siirtymisiä tapahtuu niiden paimentolaisten keskuudessa, jotka eivät ole vielä toipuneet vuosien 2016–2017 kuivuudesta. UNHCR:n mukaan arviolta 158 385 ihmistä joutui jättämään kotinsa heinä-syyskuun 2018 aikana. Heistä puolet oli kotoisin Lower Shabellen alueelta. Yli kaksi kolmasosaa jätti kotinsa konfliktin vuoksi ja 23 % kuivuuden vuoksi. Kuivuuden aiheuttama maan sisäinen siirtyminen väheni merkittävästi vuoden 2018 kolmannen neljänneksen aikana, jolloin 36 210 ihmistä jätti kotinsa, verrattuna 135 549 ihmiseen edellisen vuoden vastaavalla neljänneksellä.⁵¹⁹ Vuoden 2018 aikana lokakuun loppuun mennessä yhteensä arviolta 832 000 ihmistä on joutunut jättämään kotinsa, heistä 74 000 pelkästään lokakuun aikana.⁵²⁰ Kaikista maakunnista Banadirin alue vastaanottaa ehdottomasti eniten maan sisäisesti siirtyneitä. Toukokuun ja lokakuun välisenä aikana heitä saapui sinne arviolta 119 000, joista 25 000 saapui lokakuun aikana (taulukot 20 ja 21).⁵²¹

Lower Shabellen alueella arviolta 34 000 ihmistä pakeni väkivaltaisuuksia Afgooyen ja Merkan kaupunkien lähistöllä 1.8.–8.9.2018 välisenä aikana. Suurin osa siirtyi Mogadishuun elokuun puolivälissä Somalian armeijan ja AMISOM-joukkojen hyökättyä AS:n taistelijoita vastaan.⁵²² Syykuun aikana 39 000 ihmistä pakeni kodeistaan alueen väkivaltaisuuksien vuoksi. Määrä laski 12 000:een lokakuussa.⁵²³

Lokakuussa 2018 monilla alueilla lisääntyneet taistelut ajoivat tuhansia perheistä kriisiin⁵²⁴ ja kuun aikana arviolta 42 000 ihmistä pakeni taisteluista ja lisääntyneestä turvattomuudesta koko Somalian alueella. Suurin osa heistä lähti Somalimaan Togdheerin maakunnasta, toiseksi eniten Lower Shabellesta ja Banadirin alueelta ja kolmanneksi eniten Hiiraanista.⁵²⁵ Aktiiviset sotatoimet Lower Shabellen alueella aiheuttavat edelleen maan sisäisiä siirtymisiä ja häiritsevät humanitaarista toimintaa.⁵²⁶ Konfliktin osapuolten ottaessa pieniä kaupunkeja ja kyliä hallintaansa lyhyiksi ajoiksi, turvallisuustilanteen ailahtelevuus ja levottomuus on johtanut lisääntyneisiin maan sisäisiin

⁵¹³ USAID 30.9.2018, s. 2.

⁵¹⁴ OCHA 4.10.2018, s. 4; USAID 30.9.2018, s. 2.

⁵¹⁵ OCHA 4.10.2018, s. 4.

⁵¹⁶ Goobjoog News 21.10.2018.

⁵¹⁷ FEWS NET 10/2018.

⁵¹⁸ FSNAU 2.9.2018; OCHA 5.11.2018 b).

⁵¹⁹ FEWS NET 10/2018.

⁵²⁰ UNHCR/PRMN 10/2018. (Interaktiivinen kartta)

⁵²¹ UNHCR/PRMN 10/2018. (Interaktiivinen kartta)

⁵²² USAID 30.9.2018, s. 2.

⁵²³ UNHCR/PRMN 10/2018. (Interaktiivinen kartta)

⁵²⁴ NRC 1.11.2018.

⁵²⁵ UNHCR/PRMN 10/2018. (Interaktiivinen kartta)

⁵²⁶ OCHA 4.10.2018, s. 3; OCHA 5.11.2018 b).



siirtymisiin.⁵²⁷ Tilanne on pysynyt jännittyneenä Afgooye-Qoryooley -käytävällä ja lisää maan sisäisiä siirtymiä on odotettavissa alueella käynnissä olevien sotatoimien vuoksi. Maan sisäisten siirtymisten lisääntyminen on johtanut humanitaarisen avuntarpeen merkittävään lisääntymiseen tällä seudulla, jossa jotkut alueet ovat vaikeita saavuttaa, sekä Mogadishussa, johon suurin osa siirtyneistä on paennut.⁵²⁸ Tieto humanitaarisesta tilanteesta lähtöalueilla on rajallista turvattomuuden, rajallisen humanitaarisen läsnäolon sekä vaikean saavutettavuuden vuoksi. Sisäisesti siirtyneet asuvat surkeissa olosuhteissa, joissa on rajalliset mahdollisuudet peruspalveluihin ja elinkeinojen harjoittamiseen.⁵²⁹ Humanitaarista apua on lisätty Mogadishuun paenneille.⁵³⁰

Mikäli loka-joulukuun *deyr*-sateet jäävät ennusteiden mukaisesti keskiarvoa niukemmiksi, tammi-maaliskuun *jilaal* -kuivasta kaudesta odotetaan jokseenkin ankaraa suurimmassa osassa Somalian elinkeinoalueita, mutta erityisesti koillisessa, missä saatiin niukkoja sateita huhti-heinäkuun 2018 *gu*-sadekauden aikana.⁵³¹ Lokakuu oli epätavallisen kuiva koko itäisen Afrikan sarven alueella ja sateita saatiin 25–100 mm normaalia vähemmän eteläisessä ja keskiosissa Somaliassa.⁵³²

Taistelut AMISOM:in tukemien hallituksen joukkojen ja al-Shabaabin taistelijoiden välillä todennäköisesti hankaloittavat kaupankäyntiä ja väestön liikkumista, maataloustoimintaa sekä humanitaarisen avun toimittamista, ja johtavat siten väestön maan sisäisiin siirtymisiin sekä elämien ja omaisuuden menetyksiin.⁵³³ On todennäköistä, että jotkin maan sisäisesti siirtymään joutuneet ihmiset Bayn, Bakoolin, Middle ja Lower Jubban alueilta lähettävät osan perheestään takaisin heidän perinteisille elinkeinoalueilleen viljelemään maata toukokuuhun saakka, huolimatta keskivertoa niukemmasta *deyr*-ennusteesta. Köyhien paimentolaisten odotetaan pysyvän IDP-leireillä vielä toisen satokauden siihen asti kunnes heidän jäljellä oleva, sukulaistensa hoidossa oleva karjansa palautuu kestäväille tasolle. Konfliktiin liittyvien maan sisäisten siirtymisten odotetaan jatkuvan aina toukokuuhun 2019 asti. Maan sisäisesti siirtymään joutuneiden kokonaismäärän odotetaan pysyvän nykyisellään 2,6 miljoonassa.⁵³⁴

Pakkohäädöt ovat lisääntyneet entisestään vuoden 2018 aikana.⁵³⁵ Pakkohäätöjen vuoksi jo toisen kerran kotinsa jättämään joutuneet ovat erityinen huolenaihe muutamilla kaupunkialueilla etelässä, pääasiassa Mogadishussa ja Baidoassa.⁵³⁶ Tammikuun ja lokakuun 2018 välisenä aikana lähes 235 000 maan sisäisesti siirtymään joutunutta hädettiin Somaliassa, mikä on enemmän kuin hädätöjä oli yhteensä koko edellisvuonna.⁵³⁷ Yhdysvaltain kehitysapujärjestön USAIDin syyskuun lopussa julkaistun tiedotteen mukaan vuonna 2018 pakkohäädöt ovat vaikuttaneet arviolta 204 000 ihmisen elämään.⁵³⁸ 7.10.2018 hädettiin tuhansia perheitä Al-Fatowin IDP -asutuskeskuksesta, joka sijaitsee Kilometer (KM) 13 -alueella Mogadishussa. Suurin osa heistä oli paennut sinne kuivuutta ja konfliktia Lower ja Middle Shabellen alueilta, ja suurin osa heistä oli joutunut muuttamaan jo useita kertoja. Pakkohäädöt pahentavat maan sisäisesti siirtyneiden tilannetta entisestään.⁵³⁹

⁵²⁷ OCHA 4.10.2018, s. 3;

⁵²⁸ OCHA 5.11.2018 b).

⁵²⁹ OCHA 5.11.2018 b).

⁵³⁰ OCHA 5.11.2018 a), s. 3.

⁵³¹ FEWS NET 10/2018; WFP 31.10.2018.

⁵³² FEWS NET 20.11.2018.

⁵³³ FEWS NET 10/2018.

⁵³⁴ FEWS NET 10/2018.

⁵³⁵ OCHA 5.11.2018 a), s. 3.

⁵³⁶ FEWS NET 10/2018.

⁵³⁷ OCHA 5.11.2018 a), s. 3.

⁵³⁸ USAID 30.9.2018, s. 1.

⁵³⁹ OCHA 5.11.2018 a), s. 3.



Maakunta	Maakunnasta konfliktin tai turvattomuuden takia siirtymään joutuneet	Maakunnasta kuivuuden takia siirtymään joutuneet	Maakunnasta tulvien takia siirtymään joutuneet	Maakunnasta muiden syiden takia siirtymään joutuneet	Maakunnan alueelle siirtymään joutuneet
Lower Jubba	10 000	2 000	2 000	900	14 000
Gedo	2 000	2 000	600	200	3 000
Bay	12 000	14 000	20	200	27 000
Bakool	6 000	21 000	200	300	27 000
Middle Jubba	2 000	700	4 000	100	7 000
Lower Shabelle	92 000	5 000	7 000	100	12 000
Benadir	1 000	15 000	600	70	119 000
Middle Shabelle	3 000	2 000	17 000	20	11 000
Hiiraan	10 000	1 000	46 000	40	52 000
Galgaduud	7 000	2 000	-	-	11 000
Mudug	7 000	11 000	20	600	21 000
Nugaal	40	3 000	-	900	3 000
Bari	1 000	8 000	400	300	15 000
Sool	27 000	1 000	-	300	44 000
Sanaag	4 000	5 000	200	200	7 000
Togdheer	17 000	1 000	40	2 000	5 000
Woqooyi Galbeed	10	2 000	400	70	3 000
Awdal	10	5 000	3 000	300	8 000
Yhteensä:	201 000	100 000	82 000	7 000	390 000

Taulukko 20. Maan sisäisesti siirtymään joutuneet maakunnittain 1.5.2018 - 31.10.2018⁵⁴⁰

⁵⁴⁰ UNHCR/PRMN 10/2018. (Interaktiivinen kartta)



Maakunta	Maakunnasta konfliktin tai turvattomuuden takia siirtymään joutuneet	Maakunnasta kuivuuden takia siirtymään joutuneet	Maakunnasta tulvien takia siirtymään joutuneet	Maakunnasta muiden syiden takia siirtymään joutuneet	Maakunna n alueelle siirtymään joutuneet
Lower Jubba	1 000	700	-	30	2 000
Gedo	900	100	-	50	800
Bay	3 000	2 000	-	100	4 000
Bakool	700	3 000	-	30	4 000
Middle Jubba	400	100	-	10	600
Lower Shabelle	12 000	1 000	-	-	700
Benadir	40	13 000	-	-	25 000
Middle Shabelle	1 000	200	-	-	800
Hiiraan	8 000	200	-	-	8 000
Galgaduud	20	1 000	-	-	1 000
Mudug	100	4 000	-	100	4 000
Nugaal	-	200	-	200	300
Bari	10	2 000	20	30	2 000
Sool	100	300	-	90	15 000
Sanaag	100	600	-	20	500
Togdheer	15 000	500	-	700	1 000
Woqooyi Galbeed	-	100	-	-	300
Awdal	-	900	40	200	1 000
Yhteensä:	42 000	30 000	50	2 000	74 000

Taulukko 21. Maan sisäisesti siirtymään joutuneet maakunnittain lokakuussa 2018 (1.-31.10.2018)⁵⁴¹

⁵⁴¹ UNHCR/PRMN 10/2018. (Interaktiivinen kartta)



5. Katsaus Mogadishun sosioekonomiseen tilanteeseen

5.1. Humanitaariset olosuhteet ja maan sisäisesti siirtymään joutuneet

Pitkittynyt kuivuus ja joissain osissa maata sen päättymistä merkinneiden rankkasateiden mukanaan tuoneet tulvat sekä konfliktin jatkuminen ovat kaikki vaikuttaneet Mogadishun maan sisäisesti siirtymään joutuneen väestön kokoon ja sen määrän kasvuun, sillä suurin osa ihmisistä on paennut pääkaupunkiin ja sen laitamille. Tämä on lisännyt humanitaarisen avun tarvetta merkittävästi.⁵⁴² Kaupungin IDP-väestön määrä oli jo ennestään korkea vuoden 2011 nälänhädän jäljiltä.⁵⁴³ Banadirin maakunnan alueella, johon pääkaupunki Mogadishukin kuuluu, sijaitsevat Somalian suurimmat IDP-asutuskeskittymät.⁵⁴⁴ Mogadishun kaupunginjohtaja ja Banadirin alueen kuvernööri Abdirahman Omar Osman arvioi elokuussa Mogadishun ja sen lähialueiden IDP-väestön kooksi vähintään 500 000 ihmistä.⁵⁴⁵ Euroopan ulkosuhdehallinnon tammikuun 2018 arvion mukaan Mogadishussa olisi 600 000 maan sisäisesti siirtymään joutunutta. Se on yhteensä lähes kolmasosa koko Somalian IDP-väestön määrästä. Noin 55 % IDP-väestöstä on keskittynyt Mogadishun reunamilla sijaitsevaan kahteen piirikuntaan.⁵⁴⁶ Jotkut IDP:t Mogadishussa ovat osoittaneet kiinnostusta palata kotiin heti kun se vain on turvallisuustilanteen kannalta mahdollista.⁵⁴⁷

Syyskuun 2018 arvion mukaan Banadirin alueella 456 000 ihmistä on kohtalaisessa/lähes ruokaturvattomassa tilanteessa (ICP 2), 189 000 akuutissa ruoka- ja toimeentulokriisissä (ICP 3), 30 000 humanitaarisessa hätätilassa (ICP 4) ja 5 000 Mogadishussa asuvasta IDP:stä on nälänhädässä/humanitaarisessa katastrofitilanteessa (ICP 5).⁵⁴⁸ Mogadishun IDP-asutuskeskuksissa vakavan akuutin aliravitsemuksen⁵⁴⁹ esiintyvyys on kriittistä ($\geq 4 - 5.6 \%$)⁵⁵⁰ ja väestön ravitsemus- ja kuolleisuustilanne on huolestuttava.⁵⁵¹ Toista kertaa tapahtuvat maan sisäiset siirtymiset pakkohäätöjen seurauksena heikentävät entisestään Mogadishun IDP-väestön suojelutilannetta.⁵⁵²

Suurin osa Mogadishuun muuttaneista maan sisäisesti siirtymään joutuneista elää laajoilla asutusalueilla ja tulee toimeen humanitaarisen avun ja hanttihommien avulla. Olosuhteet ovat karut ja otollinen paikka värvätä nuoria, työttömiä miehiä äärijärjestöihin.⁵⁵³ Maahanmuuttoviraston lokakuussa 2018 julkaistun tiedonhankintamatkaraportin mukaan maan sisäisesti siirtyneiden tilanne on heikko ja leireillä valtaa pitävät epäviralliset ”portinvartijat”:

”IDP-leireillä elinolosuhteet ovat erittäin puutteelliset, eikä siellä ole vähäistä omaisuuttaan kantavalle evakolle tarjolla käytännössä mitään. Leirit ovat ylikansoitettuja, ja niissä saatavilla olevat palvelut ovat määrältään ja laadultaan riittämättömiä. Leirien asumukset ovat yksinkertaisia maalattiaisja majoja (buul) ja leirien vesihuolto on puutteellista. Leireillä väestö on pitkälti maan omistavan ”portinvartijan” armoilla. Hänelle IDP-leirit ovat

⁵⁴² OCHA 5.11.2018 a), s. 2.

⁵⁴³ The Guardian 15.5.2017.

⁵⁴⁴ WHO 23.9.2018.

⁵⁴⁵ UNSOM 19.8.2018.

⁵⁴⁶ EEAS 23.1.2018, s. 1.

⁵⁴⁷ OCHA 5.11.2018 a), s. 3.

⁵⁴⁸ FSNAU 2.9.2018.

⁵⁴⁹ Severe Acute Malnutrition (SAM).

⁵⁵⁰ FEWS NET 8/2018.

⁵⁵¹ FEWS NET 8/2018; FSNAU 2.9.2018.

⁵⁵² FEWS NET 10/2018.

⁵⁵³ The Guardian 15.5.2017.



liiketoimintaa. Leiriin asettuneilta peritään vuokraa, mutta leireillä asuvat voidaan myös häätää mikäli portinvartija myy tai vuokraa maan jollekin toiselle.⁵⁵⁴

Portinvartijat (gatekeepers) eli itse itsensä tehtävään nimittäneet välittäjät toimivat neuvottelijoina humanitaaristen järjestöjen ja IDP:iden välillä.⁵⁵⁵ He voivat olla maanomistajia, piirikuntien viranomaisia tai liikemiehiä, jotka hallinnoivat maan sisäisesti siirtymään joutuneen väestön asuttamaa maata ja pystyttävät niille itse tehtyjä leirejä. IDP:t joutuvat maksamaan portinvartijoille joko rahalla tai osalla heidän saamasta avustuksestaan. Näillä portinvartijoilla on valta päättää kuka saa avustuksia ja kuka saa lähteä ja tulla leireille. Joskus he saattavat myös tarjota palveluita kuten vettä, käymälöitä sekä turvallisuutta. Humanitaaristen toimijoiden on tehtävä yhteistyötä portinvartijoiden kanssa toimittaakseen avustusta ja palveluitaan niitä tarvitseville.⁵⁵⁶

Syyskuussa 2018 Somaliassa toimi yhteensä 328 eri kansalaisjärjestöä ja YK:n järjestöä.⁵⁵⁷ Alla on listattu Banadirin alueella toimivien järjestöjen ja muiden tahojen toimiala ja määrä:

- maan sisäisesti siirtymään joutuneiden leirien hallinnointi: 3
- Koulutus: 13
- Ruokaturva: 25
- Terveystenhoito: 28
- Ravitsemus: 24
- Suojelu: 11
- Suojat (asumukset): 11
- WASH (Water, Sanitation and Hygiene): 33.⁵⁵⁸

Turvallisen juomaveden ja sanitaation mahdollisuudet ovat rajalliset Banadirin alueen IDP-leireillä. Nykyisen, joulukuussa 2017 alkunsa saaneen koleraepidemian sairastuneista suuri osa (42 %) on raportoitu Banadirissa. Viikolla 45 kahdeksassa alueen piirikunnassa raportoitiin akuuttia vesiripulia/koleraa (Darkenley, Daynile, Hodan, Madina, Hamarjabab, Hawlwadag, Weberi, Wardigley).⁵⁵⁹

5.2. Talous ja työllisyys

Jatkuvasta konfliktista ja turvattomuudesta huolimatta Somaliassa ja etenkin Mogadishulla on ollut pitkään toimintakykyinen epävirallinen talous.⁵⁶⁰ Maailmanpankki arvioi Somalian talouden kasvavan 3-4 %:n vuosivauhtia.⁵⁶¹ Vuonna 2017 maan talous kasvoi arviolta 2,3 %, mikä oli vähemmän kuin vuonna 2016, jolloin se oli 4,4, %. Lasku heijasti pitkittyneen kuivuuden aiheuttamia karjan, viljantuotannon ja viennin valtavia menetyksiä. Maan talous on kasvanut maltillisesti viime vuosina ja on yhä haavoittuvainen toistuville shokeille. Kasvu ei ole toistaiseksi johtanut köyhyyden vähenemiseen.⁵⁶² Hallituksen kyky tarjota kansalaisille peruspalveluita on erittäin rajallinen.⁵⁶³ Taloutta hallitsee epävirallinen sektori ja suurin osa ihmisistä saa elantonsa pienimuotoisesta yritystoiminnasta.⁵⁶⁴ Vuonna 2016 ajatushautomo Igarapé Institute arvioi Mogadishun maailman hauraimmaksi kaupungiksi.⁵⁶⁵

⁵⁵⁴ Maahanmuuttovirasto 5.10.2018, s. 6-7.

⁵⁵⁵ Devex 23.8.2017; Tana Copenhagen 6.3.2017.

⁵⁵⁶ Devex 23.8.2017.

⁵⁵⁷ OCHA 17.10.2018.

⁵⁵⁸ OCHA 17.10.2018.

⁵⁵⁹ WHO 22.11.2018.

⁵⁶⁰ Landinfo 1.4.2016, s. 6.

⁵⁶¹ The World Bank 13.9.2018.

⁵⁶² The World Bank 13.9.2018.

⁵⁶³ AFDB 2018, s. 3.

⁵⁶⁴ AFDB 2018, s. 4.



Mogadishun talous on piristynyt diasporasta palaavien investointien ansiosta ja elämä kaduilla on vilkastunut.⁵⁶⁶ Eloisa yöelämä on palannut aikanaan trendikkään Shingaani-alueen kaduille ja niin perheet kuin nuoret pariskunnatkin nauttivat jälleen viikonlopuista Lido-rannalla,⁵⁶⁷ jossa uidaan, melotaan ja nautitaan virvokkeita.⁵⁶⁸ Valtionhallinnon laajeneminen, suurlähetystöjen avaaminen ja kansainvälisten järjestöjen perustaminen sekä diasporan kotiin palaaminen ovat kaikki lisänneet kysyntää erilaisille palveluille ja tuotteille, etenkin Mogadishussa.⁵⁶⁹ Lukuisia korkeakouluja on suunnitelmassa avata nuoren väestön tarpeisiin.⁵⁷⁰ Kaikkea tätä toimintaa varjostaa kuitenkin Mogadishussa yhä jatkuva turvattomuus, joka on yhä merkittävä riski kaikille taloudellisille aktiviteeteille.⁵⁷¹ Pienyrittäjien, opettajien ja lääkäreiden on maksettava lahjuksia ja suojelurahaa ja he riskeeraavat henkensä tehdessään työtänsä.⁵⁷²

Tarkkoja lukuja Mogadishun tai Somalian työttömyystilanteesta ei ole saatavilla,⁵⁷³ mutta maan työttömyysasteen ja erityisesti nuorisotyöttömyyden arvioidaan olevan korkea.⁵⁷⁴ Esimerkiksi Afrikan kehityspankki arvioi maan työttömyysasteen olevan tällä hetkellä 47,7 % ja nuorisotyöttömyysasteen 67 %.⁵⁷⁵ Päinvastaisia lukuja Somalian työttömyydestä antaa Kansainvälisen työjärjestön ILO:n⁵⁷⁶ tilasto, jonka mukaan työttömyysaste oli vuonna 2017 vain 6 %.⁵⁷⁷ Kansainvälinen siirtolaisuusjärjestö IOM⁵⁷⁸ pääsi ILO:n tilastojen kanssa vastaaviin lukuihin Mogadishun nuorten työttömyyden osalta helmikuussa 2016 julkaisemassaan raportissa, joka käsitteli nuorison työllistymistä kolmessa Somalian kaupungissa.⁵⁷⁹ Raportin mukaan erot sen tutkimuksen tulosten ja korkeaan työttömyysasteeseen viitanneen UNDP:n vuoden 2012 raportin välillä saattoivat johtua siitä, että IOM:n tutkimus suoritettiin kolmessa kaupungissa maan kehittyneimmällä alueella; Somalian talous on kasvanut vuodesta 2012 lähtien; on todennäköistä, että alityöllisyys on lisääntynyt verrattuna pelkkään työttömyyteen; ja tutkimuksessa on laskettu mukaan epävirallisen sektorin työ, sillä määritelmä ”työtön” oli subjektiivinen kokemus.⁵⁸⁰ ”Alityöllisyydellä” tarkoitetaan sitä, että henkilö ei työskentele kokoaikaisesti tai ei muutoin hyödynnä koko työskentelykapasiteettiaan.⁵⁸¹ On siis mahdollista, että ILO:nkin tilastojen lukuja selittää mm. se, että työttömiksi on laskettu vain ne, jotka eivät tee minkäänlaista työtä. Poikkeavat luvut työllistymisasteissa kertonevat myös, että Mogadishun tai Somalian työttömyysasteista ei ole varmuutta. Luku on kuitenkin oletettavasti korkeampi kuin mitä IOM:n tutkimus tai ILO:n tilastot kertovat. Voidaan kuitenkin olettaa, että työllistymismahdollisuudet Mogadishussa ovat paremmat kuin muualla maassa, joten työttömyys voi pääkaupungissa olla vähäisempää.⁵⁸²

Taloudellisen toiminnan lisääntyessä ammattitaidottoman työvoiman kysyntä on kasvanut, etenkin rakennus- ja kuljetusalalla. Myös väestön ostovoiman kasvu on luonut lisää kysyntää

⁵⁶⁵ Business Insider 19.9.2016.

⁵⁶⁶ Maahanmuuttovirasto 5.10.2018, s. 9; The Guardian 11.7.2018.

⁵⁶⁷ Africa Renewal 4/2016.

⁵⁶⁸ The Guardian 15.5.2017.

⁵⁶⁹ Landinfo 1.4.2016, s. 6.

⁵⁷⁰ The Guardian 11.7.2018; The Guardian 15.5.2017.

⁵⁷¹ Norwegian Institute of International Affairs 2018, s. 36; The World Bank 8/2018, s. 10; CIA World Fact Book [päivitetty 15.11.2018]; The Guardian 15.5.2017.

⁵⁷² Norwegian Institute of International Affairs 2018, s. 36.

⁵⁷³ CIA World Fact Book [päivitetty 15.11.2018].

⁵⁷⁴ DIS/DRC 3/2017, s. 29; Maahanmuuttovirasto 5.10.2018, s. 13, 25; UNDP 2012, s. xix.; AFDB 2018, s. 7; The World Bank 10/2015, s. 4.

⁵⁷⁵ AFDB 2018, s. 7.

⁵⁷⁶ International Labour Organization.

⁵⁷⁷ ILO 5/2018.

⁵⁷⁸ International Organization for Migration.

⁵⁷⁹ IOM 2/2016, s. 27.

⁵⁸⁰ IOM 2/2016, s. 41.

⁵⁸¹ ILO [päiväämätön].

⁵⁸² Landinfo 1.4.2016, s. 12.



erilaisille palveluille kuten kodinhoidolle.⁵⁸³ Norjan maatietopalvelun Landinfon lähteiden mukaan työn löytäminen Mogadishussa on helpointa ammattimiehille kuten mekaanikoille, sähköasentajille ja putkimiehille, sekä hotelli- ja ravintola-alan kokemusta omaaville ja myös koulutetuille ihmisille kuten lääkäreille, insinööreille ja ekonomisteille.⁵⁸⁴ Avoimiin työpaikkoihin kuitenkin etsitään tekijöitä vain harvoin avoimilla ilmoituksilla, sillä työnantajat suosivat sukulaisiaan ja oman klaaninsa jäseniä.⁵⁸⁵

Maahanmuuttoviraston tiedonhankintamatkallaan haastattelemien lähteiden mukaan henkilön verkostoilla on merkitystä hänen työllistymisen suhteen:

”Henkilökohtainen verkosto on tärkeää muun muassa elinkeinotoiminnan ja työllistymisen kannalta. Työtilaisuudet ovat vähissä, ja niin paikallisille kuin ulkomailla pitkään oleskelleille työpaikan saaminen on hyvin vaikeaa. Tarjolla olevat työpaikat jakautuvat hyvin pitkälle klaaniverkostojen kautta. Myös yrityksen perustaminen edellyttää klaaniverkostoa, ja sen kautta avautuvia yhteyksiä yhteiskunnallisesti hyvissä asemissa oleviin ihmisiin.”⁵⁸⁶

Saman raportin mukaan näitä verkostoja tarvitaan myös selviytymiseen arjesta Mogadishussa:

”Käytännössä selviäminen ja elinkeinon hankkiminen pääkaupungin haastavissa olosuhteissa edellyttää kuitenkin toimivaa verkostoa - ellei henkilöllä ole riittävästi varallisuutta maksaa tarvittavista palveluista ja henkilökohtaisesta ylläpidostaan. Kaikki palvelut ovat maksullisia ja yleinen kotitalouksille diasporan rahalahetykset ovat elintärkeä resurssi.”⁵⁸⁷

Työttömyys voi ajaa erityisesti nuoria äärijärjestöille töihin.⁵⁸⁸ Tanskan maatietopalvelun ja Pakolaisneuvonnan joulukuussa 2016 tiedonhankintamatkallaan haastatteleman lähteen mukaan al-Shabaab tarjoaa 50–200 USD kuukausipalkkaa. Ulkomailta Somaliaan palanneet ovat tämän suhteen riskiryhmää, sillä heidän paikallisverkostonsa ovat heikot eikä heillä ole töitä.⁵⁸⁹

Talouden virkoamisesta kertovat mm. viime vuosina Mogadishuun rakennetut ensimmäiset bensa-asemat ja supermarketit, ja Mogadishun päätorilta voi löytää lähes kaikkea aina ruuasta elektroniikkaan. Teleoperaattorit tarjoavat langattomia palveluitaan ja halvimmat kansainvälisten puheluiden hinnat koko Afrikassa.⁵⁹⁰ Matkapuhelinyhtiö Somtel telecommunications on vastikään esitellyt Mogadishussa 3G/4G- matkapuhelinverkon ja eDahab-mobiilirahansiirtopalvelun, jonka uskotaan vauhdittavan Somalian nopeasti kasvavaa verkkokauppasektoria sekä myös yleistä alueen kehitystä luoden uusia työmahdollisuuksia.⁵⁹¹ Mogadishun kaduilla tavaroiden ja palveluiden vaihto tapahtuu pääosin mobiilirahan avulla jopa pienissä summissa. Käteisen käsittelyn väheneminen tuo yritystoiminnan harjoittamiseen sekä päivittäiseen liikeasioiden hoitoon liikkumisen vapautta ja turvallisuuden tunnetta.⁵⁹² Somalialla on yksi aktiivisimmista mobiilirahamarkkinoista maailmassa ja se päihittää myös suurimman osan muista Afrikan maista.⁵⁹³

⁵⁸³ Landinfo 1.4.2016, s. 12.

⁵⁸⁴ Landinfo 1.4.2016, s. 13.

⁵⁸⁵ IOM 2/2016, s. 65.

⁵⁸⁶ Maahanmuuttovirasto 5.10.2018, s. 22.

⁵⁸⁷ Maahanmuuttovirasto 5.10.2018, s. 22-23.

⁵⁸⁸ AFDB 2018, s. 7; DIS/DRC 3/2017, s. 29.

⁵⁸⁹ DIS/DRC 3/2017, s. 29.

⁵⁹⁰ CIA World Fact Book [päivitetty 15.11.2018].

⁵⁹¹ Daily Nation 5.11.2018 a).

⁵⁹² The World Bank 8/2018, s. 15.

⁵⁹³ The World Bank 13.9.2018.



Mogadishun taloudellisen, kulttuurisen ja urheiluelämän virkoamisesta kertovat myös mm. useiden online-yritysten perustaminen kaupungin logistisista rajoitteista huolimatta,⁵⁹⁴ Mogadishun ensimmäisen teknologia-alan tapahtuman järjestäminen lokakuussa,⁵⁹⁵ Mogadishun stadionin avaaminen urheilutapahtumille⁵⁹⁶ sekä Mogadishun ensimmäisen nyrkkeilyottelun järjestäminen marraskuussa.⁵⁹⁷ Myös kansalaisaktivistiryhmiä on kehittynyt parantamaan Mogadishua.⁵⁹⁸ Ubaxa Caasimadda (Flowers of the City) on ryhmä nuoria opiskelijoita, jotka järjestäytyivät vajaa kaksi vuotta sitten ja alkoivat siistiä Mogadishun katuja ja merkitä teitä lisätäkseen niiden turvallisuutta. Ryhmä on maalannut jo kymmenittäin suojateitä ja istuttanut kukkia kaupungin jalkakäytävälle.⁵⁹⁹

Mogadishun yhteydet muualle maailmaan ovat myös parantuneet. Ethiopian Airlines julkisti aloittavansa lennot Addis Abebasta Mogadishuun marraskuun 2018 alusta lähtien kolme kertaa viikossa, ja suunnitelmissa on kasvattaa lentojen määrää useisiin päiviin. Turkish Airlines lentää Mogadishuun viikon ympäri ja Djibouti Airlines kolme kertaa viikossa.⁶⁰⁰ Kenya Airways on myös avaamassa suorat lennot Nairobista Mogadishuun joulukuussa 2018.⁶⁰¹

5.3. Terveystenhoitopalvelut

Maahanmuuttoviraston tiedonhankintamatkaraportin lähteiden mukaan Somalian terveydenhoitojärjestelmä on heikossa kunnossa ja tarjolla on käytännössä vain kansainvälisten järjestöjen toimittamaa perusterveydenhoitoa. Hoito on periaatteessa ilmaista, mutta lääkkeet voivat maksaa.⁶⁰² Erikoissairaanhoidon tarjolla on rajoitetusti eikä juurikaan julkisista sairaaloista:

”Esimerkiksi mogadishulaisessa Banadir-sairalaassa, joka on maan suurimpia sairaaloita, voidaan suorittaa pääasiassa vain perusleikkauksia. Niiden ohella sairaala kykenee tarjoamaan jossain määrin ortopedistä sairaanhoidon, mutta muun muassa syöpähoitoja sairaalasta - tai muualtakaan Somaliasta - ei ole saatavilla. Banadir-sairaalasta saatavilla olevan erikoissairaanhoidon laadussa on WHO:n mukaan ollut puutteita. Muihin mogadishulaisiin tai somalialaisiin sairaaloihin verrattuna Banadir on hyvin varusteltu ja sen henkilökunta on koulutettua.”⁶⁰³

Landinfon raportin mukaan valtion sijasta yksityiset yritykset perustavat uusia sairaaloita Mogadishuun.⁶⁰⁴ Edellä mainitun Maahanmuuttoviraston raportin mukaan yksityiset sairaalat ja klinikat tarjoavat erikoissairaanhoidon, mutta ne ovat erittäin kalliita ja potilaan on kustannettava hoitonsa itse. Terveystenhoitosektoria ei valvota, joten yksityisen sektorin tarjoaman hoidon laadusta ei ole tietoa. Vaativampaa hoitoa haetaan Somalimaasta, Etiopiasta ja Keniasta.⁶⁰⁵

”Mogadishulainen Banadir-sairaala on sen johtajan mukaan Somalian ainoa julkinen sairaala. Sairaala ei kuitenkaan saa julkista tukea tai apua toimintansa

⁵⁹⁴ Reuters 17.10.2018.

⁵⁹⁵ Goobjoog News 24.10.2018.

⁵⁹⁶ Goobjoog News 29.8.2018; UNSec 30.8.2018. s. 18.

⁵⁹⁷ Daily Nation 18.11.2018.

⁵⁹⁸ The Guardian 11.7.2018.

⁵⁹⁹ The Guardian 11.7.2018.

⁶⁰⁰ GoobJoog News 20.10.2018.

⁶⁰¹ Daily Nation 5.11.2018 b).

⁶⁰² Maahanmuuttovirasto 5.10.2018, s. 37.

⁶⁰³ Maahanmuuttovirasto 5.10.2018, s. 37.

⁶⁰⁴ Landinfo 1.4.2016, s. 6.

⁶⁰⁵ Maahanmuuttovirasto 5.10.2018, s. 38.



ylläpitämiseksi, minkä seurauksena se on kärsinyt merkittävistä taloudellisista ongelmista, ja sillä on ollut vaikeuksia tarjota potilaille ilmaisia hoitoja. Banadirin sairaalan lääkäri ansaitsee kuukaudessa \$ 1500 - 2500 ja sairaanhoitajat \$ 400 - 600. Kulujen kattamiseksi sairaala edellyttää potilailta \$ 5 - 10 poliklinikkamaksua. Sairaala perii myös neuvolapalveluista pientä maksua. Lapsi- ja vuodepotilaille sairaalan palvelut ja hoidot ovat sairaalan johtajan mukaan ilmaisia, kuten myös hoidon yhteydessä annettavat lääkkeet. Sairaala on avoin ja kuka tahansa voi tulla sinne hakemaan hoitoa.”⁶⁰⁶

”Toisen mogadishulaisen sairaalan johtajan mukaan myös hänen johtamansa sairaala ottaa vastaan kaikki sinne hakeutuneet potilaat. Hoitoa voivat tulla hakemaan myös evakot, joiden maksukyky on heikko. Sairaalan johtajan mukaan \$ 5 suuruisesta maksuvelvoitteesta voidaan heidän kohdallaan mahdollisuuksien mukaan joustaa. Kaikissa sairaaloissa ei vastaavaa joustoa ole. Mogadishulaisen sairaalan johtajan mukaan eräässä pääkaupungin yksityisessä sairaalassa on käynyt joskus niin, että synnyttänyt äiti on joutunut jättämään lapsensa sairaalaan siksi aikaa, että on saanut maksettua synnytyksen aikana kertyneet hoitomaksut. Yleinen lähtökohta terveyspalveluissa on, että kaikesta hoidosta pitää maksaa. Pääkaupungin alueella sijaitsevilla sairaaloilla peritään potilailta yleensä \$ 5 - \$ 12 suuruinen hoitomaksu. Maksut ovat sen suuruisia, ettei kaikilla sairaalahoidoa tarvitsevilla ole varaa maksaa hoitomaksuja. Köyhien ihmisten, kuten maan sisällä siirtymään joutuneiden, on käytännössä vaikeaa saada terveydenhoitoa.”⁶⁰⁷

Landinfon tammikuussa 2016 haastatteleman lähteen mukaan lääkärikäynti Mogadishussa maksaa arviolta USD 5-10.⁶⁰⁸

Norjan ulkoministeriön mukaan Mogadishussa olisi arviolta seitsemän julkista sairaalaa, joista saa perussairaanhoitoa ilmaiseksi tai pientä maksua vastaan. Niissä työskennellään rajoitetuilla resursseilla, kärsitään henkilökunnan puutteesta ja korkeista toimintakuluista. Esimerkiksi Dayniilen sairaalassa tarjotaan ilmaista välttämätöntä julkista sairaanhoitoa, kuten äitien ja lasten hoitoa, fistulan hoitoa sekä ensiapupalveluita (pääasiassa räjähdyksissä loukkaantuneille). Sairaalalla on käytössään röntgen- ja kuvauslaitteet, happinaamareita, ultraäänilaitteita sekä leikkaussali.⁶⁰⁹

Noin kahden - kolmen miljoonan asukkaan⁶¹⁰ Mogadishussa toimii vain yksi ilmainen ambulanssipalvelu Amin Ambulance Emergency.⁶¹¹ Goobjoog News -uutissivuston mukaan sillä on Mogadishun ainoa 24/7 puhelinpalvelu, 56 työntekijää ja 16 ajoneuvoa.⁶¹² BBC:n uutisen mukaan Aminin auttava puhelin olisi avoinna joka päivä aamu kuudesta keskiyöhön.⁶¹³ Amin on vaarassa joutua lopettamaan toimintansa taloudellisten rajoitusten, henkilökunnan vähäisyyden ja saamiensa jatkuvien uhkailujen vuoksi.⁶¹⁴

⁶⁰⁶ Maahanmuuttovirasto 5.10.2018, s. 38.

⁶⁰⁷ Maahanmuuttovirasto 5.10.2018, s. 38.

⁶⁰⁸ Landinfo 1.4.2016, s. 15.

⁶⁰⁹ Norwegian Ministry of Foreign Affairs 11.5.2018.

⁶¹⁰ CIA World Fact Book [päivitetty 15.11.2018]; Norwegian Ministry of Foreign Affairs 11.5.2018.

⁶¹¹ Goobjoog News 1.8.2018; BBC 23.10.2018.

⁶¹² Goobjoog News 1.8.2018.

⁶¹³ BBC 23.10.2018.

⁶¹⁴ Goobjoog News 1.8.2018.



5.4. Asuminen ja elinolosuhteet

Kaupungin turvallisuustason paranemisen ja diasporan kotiin palaamisen myötä Mogadishun asuntomarkkinat ovat alkaneet kukoistaa. Uusia lähiöitä rakennetaan kaupungin laitamille entisille maaseutualueille. Uudisrakennukset ovat tosin hinnaltaan suurimman osan väestöstä ulottumattomissa. Yksinkertainen omakotitalo maksaa arviolta USD70 000 ja kaksikerroksinen talo USD130 000.⁶¹⁵ Diasporan kasvava kiinnostus on nostanut Mogadishussa myös muiden kuin uudisasuntojen hintoja ja Guardianin artikkelin mukaan kaksikerroksinen talo voi nykyään maksaa jo lähes 100 000 punttaa.⁶¹⁶

Asumiskulut kattavat merkittävän osan kotitalouksien menoista Mogadishussa. Elämisen hinta määritty sen mukaan missä päin kaupunkia asuu, elintasosta sekä siitä missä tekee ostoksensa. Mogadishussa elämiseen vaadittavat tulot on siten vaikea määrittää. Tammikuussa 2016 haastatellun Kansainvälisen siirtolaisuusjärjestön IOM:n edustajan arvion mukaan USD 400 kuukaudessa riittäisi elättämään neljän hengen perhettä, mutta sillä ei katettaisi lasten koulumaksuja tai perheen terveydenhoitokuluja. Hänen mukaansa tällainen perhe kuuluisi ”siedettävästi toimeentulevien” joukkoon, joita on 40 % kaupungin väestöstä. 20 % kaupungin väestöstä elää ns. hyvää elämää ja loput 40 % on köyhiä.⁶¹⁷

Mogadishussa asuntoa etsivä hakee tyypillisesti vuokra-asuntoa ja vain harva asunnonetsijä ostaa itselleen asunnon tai talon. Paikallislähteiden käsitysten mukaan vuokra-asuntoja on tarjolla runsaasti erihintaisia ja eritasoisia eikä asunnon löytäminen ole vaikeaa useissa kaupungin piirikunnissa. Kaupungissa on lukuisia vuokra-asuntojenvälittäjiä. Turvallisuushuolet sekä yleisen luottamuksen puute vaikuttavat kuitenkin myös vuokramarkkinoilla. Mikäli vuokranantaja ei tunne asunnostaan kiinnostunutta vuokralaista tai hänen perhettään, hän pyytää jotain takaamaan heidät. Tästä syystä suurin osa mogadishulaisista asuukin kaupunginosissa, joissa heidän oman perheensä ja klaaninsa jäseniä asuu.⁶¹⁸

Maahanmuuttoviraston haastatteleman lähteen mukaan Mogadishuun muuttaminen voi olla haastavaa: **”Monet maalta Mogadishuun muuttaneet ovat joutuneet palaamaan takaisin al-Shabaabin valvomille alueille, koska he eivät ole kyenneet asettumaan pääkaupunkiin. so. saamaan asuntoa ja hankkimaan toimeentuloa.”**⁶¹⁹

5.5. Peruskoulutus

Maahanmuuttoviraston tiedonhankintamatkaraportin mukaan koulunkäynti Somaliassa ei ole ilmaista ja lasten koulutus voi olla perheille isokin menoerä:

”Kaikki koulutus Somaliassa on maksullista. Myös kansalaisjärjestön ylläpitämät koulut, jotka ilmoittavat opetuksen olevan maksutonta, edellyttävät epäsuoria ”palvelumaksuja”. Maksuihin sisältyy koulutuksessa tarvittavat oppimateriaalit ja tarvikkeet. Toisinaan maksullinen koulutus voi olla käytännössä halvempaa kuin ”ilmainen” koulutus epäsuorine palvelumaksuineen. Koulumaksujen hinta vaihtelee koulusta riippuen, mutta yleensä se on n. \$ 10 - \$ 15 kuukaudessa. Myös koraanikoulu maksaa n. \$ 10 kuukaudessa. Koulumaksu tosin riippuu perheen maksukyvyistä.

⁶¹⁵ Daily Mail 3.1.2016.

⁶¹⁶ The Guardian 11.7.2018; The Guardian 15.5.2017.

⁶¹⁷ Landinfo 1.4.2016, s. 14.

⁶¹⁸ Landinfo 1.4.2016, s. 16.

⁶¹⁹ Maahanmuuttovirasto 5.10.2018, s. 23.



Varakkaammilta voidaan periä \$ 15 - \$ 20. Lasten koulutus on iso menoerä keskivertoperheelle.⁶²⁰

Mogadishun peruskouluissa on ollut käytössä samaan aikaan useita eri opetus- ja koulujärjestelmiä ja koulusta riippuen koulunkäyntivuosien ja lukukausien kestot, opetuskielet, oppiaineet ja koulukirjat ovat vaihdelleet merkittävästi.⁶²¹ Mogadishussa sijaitsevan ajatushautomon Heritage Institute for Policy Studies (HIPS) arvion mukaan Somaliassa olisi käytössä ainakin 10 eri opetusjärjestelmää.⁶²² UNSOM raportoi heinäkuussa 2018, että tähän on tulossa muutos elokuusta 2018 alkaen, kun uusi somalialainen opetusjärjestelmä otetaan käyttöön.⁶²³ Somaliassa tulee kuitenkin kestäämään pitkään, ennen kuin se pystyy takaamaan tasa-arvoisen laadukkaan koulutuksen kaikille.⁶²⁴

Avustusjärjestöt ovat tukeneet kouluja Mogadishussa muuta maata enemmän sen helpomman saavutettavuuden vuoksi. Myös kaupungin muuta maata paremman taloustilanteen katsotaan välillisesti mahdollistavan koulunkäynnin useammalle lapselle.⁶²⁵

Somalian koulutus- ja kulttuuriministeriön mukaan Banadirin alueella sijaitsevien alakoulujen määrästä ei ole tietoa.⁶²⁶ Yläkouluja/lukioita on Etelä- ja Keski-Somaliassa on yhteensä 372 ja Banadirissa niitä on maakunnista eniten: 59.⁶²⁷ Suurinta osaa (99 %) niistä hallinnoivat ei-valtiolliset tahot (mm. yhteisöt, kansalaisjärjestöt tai yksityiset tahot).⁶²⁸

⁶²⁰ Maahanmuuttovirasto 5.10.2018, s. 35.

⁶²¹ HIPS 2015, s. 9; UNSOM 24.7.2018.

⁶²² HIPS 2015, s. 9.

⁶²³ UNSOM 24.7.2018.

⁶²⁴ UNSOM 24.7.2018.

⁶²⁵ IOM 2/2016, s. 28

⁶²⁶ Federal Government of Somalia 11/2017, s. 24.

⁶²⁷ Federal Government of Somalia 11/2017, s. 76.

⁶²⁸ Federal Government of Somalia 11/2017, s. 80.



6. Lähteet:

AC (Africa Confidential) 9.11.2018: *US strikes, Shabaab gains*. https://www.africa-confidential.com/article/id/12477/US_strikes%2c_Shabaab_gains [Edellyttää kirjautumista] (käyty 9.11.2018).

ACAPS 22.10.2018: *Somalia: Humanitarian access*. <https://www.acaps.org/country/somalia/crisis-analysis> (käyty 4.12.2018).

ACLED (The Armed Conflict Location and Event Data Project)

- *Realtime Data 1.6.2018 - 24.11.2018*. <https://www.acleddata.com/data/> (Käyty 3.12.2018).
- *Realtime Data 1.12.2017 - 15.5.2018*. <https://www.acleddata.com/data/> (Käyty 22.5.2018).
- *Armed Conflict Location & Event Data Project (ACLED) Codebook Version 8 (2017)* https://www.acleddata.com/wp-content/uploads/2017/12/ACLED_Codebook_2017FINAL.pdf (Käyty 3.12.2018).

AFDB (African Development Bank) 2018. *2018 African Economic Outlook. Somalia*. https://www.afdb.org/fileadmin/uploads/afdb/Documents/Generic-Documents/country_notes/Somalia_country_note.pdf (käyty 22.11.2018).

Africa Renewal 4/2016. *From strife to revival, Mogadishu holds hopes and dreams*. <https://www.un.org/africarenewal/magazine/april-2016/strife-revival-mogadishu-holds-hopes-and-dreams> (käyty 26.11.2018).

AI (Amnesty International) 22.2.2018. *Amnesty International Report 2017/18 - Somalia*. <https://www.amnesty.org/en/countries/africa/somalia/report-somalia/> (Käyty 15.5.2018)

Allgagaduud Media (<http://allgagaduud.com/category/english-news/>)

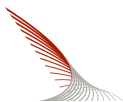
- 25.11.2018. *Somalia: Deadly explosion hits café in Baidoa*. (käyty 26.11.2018).
- 22.11.2018 a). *Somalia. 3 killed in Al Shabaab attack near Kenyan border town*. (käyty 22.11.2018).
- 22.11.2018 b).: *US strike kills six Al Shabaab in Somalia*. (käyty 22.11.2018).
- 20.11.2018 a). *Somalia: US strikes killed 37 Al Shabaab fighters*. (käyty 20.11.2018).
- 20.11.2018 c). *Kenyan army base hit by Al-Shabaab attack*. (käyty 20.11.2018).
- 20.11.2018 e). *Deadly strike hits Al Shabaab camp in Somalia*. (käyty 20.11.2018).
- 19.11.2018 a). *Deadly explosions hit Ethiopian troops on Somalia*. (käyty 19.11.2018).
- 19.11.2018 b). *5 killed in fighting for central Somalia*. (käyty 19.11.2018).
- 18.11.2018 a). *Somalia: Two people killed by explosion near Mogadishu*. (käyty 19.11.2018).
- 13.11.2018 b). *UK slams attack killed 55 people in Somalia*. (käyty 14.11.2018).
- 11.11.2018 a). *Somali hotel attack toll rises to 52 people*. (käyty 11.11.2018).
- 11.11.2018 b). *IS airstrikes fail to weaken al-Shabaab's grip on Somalia*. (käyty 11.11.2018).
- 3.11.2018. *Three US-trained soldiers killed in Somalia explosion*. (käyty 6.11.2018).
- 28.10.2018. *Somali journalist shot dead near Mogadishu*. (käyty 6.11.2018).
- 19.10.2018 a). *Kenyan soldiers shot dead 3 children in Somalia*. (käyty 6.11.2018).
- 19.10.2018 b). *Somalia. Warplanes hit near Kismayo*. (käyty 6.11.2018).



- 18.10.2018 a). *Somalia says strike killed more al-Shabaab recruits than U.S. claimed.* (käyty 6.11.2018).
- 16.10.2018 a). *US drone strike kills 4 Al Shabaab in Somalia.* (käyty 6.11.2018).
- 16.10.2018 b). *US says airstrike in Somalia kills 60 Al-Shabab fighters.* (käyty 6.11.2018).
- 14.10.2018. *Death toll in Somalia bombing rises to 22.* (käyty 5.11.2018).
- 9.10.2018 b). *US says Al-Shabaab hit by strike in Somalia.* (käyty 5.11.2018).
- 8.10.2018 a). *Somalia: Deadly strike hits Al-Shabaab camp.* (käyty 5.11.2018).
- 5.11.2018. *Somalia: Four killed in mortar attack in Tukaraq.* (käyty 6.11.2018).
- 2.10.2018 a). *Somalia: Six dead in fighting against Al-Shabaab.* (käyty 5.11.2018).
- 2.10.2018 b). *Somalia: US strike kills nine Al-Shabaab militants.* (käyty 5.11.2018).
- 2.10.2018 c). *Somalia: ISIL claims killing of 2 foreigners in Bosaso.* (käyty 5.11.2018).
- 1.10.2018 b). *Al-Shabaab imposes levies Somali villages near Mogadishu.* (käyty 5.11.2018).
- 29.9.2018. *Somalia: Al-Shabaab seizes key areas in north of Mogadishu* (käyty 2.11.2018).
- 21.9.2018. *Two Kenyan soldiers killed in explosion in Somalia.* (käyty 2.11.2018).
- 12.9.2018. *US, Somalia forces raid on camp run by Al Shabaab.* (käyty 2.11.2018).
- 8.9.2018. *Somalia: Deadly attack kills 5 soldiers near Baidoa.* (käyty 2.11.2018).
- 4.9.2018. *70 elders kidnapped by Al Shabaab in central Somalia.* (käyty 2.11.2018).
- 30.8.2018. *Somalia: Two soldiers hurt in Mogadishu explosion.* (käyty 14.10.2018).
- 26.8.2018. *Somalia's Al Shabaab attacks on army camp near Baidoa.* (käyty 14.10.2018).
- 25.8.2018. *Somalia: 7 Al-Shabaab militants killed in military operation.* (käyty 14.10.2018).
- 24.8.2018. *Deadly explosion kills AU soldier in central Somalia.* (käyty 14.10.2018).
- 17.8.2018 b). *Somalia: Puntland forces seize key town from Al Shabaab.* (käyty 14.10.2018).
- 11.8.2018. *Somalia, US forces kill 4 people near Leego.* (käyty 13.10.2018).
- 8.8.2018 b). *Somalia, AU forces seize key area from Al-Shabaab.* (käyty 13.10.2018).
- 6.8.2018 a). *Six dead, 7 injured in Mogadishu suicide explosion.* (käyty 13.10.2018).
- 6.8.2018 b). *Deadly blast kills 5 Ethiopian soldiers in Somalia.* (käyty 13.10.2018).
- 3.8.2018. *ISIL claims killing of 3 soldiers near Mogadishu.* (käyty 13.10.2018).
- 1.8.2018 a). *Kenya "bombs residential area" in Somalia.* (käyty 13.10.2018).
- 1.8.2018 b). *Two Africa Union soldiers killed in Somalia explosion.* (käyty 13.10.2018).
- 18.6.2018: *Deadly strike hit Al Shabaab targets in Somalia.* (käyty 22.7.2018).

BBC 23.10.2018. *Somalia's vital Aamin Ambulance service 'faces closure'.* <https://www.bbc.com/news/world-africa-45952432> (käyty 9.11.2018).

BFA & SEM - (Bundesamt für Fremdenwesen und Asyl & Staatssekretariates für Migration) August 2017. *Fact Finding Mission Report; Somalia. Sicherheitslage in Somalia, Bericht zur österreichisch-schweizerischen FFM.*



http://www.bfa.gv.at/files/berichte/FFM%20Report_Somalia%20Sicherheitslage_Onlineversion_2017_08_KE_neu.pdf (käyty 10.12.2018).

Business Insider 19.9.2016. *The 20 cities most likely to fall apart, according to a global security expert.* <https://nordic.businessinsider.com/most-fragile-cities-2016-9?r=US&IR=T> (käyty 28.11.2018).

CIA World Fact Book [päivitetty 15.11.2018]. *Somalia.* <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/so.html> (käyty 20.11.2018).

CPJ (Committee to Protect Journalists) 8.1.2018: *Somaliland journalists sentenced to two years in prison on propaganda charges.* <https://cpj.org/2018/01/somaliland-journalists-sentenced-to-two-years-in-p.php> (Käyty 7.12.2018).

Daily Mail 3.1.2016. *Somalia housing boom as Mogadishu emerges from ashes of war.* <https://www.dailymail.co.uk/wires/afp/article-3382523/Somalia-housing-boom-Mogadishu-emerges-ashes-war.html> (käyty 26.11.2018).

Daily Nation

- 18.11.2018. *Somalia holds first boxing competition since civil war.* <https://www.nation.co.ke/news/africa/Somalia-holds-first-boxing-competition-since-civil-war/1066-4856914-8d1kksz/index.html> (käyty 19.11.2018).
- 5.11.2018 a). *Excitement as Mogadishu gets 4G mobile network.* <https://www.nation.co.ke/news/africa/Excitement-as-Mogadishu-gets-3G-4G-mobile-and-internet-network/1066-4838478-ysuxcg/index.html> (käyty 6.11.2018).
- 5.11.2018 b). *Kenya Airways postpones direct Mogadishu flights to Dec 5.* <https://www.nation.co.ke/business/Kenya-Airways-postpones-direct-Mogadishu-flights-to-Dec-5/996-4853218-gaytmk/index.html> (käyty 19.11.2018).

Devex 23.8.2017. *The 'Gatekeepers' to providing aid in Somalia.* <https://www.devex.com/news/the-gatekeepers-to-providing-aid-in-somalia-90754> (käyty 28.11.2018).

DIS/DRC (Danish Immigration Service & Danish Refugee Council) 3/2017. *South and Central Somalia. Security Situation, al-Shabaab Presence, and Target Groups.* https://www.nydanmark.dk/NR/rdonlyres/57D4CD96-E97D-4003-A42A-C119BE069792/0/South_and_Central_Somalia_Report_March_2017.pdf (käyty 20.11.2018).

EASO (European Union: European Asylum Support Office). December 2017. *EASO Country of Origin Information Report. Somalia Security situation, December 2017.* <https://www.easo.europa.eu/sites/default/files/publications/coi-somalia-dec2017lr.pdf> (käyty 27.11.2018).

The East African

- 17.9.2018. *Somali PM rejects foreign mediation in internal affairs.* <https://www.theeastafrican.co.ke/news/ea/Somali-PM-rejects-foreign-mediation/4552908-4764042-hmq838/index.html> (käyty 21.11.2018).
- 30.7.2018: *UN delays drawdown of Somalia peacekeeping force.* <http://www.theeastafrican.co.ke/news/africa/UN-delays-drawdown-of-Somalia-peacekeeping-force/4552902-4689210-f96du2/index.html> (käyty 31.7.2018).

EEAS (European Union External Action) 23.1.2018. *EU Support Brings Hope for the Internally Displaced People in Mogadishu.* https://cdn5-eeas.fpfis.tech.ec.europa.eu/cdn/farfuture/Eneg2-DhIW7n8cMQtbff73401XG1ZKdaM-W3UmK0KXI/mtime:1516699734/sites/eeas/files/un-habitat_reinteg_success_stories.pdf (käyty 20.11.2018).

Federal Government of Somalia - Ministry of Education, Culture and Higher Education 11/2017. *Education Sector Strategic Plan 2018-2020.* <https://www.globalpartnership.org/content/education-sector-strategic-plan-2018-2020-somalia> (käyty 23.11.2018).

Felbab-Brown, Vanda. 14.11.2018. *Testimony: Developments in Somalia.* Brookings. <https://www.brookings.edu/testimonies/developments-in-somalia/> (käyty 26.11.2018).

FEWS NET (The Famine Early Warning Systems Network)



- 20.11.2018. *Eastern Horn remains abnormally dry at the peak of the October – December seasonal rains.* <http://fews.net/east-africa/seasonal-monitor/november-20-2018> (käyty 28.11.2018).
- 10/2018. *Food Security Outlook: Deyr rainfall expected to sustain current outcomes, except in some pastoral areas.* <http://fews.net/east-africa/somalia/food-security-outlook/october-2018> (käyty 6.11.2018).
8/2018. *Food Security Outlook Update: 1.5 million people in Somalia still facing Crisis (IPC Phase 3) or worse outcomes.* <http://fews.net/east-africa/somalia/food-security-outlook-update/september-2018> (käyty 6.11.2018).

Freedom House 1.8.2018. *Freedom in the World 2018 - Somalia.* <https://freedomhouse.org/report/freedom-world/2018/somalia> (käyty 7.12.2018)

FSNAU (Food Security and Nutrition Analysis Unit) 2.9.2018. *FSNAU-FEWS NET 2018 Post Gu Technical Release - 02 Sep 2018.* <http://fsnau.org/in-focus/fsnau-fews-net-2018-post-gu-technical-release-02-sep-2018> (käyty 6.11.2018).

Garowe Online

- 25.11.2018. *Somalia: At least 10 soldiers killed in al-Shabab ambush.* <https://www.garoweonline.com/en/news/somalia/somalia-at-least-10-soldiers-killed-in-al-shabab-ambush> (käyty 25.11.2018).
- 22.11.2018. *Somalia: Al-Shabaab extremists behead Elder near Kenya's border.* <https://www.garoweonline.com/en/news/somalia/somalia-al-shabab-extremists-behead-elder-near-kenyas-border> (käyty 22.11.2018).
- 18.11.2018. *Somalia: Airstrike destroys Al-Shabaab radio station in Jilib town.* <https://www.garoweonline.com/en/news/somalia/somalia-airstrike-destroys-al-shabab-radio-station-in-jilib-town> (käyty 19.11.2018).
- 16.11.2018. *Somalia: Southwest State postpones election after resignations.* <https://www.garoweonline.com/en/news/somalia/somalia-southwest-state-postpones-election-after-resignations> (käyty 16.11.2018).
- 30.10.2018. *Somalia: Six tribal elders killed over clan feud near Mogadishu.* <https://www.garoweonline.com/en/news/somalia/somalia-six-tribal-elders-killed-over-clan-feud-near-mogadishu> (käyty 6.11.2018).
- 24.10.2018. *Somalia: Call grow for end to Inter-clan Fighting Sool region.* <https://www.garoweonline.com/en/news/somalia/somalia-calls-grow-for-end-to-inter-clan-fighting-sool-region> (käyty 6.11.2018).
- 19.10.2018. *Somalia: Kenyan military kills 3 civilians from same family.* <https://www.garoweonline.com/en/news/somalia/somalia-kenyan-military-kills-3-civilians-from-same-family> (käyty 6.11.2018).
- 12.10.2018 a). *Somalia: Allied troops launch operation to clear main supply routes.* <https://www.garoweonline.com/en/news/somalia/somalia-allied-troops-launch-operation-to-clear-main-supply-routes> (käyty 6.11.2018).
- 12.10.2018 b). *Somalia: Tax officer killed in Bosaso amid uptick in attacks.* <https://www.garoweonline.com/en/news/puntland/somalia-tax-officer-killed-in-bosaso-amid-uptick-in-attacks> (käyty 6.11.2018).
- 29.9.2018. *Somalia Al-Shabaab seizes major areas near capital.* <https://www.garoweonline.com/en/news/somalia/somalia-al-shabaab-seizes-areas-near-capital-after-troops-withdraw> (käyty 6.11.2018).
- 27.9.2018. *Somalia: Two killed in IEDs in town near Kenya border.* <https://www.garoweonline.com/en/news/somalia/somalia-two-killed-in-blasts-in-town-near-kenyan-border> (käyty 6.11.2018).



- 19.9.2018. *Somalia: Hirshabelle leader says reached deal with central Govt.*
<https://www.garoweonline.com/en/news/somalia/somalia-hirshabelle-leader-says-reached-deal-with-central-govt> (käyty 21.11.2018).
- 15.9.2018. *Somalia: Two people killed in Bosaso amid rise in Islamist attacks.*
<https://www.garoweonline.com/en/news/puntland/somalia-two-people-killed-in-bosaso-amid-rise-in-islamist-attacks> (käyty 6.11.2018).
- 2.9.2018 b). *Somalia. Car bomb targets district HQ in Mogadishu.*
<https://www.garoweonline.com/en/news/somalia/somalia-car-bomb-targets-district-hq-in-mogadishu> (käyty 6.11.2018).
- 15.8.2018. *Somalia: ISIL-linked faction imposes tax on businesses in Bosaso.*
<https://www.garoweonline.com/en/news/puntland/somalia-isil-linked-faction-impose-taxes-on-businesses-in-bosaso> (käyty 11.10.2018).
- 11.8.2018. *Somalia: SNA, AU troops launch new anti-al Shabab offensive.*
<https://www.garoweonline.com/en/news/somalia/somalia-sna-au-troops-launch-new-offensive-against-al-shabab> (käyty 11.10.2018).
- 7.8.2018. *Somalia: US-backed forces capture bases from Al-Shabab.*
<https://www.garoweonline.com/en/news/somalia/somalia-us-backed-forces-capture-bases-from-al-shabab> (käyty 11.10.2018).
- 5.8.2018. *Somalia: Huge car bomb blast rocks Mogadishu.*
<https://www.garoweonline.com/en/news/somalia/somalia-huge-car-bomb-blast-rocks-mogadishu> (käyty 11.10.2018).
- 1.8.2018. *Somalia: Suicide bomber Kills 2, including minister in Buhodle.*
<https://www.garoweonline.com/en/news/somalia/somalia-suicide-bomber-kills-2-including-minister-in-buhodle> (käyty 11.10.2018).
- 28.7.2018. *Somalia: Puntland security official killed in Galkayo.*
<https://www.garoweonline.com/en/news/puntland/somalia-puntland-security-official-shot-dead-in-galkayo> (käyty 11.12.2018).
- 23.7.2018: *Somalia: Al-Shabab storms military base, killing soldiers.*
<https://www.garoweonline.com/en/news/somalia/somalia-al-shabab-storms-military-base-killing-soldiers> (käyty 9.8.2018).
- 22.7.2018: *Somalia: Al-Shabab cuts off hand of 24-year-old man for theft.*
<https://www.garoweonline.com/en/news/somalia/somalia-al-shabab-cuts-off-hands-of-24-year-old-man-for-theft> (käyty 9.8.2018).
- 21.7.2018: *Somalia: Blasts kill 2, including Govt official in Mogadishu.*
<https://www.garoweonline.com/en/news/somalia/somalia-blasts-kill-2-including-govt-official-in-mogadishu> (9.8.2018).
- 19.7.2018: *Somalia: army kills senior militant in fighting.*
<https://www.garoweonline.com/en/news/somalia/somalia-army-kills-senior-militant-in-fighting> (käyty 9.8.2018).
- 14.7.2018: *Somalia: Ten killed in car bombings near presidential palace.*
<https://www.garoweonline.com/en/news/somalia/somalia-ten-killed-in-car-bombings-gunfight-near-presidential-palace> (käyty 9.8.2018).
- 9.7.2018 a): *Somalia: 14 security officials arrested over Interior Ministry attack.*
<https://www.garoweonline.com/en/news/somalia/somalia-14-security-officials-arrested-over-interior-ministry-attack> (käyty 9.8.2018).
- 9.7.2018 b): *Somalia: A former electoral delegate among 3 killed in Mogadishu.*
<https://www.garoweonline.com/en/news/somalia/somalia-a-former-electoral-delegate-among-3-killed-in-mogadishu> (käyty 9.8.2018).
- 7.7.2018: *Somalia: Deadly attack on Interior Ministry in Mogadishu kills at least 13.*
<https://www.garoweonline.com/en/news/somalia/somalia-at-least-10-dead-in-twin-explosions-in-mogadishu> (käyty 9.8.2018).



- 2.7.2018: *Somalia: Al-Shabab executes a 93-year-old man for voting MPs.*
<https://www.garoweonline.com/en/news/somalia/somalia-al-shabab-executes-a-93-year-old-man-for-voting-mps> (käyty 9.8.2018).
- 1.7.2018: *Somalia: Mortar rounds hit near Mogadishu airport; 5 dead.*
<https://www.garoweonline.com/en/news/somalia/somalia-mortar-rounds-hit-near-mogadishu-airport-5-injured> (käyty 9.8.2018).
- 27.6.2018: *Somalia: Al-Shabab denies its leader is dead.*
<https://www.garoweonline.com/en/news/somalia/somalia-al-shabab-denies-its-leader-is-dead> (käyty 16.7.2018).
- 26.6.2018: *Somalia. al-Shabaab kills AU soldiers in bomb attack.*
<https://www.garoweonline.com/en/news/somalia/somalia-al-shabab-kills-au-soldiers-in-bomb-attack> (käyty 16.7.2018).
- 19.6.2018: *Somalia: U.S.-backed forces raid Al-Shabab base outside Kismayo.*
<https://www.garoweonline.com/en/news/somalia/somalia-us-backed-forces-raid-al-shabab-base-outside-kismayo> (käyty 16.7.2018).
- 11.6.2018: *Somalia: Al-Shabaab raids army base, kills 4 soldiers.*
<https://www.garoweonline.com/en/news/somalia/somalia-al-shabab-attacks-military-base-kills-4-soldiers> (käyty 16.7.2018).
- 9.6.2018 a): *Somalia: US soldier killed, 4 wounded in Al-Shabaab attack.*
<https://www.garoweonline.com/en/news/somalia/somalia-us-soldier-killed-4-wounded-in-al-shabab-attack> (käyty 16.7.2018).
- 7.6.2018: *Somalia: Al-Shabaab seizes strategic town near Baidoa.*
<https://www.garoweonline.com/en/news/somalia/somalia-al-shabaab-seizes-strategic-town-near-baidoa> (käyty 16.7.2018).
- 5.6.2018: *Somalia: Al-Shabaab kills regional MPs in attack near Mogadishu.*
<https://www.garoweonline.com/en/news/somalia/somalia-al-shabab-kills-regional-mps-in-attack-near-mogadishu> (16.7.2018).
- 1.6.2018: *Somalia: U.S. airstrike near Mogadishu kills 12 militants.*
<https://www.garoweonline.com/en/news/somalia/somalia-us-airstrike-near-mogadishu-kills-12-militants> (käyty 16.7.2018).

Goobjoog News:

- 18.11.2018. *One dead in IED blast on the outskirts of Mogadishu.* <http://goobjoog.com/english/one-dead-in-ied-blast-on-the-outskirt-of-mogadishu/> (käyty 19.11.2018).
- 3.11.2018 a). *Security forces in L. Shabelle to launch crack-down on illegal roadblocks.*
<http://goobjoog.com/english/security-forces-operation-to-remove-roadblocks-to-start-soon-in-lower-shabelle-region/> (käyty 8.11.2018).
- 3.11.2018 b). *Three soldiers and a civilian perish in landmine blast.* <http://goobjoog.com/english/three-soldiers-and-civilian-perish-in-landmine-blast/> (käyty 8.11.2018).
- 30.10.2018 a). *Wanlaweyn administration intervene to end conflict in Lower Shabelle.*
<http://goobjoog.com/english/wanlaweyn-administration-intervene-to-end-conflict-in-lower-shabelle/> (käyty 8.11.2018).
- 30.10.2018 b). *Five people mediating clashes in Wanlaweyn gunned down in Lafoole.*
<http://goobjoog.com/english/five-people-mediating-clashes-in-wanlaweyn-gunned-down-in-lafoole/> (käyty 8.11.2018).
- 25.10.2018. *Grievances with Mogadishu, upcoming polls unite state leaders in new party.*
<https://goobjoog.com/english/grievances-with-mogadishu-upcoming-polls-unite-state-leaders-in-new-party/> (käyty 21.11.2018).



- 24.10.2018. *First ever tech summit opens in Mogadishu.* <http://goobjoog.com/english/first-ever-tech-summit-opens-in-mogadishu/> (käyty 8.11.2018).
- 23.10.2018 a). *Wanlaweyn-Afgooye road closed for insecurity.* <http://goobjoog.com/english/wanlaweyn-afgooye-road-closed-for-insecurity/> (käyty 8.11.2018).
- 23.10.2018 b). *Allied forces seize Al-Shabaab stronghold in Middle Shabelle.* <http://goobjoog.com/english/sna-amisom-forces-seize-areas-in-hiiran-region-of-central-somalia/> (käyty 8.11.2018).
- 21.10.2018. *Al-Shabaab block humanitarian response in L. Shabelle.* <https://goobjoog.com/english/56021-2/> (käyty 9.11.2018).
- 20.10.2018. *Regional aviation giants scramble for Mogadishu.* <http://goobjoog.com/english/regional-aviation-giants-scramble-for-mogadishu/> (käyty 9.11.2018).
- 11.10.2018. *SNA seize areas in Hiiraan region of central Somalia.* <http://goobjoog.com/english/sna-seize-areas-in-hiiran-region-of-central-somalia-2/> (käyty 7.11.2018).
- 30.9.2018. *SNA seize areas in Hiiran region of central Somalia.* <http://goobjoog.com/english/sna-seize-areas-in-hiiran-region-of-central-somalia/> (käyty 7.11.2018).
- 20.9.2018. *Several feared dead as clan clashes flare up in Dac-deer district in Galmudug.* <http://goobjoog.com/english/inter-clan-conflict-rupture-in-dhac-deer-of-galmudug-region/> (käyty 7.11.2018).
- 11.9.2018 a). *Five charcoal traders killed in Lower Jubba, Somalia.* <http://goobjoog.com/english/five-charcoal-traders-killed-in-lower-jubba-somalia/> (käyty 7.11.2018).
- 8.9.2018. *Federal states severe ties with Mogadishu, cite interference.* <http://goobjoog.com/english/fms-severe-ties-with-mogadishu-cite-interference/> (käyty 21.11.2018).
- 29.8.2018. *Mogadishu Stadium: Free at last as sporting complex sheds off military occupation.* <http://goobjoog.com/english/mogadishu-stadium-free-at-last-as-sporting-complex-sheds-off-military-occupation/> (käyty 9.11.2018).
- 26.8.2018. *Security forces operation to remove roadblocks is underway in Beledweyn town.* <http://goobjoog.com/english/security-forces-operation-to-remove-roadblocks-in-beledweyn-town/> (käyty 9.10.2018).
- 25.8.2018 a). *9 Al Shabab militants killed in Buurdhuubo in Gedo region, Somalia.* <http://goobjoog.com/english/9-al-shabab-militants-killed-in-buurdhuubo-in-gedo-region-somalia/> (käyty 9.10.2018).
- 19.8.2018. *Puntland MPs calls for end to clan fighting in Kismayo.* <http://goobjoog.com/english/puntland-mps-calls-for-end-to-clan-fighting-in-kismayo/> (käyty 9.10.2018).
- 15.8.2018. *Fourth annual Book Fair kicks off in Mogadishu.* <http://goobjoog.com/english/fourth-annual-book-fair-kicks-off-in-mogadishu/> (käyty 9.11.2018).
- 13.8.2018. *Gedo region leaders call on the Kenya government to end the extrajudicial killings.* <http://goobjoog.com/english/gedo-region-leaders-call-on-the-kenya-government-to-end-the-extrajudicial-killings/> (käyty 9.10.2018).
- 12.8.2018. *South West administration announces to reopen the Mogadishu-Baidoa road.* <http://goobjoog.com/english/south-west-administration-announces-to-reopen-the-mogadishu-baidoa-road/> (käyty 9.10.2018).
- 11.8.2018. *Public transport drivers in Galmudug complain of roadblocks and illegal taxes.* <http://goobjoog.com/english/galmudug-drivers-of-transport-vehicles-demand-the-removal-of-illegal-roadblocks-in-the-region/> (käyty 9.10.2018).
- 9.8.2018. *SNA conduct military operations in Lower Shabelle Somalia.* <http://goobjoog.com/english/sna-conduct-military-operations-in-lower-shabelle-somalia/> (käyty 9.10.2018). 8.8.2018 b). *One person killed, three*



injured in KDF airstrikes in Gedo. <http://goobjoog.com/english/somalia-kdf-airstrikes-launch-in-elwak-gedo-region-somalia/> (9.10.2018).

- 7.8.2018: *Somali special forces capture four villages in Lower Shabelle region.* <http://goobjoog.com/english/somali-special-forces-capture-four-villages-in-lower-shabelle-region/> (käyty 9.10.2018).
- 6.8.2018 a): *Al-Shabaab escalate attacks in Somalia in the last 24 hours.* <http://goobjoog.com/english/the-last-24-hours-assassination-attacks-in-somalia/> (käyty 9.10.2018).
- 6.8.2018 b): *UPDATE: At least 5 Sunday night bomb victims still admitted as over ten discharged.* <http://goobjoog.com/english/madino-hospital-administration-grasps-details-after-the-last-explosion-in-mogadishu/> (käyty 9.10.2018).
- 2.8.2018: *UPDATES: Explosion in Buuhoodle, Togdheer, Northern Somalia.* <http://goobjoog.com/english/updates-explosion-in-buuhoodle-togdheer-northern-somalia/> (käyty 9.10.2018).
- 1.8.2018: *Mogadishu's only free ambulance service on verge of closure over financial constraints.* <http://goobjoog.com/english/mogadishu-only-free-ambulance-provider-on-verge-of-closure-over-financial-constraints/> (käyty 9.11.2018).
- 31.7.2018: *UN stops troop decrease in Somalia force.* <http://goobjoog.com/english/un-stops-troop-decrease-in-somalia-force/> (käyty 14.8.2018).
- 25.7.2018: *Al-Shabaab Militants Withdraw from Jamame town, Southern Somalia.* <http://goobjoog.com/english/al-shabaab-militants-withdraw-from-jamame-town-southern-somalia/> (käyty 14.8.2018).
- 21.7.2018 a): *A car Explosion in Mogadishu.* <http://goobjoog.com/english/a-car-explosion-in-mogadishu/> (käyty 13.8.2018).
- 10.7.2018: *Mogadishu-Jowhar road insecurity affected Hirshabelle MPs.* <http://goobjoog.com/english/mogadishu-jowhar-road-insecurity-affected-hirshabelle-mps-2/> (käyty 13.8.2018).
- 9.7.2018: *Two government soldiers shot dead in Yaqshid, Mogadishu.* <http://goobjoog.com/english/two-government-soldier-shot-dead-in-yaqshid-mogadishu/> (käyty 13.8.2018).
- 7.7.2018: *Heavy clash ongoing in Tukuraq between Puntland and Somaliland forces.* <http://goobjoog.com/english/heavy-clash-ongoing-in-tukuraq-between-puntland-and-somaliland-forces/> (käyty 13.8.2018).
- 4.7.2018 a): *Warfare in Xaradheere, Mudug Region.* <http://goobjoog.com/english/warfare-in-xaradheere-mudug-region/> (käyty 13.8.2018).
- 4.7.2018 b): *Heavy Fighting Breaks Out In the Lower Juba Region, Somalia.* <http://goobjoog.com/english/heavy-fighting-breaks-out-in-the-lower-juba-region-somalia/> (käyty 13.8.2018).
- 4.7.2018 c): *5 local residents and 12 Al-Shabaab militants died at Xaradheere conflict.* <http://goobjoog.com/english/5-local-residents-and-12-al-shabaab-militants-died-at-xaradheere-conflict/> (käyty 13.8.2018).
- 3.7.2018: *Seven injured by road-side bomb in Somalia's Mogadishu on monday.* <http://goobjoog.com/english/seven-injured-by-road-side-bomb-in-somalias-mogadishu-on-monday/> (käyty 13.8.2018).
- 27.6.2018: *Hirshabelle MPs demanded security support for the Region.* <http://goobjoog.com/english/hirshabelle-mps-demanded-security-support-for-the-region/> (17.7.2018).
- 23.6.2018 a): *Insecurity increasing between Mugadishu and Afgooye road.* <http://goobjoog.com/english/insecurity-increasing-between-mugadishu-and-afgooye-road/> (käyty 17.7.2018).
- 23.6.2018 b): *14 Women Raped in Mogadishu-Baidoa Road.* <http://goobjoog.com/english/14-women-raped-in-mogadishu-baidoa-road/> (käyty 17.7.2018).



- 21.6.2018: *Hirshabelle MPs blames the federal government for the road security challenges between Mogadishu and Jowhar.* <http://goobjoog.com/english/hirshabelle-mps-blames-the-federal-government-for-the-road-security-challenges-between-mogadishu-and-jowhar/> (käyty 17.7.2018).
- 10.6.2018: *Somali forces kill 25 Al-Shabaab fighters in southern Somalia.* <http://goobjoog.com/english/somali-forces-kill-25-al-shabaab-fighters-in-southern-somalia/> (käyty 17.7.2018).
- 9.6.2018 a): *US commando killed, four wounded in Somalia attack.* <http://goobjoog.com/english/us-commando-killed-four-wounded-in-somalia-attack/> (käyty 17.7.2018).
- 7.6.2018: *Al-Shabaab Attack in Daynuunaye, Bay Region.* <http://goobjoog.com/english/al-shabaab-attack-in-daynuunaye-bay-region/> (käyty 17.7.2018).
- 5.6.2018: *Al-Shabab attack at Bardhere in Gedo Region.* <http://goobjoog.com/english/al-shabab-attack-at-banedhere-in-gedo-region/> (käyty 17.7.2018).
- 3.6.2018: *Puntland Announced the Number of their Soldiers Killed in Balli Khadar Attack.* <http://goobjoog.com/english/puntland-announced-the-number-of-their-soldiers-killed-in-balli-khadar-attack/> (17.7.2018).
- 2.6.2018 b): *US Says Air Strike Kills 12 Militants in Somalia.* <http://goobjoog.com/english/us-says-air-strike-kills-12-militants-in-somalia/> (käyty 17.7.2018).

The Guardian

- 11.7.2018. *'We laugh, sing and play music': the rise of Mogadishu.* <https://www.theguardian.com/world/2018/jul/11/somalia-the-rise-of-mogadishu-artists-music-activists> (käyty 19.11.2018).
- 15.5.2017. *Three tales of Mogadishu: violence, a booming economy ... and now famine.* <https://www.theguardian.com/cities/2017/may/15/mogadishu-violence-booming-economy-famine> (käyty 28.11.2018).

Halbeeg News 2018:

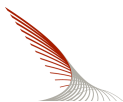
- 26.11.2018 b). *Update: Al-Shabaab gunmen kill cleric, 9 others at religious centre in Galkayo.* <https://en.halbeeg.com/2018/11/26/car-bomb-hits-religious-center-gunmen-targeting-controversial-cleric-in-galkayo/> (käyty 26.11.2018).
- 22.11.2018 a). *Southwest electoral body postpones presidential poll to next month.* <https://en.halbeeg.com/2018/11/22/southwest-electoral-body-postpones-presidential-poll-to-next-month/> (käyty 22.11.2018).
- 22.11.2018 b). *US airstrikes Kill 7 Al-Shabaab fighters in central Somalia.* <https://en.halbeeg.com/2018/11/22/us-airstrikes-kill-7-al-shabaab-fighters-in-central-somalia/> (käyty 22.11.2018).
- 20.11.2018. *U.S. military says strikes killed over 30 suspected militants in Somalia.* <https://en.halbeeg.com/2018/11/20/u-s-military-says-strikes-killed-over-30-suspected-militants-in-somalia/> (käyty 20.11.2018).
- 12.11.2018. *Somali Federal Parliament calls for ceasefire in Balanbale town.* <https://en.halbeeg.com/2018/11/12/somali-federal-parliament-calls-for-ceasefire-in-balanbale-town/> (käyty 13.11.2018).
- 11.11.2018. *Death toll of Mogadishu bombings rises to 52.* <https://en.halbeeg.com/2018/11/11/death-toll-of-mogadishu-bombings-rises-to-52/> (käyty 11.11.2018).
- 9.11.2018. *10 people killed in suicide blasts in Mogadishu.* <https://en.halbeeg.com/2018/11/09/10-people-killed-in-suicide-blasts-in-mogadishu/> (käyty 11.11.2018).



- 4.11.2018. *US airstrike kills four Al-Shabab after Somali forces attacked in Somalia.* <https://en.halbeeg.com/2018/11/04/us-airstrike-kills-four-al-shabab-after-somali-forces-attacked-in-somalia/> (käyty 5.11.2018).
- 2.11.2018. *Jubbaland forces kill 10 Al-Shabab fighters in Southern Somalia.* <https://en.halbeeg.com/2018/11/02/jubbaland-forces-kill-six-al-shabab-fighters-in-southern-somalia/> (käyty 5.11.2018).
- 29.10.2018 a). *Elders arrive in Dhumay to ease hostility in the area.* <https://en.halbeeg.com/2018/10/29/elders-arrive-in-dhumay-to-ease-hostility-in-the-area/> (käyty 30.10.2018).
- 27.10.2018 b). *Somali spy agency says senior Al-Shabaab commander killed in US airstrike.* <https://en.halbeeg.com/2018/10/27/somali-spy-agency-says-senior-al-shabaab-commander-killed-in-us-airstrike/> (käyty 30.10.2018).
- 26.10.2018 a). *U.S. airstrikes kills two Al-Shabaab fighters in Lower Shabelle.* <https://en.halbeeg.com/2018/10/26/u-s-airstrikes-kills-two-al-shabaab-fighters-in-lower-shabelle/> (käyty 30.10.2018).
- 24.10.2018 a). *South West forces kill Al-shabab commander in Bakol region.* <https://en.halbeeg.com/2018/10/24/south-west-forces-kill-al-shabab-commander-in-bakol-region/> (käyty 29.10.2018).
- 23.10.2018 a). *Somalia forces recapture three villages from Al-Shabaab.* <https://en.halbeeg.com/2018/10/23/somalia-forces-recapture-three-villages-from-al-shabaab/> (käyty 29.10.2018).
- 23.10.2018 b). *Somali leaders call for cease-fire after clan clashes claimed over 40.* <https://en.halbeeg.com/2018/10/23/somali-leaders-call-for-cess-fire-after-clan-clashes-claimed-over-40/> (käyty 29.10.2018).
- 16.10.2018 b). *U.S. military says 60 al Shabaab militants killed in Somalia air strike.* <https://en.halbeeg.com/2018/10/16/u-s-military-says-60-al-shabaab-militants-killed-in-somalia-air-strike/> (käyty 29.10.2018).
- 14.10.2018. *Baidoa twin blasts death toll rises to 17.* <https://en.halbeeg.com/2018/10/14/baidoa-twin-blasts-death-toll-rises-to-17/> (käyty 29.10.2018).
- 13.10.2018. *Two bomb blasts kill six people in Baidoa town.* <https://en.halbeeg.com/2018/10/13/two-bomb-blasts-kill-six-people-in-baidoa-town/> (käyty 29.10.2018).
- 11.10.2018 a). *Al-Shabaab executes Briton accused of spying for UK.* <https://en.halbeeg.com/2018/10/11/al-shabaab-executes-briton-accused-of-spying-for-uk/> (käyty 29.10.2018).
- 9.10.2018. *US airstrike kills Al-Shabaab fighter in southern Somalia.* <https://en.halbeeg.com/2018/10/09/us-airstrike-kills-al-shabaab-fighter-in-southern-somalia/> (käyty 29.10.2018).
- 4.10.2018. *Five civilians injured in airstrike in Gedo region.* <https://en.halbeeg.com/2018/10/04/five-civilians-injured-in-airstrike-in-gedo-region/> (käyty 28.10.2018).
- 3.10.2018 b). *Somali Federal government to back self-organised militias to fight Al-Shabaab.* <https://en.halbeeg.com/2018/10/03/somali-federal-government-to-back-self-organised-militias-to-fight-al-shabaab/> (käyty 28.10.2018).
- 2.10.2018 b). *U.S. airstrike kills nine Al-Shabaab fighters in Southern Somalia.* <https://en.halbeeg.com/2018/10/02/u-s-airstrike-kills-nine-al-shabaab-fighters-in-southern-somalia/> (käyty 28.10.2018).
- 1.10.2018 a). *Allied forces launch joint operations against Al-Shabaab in Hiiraan region.* <https://en.halbeeg.com/2018/10/01/allied-forces-launch-joint-operations-against-al-shabaab-in-hiiraan-region/> (käyty 28.10.2019).
- 30.9.2018 a). *Somalia forces recapture villages from Al-Shabaab.* <https://en.halbeeg.com/2018/09/30/somalia-forces-recapture-villages-from-al-shabaab/> (käyty 26.10.2018).



- 29.9.2018 b). *Al-shabab takes over villages near Bal'ad district.* <https://en.halbeeg.com/2018/09/29/al-shabab-takes-over-villages-near-balad-district/> (käyty 26.10.2018).
- 24.9.2018 b). *Gunmen kill a soldier in Bosaso.* <https://en.halbeeg.com/2018/09/24/gunmen-kill-a-soldier-in-bosaso/> (käyty 26.10.2018).
- 23.9.2018 b). *SNA kills six Al-Shabab fighters in Bay region.* <https://en.halbeeg.com/2018/09/23/sna-kills-six-al-shabab-fighters-in-bay-region-2/> (käyty 26.10.2018).
- 22.9.2018 a). *Federal government seeks to resolve the political stalemate in Galmudug state.* <https://en.halbeeg.com/2018/09/22/federal-government-seeks-to-resolve-the-political-stalemate-in-galmudug-state/> (käyty 26.10.2018).
- 22.9.2018 b). *US forces partnering with Somali forces conduct airstrike in Lower Jubba.* <https://en.halbeeg.com/2018/09/22/us-forces-partnering-with-somali-forces-conduct-airstrike-in-lower-jubba/> (käyty 26.10.2018).
- 19.9.2018 b). *Ten Jubbaland soldiers killed in landmine attack near Kismayu.* <https://en.halbeeg.com/2018/09/19/ten-jubbaland-soldiers-killed-in-landmine-attack-near-kismayu/> (käyty 26.10.2018).
- 19.9.2018 c). *Three children killed in an airstrike in southern Somalia.* <https://en.halbeeg.com/2018/09/19/three-children-killed-in-an-airstrike-in-southern-somalia/> (26.10.2018).
- 18.9.2018 a). *Jubbaland says it killed 11 Al-Shabaab fighters in Gedo.* <https://en.halbeeg.com/2018/09/18/jubbaland-says-it-killed-11-al-shabaab-fighters-in-gedo/> (käyty 26.10.2018).
- 16.9.2018. *Federal lawmaker in critical condition after being injured in car bomb blast.* <https://en.halbeeg.com/2018/09/16/federal-lawmaker-in-critical-condition-after-being-injured-in-car-bomb-blast/> (käyty 25.10.2018).
- 15.9.2018 d). *Ethiopian forces kill 70 Al-Shabab fighters in airstrike in Somalia.* <https://en.halbeeg.com/2018/09/15/ethiopian-forces-kill-70-al-shabab-fighters-in-airstrike-in-somalia/> (käyty 25.10.2018).
- 14.9.2018. *Jubbaland issues warning to locals travelling to Al-Shabaab held areas.* <https://en.halbeeg.com/2018/09/14/jubbaland-issues-warning-to-locals-travelling-to-al-shabaab-held-areas/> (käyty 25.10.2018).
- 13.9.2018. *US airstrike kills 2 Al-Shabab fighters in Somalia.* <https://en.halbeeg.com/2018/09/13/us-airstrike-kills-2-al-shabab-fighters-in-somalia/> (käyty 25.10.2018).
- 12.9.2018 a). *Somali forces kill senior Al-Shabab operative in Lower Shabelle.* <https://en.halbeeg.com/2018/09/12/somali-forces-kill-senior-al-shabaab-operative-in-lower-shabelle/> (käyty 25.10.2018).
- 10.9.2018 a). *Update: Over 10 people killed in Mogadishu bomb blast.* <https://en.halbeeg.com/2018/09/10/over-10-people-killed-in-mogadishu-bomb-blast/> (käyty 25.10.2018).
- 8.9.2018. *Unknown fighter jets carry out airstrikes in Middle Jubba region.* <https://en.halbeeg.com/2018/09/08/unknown-fighter-jets-carry-out-airstrikes-in-middle-jubba-region-2/> (käyty 25.10.2018).
- 3.9.2018. *Turkey condemns Sunday's deadly blast in Mogadishu.* <https://en.halbeeg.com/2018/09/03/turkey-condemns-sundays-deadly-blast-in-mogadishu/> (käyty 25.10.2018).
- 2.9.2018. *Car bomb attack on local government office in Mogadishu kills two and injures 14 others.* <https://en.halbeeg.com/2018/09/02/car-bomb-attack-on-local-government-office-in-mogadishu-kills-two-and-injures-14-others/> (käyty 25.10.2018).
- 1.9.2018. *Lower Shabelle official survives assassination attempt.* <https://en.halbeeg.com/2018/09/01/lower-shabelle-official-survives-assassination-attempt/> (käyty 25.10.2018).



- 25.8.2018 a). *Somali army kills nine Al-shabab fighters in Gedo region.* <https://en.halbeeg.com/2018/08/25/somali-army-kills-nine-al-shabab-fighters-in-gedo-region/> (käyty 24.10.2018).
- 25.8.2018 b). *Al-shabab kills four government soldiers in a dawn attack on a military base near Baidoa.* <https://en.halbeeg.com/2018/08/25/al-shabab-kills-four-government-soldiers-in-a-dawn-attack-on-a-military-base-near-baidoa/> (käyty 24.10.2018).
- 22.8.2018. *Five Al-Shabaab suspects killed in clashes with SNA in Marka town.* <https://en.halbeeg.com/2018/08/22/five-al-shabaab-suspects-killed-in-clashes-with-sna-in-marka-town/> (käyty 24.10.2018).
- 19.8.2018. *SNA dislodges Al-Shabaab from Marka town.* <https://en.halbeeg.com/2018/08/19/sna-dislodges-a-shabaab-al-shabaab-from-marka-town/> (käyty 24.10.2018).
- 18.8.2018. *SNA intervene inter-clan fighting outside Kismayo.* <https://en.halbeeg.com/2018/08/18/sna-intervene-inter-clan-fighting-outside-kismayo/> (käyty 24.10.2018).
- 11.8.2018 b). *SNA and AMISOM launch operations outside Qoryoley town.* <https://en.halbeeg.com/2018/08/11/sna-and-amisom-launch-operations-outside-qoryoley-town/> (käyty 24.10.2018).
- 11.8.2018 c). *Drivers in Galgadud region complain of increasing roadblocks.* <https://en.halbeeg.com/2018/08/11/drivers-in-galgadud-region-complain-of-increasing-roadblocks/> (käyty 24.10.2018).
- 7.8.2018 a). *Al-Shabaab arrests locals for opposing child recruitment.* <https://en.halbeeg.com/2018/08/07/al-shabaab-arrests-locals-for-opposing-child-recruitment/> (käyty 24.10.2018).
- 7.8.2018 b). *US-backed Somali Forces destroy Al-Shabaab Bases.* <https://en.halbeeg.com/2018/08/07/us-backed-somali-forces-destroy-al-shabaab-bases/> (käyty 24.10.2018).
- 6.8.2018. *5 Ethiopian soldiers killed in landmine attack in Bay region.* <https://en.halbeeg.com/2018/08/06/5-ethiopian-soldiers-killed-in-landmine-attack-in-bay-region/> (käyty 24.10.2018).

Heritage Institute for Policy Studies (HIPS) 2015. *Educational challenges in post--transitional Somalia. Case study Mogadishu.* http://www.heritageinstitute.org/wp-content/uploads/2015/04/Educational-challenges-in-post-transitional-Somalia_ENG.pdf (käyty 20.11.2018).

Hiraal Institute November 2018: *Security Incidents in the Third Quarter of 2018.* <https://hiraalinstitute.org/security-incidents-in-the-third-quarter-of-2018/> (käyty 9.11.2018).

HRW (Human Rights Watch) 18.1.2018. *World Report 2018 - Somalia.* <https://www.hrw.org/world-report/2018/country-chapters/somalia> (Käyty 15.5.2018)

ILO (International Labour Organization)

- 5/2018. *Unemployment rate -- ILO modelled estimates, May 2018.* http://www.ilo.org/ilostat/faces/oracle/webcenter/portalapp/pagehierarchy/Page3.jspx?MBI_ID=2&_afLoop=3169941879677888&_afWindowMode=0&_afWindowId=null#!%40%40%3F_afWindowId%3Dnull%26_afLoop%3D3169941879677888%26MBI_ID%3D2%26_afWindowMode%3D0%26_adf.ctrl-state%3Dbynq0e26j_57 (käyty 21.11.2018).
- [päiväämätön]. *Underemployment statistics.* <http://www.ilo.org/global/statistics-and-databases/statistics-overview-and-topics/underemployment/lang--en/index.htm> (käyty 21.11.2018).

IOM (International Organization for Migration) 2/2016. *YOUTH, EMPLOYMENT AND MIGRATION IN MOGADISHU, KISMAYO AND BAIDOA.* <http://www.iom.int/sites/default/files/country/docs/IOM-Youth-Employment-Migration-9Feb2016.pdf> (käyty 21.11.2018).

ISS (Institute for Security Studies):



- 23.10.2018. *Somalia's zero-sum politics will see no winners.* <https://issafrica.org/iss-today/somalias-zero-sum-politics-will-see-no-winners> (käyty 15.11.2018).
- 11.10.2018. *How the Gulf crisis is destabilising Somalia.* <https://issafrica.org/iss-today/how-the-gulf-crisis-is-destabilising-somalia> (käyty 15.11.2018).

Keating, Michael & Abshir, Sagal, April 2018. *The Politics of Security in Somalia.*

https://cic.nyu.edu/sites/default/files/politics_of_security_in_somalia_2018_final_0.pdf (käyty 27.11.2018).

Landinfo 1.4.2016. *Report Somalia: Relevant social and economic conditions upon return to Mogadishu.*

https://landinfo.no/asset/3570/1/3570_1.pdf (käyty 20.11.2018).

LWJ (Long War Journal):

- 22.11.2018. *AFRICOM launches 2 more strikes against Shabaab in central Somalia.* <https://www.longwarjournal.org/archives/2018/11/africom-launches-2-more-strikes-against-shabaab-in-central-somalia.php> (käyty 23.11.2018).
- 16.11.2018. *Islamic State warns Shabaab of impending battle in Somalia.* <https://www.longwarjournal.org/archives/2018/11/islamic-state-warns-shabaab-of-impending-battle-in-somalia.php> (käyty 19.11.2018).
- 29.8.2018: *US military on track to match record 2017 for airstrikes in Somalia.* <https://www.longwarjournal.org/archives/2018/08/shabaab-strike-mogadishu.php> (käyty 30.8.2018).
- 29.8.2018: *US military on track to match record 2017 for airstrikes in Somalia.* <https://www.longwarjournal.org/archives/2018/08/shabaab-strike-mogadishu.php> (30.8.2018).

Maahanmuuttovirasto:

- 5.10.2018. *Somalia: Tiedonhankintamatka Mogadishuun ja Nairobiin Tammikuussa 2018.* <https://migri.fi/documents/5202425/5914056/Somalia+tiedonhankintamatkaraportti+actatettu.pdf/1d496f99-9fde-a066-9d41-d7b95a32c144/Somalia+tiedonhankintamatkaraportti+actatettu.pdf.pdf> (käyty 27.11.2018).
- 8.6.2018. *Somalian tilannekatsaus toukokuussa 2018.* <https://migri.fi/documents/5202425/5914056/Somalian+tilannekatsaus+toukokuussa+2018/1be1d91b-49b7-4d9f-b248-7202a23ed1d4/Somalian+tilannekatsaus+toukokuussa+2018.pdf> (käyty 22.11.2018).

Mareeg.com 2018:

- 1.12.2018. *Somalia: Southwest State delays Dec 19. Presidential election.* <https://mareeg.com/somalia-southwest-state-delays-dec-19-presidential-election/> (käyty 7.12.2018).
- 28.11.2018. *African Union peacekeeper killed in Somalia explosions.* https://mareeg.com/en_gb/african-union-peacekeeper-killed-in-somalia-explosions/ (käyty 28.11.2018).
- 22.11.2018 c). *Somalia: 3 killed in Al Shabab attack near Kenyan border town.* <https://mareeg.com/somalia-3-killed-in-al-shabab-attack-near-kenyan-border-town/> (käyty 22.11.2018).
- 27.9.2018. *Two dead, 4 hurt in explosions in Somalia.* <https://mareeg.com/two-dead-4-hurt-in-explosions-in-somalia/> (käyty 8.11.2018).
- 23.9.2018. *Six Al Shabaab militants killed in fighting in Somalia.* <https://mareeg.com/six-al-shabaab-militants-killed-in-fighting-in-somalia/> (käyty 8.11.2018).
- 22.9.2018. *US strike kills 18 militants after US troops come under fire in Somalia.* <https://mareeg.com/us-strike-kills-18-militants-after-us-troops-come-under-fire-in-somalia/> (käyty 8.11.2018).
- 16.9.2018. *Deadly explosion hits Kenyan soldiers in Somalia.* <https://mareeg.com/deadly-explosion-hits-kenyan-soldiers-in-somalia/> (käyty 8.11.2018).
- 29.8.2018. *US says 3 Al Shabaab militants killed Somalia strike.* <https://mareeg.com/us-says-3-al-shabaab-militants-killed-somalia-strike/> (käyty 22.10.2018).



- 26.8.2018. *Somalia's Al Shabaab attacks on army camp near Baidoa.* <https://mareeg.com/somalias-al-shabaab-attacks-on-army-camp-near-baidoa/> (käyty 22.10.2018).
- 24.8.2018. *Deadly explosion kills AU soldier in central Somalia.* <https://mareeg.com/deadly-explosion-kills-au-soldier-in-central-somalia/> (käyty 22.10.2018).
- 22.8.2018. *US airstrike in Somalia kills 2 Al-Shabaab fighters.* <https://mareeg.com/us-airstrike-in-somalia-kills-2-al-shabaab-fighters/> (käyty 22.10.2018).
- 18.6.2018: *Foreign Forces raid kills 2 people in Somalia.* <https://mareeg.com/foreign-forces-raid-kills-2-people-in-somalia/> (käyty 18.7.2018).
- 11.8.2018. *Two Al-Shabab militants killed in fighting in Somalia.* <https://mareeg.com/two-al-shabab-figures-killed-in-somalia-fighting/> (käyty 22.10.2018).
- 8.8.2018 b). *Somalia, AU forces seize key area from Al Shabaab.* <https://mareeg.com/somalia-au-forces-seize-key-area-from-al-shabaab/> (käyty 22.10.2018).
- 7.8.2018. *Somali forces raid Al Shabaab targets in north of Mogadishu.* <https://mareeg.com/somali-forces-raid-al-shabaab-targets-in-north-of-mogadishu/> (käyty 22.10.2018).
- 6.8.2018 a). *Deadly blast kills 5 Ethiopian soldiers in Somalia.* <https://mareeg.com/deadly-blast-kills-5-ethiopian-soldiers-in-somalia/> (käyty 22.10.2018).
- 6.8.2018 b). *Somalia: 4 killed in car bomb claimed by Al Shabaab.* <https://mareeg.com/somalia-4-killed-in-car-bomb-claimed-by-al-shabaab/> (käyty 22.10.2018).
- 5.8.2018 c). *Four people dead, 7 injured in Mogadishu suicide explosion.* <https://mareeg.com/four-people-dead-7-injured-in-mogadishu-suicide-explosion/> (käyty 22.10.2018).
- 3.8.2018. *ISIL claims killing of 3 soldiers near Mogadishu.* <https://mareeg.com/isil-claims-killing-of-3-soldiers-near-mogadishu/> (käyty 22.10.2018).
- 1.8.2018. *Kenyan strike kills two people in Somalia.* <https://mareeg.com/kenyan-strike-kills-two-people-in-somalia/> (käyty 22.10.2018).
- 29.7.2018: *Somali forces clash with Al Shabaab near Hudur town.* <https://mareeg.com/somali-forces-clash-with-al-shabaab-near-hudur-town/> (käyty 19.8.2018).
- 27.7.2018 a): *Somalia protests against Kenya after Elwak attack.* <https://mareeg.com/somalia-protests-against-kenya-after-elwak-attack/> (käyty 19.8.2018).
- 27.7.2018 b): *Islamist leader, 5 others killed in Somalia fighting.* <https://mareeg.com/islamist-leader-5-others-killed-in-somalia-fighting/> (käyty 19.8.2018).
- 25.7.2018. *Deadly skirmish kills 3 people in Somalia.* <https://mareeg.com/deadly-skirmish-kills-3-people-in-somalia/> (käyty 10.12.2018).
- 23.7.2018: *Somalia says over 100 wounded 87 terrorists killed in Sanguni raid.* <https://mareeg.com/somalia-says-87-al-shabaab-militants-killed-in-sanguni-raid/> (käyty 19.8.2018).
- 21.7.2018 a): *Islamist group seizes key town in Somalia's Puntland.* <https://mareeg.com/islamist-group-seizes-key-town-in-somalias-puntland/> (käyty 19.8.2018).
- 21.7.2018 b): *Somalia: 3 people killed in double explosions in Mogadishu.* <https://mareeg.com/somalia-3-people-killed-in-double-explosions-in-mogadishu/> (käyty 19.8.2018).
- 19.7.2018 a): *Somalia: Two people killed in Qoryoley fighting.* <https://mareeg.com/somalia-two-people-killed-in-qoryoley-fighting/> (käyty 19.8.2019).
- 17.7.2018: *Somalia: Islamist group says 25 killed in Mogadishu attack.* <https://mareeg.com/somalia-islamist-group-says-25-killed-in-mogadishu-attack/> (käyty 19.8.2018).



- 15.7.2018 a): *Somalia: Roadside blast hits military convoy near Baidoa.* <https://mareeg.com/somalia-roadside-blast-hits-military-convoy-near-baidoa/> (käyty 18.8.2018).
- 15.7.2018 b): *Somalia: Retired army general shot dead by gunmen near Mogadishu.* <https://mareeg.com/somalia-retired-army-general-shot-dead-by-gunmen-near-mogadishu/> (käyty 18.8.2018).
- 12.7.2018 b): *Somalia: Foreign forces raid in Wanlaweyn.* <https://mareeg.com/ethiopiafighters-attacked-on-kebridahar-airport-onlf-official-12/> (käyty 18.8.2018).
- 11.7.2018: *Deadly strike in Somalia kills 8 Al Shabab fighters.* <https://mareeg.com/deadly-strike-in-somalia-kills-8-al-shabab-fighters/> (käyty 18.8.2018).
- 10.7.2018: *Somalia: ISIL group claims in Bosaso attack.* <https://mareeg.com/somalia-isil-group-claims-in-bosaso-attack/> (käyty 18.8.2018).
- 6.7.2018: *Somalia: 17 dead in fighting against Al Shabaab.* <https://mareeg.com/somalia-17-dead-in-fighting-against-al-shabaab/> (käyty 18.8.2018).
- 4.7.2018: *Deadly fighting kills 20 people in south of Somalia.* <https://mareeg.com/deadly-fighting-kills-20-people-in-south-of-somalia/> (käyty 18.8.2018).
- 1.7.2018: *Deadly mortar attack kills 3 people in Mogadishu.* <https://mareeg.com/deadly-mortar-attack-kills-3-people-in-mogadishu/> (käyty 18.8.2018).
- 30.6.2018 a): *ISIL group claims killing of police soldiers in Mogadishu.* <https://mareeg.com/isil-group-claims-killing-of-police-soldiers-in-mogadishu/> (käyty 18.7.2018).
- 27.6.2018 b): *Somalia: 30 foreign Al Shabaab fighters killed near Jilib town.* <https://mareeg.com/somalia-30-foreign-al-shabaab-fighters-killed-near-jilib-town/> (käyty 18.7.2018).
- 26.6.2018: *Two Burundian soldiers killed in Al Shabaab explosion.* <https://mareeg.com/two-burundian-soldiers-killed-in-al-shabaab-explosion/> (käyty 18.7.2018).
- 24.6.2018 a): *Puntland forces raid Somaliland police stations.* <https://mareeg.com/puntland-forces-raid-somaliland-police-stations-in-las-anod-town/> (käyty 18.7.2018).
- 19.6.2018 a): *Seven militants killed in fighting outside Kismayo.* <https://mareeg.com/seven-militants-killed-in-fighting-outside-kismayo/> (käyty 18.7.2018).
- 18.6.2018: *Foreign Forces raid kills 2 people in Somalia.* <https://mareeg.com/foreign-forces-raid-kills-2-people-in-somalia/> (käyty 18.7.2018).
- 17.6.2018 a): *ISIL group claims explosion in Somali capital.* <https://mareeg.com/isil-group-claims-explosion-in-somali-capital/> (käyty 18.7.2018).
- 17.6.2018 b): *Kenyan warplanes hit Somalia.* <https://mareeg.com/kenyan-warplanes-hit-somalia/> (käyty 18.7.2018).
- 13.6.2018: *Islamists burns vehicle ferrying Miraa in Somalia.* <https://mareeg.com/islamists-burns-vehicle-ferrying-miraa-in-somalia/> (käyty 18.7.2018).
- 12.6.2018 b): *Somalia: African Union forces hit by explosion near Mogadishu.* <https://mareeg.com/somalia-african-union-forces-hit-by-explosion-near-mogadishu/> (käyty 18.7.2018).
- 11.6.2018: *Four killed as Somali forces clash with Al Shabaab.* <https://mareeg.com/four-killed-as-somali-forces-clash-with-al-shabaab/> (käyty 18.7.2018).
- 9.6.2018: *Somalia: Husband and his wife shot in Awdinle town.* <https://mareeg.com/somalia-man-his-wife-shot-dead-by-gunmen/> (käyty 18.7.2018).
- 7.6.2018 a): *Somalia: Deadly clash kills 4 soldiers near Baidoa.* <https://mareeg.com/somalia-deadly-clash-kills-4-soldiers-near-baidoa/> (käyty 18.7.2018).



- 7.6.2018 b): *Former Somali MP shot dead by Al Shabaab in Mogadishu.* <https://mareeg.com/former-somali-mp-shot-dead-by-al-shabaab-in-mogadishu/> (käyty 18.7.2018).
- 7.6.2018 c): *US, Somali especial forces destroy Al Shabab camps.* <https://mareeg.com/us-somali-especial-forces-destroy-al-shabab-camps/> (käyty 18.7.2018).
- 2.6.2018 a): *Dozens killed as Al Shabaab seized Mokoqori town.* <https://mareeg.com/dozens-killed-as-al-shabaab-seize-mokoqori-town/> (käyty 18.7.2018).

MEM (Middle East Monitor):

- 19.11.2018. *Airstrike destroys Somali al-Shabab Radio Station.* <https://www.middleeastmonitor.com/20181119-airstrike-destroys-somali-al-shabab-radio-station/> (käyty 19.11.2018).

Norwegian Institute of International Affairs 2018. *Somalia: A Political Economy Analysis.* <http://hdl.handle.net/11250/2502618> (käyty 19.11.2018).

Norwegian Ministry of Foreign Affairs 11.5.2018. *Supporting a hospital in Mogadishu switch to renewable.* <https://www.norway.no/en/somalia/news-and-events/news2/supporting-a-hospital-in-mogadishu-switch-to-renewable/> (käyty 19.11.2018).

NRC (Norwegian Refugee Council) 1.11.2018. *Spike in Somalia violence forces 21,000 people to flee their homes.* <https://reliefweb.int/report/somalia/spike-somalia-violence-forces-21000-people-flee-their-homes> (käyty 8.11.2018).

OCHA (UN Office for the Coordination of Humanitarian Affairs)

- 5.11.2018 a). *Humanitarian Bulletin Somalia, 4 October – 5 November 2018.* https://reliefweb.int/sites/reliefweb.int/files/resources/20181115_Humanitarian_Bulletin.pdf (käyty 7.11.2018).
- 5.11.2018 b). *Somalia: Upsurge in violence triggers new wave of displacement.* <https://www.unocha.org/story/somalia-uptsurge-violence-triggers-new-wave-displacement> (käyty 7.11.2018).
- 17.10.2018. *Somalia: Operational Presence (3W) September 2018.* https://reliefweb.int/sites/reliefweb.int/files/resources/181020_3W_Operational_Presence_Somalia%20August.pdf (käyty 28.11.2018).
- 4.10.2018. *Humanitarian Bulletin Somalia, 5 September – 4 October 2018.* <https://reliefweb.int/sites/reliefweb.int/files/resources/September%202018%20Monthly%20humanitarian%20bulletin%20JB.pdf> (käyty 7.11.2018).
- 2.9.2018. *Somalia: Food security improving but recovery remains fragile.* https://reliefweb.int/sites/reliefweb.int/files/resources/FSNAU%20press%20release%20Sept%202018_MK_clean.pdf (käyty 20.11.2018).

PolGeoNow (Political Geography Now) November 2018. *Somalia Control Map & Timeline - November 2018.* [Edellyttää kirjautumista]. (käyty 20.11.2018).

Radio Kulmiye:

- Xinhua 24.7.2018: *Somalia says 87 al-Shabab fighters killed in foiled military base attack.* <https://radiokulmiye.net/2018/07/24/somalia-says-87-al-shabab-fighters-killed-in-foiled-military-base-attack/> (käyty 7.8.2018).
- 23.7.2018: *Al-shabab attacks Somali military base with explosives and gunfire.* <https://radiokulmiye.net/2018/07/23/al-shabab-attacks-somali-military-base-with-explosives-and-gunfire/> (käyty 7.8.2018).
- 14.7.2018: *Explosions rocked Somalia's capital Mogadishu on Saturday.* <https://radiokulmiye.net/2018/07/14/explosions-rocked-somalias-capital-mogadishu-on-saturday/> (käyty 7.8.2018).



- Reuters 7.7.2018: *Deadly bombings in Somalia's capital Mogadishu.* <https://radiokulmiye.net/2018/07/07/deadly-bombings-in-somalias-capital-mogadishu/> (käyty 7.8.2018).

Radio Dalsan:

- 26.11.2018. *Controversial Cleric, Wife, 3 Sons & 10 Others Killed In Galkayo Shabaab Attack.* <https://www.radiodalsan.com/en/2018/11/26/controversial-cleric-wife-3-sons-10-others-killed-in-galkayo-shabaab-attack/> (käyty 26.11.2018).
- 17.11.2018. *At Least 10 Killed In Alshabaab ASWJ Fighting.* <https://www.radiodalsan.com/en/2018/11/17/at-least-10-killed-in-alshabaab-aswj-fighting/> (käyty 19.11.2018).
- 11.11.2018. *Alshabaab Executes 15yr Boy For Sodomising 6yr Old.* <https://www.radiodalsan.com/en/2018/11/11/alshabaab-executes-15yr-boy-for-sodomising-6yr-old/> (käyty 11.11.2018).
- 7.10.2018. *Al-Shabaab claims to have carried out a zakakat distribution exercise near Mogadishu.* <https://www.radiodalsan.com/en/2018/10/07/al-shabaab-claims-to-have-carried-out-a-zakakat-distribution-exercise-near-mogadishu/> (käyty 9.11.2018).
- 4.10.2018. *Deadly Clashes Erupt In Parts Of Middle Shabelle Between Local Militias And Al-Shabaab.* <https://www.radiodalsan.com/en/2018/10/04/deadly-clashes-erupt-in-parts-of-middle-shabelle-between-local-militias-and-al-shabaab/>
- 25.7.2018 b): *2 Killed In a Kenya Military Attack In El-Wak Somalia.* <https://www.radiodalsan.com/en/2018/07/25/2-killed-in-a-kenya-military-attack-in-el-wak-somalia/> (käyty 6.8.2018).
- 22.7.2018: *Alshabaab Cuts Off Hand Of Somali Man For "Stealing".* <https://www.radiodalsan.com/en/2018/07/22/alshabaab-cuts-off-hand-of-somali-man-for-stealing/> (käyty 6.8.2018).
- 21.7.2018: *Car Explosions Killed One In Mogadishu.* <https://www.radiodalsan.com/en/2018/07/21/car-explosions-killed-one-in-mogadishu/> (käyty 6.8.2018).
- 14.7.2018: *Deaths As Mogadishu Hit By Twin Explosions.* <https://www.radiodalsan.com/en/2018/07/14/deaths-as-mogadishu-hit-by-twin-explosions/> (käyty 6.8.2018).
- 7.7.2018: *13 Killed 40 injured In Interior Ministry HQ Alshabaab Attack.* <https://www.radiodalsan.com/en/2018/07/07/13-killed-40-injured-in-interior-ministry-hq-alshabaab-attack/> (käyty 6.8.2018).
- 4.7.2018: *10 Killed In Alshabaab- Clan Militia Clash In Mudug.* <https://www.radiodalsan.com/en/2018/07/04/10-killed-in-alshabaab-clan-militia-clash-in-mudug/> (käyty 6.8.2018).
- 8.6.2018 a): *1 American Soldier Killed, 4 Others Injured In Al-Shabaab Attack Near Kismayu.* <https://www.radiodalsan.com/en/2018/06/08/1-american-soldier-killed-4-others-injured-in-al-shabaab-attack-near-kismayu/> (käyty 2.7.2018).
- 5.6.2018 a): *2 Hirshabelle, DC & Mps 6 Soldiers Killed In Alshabaab Ambush.* <https://www.radiodalsan.com/en/2018/06/05/2-hirshabelle-mps-6-soldiers-killed-in-alshabaab-ambush/> (käyty 2.7.2018).
- 5.6.2018 b): *10 Killed In Foiled Attempt By Al-Shabaab To Overrun Bardheere SNA Camp.* <https://www.radiodalsan.com/en/2018/06/05/10-killed-in-foiled-attempt-by-al-shabaab-to-overrun-bardheere-sna-camp/> (käyty 2.7.2018).
- 4.6.2018: *27 Al-Shabaab Militants Killed In US Airstrike Near Bossaaso.* <https://www.radiodalsan.com/en/2018/06/04/27-al-shabaab-militants-killed-in-us-airstrike-near-bossaaso/> (käyty 2.7.2018).
- 1.6.2018 a): *Casualties Reported As Al-Shabaab & Govt Soldiers Clash Over Moqokori.* <https://www.radiodalsan.com/en/2018/06/01/casualties-reported-as-al-shabaab-govt-soldiers-clash-over-moqokori/> (käyty 2.7.2018).



Radio Ergo 26.11.2018. *Clashes over water leave 800 families in crisis in Galgaduud.*

<https://www.radioergo.org/2018/11/26/clashes-over-water-leave-800-families-in-crisis-in-galgaduud/?lang=en> (käyty 28.11.2018).

Radio Kulmiye:

- AP 11.11.2018. *Toll rises to 53 dead from bomb blasts in Somalia's capital.*
<https://radiokulmiye.net/2018/11/11/toll-rises-to-53-dead-from-bomb-blasts-in-somalias-capital/> (käyty 13.11.2018).
- 29.9.2018. *SNA and AMISOM to intensify the war against Al-shabaab.*
<https://radiokulmiye.net/2018/09/29/sna-and-amisom-to-intensify-the-war-against-al-shabaab/> (käyty 12.11.2018).
- 8.9.2018. *Dozens of Children escaped from Al-shabaab arrived Dhusamareb.*
<https://radiokulmiye.net/2018/09/08/43715/> (käyty 12.11.2018).
- 5.9.2018. *Airstrikes targeted to Al-shabaab bases in Bu'ale district, southern Somalia.*
<https://radiokulmiye.net/2018/09/05/airstrikes-targeted-to-al-shabaab-bases-in-buale-district-southern-somalia/> (käyty 12.11.2018).
- CNN 26.7.2018: *US conducts airstrike in Somalia near base where US soldier was killed.*
<https://radiokulmiye.net/2018/07/26/us-conducts-airstrike-in-somalia-near-base-where-us-soldier-was-killed/> (käyty 7.8.2018).
- 26.7.2018: *Al-shabaab targets Somali military soldiers with landmine near Capital Mogadishu.*
<https://radiokulmiye.net/2018/07/26/al-shabaab-targets-landmine-with-somali-military-soldiers-near-capital-mogadishu/> (käyty 7.8.2018).
- Reuters 21.7.2018: *Al Shabaab captures strategic town in Somalia's Puntland.*
<https://radiokulmiye.net/2018/07/21/al-shabaab-captures-strategic-town-in-somalias-puntland/> (käyty 7.8.2018).
- Reuters 7.7.2018: *Deadly bombings in Somalia's capital Mogadishu.*
<https://radiokulmiye.net/2018/07/07/deadly-bombings-in-somalias-capital-mogadishu/> (käyty 7.8.2018).
- Reuters 5.7.2018: *Fighting between Somalia's Al-Shabaab and residents leave 17 dead.*
<https://radiokulmiye.net/2018/07/05/fighting-between-somalias-al-shabaab-and-residents-leave-17-dead/> (käyty 7.8.2018).
- Reuters 3.7.2018: *Seven injured by road-side bomb in Somalia's Mogadishu.*
<https://radiokulmiye.net/2018/07/03/seven-injured-by-road-side-bomb-in-somalias-mogadishu/> (käyty 7.8.2018).
- 2.7.2018: *Al-Shabaab kills prominent elder at populated square in middle Shabele region.*
<https://radiokulmiye.net/2018/07/02/al-shabaab-kills-prominent-elder-at-populated-square-in-middle-shabele-region/> (käyty 7.8.2018).
- Xinhua 26.6.2018: *Soldiers killed in southern Somalia.* <https://radiokulmiye.net/2018/06/26/soldiers-killed-in-southern-somalia/> (käyty 5.7.2018).
- 23.6.2018: *Al-shabaab ambushes African Union troops and Somali army.*
<https://radiokulmiye.net/2018/06/23/al-shabaab-ambushes-african-union-troops-and-somali-army/> (käyty 5.7.2018).
- Reuters 9.6.2018: *Somalia's al Shabaab claims attack in which U.S. soldier died.*
<https://radiokulmiye.net/2018/06/09/somalias-al-shabaab-claims-attack-in-which-u-s-soldier-died/> (käyty 5.7.2018).
- 9.6.2018: *US soldier killed, five wounded in 'enemy attack' in Somalia.* <https://radiokulmiye.net/2018/06/09/us-soldier-killed-five-wounded-in-enemy-attack-in-somalia/> (käyty 5.7.2018).
- 8.6.2018: *Al-shabaab attacks Somali armed forces and foreign advisors in Jubbaland.*
<https://radiokulmiye.net/2018/06/08/33674/> (käyty 5.7.2018).



- 5.6.2018: *Breaking: Al-Shabab killed regional MPs, officials and government soldiers.* <https://radiokulmiye.net/2018/06/05/breaking-al-shabab-killed-regional-mps-officials-and-government-soldiers/> (käyty 5.7.2018).
- AFP 2.6.2018: *US says air strike kills 12 militants in Somalia.* <https://radiokulmiye.net/2018/06/02/us-says-air-strike-kills-12-militants-in-somalia/> (käyty 5.7.2018).
- 2.6.2018: *Al-shabaab attacks Military bases in Somalia.* <https://radiokulmiye.net/2018/06/02/al-shabaab-attacks-military-bases-in-somalia/> (käyty 5.7.2018).

Radio Risaala 6.6.2018: *Two Somali Lawmakers Killed In Al-Shabaab Ambush – Army Officer.* <https://radiatorisaala.com/two-somali-lawmakers-killed-in-al-shabaab-ambush-army-officer/> (käyty 24.7.2018).

Reuters 17.10.2018. *Buy a blender online in Mogadishu? E-commerce comes to Somalia.* <https://af.reuters.com/article/commoditiesNews/idAFL8N1WX3A2> (käyty 9.11.2018).

Shabelle News:

- 26.11.2018 a). *Eight killed in Mogadishu market bombing.* <http://radioshabelle.com/eight-killed-in-mogadishu-market-bombing/> (käyty 26.11.2018).
- 25.11.2018. *Somali government says 15 militants killed in new airstrike.* <http://radioshabelle.com/somali-government-says-15-militants-killed-in-new-airstrike/> (käyty 26.11.2018).
- 22.11.2018 b). *Two soldiers dead, 3 wounded in explosion in southern Somalia.* <http://radioshabelle.com/two-soldiers-dead-3-wounded-in-explosion-in-southern-somalia/> (käyty 22.11.2018).
- 21.11.2018. *US airstrike in Somalia against al-Shabab kills 7 militants.* <http://radioshabelle.com/us-airstrike-in-somalia-against-al-shabab-kills-7-militants/> (käyty 21.11.2018).
- 13.11.2018. *Al-Shabab executes foreign fighter in southern Somalia.* <http://radioshabelle.com/al-shabab-executes-foreign-fighter-in-southern-somalia/> (käyty 14.11.2018).
- 10.11.2018. *Somalis 'will not be deterred' by Al-Shabaab attacks, says UN chief.* <http://radioshabelle.com/somalis-will-not-be-deterred-by-al-shabaab-attacks-says-un-chief/> (käyty 10.11.2018).
- 4.11.2018 a). *Landmine wounds at least one police officer in central Somalia.* <http://radioshabelle.com/landmine-wounds-at-least-one-police-officer-in-central-somalia/> (käyty 5.11.2018).
- 4.11.2018 b). *US carried out airstrike in Somalia, kills at least 4 Al-Shabab fighters.* <http://radioshabelle.com/us-carried-out-airstrike-in-somalia-kills-at-least-4-al-shabab-fighters/> (käyty 5.11.2018).
- 3.11.2018. *One dead in IED blast on military convoy near Mogadishu.* <http://radioshabelle.com/one-dead-in-ied-blast-on-military-convoy-near-mogadishu/> (käyty 5.11.2018).
- 31.10.2018 a). *Warplanes carry out an airstrike in southern Somalia.* <http://radioshabelle.com/warplanes-carry-out-an-airstrike-in-southern-somalia/> (käyty 1.11.2018).
- 30.10.2018. *Unidentified fighter jets target Al-Shabaab camp in central Somalia.* <http://radioshabelle.com/unidentified-fighter-jets-target-al-shabaab-camp-in-central-somalia/> (käyty 1.11.2018).
- 27.10.2018 a). *Kenya claims killing 24 Al Shabaab Militants in military operation.* <http://radioshabelle.com/kenya-claims-killing-24-al-shabaab-militants-in-military-operation/> (käyty 1.11.2018).
- 27.10.2018 b). *Somali, AU forces launch joint operation against Al-Shabab in Bakool.* <http://radioshabelle.com/somali-au-forces-launch-joint-operation-against-al-shabab-in-bakool/> (käyty 1.11.2018).
- 24.10.2018 b). *Somali, AU forces carry out operation in Bakool, kill Al-Shabab commander.* <http://radioshabelle.com/somali-au-forces-carry-out-operation-in-bakool-kill-al-shabab-commander/> (käyty 1.11.2018).



- 19.10.2018. *Three civilians killed in an airstrike in southern Somalia.* <http://radioshabelle.com/three-civilians-killed-in-an-airstrike-in-southern-somalia/> (käyty 1.11.2018).
- 17.10.2018. *Al-Shabaab claims killing of a former electoral delegate in Mogadishu.* <http://radioshabelle.com/al-shabaab-claims-killing-of-a-former-electoral-delegate-in-mogadishu/> (käyty 1.11.2018).
- 16.10.2018 b). *US military says 60 Al-Shabaab members killed in fresh airstrike.* <http://radioshabelle.com/us-military-says-60-al-shabaab-members-killed-in-fresh-airstrike/> (käyty 1.11.2018).
- 14.10.2018 a). *Twin blasts in Baidoa kill at least 19.* <http://radioshabelle.com/twin-blasts-in-baidoa-kill-at-least-19/> (käyty 1.11.2018).
- 14.10.2018 b). *Al-Shabab claims responsibility of twin bombings in Somalia.* <http://radioshabelle.com/al-shabab-claims-responsibility-of-twin-bombings-in-somalia/> (käyty 1.11.2018).
- 13.10.2018. *Somali, AU forces in joint operations to clear main supply routes.* <http://radioshabelle.com/somali-au-forces-in-joint-operations-to-clear-main-supply-routes/> (käyty 1.11.2018).
- 11.10.2018. *Two wounded in grenade attack in southern Baidoa city.* <http://radioshabelle.com/two-wounded-in-grenade-attack-in-southern-baidoa-city/> (käyty 1.11.2018).
- 10.10.2018 a). *Al-Shabab says it has killed five, including British spy.* <http://radioshabelle.com/al-shabab-says-it-has-killed-five-including-british-spy/> (käyty 1.11.2018).
- 9.10.2018. *US carries out air strike in Somalia, 1 militant killed.* <http://radioshabelle.com/us-carries-out-air-strike-in-somalia-1-militant-killed/> (käyty 1.11.2018).
- 8.10.2018. *At least 3 injured in fire on passenger vehicle in central Somalia.* <http://radioshabelle.com/at-least-3-injured-in-fire-on-passenger-vehicle-in-central-somalia/> (käyty 1.11.2018).
- 7.10.2018. *Unidentified fighter jets carry out airstrike in southern Somalia.* <http://radioshabelle.com/unidentified-fighter-jets-carry-out-airstrike-in-southern-somalia/> (käyty 1.11.2018).
- 6.10.2018. *UN says 8 aid workers killed, 12 others injured in Somalia by September.* <http://radioshabelle.com/un-says-8-aid-workers-killed-12-others-injured-in-somalia-by-september/> (käyty 1.11.2018).
- 29.9.2018 a). *HirShabelle leaders accused of failing security and war on Al Shabaab.* <http://radioshabelle.com/hirshabelle-leaders-accused-of-failing-security-and-war-on-al-shabaab/> (käyty 31.10.2018).
- 25.9.2018. *Puntland president calls for act after militants stepped up attacks in Bosaso.* <http://radioshabelle.com/puntland-president-calls-for-act-after-militants-stepped-up-attacks-in-bosaso/> (käyty 31.10.2018).
- 24.9.2018 b). *Gunmen kill presidential guard in Bosaso attack.* <http://radioshabelle.com/gunmen-kill-presidential-guard-in-bosaso-attack/> (käyty 31.10.2018).
- 20.9.2018. *Somali officials say airstrike kills or hurts several al-Shabab.* <http://radioshabelle.com/somali-officials-say-airstrike-kills-or-hurts-several-al-shabab/> (käyty 31.10.2018).
- 19.9.2018 a). *Somali, AU forces carry out joint security sweep in Beledweyne.* <http://radioshabelle.com/somali-au-forces-carry-out-joint-security-sweep-in-beledweyne/> (käyty 31.10.2018).
- 19.9.2018 b). *Fighter jets conduct airstrike on Al-Shabab held town in Somalia.* <http://radioshabelle.com/fighter-jets-conduct-airstrike-on-al-shabab-held-town-in-somalia/> (käyty 31.10.2018).
- 18.9.2018. *16 killed in heavy fighting in Somalia.* <http://radioshabelle.com/16-killed-in-heavy-fighting-in-somalia/> (käyty 31.10.2018).
- 16.9.2018 a). *Bomb under car seat injures Somali lawmaker in Mogadishu.* <http://radioshabelle.com/bomb-under-car-seat-injures-somali-lawmaker-in-mogadishu/> (käyty 31.10.2018).



- 15.9.2018 a). *Heavy fighting breaks out in Afgoye town, outside Mogadishu.* <http://radioshabelle.com/heavy-fighting-breaks-out-in-afgoye-town-outside-mogadishu/> (käyty 31.10.2018).
- 15.9.2018 b). *Ethiopian Air Force Conducts Airstrike Against Al-Shabaab In Somalia.* <http://radioshabelle.com/ethiopian-air-force-conducts-airstrike-against-al-shabaab-in-somalia/> (käyty 31.10.2018).
- 13.9.2018 c). *US military kills two Al-Shabaab members in new airstrike.* <http://radioshabelle.com/us-military-kills-two-al-shabaab-members-in-new-airstrike/> (käyty 31.10.2018).
- 10.9.2018. *Nearly 10 killed in Mogadishu car bomb blast.* <http://radioshabelle.com/nearly-10-killed-in-mogadishu-car-bomb-blast/> (käyty 31.10.2018).
- 8.9.2018. *Foreign Warplanes carry out an airstrike in Southern Somalia.* <http://radioshabelle.com/foreign-warplanes-carry-out-an-airstrike-in-southern-somalia/> (käyty 31.10.2018).
- 5.9.2018. *Fighter jets carry out airstrike in southern Somalia.* <http://radioshabelle.com/fighter-jets-carry-out-airstrike-in-southern-somalia/> (käyty 31.10.2018).
- 2.9.2018. *Death toll from Mogadishu car bombing rises to at least 4.* <http://radioshabelle.com/death-toll-from-mogadishu-car-bombing-rises-to-at-least-4/> (31.10.2018).
- 29.8.2018. *US military airstrike in Somalia against al-Shabab kills 3.* <http://radioshabelle.com/us-military-airstrike-in-somalia-against-al-shabab-kills-3/> (käyty 8.10.2018).
- 26.8.2018. *Al-Shabaab raids SNA base near Baidoa city, soldiers killed.* <http://radioshabelle.com/al-shabaab-raids-sna-base-near-baidoa-city-soldiers-killed/> (käyty 8.10.2018).
- 25.8.2018 b). *Al-Shabab says it killed two AU peacekeepers in central Somalia.* <http://radioshabelle.com/al-shabab-says-it-killed-two-au-peacekeepers-in-central-somalia/> (käyty 8.10.2018).
- 23.8.2018. *US military carries out fresh airstrike in Somalia, kills 2 militants.* <http://radioshabelle.com/us-military-carries-out-fresh-airstrike-in-somalia-kills-2-militants/> (käyty 8.10.2018).
- 19.8.2018 a). *Tension mounts high outside Kismayo city after battle.* <http://radioshabelle.com/tension-mounts-high-outside-kismayo-city-after-battle/> (käyty 8.10.2018).
- 19.8.2018 b). *Somali military takes control of town in southern region.* <http://radioshabelle.com/somali-military-takes-control-of-town-in-southern-region/> (käyty 8.10.2018).
- 18.8.2018 b). *Puntland forces reclaim town from Al-Shabaab.* <http://radioshabelle.com/puntland-forces-reclaim-town-from-al-shabaab/> (käyty 8.10.2018).
- 5.8.2018 a). *Al-Shabaab executes 4, including soldiers in Jilib town.* <http://radioshabelle.com/al-shabaab-executes-4-including-soldiers-in-jilib-town/> (käyty 8.10.2018).
- 5.8.2018 c). *A huge car bomb Explosion heard in Somali capital.* <http://radioshabelle.com/a-huge-car-bomb-explosion-heard-in-somali-capital/> (käyty 8.10.2018).
- 3.8.2018. *U.S. Conducts Airstrike against Al-Shabaab in Somalia.* <http://radioshabelle.com/u-s-conducts-airstrike-against-al-shabaab-in-somalia/> (käyty 8.10.2018).
- 2.8.2018. *A suicide explosion in Buhodle town kills 2, injures 3.* <http://radioshabelle.com/a-suicide-explosion-in-buhodle-town-kills-2-injures-3/> (käyty 8.10.2018).
- 1.8.2018 a). *Jubbaland says its forces destroyed Al-Shabab base.* <http://radioshabelle.com/jubbaland-says-its-forces-destroyed-al-shabab-base/> (käyty 8.10.2018).
- 1.8.2018 b). *Al-Shabaab claims murder of Somali Police officer in Mogadishu.* <http://radioshabelle.com/al-shabaab-claims-murder-of-somali-police-officer-in-mogadishu/> (käyty 8.10.2018).
- 1.8.2018 c). *IED explosion reported in Bulo-Burde town.* <http://radioshabelle.com/ied-explosion-reported-in-bulo-burde-town/> (käyty 8.10.2018).



- 30.7.2018. *Jubbaland State claims victory in battle with Al-Shabaab.* <http://radioshabelle.com/jubbaland-state-claims-victory-in-battle-with-al-shabaab/> (käyty 3.8.2018).
- 26.7.2018. *Somali soldiers killed in roadside bomb outside Afgoye.* <http://radioshabelle.com/somali-soldiers-killed-in-roadside-bomb-outside-afgoye/> (käyty 3.8.2018).
- 25.7.2018 b). *Somaliland calls for an end to Inter-clan clashes in El-Afweyn.* <http://radioshabelle.com/somaliland-calls-for-an-end-to-inter-clan-clashes-in-el-afweyn/> (käyty 3.8.2018).
- 25.7.2018 c): *Fighter jets carry conduct airstrike in southern Somalia.* <http://radioshabelle.com/fighter-jets-carry-conduct-airstrike-in-southern-somalia/> (käyty 3.8.2018).
- 25.7.2018 d): *KDF killed Hormuud Telecom workers and Destroyed Communication Mast.* <http://radioshabelle.com/kdf-killed-hormuud-telecom-workers-and-destroyed-communication-mask/> (käyty 3.8.2018).
- 23.7.2018 a): *Al-Shabaab launches massive attack on Somali military base.* <http://radioshabelle.com/al-shabaab-launches-massive-attack-on-somali-military-base/> (käyty 3.8.2018).
- 21.7.2018 c): *Somali police escape roadside bomb near Mogadishu.* <http://radioshabelle.com/somali-police-escape-roadside-bomb-near-mogadishu/> (käyty 3.8.2018).
- 19.7.2018 a): *Inter-clan battle erupts in Galgadud region, central Somalia.* <http://radioshabelle.com/inter-clan-battle-erupts-in-galgadud-region-central-somalia/> (käyty 3.8.2018).
- 19.7.2018 b): *A fierce fighting near Qoryoley leaves one militant dead, says official.* <http://radioshabelle.com/a-fierce-fighting-near-qoryoley-leaves-one-militant-dead-says-official/> (käyty 3.8.2018).
- 16.7.2018: *Somali forces allegedly killed civilians outside Mogadishu.* <http://radioshabelle.com/somali-forces-allegedly-killed-civilians-outside-mogadishu/> (käyty 3.8.2018).
- 15.7.2018: *Al-Shabaab publicly executes two men for killing.* <http://radioshabelle.com/al-shabaab-publicly-executes-two-men-for-killing/> (käyty 3.8.2018).
- 14.7.2018 b): *Twin car bomb blasts near Villa Somalia leave 8 dead.* <http://radioshabelle.com/twin-car-bomb-blasts-near-villa-somalia-leave-8-dead/> (käyty 2.8.2018).
- 12.7.2018 a): *Southwest army claims key victory over Al-Shabab in Bay region.* <http://radioshabelle.com/southwest-army-claims-key-victory-over-al-shabab-in-bay-region/> (käyty 2.8.2018).
- 12.7.2018 b): *AFRICOM denies reports of carrying out air raid in Somalia.* <http://radioshabelle.com/africom-denies-reports-of-carrying-out-air-raid-in-somalia/> (2.8.2018).
- 9.7.2018: *Gunmen kill former electoral delegate in Mogadishu.* <http://radioshabelle.com/gunmen-kill-former-electoral-delegate-in-mogadishu/> (käyty 2.8.2018).
- 8.7.2018 a): *Turkey condemns twin suicide blasts in Somalia capital.* <http://radioshabelle.com/turkey-condemns-twin-suicide-blasts-in-somalia-capital/> (käyty 2.8.2018).
- 7.7.2018: *Two explosions in Mogadishu leave at least 9 dead.* <http://radioshabelle.com/two-explosions-in-mogadishu-leave-at-least-9-dead/> (käyty 2.8.2018).
- 4.7.2018 c): *Al-Shabaab raids Jubbaland army base near Kismayo; 3 soldiers dead.* <http://radioshabelle.com/al-shabaab-raids-jubbaland-army-base-near-kismayo-3-soldiers-dead/> (käyty 2.8.2018).
- 2.7.2018: *Somalia condemns mortar attack in Mogadishu that left 5 dead.* <http://radioshabelle.com/somalia-condemns-mortar-attack-in-mogadishu-that-left-5-dead/> (käyty 1.8.2018).
- 30.6.2018 a): *Gunmen kill a civilian outside Mogadishu.* <http://radioshabelle.com/gunmen-kill-a-civilian-outside-mogadishu/> (käyty 21.7.2018).
- 26.6.2018: *A powerful explosion kills soldiers in southern Somalia.* <http://radioshabelle.com/a-powerful-explosion-kills-soldiers-in-southern-somalia/> (käyty 21.7.2018).



- 23.6.2018 b): *Al-Shabaab claims killing three soldiers in attack near Afgoye.* <http://radioshabelle.com/al-shabaab-claims-killing-three-soldiers-in-attack-near-afgoye/> (käyty 21.7.2018).
- 18.6.2018: *ISIL branch in Somalia claims IED blast in Mogadishu. ISIL branch in Somalia claims IED blast in Mogadishu.* (käyty 20.6.2018).
- 17.6.2018: *Suspected KDF fighter jets carry out airstrike in southern Somalia.* <http://radioshabelle.com/suspected-kdf-fighter-jets-carry-out-airstrike-in-southern-somalia/> (käyty 20.6.2018).
- 12.6.2018 a): *AU mission intensifies Somali operations after army base attack.* <http://radioshabelle.com/au-mission-intensifies-somali-operations-after-army-base-attack/> (käyty 20.6.2018).
- 12.6.2018 b): *Al-Shabaab says killed 4 soldiers in attack on Somali military base in Bakool.* <http://radioshabelle.com/al-shabaab-says-killed-4-soldiers-in-attack-on-somali-military-base-in-bakool/> (käyty 20.6.2018).
- 11.6.2018 b): *Al-Shabaab attacks NISA checkpoint outside Mogadishu.* <http://radioshabelle.com/al-shabaab-attacks-nisa-checkpoint-outside-mogadishu/> (käyty 20.6.2018).
- 10.6.2018 *Jubbaland and U.S. troops vacate town outside Kismayo after attacks.* <http://radioshabelle.com/jubbaland-and-u-s-troops-vacate-town-outside-kismayo-after-attacks/> (käyty 20.6.2018).
- 9.6.2018 a): *Gunmen kill Somali soldier in Afgoye outside Mogadishu.* <http://radioshabelle.com/gunmen-kill-somali-soldier-in-afgoye-outside-mogadishu/> (käyty 14.6.2018).
- 9.6.2018 b): *Southwest State forces begin military operation near Hudur town.* <http://radioshabelle.com/southwest-state-forces-begin-military-operation-near-hudur-town/> (käyty 14.6.2018).
- 7.6.2018 b): *Somali special forces launch anti-al shabaab operation near Kismayo.* <http://radioshabelle.com/somali-special-forces-launch-anti-al-shabaab-operation-near-kismayo/> (käyty 14.6.2018).
- 7.6.2018 c): *Al-Shabaab attacks Somali military bases outside Baidoa town.* <http://radioshabelle.com/al-shabaab-attacks-somali-military-bases-outside-baidoa-town/> (käyty 14.6.2018).
- 6.6.2018: *HirShabelle MPs worried about rising Jowhar-Bal'ad road insecurity.* <http://radioshabelle.com/hirshabelle-mps-worried-about-rising-jowhar-balad-road-insecurity/> (käyty 13.6.2018).
- 5.6.2018 a): *Somali regional lawmakers, soldiers killed in Al-Shabaab ambush.* <http://radioshabelle.com/somali-regional-lawmakers-soldiers-killed-in-al-shabaab-ambush/> (käyty 13.6.2018).
- 5.6.2018 b): *US says airstrike in Somalia kills 27 al-Shabab fighters.* <http://radioshabelle.com/us-says-airstrike-in-somalia-kills-27-al-shabab-fighters/> (käyty 13.6.2018).
- 5.6.2018 c): *Somali army repulses Al-Shabaab attack in Bardere town, 9 killed. Somali army repulses Al-Shabaab attack in Bardere town, 9 killed.* (käyty 13.6.2018).
- 3.6.2018 a): *AU says AMISOM lacks resources to defeat al-Shabaab.* <http://radioshabelle.com/au-says-amisom-lacks-resources-to-defeat-al-shabaab/> (käyty 13.6.2018).
- 3.6.2018 b): *Puntland refutes Al-Shabab claim of killing soldiers in attack.* <http://radioshabelle.com/puntland-refutes-al-shabab-claim-of-killing-soldiers-in-attack/> (käyty 13.6.2018).
- 2.6.2018 a): *Somali troops retake Moqokori town from Al-Shabaab.* <http://radioshabelle.com/somali-troops-retake-moqokori-town-from-al-shabaab/> (käyty 13.6.2018).
- 2.6.2018 b): *Five soldiers killed in Al-Shabaab raid on Puntland army base.* <http://radioshabelle.com/five-soldiers-killed-in-al-shabaab-raid-on-puntland-army-base/> (käyty 13.6.2018).
- 1.6.2018: *US military says killed 12 militants in fresh airstrike.* <http://radioshabelle.com/us-military-says-killed-12-militants-in-fresh-airstrike/> (käyty 13.6.2018).



Somaliassa toimivan kansainvälisen turvallisuusalan yrityksen raportointi Somaliassa 1.5. - 31.10.2018 tapahtuneista turvallisuusvälikohtauksista.

Tana Copenhagen 6.3.2017. *Engaging the Gatekeepers. Using informal governance resources in Mogadishu.* http://www.somaliaccountability.org/files/Resources/Eng/IAAAP%20KP1_Gatekeepers_final.pdf (käyty 28.11.2018).

UKFCO (United Kingdom: Foreign and Commonwealth Office) 16.7.2018. *Human Rights and Democracy Report 2017 - Somalia.* <https://www.refworld.org/docid/5b9109aca.html> (käyty 7.12.2018)

UN Cartographic Section 2011. *Somalia.* <http://www.un.org/Depts/Cartographic/map/profile/somalia.pdf>. (käyty 13.12.2018).

UNDP (United Nations Development Programme)

- 2012. *Somalia Human Development Report 2012.* http://hdr.undp.org/sites/default/files/reports/242/somalia_report_2012.pdf (käyty 21.11.2018).
- [päiväämätön]. *Unemployment, total (% of labour force).* <http://hdr.undp.org/en/indicators/140606> (käyty 21.11.2018).

UNFPA (United Nations Population Fund) October 2014. *Population Estimation Survey 2014, for the 18 pre-war regions of Somalia.* <https://somalia.unfpa.org/sites/default/files/pub-pdf/Population-Estimation-Survey-of-Somalia-PESS-2013-2014.pdf> (käyty 10.12.2018).

UNHCR/PRMN (The UN Refugee Agency & Protection and Return Monitoring Network) 10/2018 *Somalia Internal Displacement.* <https://unhcr.github.io/dataviz-somalia-prmn/index.html> (käyty 27.11.2018).

UN Press Release 30.7.2018. *Unanimously Adopting Resolution 2431 (2018), Security Council Extends Mandate Of African Union Mission in Somalia, Authorizes Troop Reduction.* <https://www.un.org/press/en/2018/sc13439.doc.htm> (käyty 26.11.2018).

UNSec (United Nations Security Council):

- 9.11.2018. *Report on Somalia of the Monitoring Group on Somalia and Eritrea.* S/2018/1002. <http://undocs.org/S/2018/1002> (käyty 20.11.2018).
- 30.8.2018. *Report of the Secretary-General on Somalia.* S/2018/800. https://www.securitycouncilreport.org/atf/cf/%7b65BFCF9B-6D27-4E9C-8CD3-CF6E4FF96FF9%7d/s_2018_800.pdf (käyty 13.11.2018).
- 2.5.2018: *Report of the Secretary-General on Somalia* S/2018/411. <http://undocs.org/S/2018/411>. (Käyty 27.11.2018)

UNSOM (UN Assistance Mission in Somalia)

- 19.8.2018. *As Somalia marks World Humanitarian Day, UN calls for more protection of aid workers.* <https://unsom.unmissions.org/somalia-marks-world-humanitarian-day-un-calls-more-protection-aid-workers> (käyty 19.11.2018).
- 24.7.2018. *A new way to educate in Somali schools starts in August.* <https://unsom.unmissions.org/new-way-educate-somali-schools-starts-august> (käyty 23.11.2018).

UNSOM (UN Assistance Mission in Somalia) Human Rights and Protection Group:

- *September 2018.* https://unsom.unmissions.org/sites/default/files/hrpg_september_brief.pdf (käyty 27.11.2018).
- *August 2018.* https://unsom.unmissions.org/sites/default/files/human_rights_and_protection_in_somalia_-_monthly_brief_august_2018.pdf (käyty 27.11.2018)
- *July 2018.* https://unsom.unmissions.org/sites/default/files/human_rights_and_protection_in_somalia_-_monthly_brief_july_2018.pdf (käyty 27.11.2018).



- June 2018. https://unsom.unmissions.org/sites/default/files/human_rights_and_protection_in_somalia_-_monthly_brief_june_2018_0.pdf (käyty 27.11.2018).

USAID (US Agency for International Development) 30.9.2018. *Somalia - Complex Emergency. Factsheet #5.* https://www.usaid.gov/sites/default/files/documents/1866/somalia_ce_fs05_09-30-2018.pdf (käyty 20.11.2018).

USDOS (United States Department of State 2018) 20.4.2018: *Country Reports on Human Rights Practices 2017 - Somalia.* <https://www.state.gov/j/drl/rls/hrrpt/2017/af/277045.htm> (Käyty 21.5.2018)

VoA (Voice of America):

- 27.11.2018: *Analysis - Ex-Militant Tests Somalia's Fledgling Democracy.* <https://www.voanews.com/a/analysis---ex-militant-tests-somalia-s-fledgling-democracy/4675877.html> (käyty 27.11.2018).
- 22.11.2018. *Somali Bomb Blast Shatters Expectant Mother's Life.* <https://www.voanews.com/a/somali-bomb-blast-shatters-expectant-mothers-life/4669208.html> (käyty 22.11.2018).
- 11.11.2018. *Death Toll Rises in Mogadishu Bombs.* <https://www.voanews.com/a/death-toll-rises-in-mogadishu-blasts/4653545.html> (käyty 12.11.2018).
- 5.8.2018 b). *Deadly Bombs Hit Somalia.* <https://www.voanews.com/a/deadly-bombs-hit-somalia/4514654.html> (käyty 17.10.2018).
- 24.7.2018: *Somali Army: 87 Militants Killed as Attack Repulsed.* <https://www.voanews.com/a/somali-army-militants-killed-as-attack-repulsed/4497910.html> (käyty 22.8.2018).
- 4.7.2018: *Somali Villagers Resist al-Shabab Militants Recruiting Children.* <https://www.voanews.com/a/somali-villagers-resist-al-shabab-militants-recruiting-children/4467625.html> (käyty 22.8.2018).
- 1.7.2018: *Deadly mortar attack kills 3 people in Mogadishu.* <https://mareeg.com/deadly-mortar-attack-kills-3-people-in-mogadishu/> (käyty 18.8.2018).
- 20.6.2018: *Al-Shabab Militant Group Getting Lucky, Not Stronger in Somalia.* <https://www.voanews.com/a/al-shabab-militant-group-getting-lucky-not-stronger-in-somalia-/4446627.html> (21.7.2018).
- 2.6.2018: *Al-Shabab Raid on Somalia Military Base Kills Several Soldiers.* <https://www.voanews.com/a/al-shabab-raid-on-somalia-military-base-kills-several-soldiers/4420742.html> (käyty 21.7.2018).
- 1.6.2018: *US Airstrike Kills 12 al-Shabab Fighters in Somalia.* <https://www.voanews.com/a/us-airstrike-in-somalia-against-al-shabab-kills-12-fighters/4419616.html> (käyty 21.7.2018).

WFP (World Food Programme) 31.10.2018. *WFP Somalia Country Brief, October 2018.* <https://reliefweb.int/sites/reliefweb.int/files/resources/WFP%20Somalia%20Country%20Brief%20October%202018.pdf> (käyty 28.11.2018).

The World Bank

- 13.9.2018. *Somalia Economic Update: Rapid Growth in Mobile Money.* <https://www.worldbank.org/en/news/press-release/2018/09/13/somalia-economic-update-rapid-growth-in-mobile-money> (käyty 16.11.2018).
- 8/2018. *Somalia Economic Update. Rapid Growth in Mobile Money: Stability or Vulnerability?* <http://documents.worldbank.org/curated/en/975231536256355812/pdf/REPLACEMENT-PUBLIC-Somalia-Economic-Update-3-FINAL.pdf> (käyty 16.11.2018).
- 10/2015. *Somalia Economic Update. Transition Amid Risks with a Special Focus on Intergovernmental Fiscal Relations.* <http://www.worldbank.org/content/dam/Worldbank/document/Africa/Somalia/somalia-economic-update-october-2015.pdf> (käyty 21.11.2018).